

પ્રાસ્તાવિક.

ભારતીય સંસ્કૃતિના અનેક પ્રધાન અંગોમાં, ભાષા સંસ્કાર નામનું એક મુખ્ય અંગ છે. તે અંગમાં ભારતીય મહા આર્ય પ્રજાની માનસિક વિચાર શ્રેણિના આંદોલનો વ્યક્ત કરવા માટે કઈ કઈ જાતની ઉત્તમોત્તમ અને સમૃદ્ધ સાધન સામગ્રી રહેલી છે ? તેનો વિચાર ઘણાજ ગહન અને દૂરગામી છે. એ ભાષા-સંસ્કારમાં સંસ્કૃત અને પ્રાકૃત ભાષા મુખ્ય ભાગ ભજવે છે. ભાષાઓના શબ્દે શબ્દમાં ભારતીય સંસ્કૃતિની અપૂર્વ ઘટના, સર્વ સામાન્યલોકવ્યવહાર, સૂક્ષ્મતમમનોભાવો, સૂક્ષ્મતમ કાયિક વ્યાપારો, સ્થૂલ અને સૂક્ષ્મ આબુખાબુની પરિસ્થિતિઓ, અને કુદરતી સંજોગો વિગેરેની સર્વદેશીય પરિભાષાઓ વણાયેલી છે, જેનું વર્ગીકરણ આ સંક્ષિપ્ત પ્રસ્તાવનામાં આપણે ન કરી શકીએ.

તેમજ, યદ્યપિ અહીં સંસ્કૃત અને પ્રાકૃત ભાષાની ઐતિહાસિક મીમાંસા કરવાનું ચે પાલવશે નહીં. તો પણ એટલું તો ચોક્કસ છે કે-એ બન્ને ભાષાઓ પોતપોતાના ભિન્ન ભિન્ન વિભાગોમાં પરસ્પરની ઘટક અને ઉપાદાન સ્વરૂપે ગુંથાયેલી છે, અને તેથીજ ભારતવર્ષમાં પ્રચલિત આધુનિક કોઈપણ આર્ય ભાષાનું ઝંધારણ સમજવાને એ સંસ્કૃત-પ્રાકૃત ભાષાઓનો તલસ્પર્શી અભ્યાસ આવશ્યક થઈ પડે છે. એ બન્ને ભાષાઓની તલસ્પર્શી તુલના પછીજ હીંદી, બંગાળી, મરાઠી, ગૂજરાતી, પંજાબી, વગેરે આધુનિક પ્રચલિત

ભાષાઓના વ્યાકરણને લગતા નિર્ણયાત્મક નિયમો અને વ્યુત્પત્તિ-વ્યુત્પાદનો સાંગોપાંગ તૈયાર કરી શકાય છે. તથા આર્ય સંસ્કૃતિનો આત્મા સમજાવનારું સાહિત્ય ઉઠેલવાને પણ એ બંને ભાષાઓના અભ્યાસની પરમ આવશ્યકતા રહે છે. સંસ્કૃત ભાષામાં સાહિત્યની દરેકે દરેક શાખાઓનો જેમ વિવિધ પ્રકારનો ગ્રંથ સંગ્રહ મળી આવે છે, તેમ પ્રમાણે પ્રાકૃત ભાષાઓમાં પણ હોવાનો સંભવ છે, જેમાંનો કેટલોક ભાગ હાલ મોજુદ છે. તેના કરતાં અનેક ગણે સંગ્રહ પ્રાચીનકાળે વિદ્યમાન હોવાના પુરાવા મળે છે.

સંસ્કૃત અને પ્રાકૃત: એ બંને ય ભાષાનું સાહિત્ય જૈન બૌદ્ધ અને વૈદિક: ભારતના એ ત્રણેય પ્રધાન દર્શનોના અનુયાયિ વિદ્વાનોએ સળગ પ્રયત્નોથી ખીલવ્યું છે. કોઈએ જરા પણ ન્યૂનતા રાખી હોય, એવા પુરાવા જણાતા નથી.

તો પણ જૈન અને બૌદ્ધ ધર્મનું પ્રધાન ધાર્મિક સાહિત્ય ખાસ કરીને એક જાતની પ્રાકૃત ભાષાઓમાં લખાયેલું છે. અને વૈદિક ધર્મનું સાહિત્ય મોટા પ્રમાણમાં સંસ્કૃત ભાષામાં લખાયેલું છે. તેથી પ્રાચીનકાળમાં બંને ભાષાઓનો અભ્યાસ સતત ચાલુ હતો. દરેક સૈકાનો ઇતિહાસ તપાસીશું તો સંસ્કૃત ભાષાના અભ્યાસીઓ જેમ સંખ્યાબંધ મળી આવે છે, તેમ પ્રાકૃત ભાષાના પૂર્વકાલે સંખ્યાબંધ અને પાછળથી વિરલ વિરલ પણ અભ્યાસીઓ મળી આવે છે.

ભારતમાં ખ્રિસ્તીશ સભ્ય પછી તે સભ્યના પ્રધાન અંગ તરીકે અને આધુનિક સંસ્કૃતિના પ્રાણધાર રૂપે આ-

ધુનિક શિક્ષણ-પ્રણાલીનો પ્રચાર કરનારી યુનિવર્સિટીઓ જુદા જુદા પ્રાંતોમાં સ્થપાયા પછી એ સંસ્કૃતિની ખીલવણીમાં ઉપયોગી થઈ શકે એ દૃષ્ટિથી પ્રથમ સંસ્કૃત અને પાલ્લી-ભાષાનો અભ્યાસ આ દેશમાં જૂળ પ્રચારવામાં આવ્યો છે. લગભગ એ દૃષ્ટિથી એ ગાંને ધર્મોનું સાહિત્ય પણ ઘણું ખેડાઈ ગયું છે. [જો કે-ભારતની પ્રાચીન પ્રણાલીકાથી થતાં પઠન-પાઠનને એટલો જઘો ધકકો લાગ્યો છે, કે જેને પરિણામે ભારતીય સંસ્કૃતિની દૃષ્ટિથી નવા નવા તત્ત્વ સંશોધનનું કાર્ય લગભગ ગંધ પડતું જાય છે.]

તે યુરોપીય વિદ્વાનોનું લક્ષ્ય હવે પ્રાકૃત ભાષાના અને જૈન ધર્મના સાહિત્યના અભ્યાસ તરફ ગયું છે. તેના લાલાલાભની મીમાંસામાં અત્રે ઉતરીશું નહીં. તોપણ જીજ્ઞાસુઓએ જીવનચિકાસ અને વિદ્યાવલોકન નામના અમારા ગ્રંથના ભાગ. ૧ પાંડ ૧, અને પુસ્તક પ્રથમના પૃષ્ઠ વાંચી જવા.

આ પ્રવેશિકા લખવાનો અમારો મુખ્ય ઉદ્દેશ હાલ કેટલાક વર્ષોથી સંસ્કૃત ભાષાના પઠન-પાઠનને જાહેરમાં વેગ મળવાથી આપણા સંઘમાં પણ અનાયાસેજ વેગ આવ્યો હતો. છતાં આપણને ઉપયોગી પ્રધાન પ્રાકૃત ભાષાના અભ્યાસનો વેગ વધારે ધીમો પડી ગયો હતો. પરિણામે કેટલાક મુનિમહારાજો અને સાધ્વીજી મહારાજોને શ્રદ્ધ વાચનમાં જ્યાં પ્રાકૃત ભાગ આવે ત્યાં મુશ્કેલી ઉભી થાય છે, તેમજ સંસ્કૃત અધ્યાપકો પણ તેવે સ્થળે સ્ખલિત થાય છે, એવો ખાસ અનુભવ છે.

તેથી, સામાન્ય રીતે ગૂજરાતી ભાષા જાણનારાઓ માટે સરળતાથી પ્રાકૃત ભાષામાં પ્રવેશ કરવા-નામ અને

ધાતુઓના રૂપાન્તરો વિગેરેના સ્પષ્ટીકરણ સાથેનું-કોઈ ખાસ પુસ્તક ન હોવાથી, તે ભાષાનો અભ્યાસ રસમય બનાવવા આ પ્રાથમિક પ્રયત્ન કરવામાં આવ્યો છે. તેથી આશા છે કે-આ પ્રયત્ન અભ્યાસીઓને આશીર્વાદરૂપ થઈ પડી આદર પાત્ર થશે.

યદ્યપિ-કલિકાળ સર્વજ્ઞ આચાર્ય મહારાજ શ્રી હેમચંદ્રાચાર્ય પ્રણીત શ્રી સિદ્ધહેમચંદ્ર વ્યાકરણનો અદ્દમ-અધ્યાય, પ્રાકૃત વિગેરે પ્રાચીન ભાષાઓનું વિશાળ પ્રસ્થાન સાંગોપાંગ વ્યક્ત કરનાર એક અપૂર્વ ગ્રંથ તરીકે જગતમા સાબિત થઈ ચૂકેલ છે. અને સિદ્ધહેમચંદ્ર વ્યાકરણના સંસ્કૃત વિભાગના સાત અધ્યાયના અભ્યાસીઓને તેની પરિભાષા, શૈલી, અને રચના ખૂબ માફક આવે તેવી છે. પરંતુ સંસ્કૃત ભાષા અને સંસ્કૃત વ્યાકરણોની શૈલીના અનભિજ્ઞ તથા સામાન્ય શક્તિના વિદ્યાર્થીઓને તે ગ્રંથ દુર્ગંગ થઈ પડે તેવો હોવાથી, પ્રાથમિક વિદ્યાર્થીઓ તેનો અભ્યાસ કરવાનું લગભગ માંડીજ વાળે છે. પ્રાકૃત ભાષા શીખવાના બીજા કેટલાક છુટા છવાયા સાધનો જે કે જેવામાં આવે છે, પરંતુ તેમાંનું કોઈપણ સાધન અભ્યાસ કરવાને તેટલું સરળ, સ્પષ્ટ, સંગીન અને પદ્ધતિસર હોવાનું જાણવામાં નથી.

વિદ્યાર્થી વગર હરકતે ક્રમે ક્રમે જાણ્યા ઉપરથી અ-જાણ્યા વિષયમાં પ્રવેશ કરી ઉત્સાહ અને આનંદપૂર્વક વગર કટાજ્યે આગળ વધતો જાય તેવું પાઠ્ય પુસ્તક હોય, તો ચોક્કસ ઘણા અભ્યાસીઓ અભ્યાસ કરવા લલચાય એ સ્પષ્ટ વાત છે. એ ઉદ્દેશ લક્ષ્યમાં રાખી યથાશક્તિ આ પ્રયાસ

કર્યો છે. ઉદ્દેશની સિદ્ધિ કેટલા પ્રમાણમાં થઈ છે ? તે વિષે અભ્યાસીઓ અને અધ્યાપકોનો અનુભવ વધારે પ્રમાણ-ભૂત ગણાશે.

અન્ય રચના દિગ્દર્શન

આ પુસ્તકની સંકલના, વિષય, વિભાગો અને ક્રમ રચનામાં ઘણીજ કાળજી રાખવામાં આવી છે. સરળ સરળ વિષયો સરળ સરળ રીતે પ્રથમ પ્રથમ આપવામાં આવ્યા છે, કઠિન કઠિન વિષયો ક્રમસર પાછળ પાછળ મૂકવામાં આવ્યા છે. જેથી કરીને વિદ્યાર્થી વિના પ્રયાસે અને વિના હરકતે આગળ આગળ વધી શકશે. કોઈપણ વિષય શરૂ કરતાં પહેલાં પ્રથમ તે વિષયને લગતા ભાષાપરિચય માટે સરળ સરળ વાક્યો આપી વિદ્યાર્થીઓના માનસ સાથે ભાષાનો સીધો સંબંધ જોડવામાં આવે છે, પછી તેનું સ્પષ્ટીકરણ કરનારા નિયમો અને તે ઉપરથી ઉપજતા રૂપો આપવામાં આવ્યા છે. અંતે પ્રાકૃત અને શુન્દરાતી એ બન્ને પ્રકારના પરીક્ષા-વાક્યો આપવામાં આવ્યા છે. એમ કરવાથી એકનો એક વિષય જુદી જુદી રીતે અભ્યાસી સન્મુખ મૂકાતો હોવાથી અનાયાસેજ તેનો દૃઢ પરિચય મળી જવાનો અને મગજમાં ઠસી જવાનો સંભવ છે. છતાં વિદ્યાર્થીની બુદ્ધિને કસોટીએ ચડાવવા ખાતરજ સાધનિકીઓ આપવામાં આવેલી નથી, તોપણ ગોઠવણ એવી રાખવામાં આવી છે કે—અભ્યાસી સરળતાથી તે સાધી શકશેજ.

પ્રાકૃત-વ્યાકરણો ઘણે ભાગે સંસ્કૃત ભાષાના પરિચયવાળાને ઉપયોગી થાય તેવી શૈલિથી રચાયેલા માલુમ

પડે છે. ત્યારે અમે પ્રાથમિક પાઠોમાં ગૂજરાતી ભાષામાં વપરાતા પ્રાકૃત અને લગભગ ગૂજરાતીસમ પ્રાકૃત શબ્દોનો ખાસ કરીને સંચય કર્યો હોય છે, જેથી કરીને વિસ્તૃત શબ્દ-કોષ અન્નપૂર્યો ન થઈ પડતાં કંટાળારૂપ ન થાય, તેમજ તે યાદ કરવામાં વિશેષ પરિશ્રમ પણ ન પડે. રાજની બોલાતી ભાષામાંના પ્રચલિત શબ્દો યાદ રાખવામાં પરિશ્રમ ન પડે એ સ્વાભાવિક છે. આગળ ઉપર સંસ્કૃત-તદ્ભાવ શબ્દો સમજાવવા માટે પણ જેમ જાને તેમ ગૂજરાતી ભાષામાં વપરાતા સરળ અને પ્રસિદ્ધ સંસ્કૃત શબ્દો ઉપરથી પ્રાકૃત સ્વરૂપ જનાવવાનું શીખવી, ખાસ પ્રસિદ્ધ જેવા સંસ્કૃત શબ્દો આપીને જ અક્ષર પરિવર્તનના નિયમો આપી પ્રાકૃત ભાષામાં રૂપાન્તર સમજાવવા આગળ વધવામાં આવ્યું છે. આ જાતની ગોઠવણથી ગૂજરાતી ભાષા-ભાષીને પ્રાકૃત શીખવાની ઘણી મુશ્કેલી ઓછી થવાનો ખાસ સંભવ છે.

રૂપો અને પ્રયોગો જેમ જાને તેમ સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યા છે. પ્રાકૃત ભાષાના રૂપો વિકસ્યજાહુલ હોવાથી તેનો તાગ મેળવવાને વિદ્યાર્થી ગભરાય છે. તેથી તે વિસ્તારથી આપવામાં આવ્યા છે. જેમ જાને તેમ તેમાં અસ્પષ્ટતા કે સંદિગ્ધતા ન રહેવા પામે અને ચોકસાઈ વધારે કેળવાય તે તરફ ખાસ લક્ષ્ય આપવામાં આવ્યું છે.

ભાષા પરિચયના વાક્યો અને પરીક્ષા-વાક્યો જેમ જાને તેમ પ્રાચીન સાહિત્યમાંથી પસંદ કરવામાં આવ્યા છે, એ વિદ્વાનો સ્પષ્ટ જોઈ શકશે. છતાં પ્રાથમિક પાઠોમાં જાને પ્રકારના વાક્યો સ્વયં જાનાવીને મૂકવા પડ્યા છે, કારણકે પ્રાથમિક પાઠોની શરતો પૂરી પાડે તેવા સરળ

વાક્યો પ્રાચીન સાહિત્યમાંથી મળવા લગલગ દુર્લભ હતા. તેમાં થોડા ઘણા ફેરફાર કર્યા વિના તેનો ઉપયોગ લગલગ અશક્ય જેવો હતો. આગળ ઉપર પ્રાચીન સાહિત્યની નાની નાની વાર્તાઓ અને રાચક પ્રસંગો સળંગ આપવામાં આવ્યા છે.

સંસ્કૃત-શિક્ષિકાની શૈલી અનુસાર બંને પ્રકારના વાક્યો થોડાં આપવાથી પ્રાથમિક અભ્યાસીની બુદ્ધિ જેવી જોઈએ તેમ કસોટીએ ચડતી નથી, કારણકે પાઠમાં આપવામાં આવેલા પ્રયોગો અને વિષયોનું પુનરાવર્તન અસ્પષ્ટ તુલ્ય હોવાથી વિષય કાચો અને અસ્પષ્ટ રહી જવા સભવ રહે છે. એ અનુભવ ઉપરથી સંસ્કૃત માર્ગોપદેશિકાની શૈલી અનુસાર વાક્યોની સંખ્યા વધારે પ્રમાણમાં આપવામાં આવી છે. વળી દક્ષિણા મૂર્તિ વાળા પ્રથમ અને દ્વિતીય સંસ્કૃત પુસ્તકની પેઠે માત્ર ભાષા પરિચય આપનારા વાક્યો આપવા જતાં ભાષાનું બંધારણ સમજવાની ઇચ્છા વિદ્યાર્થીના દિલમાં જાગત થાય છે, છતાં તે અપૂર્ણ જ રહી જાય છે. એટલે ભાષા પરિચયના વાક્યો પછી તુરતજ તેનું પૃથક્કરણ કરનારા નિયમો, રૂપો, અને શબ્દકોષ તેની વિવેચનારૂપે આપવામાં આવ્યા છે. જેથી કરીને પરસ્પર બંને વિભાગોના-ભાષા અને બંધારણ-ના જ્ઞાનમાં બુદ્ધિ, ચોક્કસાઈ, સ્પષ્ટતા અને વિશદતા અનાયાસે જ કેળવાશે.

પ્રાચીન કાળમાં પ્રાથમિક અભ્યાસીઓ શબ્દ રૂપાવળી તથા ધાતુ રૂપાવળી અને કોઈક નાનો શબ્દ કોષ મોટે કરી લઈ સાહિત્યમાં પ્રવેશ કરતા હતા. વળી પ્રાકૃત ભાષાના વિકલ્પ-બહુલ રૂપો વિષે સંશય ન રહે માટે જેટલા થઈ

શકતા હોય, તે સઘળા દાખલારૂપ એક એક શબ્દના રૂપોની, સ્પષ્ટીકરણ માટે અને ગુણ-પાઠ કરવા માટે વિસ્તારથી રૂપાવર્ણી આપવામાં આવી છે. તેને લીધે પુસ્તકનું કદ વધી જવાની અગવડ ક્ષમ્ય ગણી લેવી પડી છે.

પ્રાથમિક અભ્યાસીઓને વ્યાકરણશાસ્ત્રની સામાન્ય પરિભાષાઓ અને નિયમોનો જોઈએ તેવો પરિચય અસંભવિત માની લઈ પ્રસંગે પ્રસંગે તે વિષે પણ કૌંસમાં સ્પષ્ટીકરણ કરવામાં આવ્યું છે. તથા કવચિત્ તે તે વિષય શીખવવાની પદ્ધતિસૂચક સંક્ષિપ્ત સૂચનાઓ પણ કરવામાં આવી છે.

સમાસ અને કૃદન્ત જેવા બહુ જ ઉપયોગમાં આવતા વિષયો ઘણાજ જોડેલા આપવામાં આવ્યા છે, પરંતુ તે એવી રીતે સરળતાથી આપ્યા છે, કે વિદ્યાર્થીને કઠણ પડવા સંભવ નથી. સરળતા ખાતર કેટલાક પ્રથમ આવી ગયેલા વિષયોનો સંબંધ સમજાવીને આગળ ઉપર તેમાં વિસ્તાર કરવામાં આવ્યો હોય છે. આવી પુનરુક્તિઓ સરળતા ખાતર જ કરવામાં આવી હોય છે.

પ્રાકૃત ભાષામાં અક્ષર પરિવર્તનનો વિષય કઠણ, વિસ્તૃત અને ગુચ્છવણ લેરેલો છે. પ્રાચીન વ્યાકરણોમાં તેના ઘણા ખારીક ખારીક નિયમો છે. જો કે તે સઘળા અહીં આપી ન શકાય તો પણ ઉપયોગી તો આપવાજ જોઈએ; તે આપવા જતાં પણ બહુ જ વિસ્તાર થઈ જવાનો સંભવ હતો. એટલે તેની સામાન્ય ભૂમિકાઓ અને સમગ્ર એકીકરણ મગજમાં ઠસાવીને પછી તેનું ઉચિત પૃથકકરણ કરવામાં આવ્યું છે. દાખલા તરીકે-અક્ષર પરિવર્તનના કુલ પ્રકારો એક પાઠમાં જતાવ્યા છે, અને પછી દરેક પ્રકારનું વિવેચન જુદા

બ્રુદા પાઠોમાં ટુંકામાં છતાં સ્પષ્ટ રીતે આપવામાં આવેલ છે. જેમ બને તેમ નિયમો થોડા અને વિષયનો સંબંધ વધારે થાય તેવી કાળજી રાખવામાં આવી છે. તે, સંસ્કૃત સ્વરોના પ્રાકૃત સ્વર પરિવર્તન વિષેના નિયમો જેવાથી સ્પષ્ટ સમજાશે. તેજ પ્રમાણે અક્ષર પરિવર્તનના દરેક પ્રકારો વિષે છે. આગળ ઉપર તેના પણ ઉપયોગી અપવાદો કોપના રૂપમાં આપવામાં આવેલ છે. તેથી અભ્યાસીઓ અક્ષર પરિવર્તન જેવા વિષયનું એકીકરણ તથા પૃથક્કરણ ઉચિત પ્રમાણમાં જોઈ શકશે.

સંખ્યા વાચકે શબ્દો વિસ્તારથી આપવામાં આવ્યા છે. સર્વ નામના રૂપાન્તરોની લિંગતા માટે એક જાતનો ક્રમ કરાવી એકીકરણ અને સમાન ધોરણ એવી રીતે ગોઠવવામાં આવેલ છે, કે જેથી કરીને તેની સાધનિકા અને રૂપોની વિવિધતામાં વગર હરકતે વિદ્યાર્થી પદ્ધતિસર પ્રવેશ કરી શકે-એટલે કે જેમ બને તેમ તેની કઠિનતાને ઘટાવી કરવામાં આવી છે. ધાતુઓ અને પ્રયોગો વિષે પણ એવી જ રીતે સંક્ષેપમાં છતાં સર્વતોમુખ પરિચય આપવા પ્રયત્ન કર્યો છે.

ઉપયોગી અભ્યયો અને તદ્દિત પ્રત્યયો પણ છોડવામાં આવ્યા નથી. છેવટે આર્પ પ્રયોગો, બહુલના પ્રયોગો, દેશ્ય પ્રયોગો તથા બીજી પ્રાકૃત ભાષાને લગતી વિવિધતાઓ, જાતિનું ધોરણ વિગેરે પરચુરણ વિષયો ટુંકમાં આપવામાં આવ્યા છે. પ્રાકૃત છંદોનો પરચય અને નિયમો આપવાનું પણ જતું કરવામાં આવ્યું નથી. છંદ:શાસ્ત્ર પ્રસિદ્ધ આઠ ગણો સહેલાઈથી યાદ રહી શકે માટે લક્ષ્ય-લક્ષણ સૂચક ટુંકું ચક્ર શોધી કાઢવામાં આવ્યું છે *

પરિશિષ્ટમાં પ્રાકૃત ભાષાના ગદ્ય-પદ્ય મય જુદી જુદી જાતના નમુનાઓ આપવામાં આવ્યા છે. તેમાંના કઠિન શબ્દો અને પ્રયોગોનું એક સંક્ષિપ્ત ટીપ્પણ પણ સાથે જોડવામાં આવ્યું છે. છેવટે ગૂજરાતી ભાષામાં પરિચિત હોય તેવા દેશ્ય શબ્દોનો થોડો ટોપ અને સંસ્કૃત ધાતુઓના પ્રાકૃત આદેશાન્તરો આપવામાં આવ્યા છે.

આ ઉપરથી વિદ્વદ્ગણ જોઇ શકશે કે પ્રાકૃત ભાષાના વ્યાકરણમાં આપવામાં આવેલા દરેકે દરેક સ્થુલ કે સૂક્ષ્મ વિષયોનો ઉપયોગી સંગ્રહ કરવામાં આવ્યો છે. અને સરળતા સાથે આ પ્રવેશિકાને ઉપયોગી બનાવવા પ્રયત્ન કર્યો છે.

વધષિ આ પુસ્તકમાં લગભગ ૪૦૦૦ હજાર જેટલા શબ્દોનો સંગ્રહ આપવામાં આવ્યો છે. છતાં તેની સંપૂર્ણ શબ્દ-સૂચિ પાછળ આપી શક્યા નથી. કારણ કે-પુસ્તકનું આથી વિશેષ કદ વધવા દેહું વધારે અનુચિત હતું.

કોઇ કોઇ સ્વળે વિષય સંકલના અને ક્રમ ખામી ભરેલા જણાશે. તેનું કારણ એ છે કે-પાછળના અર્ધા ગ્રંથનો પ્રાથમિક ખરડો મુસાફરીમાં શુભ થવાથી ફરીથી બીજી સંકલના કરવા જતાં ક્યાંક ક્યાંક સ્થળનાઓ રહી જવા પામી છે. તેમજ દૃષ્ટિ દોષથી તથા કંપોઝીટરોની શરત ચૂકધી કેટલીક અશુદ્ધિઓ રહી જવા પામી છે. તેમાંના ખાસ મહત્ત્વના ભાગનું શુદ્ધિ પત્રક આપવામાં આવ્યું છે.

તો પણ રહી ગયેલી ખામીઓ હવે તો બીજી આવૃત્તિમાંજ સુધારી શકાશે. કારણ કે આવા ગ્રંથો પાછળની આવૃત્તિમાંજ જ ખરાબર સુધારી શકાય છે, અને સુધારી શકાયા છે. તેમજ અધ્યાપકો અને અભ્યાસીઓ તરફના અનુભવોની

જુદી જુદી સૂચનાઓની પણ આવશ્યકતા રહે છે તે મળ્યા પછી ઘણા સુધારા વધારા કરવા પડે છે. એટલે હાલ પ્રથમ દર્શને તો આ ગ્રંથને એક કાચો ખરડો ગણવામાં આવશે, તો પણ ચાલશે. પરંતુ ખીલ ત્રીલ આવૃત્તિમાં ચોક્કસ સ્વરૂપ ઘડાઈ જવા સંભવ છે.

ખાસ મુશ્કેલી તો એ હતી કે સ્થાનાન્તર સ્થિતિ જેવી પરિસ્થિતિમાં પ્રાકૃત સાહિત્યના ગ્રંથોની દુર્લભતાથી બેચાર ગ્રંથો ઉપરથી જ આખી ઇમારત ઉભી કરવામાં આવી છે. તેથી પણ ઘણી ત્રુટિઓ જોવામાં આવશે. પરંતુ તે અનિવાર્ય સમજી વિદ્વાનો હાલ તુરતમાં દરજુજર કરશે, એવી આશા છે.

અંતમાં—પ્રાકૃત ભાષાના રસિકો, અભ્યાસીઓ, અને અધ્યાપકો, અમારા આ ચત્કિંચત પ્રયત્નનો સાદર ઉપયોગ કરી યથાયોગ્ય સૂચનાઓ આપી ભવિષ્યમાં સાંગોપાંગ બનાવવા સહાયક થશે, એવી આશા સાથે વિરમીએ છીએ.

મહેસાણા	}	પ્રભુદાસ બેચરદાસ પારેખ
જેન પાઠશાળા		
સંવત ૧૯૮૬ ના ચૈત્ર વદી ૧૩		

ખાસ ઉપયોગી શુદ્ધિપત્રક.

[આ શુદ્ધિપત્રક પ્રમાણે પ્રથમ દરેક પૃષ્ઠ ઉપર સુધારો કરી લો. ૧૨૪ માં પૃષ્ઠ પરનું પત્રક રદ સમજો.]

પૃષ્ઠ પંક્તિ	અશુદ્ધ	શુદ્ધ
૧ ૩	વયામિ	વેમિ
૭ ૧૩	જાણિમ	જાણમ
„ ૧૬	૦	અમ્હે નમેમ
„ ૧૭	૦	અમ્હ હસેમો
૮ ૧૬	□	તુ પિવેસે
૯ ૧૪	મળહ	મળેહ
૧૦ ૧૨	ચોલ્લણ	ચોલ્લેણ
૧૩ ૧	દશમો	દસમો
૮૩૧ ૧૧	□	પડેસે
„ ૧૬	૦	પડેમ
૧૪ ૧	૦ગારહ	૦ગારહો
„ ૨૩	સે અને ણ સિત્રાય	૦
૧૫ ૮	સ્વરની	સ્વરાન્ત ધાતુ
„ ૨૧	હસસે, ૦	હસસે; હસેસે
૧૬ ૩	હસણ	હસણ હસેણ
„ ૧૦	ચીહેજ્જ	ચીહેજ્જ
૧૮ ૧	વારહ	વારહો
„ ૪	ચામો	નિદામો
„ ૫	ચામહ	નિદામહ
„ ૬	ચાહ	નિદાહ
„ ૯	જામણ	જામણ

પૃષ્ઠ	પંક્તિ	અશુદ્ધ	શુદ્ધ
૧૯	૧	તેરહ	તેરહો
„	૧૪	ઈં	અત્થિ
૨૦	૧	૦દહ	દહો
„	૩	લુચ્છ	લુચ્છ
„	૪	ખાતું. ૫છી-	[ખડુ વચનમાં જાદ]
„	૧૨	સ્વરાન્ત	અકારાન્ત શિવાયના સ્વરાન્ત
૨૧	૧૬	વર્તમાન કાળ	સર્વ કાળના સર્વ
„	૧૯	રૂપો	રૂપો વિઠરૂપે
૨૬	૧૦	*	ગાણસે
„	૧૧	*	ગાજ્જેસે
„	૧૨	*ગાણજ્જસે,	ગાણજ્જસે, ગાણજ્જેસે
૨૮	૯	*	ગાણ
„	૧૦	*	ગાજ્જેણ
„	૧૧	■	ગાણજ્જેણ
૩૦	૩	મિહ	મિહ, અત્થિ
„	૩	મ્હો	મ્હો, અત્થિ
„	૪	સિ	સિ, અત્થિ
„	૯	સેણે૦	સુણેદત્થા
„	૨૧	મરે છે	મરે છે
૩૧	૧	૦રહ	રહો
„	૫	કરીઅ	કાહીઅ
„	૧૩	નિદાસી	નિદાઅસી
૩૨	૧	સોલહ	સોલહો
„	૫	ઈઅ	ઈઅ
„	૧૪	ધુમ્	ધુમ્મ
૩૩	૨	૧ ભૂત૦ વિગરે	આખો નિયમ કાઢી નાંખો.

પૃષ્ઠ પંક્તિ

અશુદ્ધ

શુદ્ધ

,, ૧૫ ૦

ઠામસી ઠામહી ઠામહોઝ
[આ રૂપો એકવચન તથા
બહુ વચનમાં દરેક પુરુષો-
માં વિકલ્પે કરવા.]

૩૪ ૧૩ નલિ જ્ઞ

ન લિજ્ઞેરે
રલા, ત્યાં તેઓ ઉડ્યા
પડ્યા.

૩૫ ૧૩ રલા,

,, ૧૫ મુઆ

૩૬ ૩ રહ

૩૭ ૧ રહ

,, ૬ આપજ્ઞ૦

૩૯ ૧૨ અસ્થિ

૪૧ ૧૧ સુદુ

,, ૧૫ મુદ્ધ

૪૩ ૧૧ હિં હિં

૪૪ ૧૫ કાઇ ચીજને

૪૬ ૧૯ ૨. બહુ

૫૧ ૧૩ દોડવું .

૬૧ ૧૯ વિકલ્પે અ

૬૨ ૧૦ આહાર [ત]

૬૩ ૧૪ કારણ [ત]

૬૪ ૨૬ છીડ્

,, ૨૯ ૦

૬૯ ૯-૧૦ ઘગં ! ઘગ્ગં !

૭૩ ૧૨ સુણિસ્સં

૭૪ ૯ ,,

૭૯ ૨૧

જિહ્વા

ન લિજ્ઞેરે
રલા, ત્યાં તેઓ ઉડ્યા
પડ્યા.
રહો
રહો
આદેરે
અસ્થિ
સુદુ
મુદ્ધ
હિં, હિં
કાઇ ચીજ-કે તે
૨ 'અ' શિવયના બહુ
દોડવું. [બહુ વચનમાં ધાવ્]
વિકલ્પે દીર્ઘ થાય છે અને અ
આહાર [સ]
કારણે [સ]
છોડ્
સુંઘ [દિ] મુંધવું
ઘગં ! ઘગ્ગં !
સોચ્છં
,,
ઝીહ્વા

પૃષ્ઠ	પંક્તિ	અશુદ્ધ	શુદ્ધ
૮૩	૯-૧૦	હસિજ્જ, હસિજ્જા	[આ બે રૂપો ભવિષ્યકાળના દરેક રૂપોમાંથી કાઢી નાંખવા]
૮૪	૬	માહજ્જસ્મં	[જ્જ, જ્જા પ્રત્યયપર છતાં હજ્જ, હજ્જાવાળા દરેક રૂપો કાઢી નાંખવા]
૯૨	૯-૧૦	વચ્ચે ૦	[ભવિષ્ય ૦ અસ્ ના અસ્થિ લખવા.]
૧૦૦	૧૯	ચાહહિસ્સામો	ચાહહિસ્સા
૧૦૬	૯	સુહચ્છી	સુલચ્છી
૧૧૦	૧૫	ધણિ	પછી નિવદ વાંચો
"	૨૬	વિહિ	વિહિ પછી વેરિ વાંચો
૧૧૨	૯	પિથર નાન્ય ૦	પિથર ન ૦
"	૧૬	જુવાણ	જુવાણ પછી જ્ઞાડ વાંચો
"	૨૪	સગર	સગર પછી સત્ય વાંચો
૧૧૬	૮	હસેમાણ	હરિસેમાણ
૧૧૭	૧૭	મણિહિં	મળીહિં, મળીહિં, મળીહિં
૧૨૭	૮-૯	૯ દ્વિગુ .. ઘયં	xએ બન્ને લીંટી કાઢી નાંખો
૧૩૬	૫-૬-૭	૮ દ્વિગુ...વાય છ	xએ ત્રણેય લીંટી કાઢી નાંખો
૧૪૬	૨૦	નરિન્દસ્સ	નરિન્દસ્સ
૧૪૯	૧૫	ફેરફારથી	ફેરફાર કરવાથી
૧૫૨	૧	ચ્	ચ્
૧૫૬	૮	x x	ચિ ૦ જ્જહ, જ્જહ, જ્જહ, જ્જેહ
"	૧૩	x x	" " " " "
"	૧૬	x x	" " " "
૧૫૯	૩	ઘિટ્ટ	ઘટ્ટ
૧૬૩	૪	વિશેષણ	સંખ્યાપૂરક વિશેષણો

पृष्ठ	पंक्ति	अशुद्ध	शुद्ध
१६८	१३	रिद्धीआ	रिद्धीआ
१८०	२	ईई	एई
"	४	नआ	एसा
२०४	३	एकल्लो	एकल्लो
२०६	१०	विकाणइ	चिकिणइ
२३७	१	x	१. नो अनुभ्या२.
२४०	१०	विणत्ति	विणत्ति
२८८	२३	तुज्झसु, तुज्झसुं	तुज्झेसु, तुज्झेसुं
"	२४	तुम्हसु, तुम्हसु	तुम्हेसु, तुम्हेसु
३१८	१२	६६११वुं धू	६६११वुं ध
४३५	१५	चं	चंप्
३५२	१८	कोट्टोवरि	कोट्टोवरि
"	१८	मुच	मुंच
३५४	१६	चइऊण	रज्जं चइऊण
३६०	११	वहिरस	वहिम्मं
३६१	५	जय-गुरु	जय-गुरु
"	८	प्पसंतीणं	प्पमंतिणं
"	८	संतिणं	संतिणं
३६२	१८	वित्तिभिर सूर	वित्तिमिर-सूर
"	१८	नमसिअं	नमसिअं
३६४	३	ससंभमोरण	ससंभमोअरण
"	"	कुण्डलं गय	कुण्डलंगय
"	१७	वह	घहु
३६५	३	कमा ।	कमा
३६५	१३	पिडिअयाहिं	पिडिअयाहिं
"	१४	च्छरस्ता	च्छरसा

पृष्ठ	पंक्ति	अशुद्ध	शुद्ध
,,	१५	पंडिअयाहिं	पंडिअयाहिं
,,	१७	घटिआहिं	घंटिआहिं
,,	१६	नट्टिआहिं	नट्टिआहिं
,,	,,	प्पगारप्पहिं	प्पगारप्पहिं
,,	,,	नच्चि ऊण	नच्चिऊण
=	,,	हरप्पहिं	हारप्पहिं
३६६	३	-मुत्तमं	-मुत्तम
,,	६	जुव	जुअ
३७६	७	पुसिस	पुरिस
३७६	१३	दढापइण्णा	दढा पइण्णा
३८१	६	खेडं	खेहुं
"	"	"	"
"	"	"	"
,,	१०	साहमेण	साहमेण
३८२	१०	विदारण	वि दारण
३८४	१	माणदग	माण-दग
३८४	१३	विण्णं	विण्णं, उज्जम

भस्तावना

આ પ્રવેશિકા લખવાની પ્રાથમિક પ્રેરણા મળવા માટે
પન્થાસજી મહારાજ શ્રી શ્રી શ્રી ૧૦૦૮ શ્રી વિજ્ઞાન
વિજયજી મહારાજશ્રીના શિષ્ય, પ્રાકૃત ભાષાના
અભ્યાસી મુનિ મહારાજ શ્રી હસ્તુરવિજયજી મહારાજશ્રીનો નકલ છું.

પ્ર. બે. પારેખ

॥ नमो अरिहंताणं ॥

सि रि . पा इ य—प्प वे सि या

प ढ मा.

हं नमामि सिरिवीरं,
तुम्हे वि सया तं नमहः
हं सिक्खावयामि तुज्झ ^{दीप्ति}
पाइयं भासं, तुम्हे झट्ट सिक्खेज्जा.

પઢમં પગરણમ્.

અક્ષર-વિચારો.

—:૦:—

પ હ મો પા ઢો.

સ્વરો.

અ આ, ઇ ઈ, ઉ ઊ, ઇ [એ], ઓ [ઔ].

વ્યંજનો—

ક વર્ગ—ક્ ચ્ ગ્ ઘ્ [ઙ્]

ચ વર્ગ—ચ્ જ્ ઝ્ [ઞ્]

ટ વર્ગ—ટ્ ઢ્ ઢ્ ણ

ત વર્ગ—ત્ થ્ દ્ ધ્ ન

પ વર્ગ—પ્ ફ્ બ્ ભ્ મ્

ય્ ર્ લ્ વ્

શ્ હ્

ઃ

૧ પ્રાકૃત લાપામાં ઉપર પ્રમાણે જ સ્વરો અને વ્યંજનો વપરાય છે.

૨ [] કોંસમાં બતાવેલા અક્ષરો કોઇક વખતેજ વપરાય છે.

૩ ઋ, ઋઠ્, લઠ્, લઠ્, શ, ષ, લ્, ક્ષ, જ્ઞ, એટલા અક્ષરો પ્રાકૃતલાપામાં વપરાતાં જ નથી.

वी ओ पा ढो.

ने ३ ला अ क्ष रे—

क्+क्=क्क. सक्करा, साकर.
 क्+क्=क्क. दुक्क, दुक्क.
 ग्+ग्=ग्ग. मग्गो, भाग्ग.
 ग्+ग्=ग्ग. विग्ग, विग्ग.
 झ+झ=झझ. झझ, पांझ.
 झ+झ=झझ. झझ, सङ्गो, शंभ.
 झ+झ=झझ. झझ, सङ्गो, सङ्ग.
 झ+झ=झझ. झझ, सङ्गो, सङ्ग.
 घ्+घ्=घघ. सघ, साधु.
 घ्+घ्=घघ. पच्छा, पछी.
 ज्+ज्=ज्ज. अज्ज, आज्ज.
 ज्+ज्=ज्ज. मज्जो, मज्जे.
 ज्+ज्=ज्ज. चञ्चु, आञ्च.
 झ्+झ्=झझ. पाञ्छा, पांछा.
 झ्+झ्=झझ. अञ्जली, अञ्जणी.
 झ्+झ्=झझ. सञ्ज्ञा, सञ्ज्ञा.
 ड्+ड्=ड्ड. उड्डो, उड्ड.
 ड्+ड्=ड्ड. ड्ड, ड्ड.
 ड्+ड्=ड्ड. लड्डुओ, लाड्डो.
 ड्+ड्=ड्ड. ड्डो, ड्डो.
 ण्+ङ्=णङ. कण्ठओ, कण्ठो.
 ण्+ङ्=णङ. कण्ठो, कण्ठो.
 ण्+ङ्=णङ. पेण्डो, पेण्डो.
 ण्+ङ्=णङ. सण्डो, सांढ.
 ण्+ण्=ण्ण. चुण्णो, चुण्णो.
 ण्+ङ्=णङ. विण्णु, विण्णु.

त्+त्=त्त. पत्तो, पत्तो.
 त्+त्=त्त. पत्तरो, पत्तरो.
 द्+द्=द्ध. सहो, शो.
 द्+द्=द्ध. दुद्ध, दुद्ध.
 न्+न्=न्त. अन्तरं, आन्तरं.
 न्+न्=न्त. पन्थो, पन्थ.
 न्+न्=न्त. चन्दो, आन्दो.
 न्+न्=न्त. चन्द्रो, आन्द्रो.
 न्+न्=न्त. खन्धो, आन्धो.
 न्+न्=न्त. कन्धा, कन्धा.
 न्+न्=न्त. उन्ध, उन्ध.
 प्+प्=प्प. मप्पो, मप्पो.
 प्+प्=प्प. पुप्फ, पुप्फ.
 प्+प्=प्प. वट्ठुलो, आवणो.
 प्+प्=प्प. उट्ठं, उट्ठं.
 म्+म्=म्म. कम्पो, कम्पो.
 म्+म्=म्म. वम्फ, वम्फ.
 म्+म्=म्म. निम्बो, निम्बो.
 म्+म्=म्म. यम्भणो, यम्भणो.
 म्+म्=म्म. धम्मो, धम्मो.
 म्+म्=म्म. अम्ह, अम्ह.
 य्+य्=य्य. तुय्ये, तमे.
 ल्+ल्=ल्ल. मल्लो, मल्लो.
 ल्+ल्=ल्ल. कल्लार, कल्लार.
 व्+व्=व्व. सव्वं, सव्वं.
 स्+स्=स्स. रस्सी, रस्सी.

૧ પ્રાકૃત ભાષામાં ખાસકરીને ઉપર ગણાવેલાજ જોડલા અક્ષરો વપરાય છે. જેની સંખ્યા [પર.] આવન છે.

૨ સમજૂતિ :—

અ. વર્ગ નો પહેલો અક્ષર પહેલા અને બીજા અક્ષર સાથે જોડાય છે.

આ. વર્ગનો ત્રીજો અક્ષર ત્રીજા અને ચોથા અક્ષર સાથે જોડાય છે.

ઇ. અનુનાસિક અક્ષર પોતાના વર્ગના અક્ષર સાથે જોડાય છે.

ઈ. જ્ સાથે જ્, ન્ સાથે ન્, અને મ્ સાથે મ્ જોડાય છે.

ઉ. જ્, ન્, મ્, ય્, અને હ્ સાથે હ્ જોડાય છે.

ઊ. હ્ સાથે હ્, વ્ સાથે વ્ અને સ્ સાથે સ્ જોડાય છે.

ઋ. ચાન્દ્ર શબ્દમાં ન્+દ્+ર ત્રણેય અક્ષરો સાથે જોડાય છે.

Page 4, 47, - 49 to 52, 112 - 154-60

त इ ओ पा ढो.

वा० ह्यामि.
 हसेमि.
 कहेमि.
 रुवेमि.
 जेममि.
 भमेमि.
 पडामि.
 नमामि.
 पिवामि.
 भणामि.
 भणमि.
 भणेमि.
 कहेज्ज.
 भणेज्जा.

च उ त्थो पा ढो.

अम्हे	बोह्लामो.
अम्हे	भमामो.
अम्हे	भणामो.
अम्हे	रुवामो.
अम्हे	करामो.
अम्हे	वीहामो.
अम्हे	जाणामो.
अम्हे	पडिम.
अम्हे	जेमिमु.
अम्हे	कहिमु.
अम्हे	जाणिम.
अम्हे	पडेज्ज.
अम्हे	करेज्जा.

भणसि.
चन्दसि.
बोल्लसि.
चल्लसि.
पिवसि.
जाणसि.^५
हससि.
कहसि.
पिवसे.
बोल्लसे.
पडसे.
भणेसि.^९
पिवेज्ज.^९
जाणेज्जा.

छ टो पा ढो.

तुम्हे	कहह.
तुम्हे	पिचह.
तुम्हे	चल्लह.
तुम्हे	हसह.
तुम्हे	जाणह.
तुम्हे	पडह.
तुम्हे	धीहित्था.
तुम्हे	करित्था.
तुम्हे	भणित्था.
तुम्हे	कहेइत्था.
तुम्हे	होइत्था.
तुम्हे	होह.
तुम्हे	भणह.
तुम्हे	कहेज्ज.
तुम्हे	चन्देज्जा.

सत्तमो पाठो.

स	हसइ.
स	वसइ.
स	पडइ.
स	करइ.
स	पडए.
स	भणेइ.
स	देखइ.
स	धीहइ.
स	जेमइ.
स	भणए.
स	बोल्लए.
स	हसेइ.
स	भणइ.
स	देखेज्ज.
स	जेमज्जा.

अ ढु मो पा ढो.

ते	फासन्ति.
ते	करन्ति.
ते	जाणन्ति.
ते	चरन्ति.
ते	देखन्ति.
ते	पडन्ति.
ते	पिबन्ते.
ते	वसन्ते.
ते	चह्लिरे.
ते	रुबिरे.
ते	कहिरे.
ते	फासेन्ति.
ते	फासेन्ते.
ते	हसेहरे.
ते	होन्ति.
ते	होहरे.
ते	वसेज्ज.
ते	चलेज्जा.

न व मो पा ढो.

हं	घोह्यामि,
अहं	घोह्यामि.
अम्हे	घोह्यामो,
अम्ह	घोह्यामो.
तुं	घोह्यसि,
तं	घोह्यसि.
तुम्हे	घोह्यह,
तुम्हे	घोह्यह.
स	घोह्यह,
सो	घोह्यह.
ते	घोलन्ति.

१३
दशमो पाठो.

हं पडमि,	हं पडामि,	हं पडेमि;
हं पडेज्ज;	हं पडेज्जा.	
अम्हे पडम,	अम्हे पडाम,	
अम्हे पडिम,	अम्हे पडेम;	
अम्हे पडमु,	अम्हे पडामु,	
अम्हे पडिसु,	अम्हे पडेमु;	
अम्हे पडसो,	अम्हे पडामो,	
अम्हे पडिमो;	अम्हे पडेमो;	
अम्हे पडेज्ज;	अम्हे पडेज्जा.	
तुं पडसि,	तुं पडेसि;	तुं पडसे;
तुं पडेज्ज;	तुं पडेज्जा.	
तुम्हे पडह,	तुम्हे पडेह;	
तुम्हे पडित्था,	तुम्हे पडेइत्था;	
तुम्हे पडेज्ज;	तुम्हे पडेज्जा.	
सो पडइ,	सो पडेइ;	सो पडए; ॐ
सो पडेज्ज;	सो पडेज्जा.	
ते पडन्ति,	ते पडेन्ति;	
ते पडन्ते,	ते पडेन्ते;	
ते पडिरे,	ते पडेइरे;	
ते पडेज्ज;	ते पडेज्जा.	

इ गार हो पा ढो. वर्तमान काल. प्रत्यये।

એક વચન.

બહુ વચન.

૧ લો પું મિ, જ, જા.

મ, મુ, મો, જ, જા.

૨ જો પું સિ, સે, જ, જા.

હ, ર્થા, જ, જા.

૩ જો પું ઇ, ઇ, જ, જા.

ન્તિ, ન્તે, રે, જ, જા.

સર્વનામ.

૧ લો પું હં, અહં = હું.

અમ્હ, અમ્હે, અમ્હો = અમે.

૨ જો પું તું, તં = તું.

તુમ્હે, તુમ્હે. = તમે.

૩ જો પું સ, સો = તે.

તે. = તેઓ.

ધાતુઓ.

કર્ = કરવું.

નમ્ = નમવું.

મમ્ = ભમવું.

કદ્ = કહેવું.

પદ્ = પડવું.

ચ્ = રેવું.

ચર્ = ચરવું.

પીચ્ = પીવું.

ચન્દ્ = પાંદવું.

ચાદ્ = ચાલવું.

પાસ્ = રૂપશી કરવો.

ચમ્ = વસવું.

જાણ્ = જાણવું.

બીદ્ = બીવું.

દસ્ = હસવું.

જેમ્ = જમવું.

બોહ્ = બોલવું.

હો = હોવું.

દેક્ષ્ = દેખવું.

મણ્ = ભણવું.

સામાન્ય નિયમો:—

૧ વ્યંજનાન્ત ધાતુઓને અ લગાડ્યા પછી પ્રત્યયો લગાડવા.

૨ સે અને ષ શિવાય દરેક પ્રત્યયો પર છતાં વિકલ્પે, અને જ, જા. પ્રત્યયો પર છતાં નિત્ય, ધાતુના છેલ્લા અ નો ષ થાય છે.

૩ બહુવચનના સ્વરાદિ પ્રત્યયો પર છતાં ઘણે લાગે
અ નો લોપ થાય છે.

વર્તમાન કાળને લાગતા નિયમો.

- ૧ જ, જ્ઞા. શિવાયના પહેલા પુરૂષના દરેક પ્રત્યયો
પર છતાં અ નો આ વિકલ્પે થાય છે. અને
પહેલા પુરૂષના બહુવચનના પ્રત્યયો પર છતાં અ
નો ૬ વિકલ્પે થાય છે. ઙિ
- ૨ સે અને ઘ પ્રત્યય અ શિવાય કોઈ પણ સ્વરૂપની
પછી આવતા નથી.

વર્તમાનકાળના રૂપો.

વ્યંજનાન્ત ધાતુ.

હસ્.

એકવચન.

બહુવચન.

૧ લો પુ० હસમિ,	હસમ, હસામ, હસિમ, હસેમ;
હસામિ,	હસમુ, હસામુ, હસિમુ, હસેમુ;
હસેમિ;	હસમો, હસામો, હસિમો, હસેમો;
હસેજ્જ;	હસેજ્જ;
હસેજ્જા.	હસેજ્જા.
૨ જો પુ० હસસિ,	હસિત્યા, હસેદત્યા;
હસેસિ;	હસહ, હસેહ.
હસસે;	
હસેજ્જ;	હસેજ્જ;
હસેજ્જા.	હસેજ્જા.

૩ બે પુ૦ હસદ્,	હસન્તિ, હસેન્તિ;
હસેદ્;	હસન્તે, હસેન્તે;
હસપ્;	હસિરે, હસેરે;
હસેઝ્જ;	હસેઝ્જ;
હસેઝ્જા.	હસેઝ્જા.

મુખ્યતા—આ રૂપો વિદ્યાર્થીએ જરાબર મોટે કરવા, દરેક રૂપો નિયમો થી શિષ્ટ કરવા. ઉપરાંત બીજાપણ કેટલાક ધાતુઓના રૂપો અભ્યાસ ખાતર ખાસ તૈયાર કરવા, યાદ કરવા, અને નિયમોથી સિદ્ધકરી લેવા.

પ્રાકૃત વાક્યો.

અમે વીહેજ્જા ?	હરમિ. ^{૦૧} હીસી
તુમે વીહેજ્જ.	પાડિમ.
તે જેમેન્તે ?	નમેમિ. સ
અમે જેમિમો.	નમેમુ.
તું દેવલેસિ ?	કરેહ.
હં દેવલમિ.	કરહ.
ફાસિરે.	કહસે.
વસેડિત્થા.	જાણણ.
ચલ્લેજ્જા.	જાણેસિ.
વોલ્લેહ.	ફાસિત્થા.
ચોરેરે.	હોરે.
હસેમુ.	અમે વન્દેજ્જ
હં કરેજ્જા ?	તુમે વન્દેજ્જ
તું કરેજ્જા.	

ગુજરાતી વાક્યો.

અમે બીટીએછીએ.

તમે બોલો છો.

તેઓ અડદ છે.

તું જાણે છે.

હું જમું છું.

તમે થાઓ છો.

તું રહે છે.

તે ચરે છે.

તું નમે છે.

હું ચાહું છું.

હું ભાહું છું.

તે નમે છે.

તેઓ ચાલે છે.

અમે ચરીએછીએ.

તેઓ ભમે છે.

આપણે કરીએછીએ.

તમે પડો છો.

અમે હસીએછીએ.

સૂચના:—જેટલી રીતે થાય તેટલી રીતે વાક્યો લખવા મા બોલવા.

वा र ह पा ढो.

हं अज्ज गाअमि.

तुं गासि.

अम्हे खामो.

तुम्हे खाअह.

तुम्हे खाह.

ते जाएइरे.

ते नेइरे.

सो जाअए.

तुं जाएसि ?

हं नेमि.

हं नेएमि.

हं नेआमि.

अम्हे बाहिर जाइमो ?

अम्हे झट्ट जामो.

तुम्हे होइत्था.

तुम्हे होएज्जेइत्था.

ते र ह पा ढो.

सो	कहिं	निदाज्जइ ?
सो	न	निदाज्ज.
तुम्हे		निदाएज्जेइत्था.
तुम्हे	जहिं	निदाएइत्था,
अम्हे	तहिं	निदाज्जा.
तुम्हे		निदाएज्जा.
अम्हे		निदाएज्ज.
सो	अहुणा	सुणइ ?
सो	पच्छा	सुणेइ.
तुं		हरिससे.
तुं		हरिसेज्जा.
हं		ग्धि.
तुं		सि.
ते		अत्थि ?
सो		अत्थि.
तुम्हे		अत्थि.
अम्हे		म्हो ?
अम्हे		म्ह.

ચ ડ દ હ ધા ઢો.

ધાતુઓ.

અસ્=હો।પું.	તર્=તરપું.	લુચ્છ=હું'હું.
ચા=ખાપું.	તુદ્=તુટપું.	સિચ્ચ=શીવપું.
ગા=ગાપું.	નિદા=ઉંઘપું.	સુળ=સાંભળપું.
જા=મપું.	ને=લઈજપું.	હરિસ્=હૃદય પામયો

અન્યથો.

અજ્ઞ=અજ્ઞ.	જહિ=જ્યાં.	જ, જ=નહિં.
અહુણા=હમથાં.	જઘ્=જલ્લી.	પચ્છા=પછી.
કહિ=કયાં ?	તહિ=ત્યાં.	વાહિર=બહાર.

સામાન્ય નિયમો:—

૧. સ્વરાન્ત ધાતુઓને પ્રત્યયો લગાડતાં અ વિકલ્પે લગાડવામાં આવે છે
૨. સ્વરાન્ત ધાતુઓને પ્રત્યયોની પૂર્વે પણ જ્ઞ, યને જ્ઞા. પ્રત્યયો વિકલ્પે ઉમેરાય છે.

સમજાતી—

અ. એટલે નીચે પ્રમાણે સ્વરાન્ત ધાતુઓના વર્તમાન કાળના પ્રત્યયો થશે.

એકાવચન.

બહુવચન.

૧ સો પુંમિ, વ્જમિ, વ્જામિ;

વ્જ; વ્જા.

મ, વ્જમ, વ્જામ;

મુ, વ્જમુ, વ્જામુ;

મો, વ્જમો, વ્જામો;

વ્જ; વ્જા.

૨ નો પું સિં, વ્જસિ, વ્જાસિ;

સે, વ્જસે; વ્જ; વ્જા.

હ, વ્જહ, વ્જાહ;

હ્યા, વ્જહ્યા, વ્જાહ્યા;

વ્જ; વ્જા.

૩ નો પું હ, વ્જહ, વ્જાહ;

ષ, વ્જષ;

વ્જ; વ્જા.

ન્તિ, વ્જન્તિ, વ્જાન્તિ;

ન્તે, વ્જન્તે, વ્જાન્તે;

હરે, વ્જહરે, વ્જાહરે;

વ્જ; વ્જા.

ઘા. વ્જ પ્રત્યયના અ માં પશુ પ્રત્યયો પર છતાં અભ્યારમા પાઠના બધા ફેરફારો યશે.

વર્તમાન કાળને લાગતા નિયમો:—

૩. અસ્ ધાતુના વર્તમાન કાળના રૂપો “અત્યિ” કરવાધી થાય છે. પરંતુ સિ પ્રત્યય પર છતાં “સિ” રૂપ થાય છે. મિ, મ, અને મો પર છતાં “મ્હિ, મ્હ, મ્હો.” રૂપો થાય છે.

વર્તમાન કાળ

સ્વરાન્ત

ગા.

એક વચન.

પહેલો

મૂળ.	અ.	ઝઙ.	ઝઙા.
ગામિ;	ગાઅમિ,	ગાઙ્ઙ,	ગાઙ્ઙા,
	ગાઆમિ,	ગાઞ્ઞ,	ગાઞ્ઞા,
	ગામિ,	ગાઝ્ઝમિ,	ગાઝ્ઝામિ,
		ગાઝ્ઝામિ,	ગાઝ્ઝામિ,
		ગાઝ્ઝેમિ,	ગાઝ્ઝેમિ,
		ગાઞ્ઞમિ,	ગાઞ્ઞામિ,
		ગાઞ્ઞામિ,	ગાઞ્ઞામિ,
		ગાઞ્ઞેમિ,	ગાઞ્ઞેમિ,
		ગાઞ્ઞમિ,	ગાઞ્ઞામિ,
		ગાઞ્ઞામિ,	ગાઞ્ઞામિ,
		ગાઞ્ઞેમિ,	ગાઞ્ઞેમિ,

ના રૂપો.

ધાતુ:—

બહુ વચન.

પુરૂષ.

મળ.	જ.	રજ.	રઘા.
મ—ગામ;	ગાઅમ,	ગાઝ્ઝ,	ગાઝ્ઝા,
”	ગાઆમ,	ગાણ્ઝ,	ગાણ્ઝા,
”	ગાઈમ,		
”	ગાપ્પમ;	ગાન્નમ,	ગાન્નામ,
”		ગાન્નામ,	
”		ગાન્નિમ,	ગાણ્ઝામ.
”		ગાન્નેમ,	
”		ગાણ્ઝમ,	
”		ગાણ્નામ,	
”		ગાણ્નિમ,	
”		ગાણ્નેમ;	
મુ—ગામુ;	ગાઅમુ,	ગાન્ન,	ગાન્ના,
”	ગાઆમુ,	ગાણ્ન,	ગાણ્ના,
”	ગાઈમુ,	ગાન્નમુ,	

११	गाएमु;	गाजामु,	गाजामु,
१३		गाजिमु,	गाएजामु,
११		गाजेमु,	
११		गाएजमु,	
११		गाएजामु,	
११		गाएजिमु,	
११		गाएजेमु;	
मो—गामो;	गाबमो,	गाज्ज,	गाज्जा,
११	गाबामो,	गाएज्जा,	गाएज्जा,
११	साहमो,	गाज्जमो,	गाज्जामो,
११	गाएमो;	गाजामो,	गाएजामो.
११		गाजिमो,	
११		गाजेमो,	
११		गाएज्जमो,	
११		गाएजामो,	
११		गाएजिमो,	
११		गाएजेमो;	

મૂળ	અ.	જ.	ઝા.
સિ-ગાસિ,	ગાઝસિ,	ગાઝ્ઝ,	ગાઝ્ઝા,
"	ગાણસિ;	ગાણ્ઝ,	ગાણ્ઝા,
"		ગાઝ્ઝસિ,	ગાઝ્ઝાસિ,
"		ગાઝ્ઝેસિ,	
"		ગાણ્ઝ્ઝસિ,	
"		ગાણ્ઝ્ઝેસિ;	ગાણ્ઝ્ઝાસિ;
સે- *	ગાઝસે.	ગાઝ્ઝ,	ગાઝ્ઝા,
"	*	ગાણ્ઝ,	ગાણ્ઝા.
"		ગાઝ્ઝસે,	*
"		ગાણ્ઝ્ઝસે;	

* સે અને ણ માટે પા. ૧૧ માં નો વર્તમાનકાળને લગતો નિયમ બીજો લુપ્તો.

पु३५.

इ.	भूण	अ.	उज्ज.	उजा.
इत्था-	गाइत्था,	गाइत्था,	गाज्ज,	गाज्जा,
■	गाएइत्था,		गाएज्ज,	गाएज्जा,
११			गाज्जित्था,	गाज्जाइत्था,
११			गाज्जेइत्था,	गाएज्जाइत्था;
११			गाएज्जित्था,	
११			गाएज्जेइत्था;	
ह-गाह;	गाअह,		गाज्ज.	गाज्जा,
	गाएह;		गाएज्ज,	गाएज्जा,
			गाज्जह,	गाज्जाह,
			गाज्जेह,	गाएज्जाह.
			गाएज्जह,	
			गाएज्जेह;	

इ—गाइ,	गाअइ,	गाज्ज,	गाज्जा,
”	गाएइ;	गाएज्ज,	गाएज्जा,
”		गाज्जइ,	गाज्जाइ,
”		गाज्जेइ,	गाएज्जाइ;
”		गाएज्जइ,	
”		गाएज्जेइ;	
ए— *	गाअए;	गाज्ज,	गाज्जा,
”	*	गाएज्ज,	गाएज्जा.
”		गाज्जए,	*
”		गाएज्जए;	

પુરૂષ.

ન્તિ—ગાન્તિ; ગાઅન્તિ,	ગાઞ્જ,	ગાઞ્જા,
„ ગાણ્તિ;	ગાણ્ઞ,	ગાણ્ઞા,
„	ગાઞ્જન્તિ,	ગાઞ્જાન્તિ,
„	ગાઞ્જેન્તિ,	ગાણ્ઞાન્તિ,
„	ગાણ્ઞન્તિ,	
„	ગાણ્ઞન્તિ;	
ન્તે—ગાન્તે; ગાઅન્તે,	ગાઞ્જ,	ગાઞ્જા,
„ ગાણ્તે;	ગાણ્ઞ,	ગાણ્ઞા,
„	ગાઞ્જન્તે,	ગાઞ્જાન્તે,
„	ગાઞ્જેન્તે,	ગાણ્ઞાન્તે;
„	ગાણ્ઞન્તે,	
„	ગાણ્ઞેન્તે;	
ફેરે—ગાફેરે; ગાફેરે,	ગાઞ્જ,	ગાઞ્જા,
„ ગાણ્ફેરે;	ગાણ્ઞ,	ગાણ્ઞા;
„	ગાઞ્જિરે,	ગાઞ્જાફેરે,
„	ગાઞ્જેફેરે,	ગાણ્ઞાફેરે.
„	ગાણ્ઞિરે,	
„	ગાણ્ઞેફેરે,	

સૂચના:—અચ્ચારમા અને યૌદમા પાઠના નિયમો ધ્યાનમાં લઈને ઉપરના રૂપો સિદ્ધ કરવા. શિક્ષકે આ રૂપો સિદ્ધ કરવામાં વિદ્યાર્થીઓને મદદ કરવી. આવીજ રીતે બીજા પદ્ધતિઓના રૂપો સિદ્ધ કરવા. અને ખૂબ સારી રીતે રૂપોનો અભ્યાસ થયા પછીજ આગળ વધવું.

અસ્

એકવચન.	બહુવચન.
૧ પુ૦ મ્હિ.	મ્હ, મ્હો.
૨ પુ૦ સિ.	અતિય.
૩ પુ૦ અતિય.	અતિય.

પ્રાકૃત વાક્યો.

તું યાદિર ગાઝના.	હં વચ્છા નેઝામિ.
અમ્હો ગાણ્ઝ.	તું હોઝસે.
સો નિદાઝના	તુમ્હે સેણેડત્યા.
અમ્હે અઝઝ નિદાણમો.	નિદાણ્ઝેડત્યા.
મો અતિય.	અતિય.
અમ્હો મ્હો.	તે તર્હિ ન અતિય.
તે ગાઝ્જેડે.	સ્વાઝસે.
અહુળા જાસિ.	અઝઝ ક્ષટ્ સ્વાઝ્ઝહ.
જાઝ્ઝસે.	જાઝ્ઝાહ.
મુળેન્તે.	સ્વાણહ.
અમ્હે સ્વાણ્ઝિમો.	જાઅણ

ગુજરાતી વાક્યો.

તમે જલ્દી જાઓ છો.	તું છો.
તે ગાય છે.	તે ત્યાં લઇ જાય છે.
અમે જમીએ છીએ.	તેઓ મરે છે.
તેઓ ક્યાં જાય છે ?	અમે હમણા તરીએ છીએ
તમે બોલો છો.	આપણે પછી હર્થ પામીએ છીએ
આપણે બહાર પડીએ છીએ.	હું આજ જમું છું
તેઓ નમે છે.	હું બેઠો છું

મૂલના—જ, જાના પ્રત્યયો ખાસ વાપરવા.

प ण रह पा ढे.

हं	हसीअ.
तुं	हसीअ.
अम्हे	हसीअ.
तुम्हे	करीअ.
सो	तरीअ.
ते	तरीअ.
हं	गाही.
हं	गासी.
हं	गाहीअ.
सो	नेही.
ते	खासी.
तुम्हे	निदासी.
हं	आसि.
अम्हे	आसि ?
तुं	आसि.
तुं	अहेसि.
तुम्हे	अहेसि.
ते	अहेसि ?
सो	आसि.
सो	अहेसि.

સો લ હ પા ઢો.

ભૂતકાળ.

પ્રત્યયો.

એક વચન.

બહુ વચન.

૧ લો પુ૦ } વ્યંજનાન્ત ધાતુઓને—ફા. લાગે છે.
 ૨ જો પુ૦ }
 ૩ જો પુ૦ } સ્વરાન્ત ધાતુઓને—સી, હી, હીઝ. લાગે છે.
 ધાતુઓ.

ઉઘ્=ઉઘવું.	ચઙ્=ચઙવું.	ઠા=ઉભા રહેવું, રહેવું.
ઉઙ્=ઉઙવું.	ચુફ્=ચુફવું.	ઢળ્=ઢળવું, ગોતવું.
ઓગાલ્=ઓગાળવું.	છજ્=છોડવું.	ળી+હર્=નીકળવું.
ઘિજ્=ખીજવું.	છઙ્=છોડવું.	મેલ્=મેલવું.
ઘિર્=ખરવું.	ઙલ્=ઙલવું. ડપકો	સમાર્=સમારવું, સુધા-
ઘુમ્=ધુમવું.	દેવો, નિસાસો	રવું, રચવું.
	નાંખવો.	
ઘોઙ્=ખીવું.	ઙર્=ઙરવું.	સુમર્=ચાલ કરવું.
અમ્હાળ્=અમારું.	સર્વનામ.	
કો=કોણ.	તે=તે.	મે=મે.
જો=જે.	તુમ્હં=તારું.	મમ્હં=મારું.
તુમ=તને.	તુમ્હાળ્=તમારું.	
	મમં=મને.	
	અવ્યયો.	
ઉપરિ=ઉપર.	કિં=કેમ.	મા=નાહી.
પત્થ=અહીં.	ચ, અ=અને.	રે=અરે.
કત્તો=કયાંથી.	થૂ=થૂ થૂ.	અરે=અરે.

ભૂતકાળને લગતા નિયમો:—

- ૧ ભૂતકાળના પ્રત્યયો લગાડતાં ધાતુને અ લગાડવાની જરૂર નથી.
- ૨ અસ્ ધાતુનાં “આસિ” અને “અહેસિ” આ બે રૂપો ભૂતકાળમાં ફરેક ઠેકાણે વપરાય છે.

ભૂતકાળના રૂપો.

વ્યંજનાન્ત ધાતુ.

તુદ્.

એકવચન.

બહુવચન.

૧ લો પું તુદીઅ.

તુદીઅ.

૨ જો પું તુદીઅ.

તુદીઅ.

૩ જો પું તુદીઅ.

તુદીઅ.

સ્વરાન્ત ધાતુ.

ઠા.

૧ લો પું ઠાસી, ઠાહી, ઠાહીઅ.

ઠાસી, ઠાહી, ઠાહીઅ.

૨ જો પું ઠાસી, ઠાહી, ઠાહીઅ.

ઠાસી, ઠાહી, ઠાહીઅ.

૩ જો પું ઠાસી, ઠાહી, ઠાહીઅ.

ઠાસી, ઠાહી, ઠાહીઅ.

અસ્.

૧ લો પું આસિ, અહેસિ.

આસિ, અહેસિ.

૨ જો પું આસિ, અહેસિ.

આસિ, અહેસિ.

૩ જો પું આસિ, અહેસિ.

આસિ, અહેસિ.

આકૃત વાક્યો.

કો સંઘડ ? તું સંઘેજા.	તે વાહિર ણીહરીઅ.
અજ્જ કો લુચ્છણ ?	હં તુમં ન સિવ્જામિ.
અહુણા હું સિન્વામિ.	તું મમં સુમરસે.
તું સિવ્વીઅ ?	કત્તો તુટ્ટીઅ.
ન, હું ન સિવ્વીઅ.	સો મમં તુમં ચ ચુકડ.
તે અહેસિ ?	કો હટ્ટેહીઅ ?
તુમ્હે અહેસે.	તું હડેસી.
સો વાહિર ધુમ્મડ.	તુમ્હે થૂ થૂ કરેજ્જ.
પચ્છા તું મમં સુમરીઅ.	અમ્હે થૂ થૂ ન કરેજ્જા.
અહુણા હં તુમં સુમરીઅ.	જો ચડડ, સો પડડ.
જહિં ઠાહી, તહિં ઓગાલીઅ.	સિરેરેરે.
તુમ્હે ઢળોલેહત્થા ?	સિવ્વજન્તે ? તે નસિ જ્જેરે.
અમ્હે મેહ્લામો.	હં ઘોટ્ટીઅ, તું ડરીઅ, સો ય
સો વાહિર ણીહરીઅ.	હટ્ટીઅ.

ગુણરાતી વાક્યો.

અહીં ઢાણ બોલ્યો ?	મેં ખાધું, ને તે પીધું.
તે ત્યાં હશે રહ્યો.	જ ખાય છે, તે હસે છે.
તે અહીં ન નમ્યો.	તમે જ્યાં ગાયું,
તું હતો ત્યાં હું હતો.	ત્યાં મેં સાંભળ્યું.

તે બહાર નીકળ્યો અને અમે ડર્યા નહીં.
 ગયો. તું છો, ને હું છું.
 હું તને જાણું છું. અરે ! કોણ ક્યાંથી નીકળ્યો ?
 તમે મને જાણ્યો ? અરે ! તે ઉપર ચડ્યો.
 'અમે જમ્યા અને લાણ્યા. હમણા તું મને નમ્યો.
 તમે ક્યાંથી ખીના ? હમણા હું તને ઝંખું છું.
 તે લામે છે અને મને તે મને ઠપકા દે છે.
 અડકે છે. જ્યાં હું બોલ્યો, ચૂક્યો, ડર્યો
 તું પડ્યો અને પછી રાયો. અને ધુમ્યો, ત્યાં તું ખીજ્યો,
 તેઓ ખીજ્યા. ચડ્યો, પડ્યો અને ઉડ્યો.
 તમે મેલ્યું. તમારું પડ્યું.
 તે તુટ્યું. અમારું હતું.
 તું શોભ્યો. તેઓ જ્યાં ઉભા રહ્યા,
 તમે હસ્યા, અમે ઉઘ્યા. ત્યાં તેઓ ઉડ્યા.
 ત્યાં જ ગયા તે મુઆ. કોણ તરતો હતો ?

તહયં પગરણં.

નામ-પયાઈં

સ ત ર હ પા ઢો.

૧

દેવો દેવલ્લહ.
 મોરો ઇદ્ર જાહીઅ.
 ચન્દો ણીહરહ.
 ઘોડો ચરહ.
 ઘડો પડેહ.
 ચોરો મેલ્લિર.
 ભમરો પચ્છા ઉડ્ડેહ.
 દંડો તુદ્દેહ.
 જણો સોહરહ.
 ણરો જેમેહ.
 દીવો આત્થ.
 પુત્તો જેમીઅ.

દેવા દેવલ્લન્તિ.
 મોરા ઇદ્ર જાહીઅ.
 ચન્દા ણીહરન્તિ.
 ઘોડા ચરન્તે.
 ઘડા પડેન્તે.
 ચોરા મેલ્લિરે.
 ભમરા પચ્છા ઉડ્ડેન્તે.
 દંડા તુદ્દેન્તિ.
 જણા સોહિરે.
 ણરા જેમેઝા.
 દીવો ન અત્થિ.
 પુત્તા જેમીઅ.

૨

ઘોડો જાય છે.
 માણસ હસ્યો.
 દેવ ગયો.
 પુત્ર બીએ છે.
 મોર નાયે છે.
 ચોર ખાય છે.
 ભમરો હતા.

ઘોડાઓ જાય છે.
 માણસો હસ્યા.
 દેવો ગયા.
 પુત્રો બીએ છે.
 મોરો નાયે છે.
 ચોરો ખાય છે.
 ભમરા હતા નહીં.

અટ્ટારહ પાઠો.

ચોરો	રામં	દેવસ્વહ.
ચાલા	લડ્ડહુઅં	સ્વાએજ્જેહરે.
હં	ધમ્મં	જાણામિ.
અમ્હે	મહાવીરં	વન્દામો.
રામો	દેવં	પુચ્છેજ્ઞા.
કુંભારો	ઘડં	કરેહ.
ણરો	ણરં	ઢણ્ઢોહ્લહ.

કુંભારો	ઘડે	કરેહ.
કુંભારો	ઘડા	કરેહ.
ચાલા	દેવે	નમિરે.
ચાલા	દેવા	નમિરે.
તુમ્હે	દંડે	કરિત્થા ?
અમ્હે	દંડે	કરિમો.

૩

હું ધડો કરું છું.
 તું ધડાઓ કરે છે.
 તેઓ ધડાઓ કરે છે.
 રામ મોર જીએ છે.
 દેવ મોરો જીએ છે.
 બાળક માણસને પૂછે છે.
 માણસો બાળકોને પૂછે છે.
 અમે આજ, ઘોડા જોધએછીએ.

અ ડ ણ વી સો પા ઢો.

૧

ઘરં પડઈ.

હં ઘરં દેવ્લેમિ.

અથ ફુલ્લં હોઈ.

તું ફુલ્લં દેવલસિ ?

કહિં પત્તાઈં ભમન્તિ.

જહિં પત્તાણિ ભમન્તિ,

રામો કમલાઈં ન મેલ્લઈ,

અથ આસણં હોજ્જા.

ઘરં ઘણં રવલ્લઈ.

ઘરાણિ પઢિરે.

હં ઘરાણિ દેવલેમિ.

અથ ફુલ્લાઈં હોન્તિ.

હં ફુલ્લાઈં દેવલમિ.

તહિં પત્તાઈં ભમન્તિ.

તહિં કમલાઈં દેવલમિ.

પુત્તો કમલાણિ મેલ્લઈ.

જણો આસણાણિ કરેઈ.

ઘણં ઘરં કરઈ.

૨

ફૂલ શોભે છે.

રામ ફૂલ બુઝે છે.

ધર પડે છે.

પાંદડું ખરે છે.

ઘોડો પાંદડાં ચરે છે.

આસનો તુટે છે.

ફૂલો શોભે છે.

ખાળડો ફૂલો બુઝે છે.

ધરો પડે છે.

પાંદડાં ખરે છે.

ઘોડો ફૂલો ખાય છે.

ડું આસનો સીતું ધું.

वी सो पा ढो.

१

घडेण	जलं	पीवइ.
देवो	रहेण	जाइ.
कुंभारो	दंडेण	चक्कं भमाडेइ.
एगेण	चक्केण	रहो न चहइ.
सया	धम्मेणं	आणन्दं करेमि.
वणं	फुल्लेहि	छज्जइ.
हत्था	दाणेहिं	सोहेज्जा.
णयरं	घरेहिं	सोहइ.
जणा	उट्टेहिं	धावेइरे.
सचेण वि	धम्मो	अत्थि.
तुम्हे	केण	देक्खित्था ?
अम्हे	नेत्तेहिं	देक्खिमो.
गुणेहिं	छज्जमो.	
तुम्हे पुत्तेहिं सह	मन्दिरं	जाज्जइ ?
हा, अम्हे पुत्तेहिं सह	मन्दिरं	जाणज्जमो.
मम्ह	मत्थअं	धुम्मइ.
वम्हणा	पुत्थअं	भणान्ति.
आयरिया	णाणेण	तत्तं जाणीअ.
सीसा	तत्तेण	धम्मं सुणेइरे.

માણસો ગુણોવડે શોભે છે.
 પુરુષો દાનવડે દેવો થાય છે.
 કુંભારો ચક્રવડે ધડાઓ ફરે છે.
 રથો ઘોડાઓવડે દોડે છે.
 હું આંખોવડે તમારા હાથો જોઉં છું.
 તે એક આંખવડે પુત્રોને જુએ છે,
 અને એક આંખવડે દેવને જુએ છે.
 શિષ્યો મસ્તકવડે નમે છે.
 ચોરો સત્ય જોલતા નથી.
 આસનોવડે મારું ધર શોભે છે.
 તમે ધનવડે ધરો સમારો છો.
 મોરોવડે વનો, અને વનોવડે નગરો શોભે છે.
 તત્ત્વ વડે ધર્મ અને ધર્મવડે માણસ શોભે છે.
 છોકરો લાકડીવડે ઉભો રહે છે.
 દંડવડે ચોર બદ્ધાર નીકળે છે.

ए ग वी सो पा ढो.

૧

पुत्तस्स अज्ज धर्णं देइ.
 नरिंदो वम्हणाणं गामा देज्जाइ.
 पुत्तो गामस्स जाणज्जेइ.
 सुवण्ण भूसणाय होइ.

૨

चन्दो नक्खत्ताइँ भूसइ.
 देवो फुल्लेहिं तित्थयरे पूजीअ.
 बुद्धा णाणं इच्छन्ति.
 तु विणयेण सुदु सोहसे.
 सब्बे सिद्धे सया नमामो.
 सव्वा आयरिया सया वन्दामो.
 सो एग घटं पाणीयेण भरइ.
 बुद्धा बुद्द जाणन्ते, किं सुखम्वा?
 एग जाणइ सो सब्ब जाणइ.
 सब्ब जाणइ सो एग जाणइ.
 करेमि सामाइयं.

તુવ્ભે જાણહ, અહં ણ જાણામિ.

જહ ઇચ્છહ પરમપય, તા સયા ધમ્મેણ કિં ન વદિત્થા ?

૩

આચાર્યો શિષ્યોને ધર્મ ગમજાવે છે.	તીર્થંકરે સત્ય કહે છે.
ગત્તઓ ગ્રાહણને દાન આપે છે.	ગ્રાહણો લાડુ ગમે છે.
તે એક આંખે અધ છે.	તુ ટ્યોથી હર્યો .

દુવીસો પાઢો.

વિભક્તિના પ્રત્યયો.

નર જાતિ.

અકારાન્ત

એક વચન.

બહુ વચન.

૧ લી૦ ઓ.

૦.

૨ છ૦ મ્.

૦, ઇ.

૩ છ૦ જ, જં.

હિ, હિં, હિં.

૪ થી૦ ય, સ્ત.

જ, જં.

૫ મી૦ તો, ડ, ઓ, હિ, હિન્તો, ૦.

તો, ડ, ઓ, હિ, હિન્તો, મુન્તો.

૬ ટી૦ સ્ત.

જ, જં.

૭ મી૦ ઇ, મ્મિ.

મુ, મું.

સંબોધન ૦, ઓ, X.

૦.

ધકારાન્ત.

૧ લી૦ ૦.

અડ, અઓ, જો, ૦.

૨ છ૦ મ્.

જો, ૦.

૩ છ૦ જા.

હિ, હિં, હિં.

૪ થી૦ જો, સ્ત.

જ, જં.

૫ મી૦ જો, તો, ઓ, ડ, હિન્તો.

તો, ઓ, ડ, હિન્તો, મુન્તો.

૬ ટી૦ જો, સ્ત.

જ, જં.

૭ મી૦ મ્મિ.
સંબોધન X, ૦.

સુ, સું.
અડ, અઓ, ણો, ૦.

નાન્યતર ભતિ.

૧ લી૦ મ્.	ઈ, ઈ, ણિ.
૨ જી૦ મ્.	„ „ „
સંબોધન X.	„ „ „

બાકીની વિભક્તિમાં તે તે નરભતિ પ્રમાણે પ્રત્યયો સમજવા
નારી ભતિ.

૧ લી૦ ૦.	ડ, ઓ, ૦.
૨ જી૦ મ્.	ડ, ઓ, ૦.
૩ જી૦ અ, ઇ, ણ.	હિ, હિં, હિં.
૪ થી૦ અ, ઇ, ણ.	ળ, ણં.
૫ મી૦ અ, ઇ, ણ, તો, ઓ, ડ, હિન્તો.	તો, ઓ, ડ, હિન્તો, સુન્તો.
૬ ઠી૦ અ, ઇ, ણ.	ળ, ણં.
૭ મી૦ અ, ઇ, ણ.	સુ, સું.
સંબોધન ૦.	ડ, ઓ, ૦.

સૂચના—ઉપર આપેલા સામાન્ય પ્રત્યયો વિચાર્યો બરાબર મુખ
પાઠ કરવા.

વિભક્તિઓનો ઉપયોગ કરવા વિષેના કેટલાક સામાન્ય નિયમો.

૧. અ. કર્તારિ પ્રયોગમાં કર્તાને નામાર્થમાં પહેલી વિભક્તિ લાગે છે.
આ. કર્મણિ પ્રયોગમાં કર્મને નામાર્થમાં પહેલી વિભક્તિ લાગે છે.
૨. અ. કર્તારિ પ્રયોગમાં ક્રિયાપદના કર્મને ત્રીજી વિભક્તિ લાગે છે.
આ. જ્યાં જરૂર હોય તે સ્થાન વાચક નામને પહોંચ્યા ન હોય એ ત્યાં રુધીમાં ત્રીજી વિભક્તિ લાગે છે.
૩. અ. કર્મણિ પ્રયોગમાં કર્તાને ત્રીજી વિભક્તિ લાગે છે.
આ. અને ક્રિયાના સાક્ષાત્ મદદગાર સાધન (કરણ) ને ત્રીજી વિભક્તિ લાગે છે.
૬. સહ સાથે જોડાયેલા નામ ત્રીજી વિભક્તિ લાગે છે.
૪. અ. કોઇ ચીજને લેની બનતી હોય, તેને ચોથી વિભક્તિ ના ચ પ્રત્યય લાગે છે.
આ. ૪. અ. માં જણાવેલા પ્રસંગ શિવાય પ્રાકૃત ભાષામાં ચોથીને ઠેકાણે છઠી લાગે છે.
૫. અ. કર્તા, કર્મ , અને ક્રિયાનું સાક્ષાત્ રીતે કે બુદ્ધિથી જોનારી જુદા પડવાનું સમજાવતું હોય, તે અપાદાન કહેવાય છે. અપાદાન અર્થમાં પાંચમી વિભક્તિ લાગે છે.
આ. કોઈ વખતે ત્રીજીના અર્થમાં પણ પાંચમી વપરાય છે.

૬. કોઈ પણ જાતના સંબંધના અર્થમાં, તેમજ ચોથી વિ-
ભક્તિ વાપરવા ને જ્યાં પ્રસંગ હોય, નામયોગી અવ્ય-
યનો સંબંધ હોય ત્યાં છઠ્ઠી વિભક્તિ વપરાય છે.
૭. અ. કર્તા, કર્મ અને ક્રિયાના આધાર એટલે અધિકરણ
ને સાતમી વિભક્તિ લાગે છે.
આ. સમુદાયમાંથી અમુક ભાગને જુદોપાડી બતાવવાનો
હોય, ત્યારે સમુદાયવાચકને દ્વિ ક્રે સાતમી લાગે
છે. તેને નિર્ધારણ છઠ્ઠી ક્રે સાતમી કહેવાય છે.
ઇ. સતિ-[છતાં] અર્થમાં સાતમી વિભક્તિ વપરાય છે.
૮. કોઇ ને બોલાવવા માટે કેટલાક ફેરફાર સાથે પહેલી
વિભક્તિ વપરાય છે, તેને સંબોધન કહે છે.
૯. પ્રાકૃત ભાષામાં કોઈ કોઈ વખત—
અ. બીજી ત્રીજી વિગેરેને સ્થાને કોઇવાર છઠ્ઠી વપરાય છે.
આ. બીજી અને ત્રીજીને બદલે ક્યાંક સાતમી પણ
વપરાય છે.
ઇ. ક્યાંક પાંચમીને બદલે ત્રીજી અને સાતમી વપરાય છે.
ઈ. ક્યાંક સાતમી અને પહેલીને બદલે બીજી વિભક્તિ
લાગે છે.

સૂચના—શિક્ષકે કયા વાક્યમાં કઈ વિભક્તિ કયા અર્થમાં વપરાઈ છે ?
તે વિષે વિદ્યાર્થીઓને પ્રશ્ન કરવા, અને ઉપરના નિયમો સચોટ
સમજાવવા. આ ભાગમાં સામાન્ય રીતે ગુજરાતી ભાષામાં વપરાતા
ધોરણ પ્રમાણે કામ લેવું ઠીક પડશે.

તે વી સો પા ઢો.

અકારાન્ત નામો.

વિભક્તિના પ્રત્યયો.

નર જાતિ.

ઘેઠ વચન.

બહુ વચન.

૧ દી૦ ઓ.

૦. [ણ]

૨ જી૦ મ્.

૦, ણ.

૩ જી૦ જ, જં.

હિ, હિં, હિં.

૪ થી૦ ય, સ્સ.

જ, જં. (સિં)

નાન્યતર જાતિ.

૧ દી૦ મ્.

ફં, ફં, જિ.

૨ જી૦ મ્.

ફં, ફં, જિ.

૩ જી૦

૪ થી૦ } નર જાતિ પ્રમાણે.

નિયમો :—

૧. પાંચમી વિભક્તિ શિષ્યાયના સ્વરોદિ પ્રત્યયો પર છતાં નામના અન્ત્ય સ્વરનો લો થાય છે. આ નિયમ નારીજાતિમાં લાગતો નથી.

૨. બહુ વચનના પ્રત્યયો, ૦, અને ય પ્રત્યય લાગતાં પૂર્વનો સ્વર દીર્ઘ થાય છે.

૩. મ્ નો અનુસ્વાર થાય છે.

૪. ત્રીજી વિભક્તિના દરેક પ્રત્યયો અને બહુ વચનના મ્ થી શરૂ થતા પ્રત્યયો પર છતાં નામના અ નો એ થાય છે.

૫. [] ચોરસ કેસમાં બતાવેલા પ્રત્યયો સર્વનામને નિત્ય લાગે છે, અને () ગોળ કેસમાં બતાવેલા પ્રત્યયો વિકલ્પે લાગે છે.

અકારાન્ત નરન્નતિ.

દેવ.

૧ લી૦	દેવો.	દેવા.
૨ જી૦	દેવં.	દેવા, દેવે.
૩ જી૦	દેવેણ, દેવેણં.	દેવેહિ, દેવેહિં, દેવેહિં.
૪ થી૦	દેવાય, દેવસ્.	દેવાણ, દેવાણં.

અકારાન્ત નાન્યતરન્નતિ.

ઘર.

૧ લી૦	ઘરં.	ઘરાહં, ઘરાહૈં, ઘરાણિ.
૨ જી૦	ઘરં.	ઘરાહં, ઘરાહૈં, ઘરાણિ.
૩ જી૦	ઘરેણ, ઘરેણં.	ઘરેહિ, ઘરેહિં, ઘરેહિં.
૪ થી૦	ઘરાય, ઘરસ્.	ઘરાણ, ઘરણં.

અકારાન્ત સર્વનામના રૂપો.

નર જાતિ.

સન્ધ.

૧ કી૦ સન્ધો.	સન્ધે.
૨ જી૦ સન્ધં.	સન્ધા, સન્ધ્યે.
૩ જી૦ સન્ધેણ, સન્ધેણં.	સન્ધેહિ, સન્ધેહિં, સન્ધેહિં.
૪ થી૦ સન્ધાય, સન્ધસ્સ.	સન્ધાણ, સન્ધાણં, સન્ધેસિં.

નાન્યતર જાતિ.

સન્ધ.

૧ કી૦ સન્ધં.	સન્ધાંહ, સન્ધાંહિં, સન્ધાણિ.
૨ જી૦ સન્ધં.	સન્ધાંહ, સન્ધાંહિં, સન્ધાણિ.
૩ જી૦ સન્ધેણ, સન્ધેણં.	સન્ધેહિ, સન્ધેહિં, સન્ધેહિં.
૪ થી૦ સન્ધસ્સ, સન્ધાય.	સન્ધાણ, સન્ધાણં, સન્ધેસિં.

સમજાવણી :—

૧. પ્રાકૃત લાપામાં ત્રણ જાતના શબ્દો વપરાય છે.

અ. સંસ્કૃત શબ્દો ઉપરથી અને સંસ્કૃત રૂપો ઉપરથી બનેલા હોય, એવા જે શબ્દો પ્રાકૃત લાપામાં વપરાય છે, તે તદ્દલપ કહેવાય છે; અને તેની હુંદી સંજ્ઞા [સ] રાખવામાં આવી છે.

આ. સંસ્કૃત શબ્દો અને સંસ્કૃત રૂપો સંસ્કૃત જેવાજ પ્રાકૃત લાપામાં વપરાય છે. તે સંસ્કૃત સમ કહેવાય છે. તેની હુંદી સંજ્ઞા [સ] રાખવામાં આવી છે.

૩. અને કેટલાક શબ્દો જુદા જુદા દેશોના લોકોની બોલીમાં વપરાયેલા અને પ્રાકૃત ભાષામાં દાખલ થયેલા, તે દેશ્ય શબ્દો કહેવાય છે, તેની ટુંકી સંગ્રહ [તે] રાખવામાં આવી છે.

નરજાતિ નામો

[તં] આનંદ.	નરિન્દ [તં] રાજા.
[તં] આચાર્ય.	પુત્ત „ પુત્ર.
„ ઉંટ.	ચમ્દણ „ બ્રાહ્મણ.
„ કુંભાર.	ચાલ [તં] છોકરો.
„ ગામ.	બુદ્ધ [તં] ડાહ્યો માણસ.
[તં] ગુણ.	મત્ત „ ભક્ત, ભગત. ર.ભાત,ભાતું.
[તં] ઘડો.	મમર „ ભમરો.
„ ઘોડો.	માર [તં] બોળો, ભાર.
„ ચંદ્રમા.	મહાવીર „ મહાવીરસ્વામી.
[તં] ચેર.	મુરુચ્છ [ત.] મૂર્ખ.
	મેદ [ત.] વરસાદ.
[તં] માણસ.	મોર „ મોર.
„ છન પ્રભુ.	રહ „ રથ.
„ પુરુષ.	રામ [તં] રામ.
„ તીર્થંકર.	લઢુઅ [તં] લાડવો.
„ લાકડી.	ચિણય „ વિનય, નમ્રતા.
„ દીવો.	સિદ્ધ [તં] સિદ્ધ થયેલ, મોક્ષ પામેલ.
[તં] ૧. રાજા. ૨. દેવ. સીસ	[તં] શિષ્ય.
તં] ધર્મ.	દત્થ „ હાથ.

નાન્યતર ભાતિ નામો.

અન્ન	[સ૦] આનાજ.	પત્ત	[સ૦] પાંદડું, ૨. કાગળ
આસન	[સ૦] આસન.	પરમપય	" મોક્ષ.
કમલ	[સ૦] કમળ.	પાણિય	" પાણી.
ઘર	[સ૦] ઘર.	પુત્યય	" પુસ્તક.
ચક્ર	" ચક્ર, પૈડું	ફુલ્લ	[સ૦] ફૂલ.
છત્ત	[સ૦] છત્રી.	મૃસણ	[સ૦] ઘરેલું.
જલ	[સ૦] પાણી	મત્યય	" માધુ.
તન્ત	" તરવ.	મન્દિર	[સ૦] મંદિર, દેહેડે.
દાણ	" દાન.	રૂપ	[સ૦] રૂપું.
ધણ	" ધન.	વળ	" વન.
નક્ષત્ર	" નક્ષત્ર.	વત્ય	" લુગડું, વસ્ત્ર.
નયર	" શહેર,	મચ્છ	" માચું.
નાળ	" જ્ઞાન.	સય	" સો.
નિદ્યાણ	" મોક્ષ.	સામાય	" સામાયિક.
નેત્ત	" આંખ.	સુવળ્લ	" સોલું.

સર્વનામ.

અન્ન	[સ૦] ખીણું.	જ	[સ૦] જે.
પગ, પદ્મ	" એક.	ત, જ.	[સ૦] તે.
ક	" કોણ.	સર્વ	[સ૦] સર્વ, બધું.

વિશેષણ.

અન્ધ	[સ૦] આંધળું.	થોષ	[સ૦] થોડું.
ઉત્તમ	[સ૦] સારું.	મિટ્ટ	[સ૦] મીઠું.
ત્રાણ	[સ૦] કાણું.	સાર	[સ૦] સારું.

સર્વનામ અને વિશેષણોના વિશેષની ભાતિ પ્રમાણે ત્રણે ૫ ભાતિમાં
ફોં યાવ. છે.

अन्वय.

अइ [त०] अरे,	सया [त०] हृभेश, रोज.
जइ [त०] जे.	सह [त०] साथे.
सया [त०] तयारे.	सहु [त०] सारी रीते.
ता [त०] तो.	

धातुओ.

इच्छ् [त०] इच्छुं.	कुइ [दे०] कूटुं.
गण् " गणु.	भमाइ [त०] भमाइतुं.
घइ [त०] घउतुं, करतुं.	भस् [त०] शङ्खगारतुं.
ढइ " ञणतुं, ञणतुं.	रक्ख " राभतुं, पथावतुं.
दे, दी " डतुं.	रोअ " रुयतुं, गभतुं.
दय् " दयाकरवी.	रोव " रीतुं.
चोप्पइ [दे०] चोपइतुं.	घट् " वततुं.
धाय् [त०] दाइतुं.	घट्ठइ " वधतुं.
नच्च [त०] नायतुं.	परिस् " वरसतुं.
पाम् " जेतुं.	सोइ " शोअतुं.
पुच्छ् " पूछतुं.	सिक्ख " १ शीअतुं.
पज् [त०] पूजतुं.	२ शीअवतुं.

प्राकृत वाक्यो.

चोरे देवो भणइ.	हं चारहं पाढं भणामि.
अइ ! नयरं गच्छामो.	देवावि तं जिणं नमन्ति,
को सि त्थं ? कहिं गच्छसि ?	वालो रहेण सह चलइ.
सो चोरो नयरं जाही.	धणं धणेण वड्ढइ.
एगो हं घराईं करेमि.	मोरा नचन्ति.
योवा णरा किं करेन्ति ?	नरिन्दा रहेण आयरियं ढण्डुल्लेइरे.

तुम्हे दीयेहिँ किं पासित्या ? वत्याणि पत्ताणि वा ?
रामस्त कुल्लार्हं रोएन्ति, वम्हणाणं च लड्डुआ.

ગુજરાતી વાક્યો.

તમે પુસ્તકો વડે બધું જાણો છો.
અમે ઘોડાઓ વડે નગર તરફ જઈએ છીએ.
તમે રથ વડે ગામ તરફ જાઓ છો.
જ્ઞાન નિર્વાણ મારે થાય છે.
તે આંખે કાણો છે.
હું બ્રાહ્મણોને વસ્ત્ર આપું છું.
તે બ્રાહ્મણોને દાન આપે છે.
આચાર્યો પણ તીર્થંકરોને નમે છે.
જે એક આંખે જુએ છે, તે કાણો છે.

શિષ્ય કહે છે—“આચાર્યો આજ શિષ્યો સાથે બીજ

ગામ ગયા.”

સારું થયું તું બદ ગયો, અને જાઓ.

અમારા ઘોડા ક્યાં છે ?

જ્યાં તમારા રથ છે, ત્યાં તમારા ઘોડા ચરે છે.

એક શહેર હતું, ત્યાં એક રાજા હતો. તે બ્રાહ્મણોને રાજ
કુલો અને વસ્ત્રો આપતો હતો. તેઓ તેને તસ્વ કહેતા હતા,
અને તે બ્રાહ્મણોને સારી રીતે પૂજતો હતો. ત્યાં વરસાદ
સારો વરસતો હતો.

च उ वी सो पा ढो.

१

एक्काओ घराओ बीअं घरं कुद्देइ वाणरो.

रामो एकत्तो हत्थत्तो सप्पं फासीअ.

एक्काउ चन्दाउ निकलेइरे किरणा.

एक्काहि घोडाहि बालो पडीअ.

एक्काहिन्तो कुवाहिन्तो घडेहिँ पाणियं पीवामि.

एक्का मोरा पिच्छं गेण्हामि.

दीवाओ वत्थाइँ पासेमि.

जणाउ पडिउत्तरं सुणेइ.

सुहत्तो णरे उवलक्खेमो.

रक्खसाहि णरा डरेन्ते.

घरोहि पत्थरा पडीअ.

गामाहिन्तो नगरं जाएइ नरिन्दो.

वग्घेहिन्तो सज्जे बीहेन्ते.

भमरा खज्जुरासुन्तो रसं पीवीअ.

कमलेसुन्तो भमरा उड्डेन्ते.

वणत्तो ठग्गा धावीअ.

तलावाउ पाणियं भरइ.

छोयरो लाभा चुक्कइ.

અમે ચોરોથી બીહીએ છીએ.
 શિષ્યો આચાર્ય પાસેથી શાળે છે.
 તેઓ બાળકપાસેથી લાડુ લે છે.
 ધરમાંથી દૂધ પીધું.
 પંડિતોથી મુખા નાસે છે.
 ચોર પથરપરથી પડે છે.
 કુવાઓમાંથી પાણી મીઠું નીકળે છે.
 હાથમાંથી દોરા પડે છે.
 પુસ્તકોમાંથી સત્ય જાણે છે.
 રથમાંથી ચક્રો પડ્યાં.
 તે વ્યાસનેથી દોડ્યો.
 ધરપાસેથી ચોર દોડ્યો.
 છોકરાઓ પાસેથી વાન્દરાઓ ખજૂર મેળવે છે.
 પાણીમાંથી કમળો નીકળ્યા.
 દોવાઓમાંથી પ્રકાશ નીકળ્યો.
 વનમાંથી વાઘ દોડ્યો.
 દૂધમાંથી ઘી થાય છે.
 ગામથી શહેર દૂર છે.

पं च वी सो पा ढो.

१

तुज्झ फुल्लस्स वासं सुंघेमि.
 वणत्तो अंबस्स फलं आणेएज्जिमि.
 रामस्स भूसणं हं ण देक्खेमि.
 सारो चोरो बम्हणाणं धणं ण चोरए.
 मन्दिरस्स सेहराओ मोरो उड्डीअ.
 नयरस्स बालाणं नरिन्दो हरिसेण लड्डुए देइ.
 सब्बेसिं घोडाणं पल्लाणं न होइ.
 हं तंबस्स पत्तं देक्खीअ.
 अम्हाणं घराणं अंगणं सुन्देरं होइ.
 अरिट्ठस्स फलेहिं वत्थं धोवेन्ते.
 ठिण्णं घयं मम हत्था पडोअ.
 णमो अरिहंताणं.
 णमो सिद्धाणं.
 णमो आयरियाणं.
 णमो उवज्झायाणं.
 मंगलाणं च सब्बेसिं पढमं हवइ मंगलं.
 चद्धमाणस्स भावत्तो एक्कोवि नमुक्कारो णरं तारेइ.
 जो आयारं न पालेइ. सो तत्तं न जाणेइ.
 सब्बाण रहाण चक्काईं भमन्ति.

દીવાણં પયાસો તત્થ ન પહોઁ.
 સાવયા સયા સામાહ્યં કરેન્તિ.
 વમ્હણા સયા ણ્હાણં કરેરે.
 અમ્હાણં કોઢારાઓ ધણં ણેહ ચોરો.
 સઘ્યસ્સ સમુદ્ધસ્સ પાણિયં સ્વારં, કુવસ્સ ડ મિટ્ઠં હોણ્ણાહ.
 સમુદ્ધસ્સ પાણિયં કયાચિ મિટ્ઠં હોઈ ?
 લોગસ્સ ડજ્જોયગરે સન્ને જિણે વન્દિમો.
 નિંવસ્સ પત્તાઈં કહુઆઈં અત્થિ.
 અરિદ્ધસ્સ ફલાઈં હુંદહ છોયરો.
 સારો માણસો આચારં ણ છોડઈ.
 રમણસ્સ મોરો તડપ્પકડઈ.
 તિલાણં સારં તેલ્લં.
 સુદ્ધસ્સ ક્કગડ્ધસ્સ ફલં સારં હોઈ ન.

૨

અમે લીંબડાના પાંદડાં ગણીએ છીએ.
 અમે રાત્રીઓના કોઠારમાંથી ધન ન લીધું.
 આચાર્યના હાથમાંથી શિષ્યે પુસ્તક લીધું.
 ઉપાધ્યાયોને નમસ્કાર હો.
 હું શ્રાવકોના ધર્મ જાણું છું.
 મીઠા પાણીનો ઘડો અહીં ફૂટ્યો.
 તું બ્રાહ્મણોનો આચાર શીખે છે.

શરીરનું ભૂષણ શું ? સારો આચાર.

હાથનું ભૂષણ શું ? દાન.

વનનું ભૂષણ શું ? કૂલ.

તે ચડ્યો, અને રથોના ચક્રો ભમ્યા.

ધરના દીવા પ્રકાશ કરે છે.

મોરનું પીછું સુંદર છે.

શહેરના બાળકો ભણે છે.

પત્થરોનું ઘર પડતું નથી.

જે દેવોનો પણ દેવ છે, તે મહાવીરને વંદુ છું.

આપણા દેશના માણસો આપણા દેશનું ધન બચાવે છે.

ફળોના રસથી શરીરનું સાફ તત્ત્વ વધે છે.

પાણીના ખારનું મીઠું થાય છે.

લીંબડાના ફળો કડવા હોય છે, અને આંબાના

મીઠા હોય છે.

પંડિતોનું મોં ગમે છે, અને મૂર્ખાઓનું મોં ગમતું નથી.

થોડા ઝગડામાંથી ઘણો ઝગડો થાય છે.

ભરો તડકડો.

અમે તલ ખાઈએ છીએ.

લીંબડાના ફળોમાંથી તેલ નીકળે છે.

ધનથી ધન વધે છે.

छ व्री सो पा ढो.

१

पत्थरे तेह्लं वालो चोप्पडइ.

अज्जिण्णे भोयणं वीसं.

मम हत्थे पुत्थयाणि अत्थि.

वग्घो वणे चरइ.

सव्वसिं वच्छे पत्ताइं अत्थि.

वालो वणाग्गि वज्जुलस्स वच्छत्तो गुंदं उक्खुडेइ.

मम खोले वालो सुवेइ.

तस्स कण्ठाग्गि भूसणाइ अत्थि.

दीवे तेह्लं न अत्थि, तिले तेह्लं होइ.

पुरिसा मत्थये वत्थं विण्ढेइरे.

सव्वेसु रुक्खेसु मोरा रहेन्ते.

पुत्थयेसु णाणं होइ.

सिद्धा लोगस्स मत्थये वसन्ति.

सव्वेसुं णयरेसुं जंताइं अन्नं न दलन्ति.

घरे घरे गरुछन्ति भिक्खुआ.

सव्वम्मि जले भिद्दं न होइ.

सव्वहिं अंबे मिट्ठाइं फलाइं न होएज्जेइरे.

दिणे दिणे वड्ढेइरे माणसा.

हे देव ! अम्हे पावं न करिसु.

હે રામો ! તું કિં કરેસિ ?

હે તિથયરા ! તુમ્હે અમ્હાણં ધમ્મં કહિત્થા.
 હે સીસા ! તુમ્હે પાઠં સુદુ જાણેજ્જા, ભણેજ્જેહ ય.
 હે સમુદ્દા ! તું મિદ્દં જલં કિં ન દેણ્ણે ?
 હે સમુદ્દસ્સ જલ ! તું કિં સ્વારં હોઈ ?

એગો હં સંસારે નત્થિ મે કોવિ.

ગોઢ્ઢમાણં લોદ્દસ્સ રોદ્દગેસું ઘયં ચોપ્પડીઅ.
 મગરો સમુદ્દે રહઈ, ણહાઈ, તરેઈ ય.
 તલાવમ્મિ પાણિયં સ્વુદ્દઈ.
 એગમ્મિ કચ્ચોલે દુદ્ધં, એગસ્સિ ય ઘયં હોઈ.
 મમ હત્થસ્સુવરિ કચ્છરો પડીઅ.
 તુજ્જા પાપે કચ્ચો લગ્ગીઅ.

૨

હું ધડામાં થોડું પાણી નેડું છું.
 અમે રોજ ધરમાં મુઘયે છીએ.
 મંદિરોમાં ધીના દીવા બળે છે.
 રામ દેવના રથ ઉપર ચડે છે ?
 આંબાના ફળ માટે રાજા રથવડે ઘેરથી
 વનમાં જાય છે.
 ઘોડાઓ શહેરના માર્ગોમાં દોડે છે.

હે પુરુષો ! તમે ધર્મ કેમ સાંભળતા નથી ?

હે પુત્રો ! તમે શું જમો છો ?

હે મૂર્ખાઓ ! તમે રવો છો કે હસો છો ?

હે બાળક ! તું લાડુ ખાય છે, કે વી ખાય છે ?

હે પાપો ! તમે મને કેમ છોડતા નથી ?

હે વન ! તેં કળો કેમ ન આપ્યા ?

હે કમળ ! તું કેમ શોભતું નથી ?

ધરમાં બાળકો આનંદ કરે છે.

તારા માથા ઉપર ફૂલ શોભે છે.

તારી આંખોમાંથી પાણી કેમ પડે છે ?

તેઓ હાથમાં હાથ મેળવે છે.

હું તે વનમાં આંખા જોઉં છું.

હે પુત્રો ! તે રાજા તીર્થકરોને ફૂલોથી પૂજે છે.

હે નરેન્દ્ર ! તે ધ્રાહ્વાણુ રામના વનમાંથી દેવ મોટે

હાથ વડે સુંદર ફૂલો શહેરમાં લઈ જાય છે.

મેં કચોળામાં તેલ ભર્યું અને હવે હાથે ચોપડું છું.

વનમાં વાવથી છોકરાઓ ખીએ છે.

રોટલો અને દૂધ ખાઉં છું.

સ ત્તા વી સો પા ઢો.

અકારાન્ત નામો [ચાલુ.]

વિકાકિતાના પ્રત્યયો.

નર જાતિ.

એક વચન.

બહુ વચન.

૫ મી. તો, ડ, ઓ, હિ, હિન્તો, ં. તો, ડ, ઓ, હિ, હિન્તો, છુન્તો.

૬ ઠી. સ્સ. ણ, ણં, (સિ).

૭ મી. એ, મ્મિ, (સ્સિ, હિં, ત્ય.) સુ, સું.

સંબોધન. ઓ, ં, X. ં.

નાન્યતર જાતિ.

૫ મી. }
૬ ઠી. } ન ર જ તિ પ્ર મા ભુ જ.
૭ મી. }

સંબોધન. X ડ, ડું, ણિ.

૧. પાંચમીના—

તો શિવાયના—

અ. એકવચનના પ્રત્યયો લાગતાં પૂર્વના સ્વર નિત્ય દીર્ઘ થાય છે. અને—

આ. બહુવચનના વ્યંજનાદિ પ્રત્યયોમાં વિકલ્પે અ નો પ થાય છે.

[પાઠ ૨૩ માત્ર ૨ જો નિયમ જુઓ.]

૨. પ્રાકૃત ભાષામાં બેડાક્ષરની પૂર્વના સ્વર હ્રસ્વજ થાય છે, માટે તો અત્યય પર છતાં હ્રસ્વ થાય છે, ને હ્રસ્વ રહે છે.

૩. સાતમી વિભક્તિનો ૫ પ્રત્યય મર્જનામને લાગતો નથી.

[પાઠ ૨૩ વીરામાંનો ૫ મો નિયમ જુઓ]

૪ પ્રાકૃતમાં જે સ્વરો પાસે પામે આવે તેા ઘણી વખત પહેલો સ્વર ઉડી જાય છે. ન+અત્થિ=નત્થિ

નર જાતિ નામ

અરિહન્ત [ત.]=અહિંત મ્રભુ

અરિદ્ધ [ત.]=અરીક્ષતુ ઝાડ

અંચ [ત.]=આંખાનુ ઝાડ

આચાર [ત.]=આચાર.

આહાર [ત.]=ખેરાકં.

ઉચ્ચસાય [ત.]=ઉપાધ્યાય

વચ [ત.]=કાચ

કચ્છોલ [ત.]=કચ્છોળું, વાડો

કચ્છર [ત.]=કચ્છરો, કાંચ.

કણ્ઠ [ત.]=ગળુ

કાગ [ત.]=કાગડો

કિરણ [ત.]=કિરણ

કુચ [ત.]=કુચો

કોઈલ [ત.]=કોયલ.

કોઢાખાર [ત.]=કોઢાર

કોદ [ત.]=કોદ.

સજ્જુર [ત.]=અજ્જુર

સોલ [દિ.]=ખેાળો.

ગુદ [દિ.]=ગુદર

ગોદૂમ [ત.]=વડી.

ટગ [ત.]=ડગ

છોયર [દિ.]=છોકરો.

શાહ [દિ.] ઝાડ.

શગડ [દિ.]=અગડો, તોફાન.

તલ [ત.]=તળીયું.

તિલ [ત.]=તલ.

દ્ય [ત.]=દાવાનલ

નમોદ્ધાર [ત.]=નમસ્કાર

નિમ્બ [ત.]=લી ખડાનુ ઝાડ

પહિરુત્તર [ત.]=જવાબ.

પણ્ડિય [ત.]=પંડિત, વિદ્વાન

પથર [ત.]=પથરો

પયામ [ત.]=પ્રકાશ.

પાદ [ત.]=પાડ.

વક્ર [ત.]=બક્રો

વટુલ [ત.]=બાવળનું ઝાડ

ભાય [ત.]=મનનો ભાવ.

મિક્સુમ [ત.]=શિશુક.

મગર [ત.]=મધર.

રોટ્ટગ [દિ.]=રોટલો

મગ્ગ [ત.]=માર્ગ.

માણસ [ત.]=મનુષ્ય.

રક્ષસ [ત.]=રાક્ષસ.

रुक्ख [त.] = अाड.
 लाभ [स.] = शैयदे।
 लोग [त.] = १ लोक २ जगत.
 लोट्ट [दे.] = लो१२.
 धग्घ [त.] = पाध.
 वच्छ [त.] = अाड, वृक्ष.
 वद्धमाण[त.] = पधंभानरपाभी.
 घाणर [त.] = वां१रे।
 घास [स.] = १. भुगंध, २. खेडाणु.

विणास [त.] = विनाश, नाश.
 सप्प [त.] = साप.
 समीव [त.] = साभे.
 समुह [त.] = समुद्र.
 संसार [स.] = संसार, दुनि-
 यादारी,
 सावय [त.] = आपक.
 सिद्धत्थ [त.] = सिद्धार्थनाभना
 शान.
 हरिस [त.] = हृप.

ना-धतर जति नाभ.

अंगण [त.] = अांगणु.
 कज्ज [त.] = काभ.
 कम्यल [स.] = कांअणी.
 कारण [त.] = का१णु.
 घय [त.] = धी.
 ण्हाण [त.] = शनान.
 तंव [त.] = तांणु.
 तलाय [दे.] = तणाप.
 तेह [त.] = तेस.
 दुद्ध [त.] = दूध.
 धन्न [त.] = धान्य, अनाज.

पल्लाण [त.] = पलाणु.
 पाय [त.] = पाप, ओट्टंकाय.
 पिच्छ [स.] = पींछु.
 पुण्ण [त.] = पुण्य, सत्काय,
 भोयण [त.] = लोअन.
 मंगल [त.] = भगण, कल्याणु.
 मिट्ठ [त.] = भीठु.
 घयण [त.] = १ पअन. २ भेडां.
 घीस [त.] = अेर.
 सेहर [त.] = शिअर.
 हियय [त.] = हृदय.

સર્વનામ.
તુઙ્ગ [ત.] = તારું.
વિશેષણ.

અજિણ્ણ [ત.] = અશુભું.	ઘડલ [ત.] = ધોણું.
અસુદ્ધ [ત.] = અશુભ.	ઝિણ્ણ [ત.] = ધીણું.
અજ્ઞોયગર [ત.] = મકાશ કરનાર.	ઘૂર [મ.] દૂર, છેડે.
કહુઅ [ત.] = કહણું.	પદમ [ત.] = પહેણું.
માર [ત.] = ખારું.	રત્ત [ત.] = રાતું.
સુદ્ધ [દિ.] = શુદ્ધું.	સુન્દેર [ત.] = સુંદર, સરસ.

અવ્યયો.

હ [ત.] = તો.	કયા [ત.] = કયારે.
કહં [ત.] = કેમ ?	મિચ્છા [ત.] = મિથ્યા. નકામું.
જયા [ત.] = જ્યારે.	વા [ત.] = કે. અથવા.
જમો [ત.] = નમસ્કાર.	ચિ, અચિ, [ત.] = પણ.
તત્તો [ત.] = તેથી, તે પછી.	

ધાતુઓ.

હવલુહ [ત.] = ઉખેડવું.	આ+ખે [ત.] = આણવું, લાવવું.
હવમ્ [ત.] = ઉભારાડેવું.	તહપફહ [દિ.] = તડકડવું.
હવ્ [ત.] = કૂડવું.	તાર્ [ત.] = તારવું.
હુદ્ [ત.] = ખૂટવું.	ઘોવ [દિ.] = ધેવું.
ગચ્છ [ત.] = જવું.	નિચ્છલ્ [ત.] = નીકળવું.
ચહ [ત.] = ચડવું.	પાલ્ [ત.] = પાળવું.
ષોપ્પહ [દિ.] = ચોપડવું.	પિહ્ [ત.] = પાકવું.
છિન્ [ત.] = કાપવું.	રહ [દિ.] = રહેવું.
હુન્દ [દિ.] = ખુંદવું.	હવ+લવ્ [ત.] = આળખવું.
હોદ્ [દિ.] = ઠાડવું.	લગ્ [ત.] = લાગવું.
હત+ઠા=હટ્ [ત.] = ઉઠવું.	ચિહ્ [દિ.] = વીંટવું.
ળહો [ત.] = નાણું.	સુધ્ [ત.] = સુધવું.

अकारान्त नामन्ता रूपे।

अष्टव्ययन.

अष्टव्ययन.

देव.

देवो.

देवा.

देवं.

देवे, देवा.

देवैण, देवेणं.

देवेहि, देविहिं, देवेहिं.

देवाय, देवस्स.

देवाण, देवाणं

देवत्तो, देवाउ, देवाओ;

देवत्तो, देवाउ, देवाओ;

देवाहि, देवाहिन्तो; देवा.

देवाहि, देवेहि;

देवाहिन्तो, देवेहिन्तो,

देवासुन्तो, देवेसुन्तो.

देवस्स.

देवाण, देवाणं.

देवे, देवस्मि.

देवेसु, देवेसु.

हे देवा ! हे देवो ! हे देव !

हे देवा !

घर.

घरं.

घराइ, घराई, घराणि.

घरं.

घराइं, घराहँ, घराणि.

घरेण, घरेणं.

घरेहि, घरेहिं, घरेहिं.

घरस्स, घराय.

घराण, घराणं.

घरत्तो, घराउ, घराओ;

घरत्तो, घराउ, घराओ;

घराहि, घराहिन्यो; घरा.

घरस्स.

घरे, घग्मि.

हे घर !

घराहि, घरेहि;

घराहिन्यो, घरेहिन्यो;

घरासुन्तो, घरेसुन्तो.

घराण, घराणं.

घरेसु, घरेसुं.

घराहं ! घराहं ! घराणि !

सव्व.

नव्वज्जति.

सव्वो.

सव्वं.

सव्वेण, सव्वेणं.

सव्वस्स, सव्वाय.

सव्वत्तो, सव्वाउ, सव्वाओ;

सव्वाहि, सव्वाहिन्यो, सव्वा.

सव्वस्स.

सव्वम्मि, सव्वहिं, सव्वस्सिं, सव्वत्थ. सव्वेसु, सव्वेसुं.

सव्वे.

सव्वा, सव्वे.

सव्वेहि, सव्वेहिं, सव्वेहिं.

सव्वेस्सिं; सव्वाण, सव्वाणं.

सव्वत्तो, सव्वाउ, सव्वाओ;

सव्वाहि, सव्वेहि;

सव्वाहिन्यो, सव्वेहिन्यो;

सव्वासुन्तो, सव्वेसुन्तो;

सव्वेस्सिं, सव्वाण, सव्वाणं.

नान्यतर लति.

सव्वं.	सव्वाइं, सव्वाइँ, सव्वाणि.
सव्वं.	सव्वाइं, सव्वाइँ, सव्वाणि.
सव्वेण, सव्वेणं.	सव्वेहि, सव्वेहिं, सव्वेहिं.
सव्वस्स, सव्वाय;	सव्वेसिं, सव्वाण, सव्वाणं.
सव्वत्तो, सव्वाउ, सव्वाओ;	सव्वत्तो, सव्वाउ, सव्वाओ;
सव्वाहि, सव्वाहिन्तो, सव्वा.	सव्वाहि, सव्वेहि;
	सव्वाहिन्तो, सव्वेहिन्तो;
	सव्वासुन्तो, सव्वेसुन्तो;
सव्वत्स.	सव्वेसिं, सव्वाण, सव्वाणं.
सव्वम्मि, सव्वत्तिं, सव्वहिं, सव्वत्थं.	सव्वेसु, सव्वेसुं.

एग, एक्क.

नरलति.

एगो. एक्को.	एगो. एक्के.
एगं. एक्कं.	एगो, एगा. एक्के, एक्का.
एगेण, एगेणं. एक्केग. एक्केणं.	एगोहि, एगंहिं, एगोहिं.
	एक्केहि, एक्केहिं, एक्केहिं.
एगत्स, एगाय. एक्कत्स, एक्काय.	एगोसिं, एगाण, एगाणं.
	एक्केसिं, एक्काण, एक्काणं.
एगत्तो, एगाउ, एगाओ;	एगत्तो, एगाउ, एगाओ;
एगाहि, एगाहिन्तो, एगा.	एगाहि, एगोहि,
	एगाहिन्तो, एगोहिन्तो;
	एगासुन्तो, एगोसुन्तो.

एकतो, एकाउ, एकाओ;
एकाहि, एकाहिन्तो;
एका.

एगत्स. एकत्स.

एगत्थ, एगत्सि, एगम्भि, एगहिं.
एकत्थ, एकत्सि, एकम्भि, एकहिं.
हे एग ! एगो ! एगा !
हे एक ! एको ! एका

एकंतो, एकाउ, एकाओ,
एकाहि, एकेहि;
एकाहिन्तो, एकेहिन्तो.
एकासुन्तो, एकेसुन्तो.
एगेसिं, एगाण, एगाणं.
एकेसिं, एकाण, एकाणं.
एगोसुं, एगेसुं.
एकेसु, एकेसुं.
एगा !
एका !

नान्यतर भति.

एगं. एकं.

एगं. एकं.

एगेण, एगेणं. एककेण, एककेणं.

एगत्स, एगायं. एकत्सं, एकायं.

एगतो, एगाउ, एगाओ;

एगाहि, एगाहिन्तो एगा.

एगाइं एगाईं, एगाणि.

एकाइं, एकाईं, एकाणि.

एगाइं, एगाईं, एगाणि.

एक्काइं, एक्काईं, एक्काणि

एगेहिं, एगेहिं; एगेहिं.

एक्केहि, एक्केहिं, एक्केहिं.

एगेसिं, एगेण, एगेणं.

एक्केसिं, एक्काण, एक्काणं

एगतो, एगाउ, एगाओ;

एगाहि, एगेहिं;

एगाहिन्तो, एगेहिन्तो;

एगासुन्तो, एगेसुन्तो.

एक्कत्तो, एक्काउ, एक्काओ;	एक्कत्तो, एक्काउ, एक्काओ;
एक्काहि, एक्काहिन्तो, एक्का.	एक्काहि, एक्केहि, एक्काहिन्तो, एक्केहिन्तो; एक्कासुन्तो, एक्केसुन्तो.
एगस्स, एक्कस्स.	एगोसिं, एगाण, एगाणं. एक्केसिं, एक्काण एक्काणं.
एगत्थ, एगम्मि, एगत्ति, एगहिं.	एगोसु, एगोसुं.
एक्कत्थ, एक्कम्मि, एक्कत्ति, एक्कहिं.	एक्केसु, एक्केसुं.
हे एगं !	एगाइं ! एगाइँ ! एगाणि !
हे एक्कं !	एक्काइं ! एक्काइँ ! एक्काणि !

थोव विशेषण.

न२ लति.

१ ली. थोवो.	थोवा.
२ थो.	थोवा, थोवे.
३ थो.	थोवेहि, थोवेहिं, थोवेहिं ^७ .
४ थी. थोवाय, थोवस्स.	थोवाण, थोवाणं.
५ भी. थोवत्तो, थोवाउ, थोवाओ; थोवाहि, थोवाहिन्तो, थोवा.	थोवत्तो, थोवाउ, थोवाओ, थोवाहि, थोवेहि; थोवाहिन्तो थोवेहिन्तो, थोवासुन्तो थोवेसुन्तो.

- ६ छी. थोवस्स. थोवाण, थोवाणं.
 ७ भी. थोवे, थोवम्मि. थोवेसु, थोवेसुं.
 संशोधन थोवो ! थोवा ! थोव ! थोवा !

नान्यतर नति.

- १ छी. थोवं. थोवाइं, थोवाइँ, थोवाणि.
 २ छ. थोवं. थोवाइं, थोवाइँ, थोवाणि.
 ३ छ. थोवेण, थोवेणं. थोवेहि, थोवेहिं, थोवहि.
 ४ थी. थोवाय, थोवस्स. थोवाण, थोवाणं.
 ५ भी. थोवत्तो, थोवाउ, थोवाभो; थोवत्तो, थोवाउ, थोवाभो,
 थोवाहि, थोवाहिल्लो, थोवा. थोवाहि, थोवेहि,
 थोवाहिल्लो, थोवेहिल्लो,
 थोवासुत्तो, थोवेसुत्तो.
 ६ छी. थोवस्स. थोवाण, थोवाणं.
 ७ भी. थोवे, थोवम्मि. थोवेसु, थोवेसुं.
 संशोधन. हे थोव ! थोवाइं ! थोवाइँ ! थोवाणि

आकृत वाक्ये.

राम ! तुं वणम्मि कहं वासं करेसि ?
 रुक्खसाणं विणासाय मम वासो होइ.
 तित्थयरं महावीरं वद्धमाणं देवं तुं उवलक्खेसि ?
 सिद्धत्यस्स नरिन्दस्स पुत्तं उवलक्खेमि.
 मोरो उट्ठेइ, पच्छा वाणरो कुट्ठेइ, रुक्खो य कम्पइ.
 तुम्हे सावयाणं आचारं वोल्लीअ, अहुणा आयरियाणं
 आचारं वोल्लेइत्था ?

સારા ણરા થોવા અત્થિ, સવ્વે વિ ણરા સારા નત્થિ.
 સમુદ્ધસ જલાઓ તાવેણ મિટ્ઠં પિક્કેહ.
 તુમ્હે કેળં કારણેણં વહુસો પાદં મણેહ ?
 એગંમ્મિ કુવમ્મિ સવ્વેસિં જણાણં ઘડે જલેણ
 મણીલાલો મરણ.

અહં સવ્વં સુણેમિ. તું સુવેસિ.
 નેત્તેણં કાણં ફાણં કહં ન કહસિ ?
 તસ્સ હિયયમ્મિ કોહો જાણ્હ, તત્તો ન કહેમિ.
 છિન્નહં અસુહં કમ્મં.
 સમુદ્ધમ્મિ એગત્થ ઠાણે પાણીયં વટ્ટણ, એકસ્સિં ઠાણમ્મિ
 દવો વટ્ટેજ્ઞા.
 સવ્વાસુન્તો આહારાદિન્તો બુદ્ધા દુદ્ધસ્સ આહારં
 ઉત્તમં ગણીઅ.

દેવદાસો મોરં મમાડેહ. મોરો નચ્છહ. નમો ણાણસ્સ.
 તસ્સ મુહસ્સ મરિમો. રહેસુ મગ્ગે જાણ્હ.
 ચાલો ચોરેણ વીહહ. કુંવે પાણીયં નિક્કલેહ.
 ગુજરાતી વાક્યો.

અમે શું કરીએ છીએ, તે તમે ઝટ ન કહ્યું.

હું ઉભો રહ્યો, ત્યારે તે ઉઠ્યો; અને હું ઉઠ્યો ત્યારે તે
 તે સુધ ગયો. પછી મેં એક ચોર ભ્રષ્ટો. તે દોડ્યો અને ધરની

પાછળ ગયો. હું ત્યાં ગયો, ત્યારે તે બહારી ત્રાંથી નીકળ્યો,
દોડ્યો, કુવાની સામે ગયો અને તેમાં પડ્યો.

એક હતો બ્રાહ્મણ, તે લીંબડાના ઝાડ નીચે ઉમો હતો.
તેની સામે એક બકરો ઝાડના પાંદડાં ચરતો હતો, મેં પૂછ્યું.
“તે બકરો તારો છે?” તેણે કહ્યું, “ના મારો નથી કોઈકનો છે.”

મેહ વરસ્યો છે, ધાન્ય પાક્યું છે. ધાન્ય પણ ધન છે.

એક હાથે કામ સારી રીતે થતું નથી.

તુ ખાઈ પાણી પીએ છે, ને મીઠું કમ પીતો નથી ?

તમારા ગામનો રાજ લોકિની રક્ષા કરે છે ?

જે રૂળ પડ્યું, તે મેં જોયું.

લમરો કમળમાંથી વાસ સુંધે છે.

કામડા કરતાં કોયલનો કંઠ મીઠો કમ હોય છે ?

ઘોળો ઉંટ અને રાતો ઘોડો માર્ગમાં દોડ્યા.

મેં જ જ પાપ કર્યું, તે પ્રણયથી મિથ્યા થયું.

તું કોની સાથે જીનના મંદિરમાં ગયો ?

જ્યારે અમે સસુદ્રમાં પડ્યા, ત્યારે અંદરનો

પ્રકાશ ન હોતો.

કારણ વિના કાર્ય થતું નથી.

કામ પણ કાર્યનું કામ પણ કારણ હોય જ છે.

अ द्वावी सो पाढो.

ताय ! एसा गंगा ? पुत्त ! एसा गंगा.
 ताय ! एसा कोइला ? पुत्त ! एसा कोइला.
 हे माआ ! मम्हं लड्डुअं देहिसि ?
 बालाउ पाढसालं जाहिन्ते ?
 बालाओ पाढसालं जाहिन्ति.
 अज्ज सव्वा दिसा हरिसेज्जा.
 हं मालाउ देक्खेमि.
 तुं पडायाओ उड्डाविहिसे.
 अम्हे माउसिआ वन्देज्जा.
 मम पसंसं हं न सुणिंस्सं.
 तुम्हे छुरिआअ साकं समारिहित्था.
 अम्हे डोलाए हिडोलीअ.
 सक्कराइ सह दुद्धं पीवेइ.
 सिंघो दाढाहि तोडइ.
 नावाहिं समुद्धं तरेन्ति जणा.
 दुव्वाहिं कन्नाओ नरिन्दं वड्डावेहिरे.
 इद्दाअ मट्ठिअं आणेस्सं.
 पडिमाइ सारा सिला णीहरीअ.
 नणदाए वत्थं देइ.
 मालाणं पुप्फाई ढण्डोलामि.
 माउसिआणं साडिआओ देएज्जेन्ते.

अ उ ण ती सो पा ढो.

१

सेज्जत्तो राम भारिआ सिआ उट्ठेइ.

मालाअ फुल्लं पडइ.

माआइ सक्करं लहेइ.

अम्हे सहाए उट्ठासी.

नावाओ पाणीअं निक्कलइ.

कत्ताहिन्तो कहं सुणीअ.

वीसाउ घालाहिन्तो वीणं सुणिस्सं.

सब्बाहिन्तो दिसासुन्तो पभा पसरइ.

तीसत्तो सेज्जाओ उट्ठाही णरा.

साराउ भाउजायासुन्तो पढायं सिक्खहिमि.

अज्ज कक्कडिआअ साकं खाज्जस्सामि.

कल्ले बालाणं परिकखा होज्जहिए.

बुहुक्खाए दुक्खं बहु.

तिसलाइ माआए पुत्तो सिरिचद्धमाणो होज्जाहिए.

कोइलाणं सद्धं सब्बे सुणेइरे.

धवलाए चन्दिआअ पयासो आणंदं देइ.

બાલો ગઢાણ પઢીઅ ? નાવાઈ પઢીઅ, ગઢાઅ ન.
વાસવદત્તે ! હલિદાણ મિદ્દં હોઈ ? સરલા ! હલદાઅ
મિદ્દં નત્થિ.

નિસાસુ સિંધો તરાણ ધાવહ.
સિરિચોરસ્સ આણાસુ સદ્દહામો.
છરિઆણં ધારાસું થોવં પાણીયં અત્થિ.
બાલા ! તુમ્હે સિવ્વલં સુણેહ.
માડસિઆઓ ! જ્ઞદ્દ કિં ન જાહી ?

ઓ માઆડ ! તુમ્હાણં આસિસં ઇચ્છામો.
હે માઅરા ! સંપયાઓ ઇચ્છામો.
વીસાણ સહ વીસાઈ ચાલીસા હોઈ.
વીસાઈ સહ તીસાઅ પન્નાસા હોઈ.
ચડવીસં જિણાણં વન્દામિ.

તી સો પા ઢો.

અમે શ્રી વીરની પ્રતિમાને વંદન કરીએછીએ.
ગંગા સમુદ્રને મળે છે.

જાણે દિશાઓ ચંદ્રિકા વડે હસે છે.
સરલા ! તારી છરીની ધાર ખરી પડશે.
અમે કાલે કાચલડીઓ શોધી શું.

આજે કન્યામાટે સાડીઓ આપીશું.
 મારીઓ પથારીઓમાં સૂશે.
 તમે ખાડામાં ક્યારે માટી ઓગાળશો ?
 સાકરથી માટી બુદી છે.
 માની શીખામણમાં હું શ્રદ્ધા રાખીશ.

હે કન્યાઓ ! સમુદ્રના પાણીમાંથી મીઠું ક્યારે કરશો ?
 વાસવદત્તા ઉપર સરલા ખીજે છે.

તેં કાકડી ખાધી ? ના. મેં સાકર ખાધી.
 નણુંદની પ્રશંસા હું કાલે સાંભળીશ.
 તેઓ ઈંટા ઉપર ઈંટા ગોઠવે છે.
 તું હોડી ઉપર ચડે છે.
 સરલા સાડીથી શોભે છે.
 તે મારી પ્રશંસાથી ડરશે.
 તેઓ પ્રતિમાઓને કૂલોંથી પૂજશે.
 હોડીમાંથી ચોરને છોડશે.

તેઓ શીખામણમાંથી વ્યૂકશે, તો ખાડામાં પડશે.
 બાળાઓ ! હિંડોળા ઉપરથી પડશો.
 તેને મારી ડાઢમાં સંખીશ.
 હે માસી ! મારી મા ક્યાં ગઈ ?
 હે બાલા ! તારી મા મન્દિરે ગઈ ?

ઈંગ્લીસો પાઠો,
આકારાન્ત નારી ભતિ નારો,
અને
ભવિષ્ય કાળ.
પ્રત્યયો—

આકારાન્ત નારી ભતિના,

એક વચન.

બહુ વચન.

૧ લી૦ ૦.

૦, ઉ, ઓ.

૨ છ૦ મ્.

૦, ઉ, ઓ.

૩ છ૦ અ, ઇ, ઇ.

હિ, હિં, હિં.

૪ થી૦ અ, ઇ, ઇ.

ળ, ળ. (સિં)

૫ મી૦ અ, ઇ, ઇ, તો, ઉ, ઓ, હિન્તો.

તો, ઉ, ઓ, હિન્તો, છુન્તો.

૬ છી૦ અં, ઇં, ઇં.

ળ, ળ. (સિં)

૭ મી૦ અ, ઇ, ઇ.

છ, છું.

સંબોધન ૦.

૦, ઉ, ઓ.

ભવિષ્ય કાળના,

૧ લો પુ૦ સ્સં, સ્સામિ, હામિ, હિમિ, સ્સામો, હામો, હિમો,
જ્જં, જ્જા.

સ્સામુ, હામુ, હિમુ,

સ્સામ, હામ, હિમ,

હિસ્સા, હિત્થા, જ્જ, જ્જા.

૨ નો પુ૦ હિંસિ, હિંસે, જ્જ, જ્જાં.

હિત્થા, હિં, જ્જ, જ્જા.

૩ નો પુ૦ હિંદે, હિં, જ્જ, જ્જા.

હિન્તિ, હિન્તે, હિં, જ્જ, જ્જા.

અકારાન્ત નારી જાતિને લગતા નિયમો :—

૧. અકારાન્ત સર્વનામ, વિશેષજ્ઞ, અને સંજ્ઞાવાચક નામોને પણ સામાન્ય રીતે આ લગાડવાથી નારીજાતિ અંગ બને છે. અને તે આવન્ત નારી જાતિ કહેવાય છે.
૨. આવન્ત નારી જાતિ નામને સંજોધનમાં વિકલ્પે આ નો વ થાય છે.
૩. બીછ વિભક્તિનો મ્ પ્રત્યય લાગતાં નારીજાતિમાં સ્વર હ્રસ્વ થાય છે.
૪. સ્તિ પ્રત્યય લાગતાં આ નો વ થાય છે.

અવિબ્યકાળને લગતા નિયમો :—

૧. અવિબ્યકાળના પ્રત્યયો લાગતાં ધાતુના અન્ય અ નો ફ અને વ થાય છે,
૨. સ્વરાન્ત ધાતુઓને જ્ઞ, જ્ઞા શિવાયના પ્રત્યયો લાગતાં દરેક પ્રત્યયોની પૂર્વે જ્ઞ, જ્ઞા પ્રત્યયો વિકલ્પે ઉમેરાઈ વધારે પ્રત્યયો બને છે. (પૃ૦ ૧૪ નો. ૧, ૨ અને પૃ૦ ૨૦ નો ૧, ૨ નિયમ જુઓ.)

અક્ષર પરિવર્તનના નિયમો :—

[આપણી ગુજરાતી બાષામાં ઘણા સંસ્કૃત શબ્દો વપરાય છે. તેના પ્રાકૃત શબ્દો બનાવવાના બોધે ઘણા બારીક નિયમો છે. તે પણ કેટલાક સામાન્ય નિયમો અહીં આપીએ છીએ.]

૧. અ. સ્વરથી પર હોય—
 આ. પદની શરૂઆતમાં ન હોય—
 ફ. અને બોલાયેલા ન હોય—
- { એવા બ્યંજ-
નોમાંના—
- (૧.) ફ, મ્, ચ, જ્ઞ, વ, વ્, પ્, ય્, ષ્, ઉડી જાય છે.

આકારાન્ત નારી જાતિને લગતા નિયમો :—

૧. અકારાન્ત સર્વનામ, વિશેષજ્ઞ, અને સંખ્યાવાચક નામોને પણ સામાન્ય રીતે આ લગાડવાથી નારીજાતિ અંગે બને છે. અને તે આવન્ત નારી જાતિ કહેવાય છે.
૨. આવન્ત નારી જાતિ નામને સંબોધનમાં વિકલ્પે આ નો પ થાય છે.
૩. બીજી વિશક્તિનો મૂ પ્રત્યય લાગતાં નારીજાતિમાં સ્વર હરવ થાય છે.
૪. સ્ત્રિ પ્રત્યય લાગતાં આ નો પ થાય છે.

સવિબ્યકાળને લગતા નિયમો :—

૧. સવિબ્ય કાળના પ્રત્યયો લાગતાં ધાતુના અન્ત્ય અ નો હ અને ય થાય છે.
૨. સ્વરાન્ત ધાતુઓને જ્ઞ, જ્ઞા શિવાયના પ્રત્યયો લાગતાં દરેક પ્રત્યયોની પૂર્વે જ્ઞ, જ્ઞા પ્રત્યયો વિકલ્પે ઉમેરાઈ વધારે પ્રત્યયો બને છે. (૫૦ ૧૪ નો. ૧, ૨. અને ૫૦ ૨૦ નો ૧, ૨. નિયમ જુઓ.)

અક્ષર પરિવર્તનના નિયમો :—

[આપણી ગુજરાતી ભાષામાં ઘણા સંસ્કૃત શબ્દો વપરાય છે. તેના પ્રાકૃત શબ્દો બનાવવાના જોડે ઘણા બારીક નિયમો છે. તે પણ કેટલાક સામાન્ય નિયમો અહીં આપીએ છીએ.]

૧. અ. સ્વરથી પર હોય—
 આ. પદની શરૂઆતમાં ન હોય—
 દ. અને જોડાયેલા ન હોય—
- } એવા બ્યંજ-
 નોમાંના—
- (૧.) ક; છ; ચ; જ; ત; દ; ણ; ય; ષ; ઉડી જાય છે.

- *तोसा [त.] = त्रीश.
 दाढा [त.] = डाढ.
 *दिता [त.] = दिशा, दिश.
 दुग्गा [त.] = धे.
 घारा [त.] = गारा.
 *नणंदा [त.] = नणुंदा.
 *नाया [त.] = नाय, डोडी.
 निता [त.] = निशा, रात्रि.
 निशा.
 *पन्नासा [त०] = पन्नास.
 पढाया [त.] = पताका, धन,
 पडाई पताका
 पडिमा [त.] = प्रतिभा
 *पत्तिआ [त.] = पत्रिका, कागज.
 परिकखा [त.] = परीक्षा.
 पससा [त.] = प्रशंसा प्रशंसा.
 पाठसाला [त.] = पाठशाला
 पाठशाला.
 बाला [त.] = बालिका.
 बुहुक्खा [त.] = भूष.
 भज्जा } [त.] = भाय.
 भारिया }
 भाउजाया [त.] = भाभी.
 मट्टिआ [त.] = भाटी.
 *माअरा [त.] = माता.

- *माआ [त.] = भा. माता.
 *माउसिआ [त.] = भाशी.
 माला [स.] = भाजा,
 रम्भा [स.] = १ रंभानाम,
 २ डेज.
 वाडिआ [त.] = वाडी. वाटिका.
 वासवदत्ता [स०] = वासवदत्ता
 नामनी श्री.
 घोणा [स०] = घीझा.
 *घीसा [त.] = घीश.
 सफरा [त.] = साकर.
 सरला [स०] = ते नामनी श्री
 सहा [त.] = सभा. सभा.
 सपया [त.] = संपत्ति. सपद-
 साडिआ [त.] = साडी. शाटिका.
 सिक्खा [त.] = शिक्षा, शिष्या-
 भणु.
 सिला [त.] = पत्थर. शिला.
 सीआ [त.] = सीता. सीता.
 सुदा [त.] = १ युनो, २ अमृत.
 सुधा.
 सोदा [त.] = शोभा. शोभा.
 हलहा } [त.] = हुण्डर.
 हलिहा }

କୃଷିକ [ସ.] ୧୫୬.
 କୃଷିକ [ସ.] ୧୫୭.
 କୃଷିକ [ସ.] ୧୫୮.

ପଦକ [ସ.] ୧୫୯.
 ପଦକ [ସ.] ୧୬୦.
 ପଦକ [ସ.] ୧୬୧.

ପ୍ରତିପଦ

କା [ସ.] ୧୬୨.

କା [ସ.] ୧୬୩.
 କା [ସ.] ୧୬୪.
 କା [ସ.] ୧୬୫.
 କା [ସ.] ୧୬୬.

କା [ସ.] ୧୬୭.
 କା [ସ.] ୧୬୮.
 କା [ସ.] ୧୬୯.
 କା [ସ.] ୧୭୦.

ନାମନାମ ସମ୍ବନ୍ଧ

ନାମନାମ ସମ୍ବନ୍ଧ
 ନାମନାମ ସମ୍ବନ୍ଧ
 ନାମନାମ ସମ୍ବନ୍ଧ
 ନାମନାମ ସମ୍ବନ୍ଧ
 ନାମନାମ ସମ୍ବନ୍ଧ
 ନାମନାମ ସମ୍ବନ୍ଧ
 ନାମନାମ ସମ୍ବନ୍ଧ
 ନାମନାମ ସମ୍ବନ୍ଧ

ନାମନାମ ସମ୍ବନ୍ଧ
 ନାମନାମ ସମ୍ବନ୍ଧ
 ନାମନାମ ସମ୍ବନ୍ଧ
 ନାମନାମ ସମ୍ବନ୍ଧ
 ନାମନାମ ସମ୍ବନ୍ଧ
 ନାମନାମ ସମ୍ବନ୍ଧ
 ନାମନାମ ସମ୍ବନ୍ଧ
 ନାମନାମ ସମ୍ବନ୍ଧ

धातुઓ.

उद्याय् [त.] ઉડાવું.

उलंघ् [त.] ઓળંગવું.

कङ् [त.] કાઢવું.

तोह् [त.] તોડવું.

पढाय् [त.] પડાવવું.

पसर [त.] પ્રસરવું, ફેલાવું.

लब् [त.] ભેળવવું, લેવું.

वद्दाय् [त.] વધાવવું.

सहहा [त.] શ્રદ્ધા રાખવી.

हिंहील् [त.] હીંચકવું.

हिल् [त.] હાલવું.

મુશ્વતા—શબ્દોમાના અક્ષરોના પરિવર્તન તરફ ધ્યાન ખેંચી શિક્ષકે નિયમો ઘનાકતા સિખવવું.

નારી જાતિ નામના રૂપો.

આવન્ત આકારાન્ત શબ્દ.

માલા.

૧ માલા.

માલા, માલાડ, માલાઓ.

૨ માલં.

માલા, માલાડ, માલાઓ.

૩ માલાઅ, માલાઈ, માલાણ.

માલાહિ, માલાહિં, માલાહિં.

૪ માલાઅ, માલાઈ, માલાણ.

માલાણ, માલાણં.

૫ માલાઅ, માલાઈ, માલાણ,
માલત્તો, માલાડ, માલાઓ,
માલાહિન્તો.

માલત્તો, માલાડ, માલાઓ,
માલાહિન્તો, માલામુન્તો.

૬ માલાઅ, માલાઈ, માલાણ.

માલાણ, માલાણં.

૭ માલાઅ, માલાઈ, માલાણ.

માલામુ, માલામું.

સં. માલે ! માલા !

માલા ! માલાડ ! માલાઓ !

મુશ્વતા—નારી જાતિના વિશેષ રૂપો. ૮૮, ને ૯૦, આ પૃષ્ઠ ૬૫૨ જુઓ.

५३

—ପିନ୍ଧି ପାଳୁଅଛନ୍ତି

• ၇၆၆ ဂဏန်းတစ်ရာ

٤٧

०६ १५ ६

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

इतिहासः, इतिहासः

बुद्धिमान, धर्मवान्,

सुखदामि, सुखदामि,

सुविधा, सुखेता,

हसिजा, हसेजा.

ማኅበሩ

इतिहास, इतिहास,

[illegible]

ਸ਼ਿਖਿਰਿ, ਸ਼ਿਖਿਰਿ;

विश्वामित्र, इत्येतत् ।

दक्षिण, दक्षिण;

कामिनिः, कामिनीः

वृत्तिव्यापार, वृत्तिव्यापार;

वसिष्ठम्, वसिष्ठम्।

[illegible]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

वि.सं. १९८०-८१

॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

॥१॥ ॥२॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

॥५॥ ॥५॥

સાથે, ઉપરના

‘પ્ર.શા.સર’, ‘પ્ર.શા.સર’

५. आसुते, ५. आसुते

विषयः, विषयः

[illegible]

સ્વરાન્ત

ગા.

એકવચન.

૧ લે.

ગાસ્સં

ગાઠ્ઠ્સં
ગાપ્ઠ્સંગાજ્ઠ્સં
ગાઠ્ઠ્જ્ઠ્સં
ગાપ્ઠ્જ્ઠ્સં
ગાજ્ઠ્જ્ઠ્સં
ગાઠ્ઠ્જ્ઠ્જ્ઠ્સં
ગાપ્ઠ્જ્ઠ્જ્ઠ્સં
ગાજ્ઠ્જ્ઠ્જ્ઠ્સં
ગાઠ્ઠ્જ્ઠ્જ્ઠ્જ્ઠ્સં
ગાપ્ઠ્જ્ઠ્જ્ઠ્જ્ઠ્સંગાજ્ઠ્ઠ્સં
ગાઠ્ઠ્જ્ઠ્ઠ્સં
ગાપ્ઠ્જ્ઠ્ઠ્સં

ગાસ્સામિ

ગાઠ્ઠ્સામિ
ગાપ્ઠ્સામિગાજ્ઠ્ઠ્સામિ
ગાઠ્ઠ્જ્ઠ્ઠ્સામિ
ગાપ્ઠ્જ્ઠ્ઠ્સામિ
ગાજ્ઠ્જ્ઠ્ઠ્સામિ
ગાઠ્ઠ્જ્ઠ્જ્ઠ્ઠ્સામિ
ગાપ્ઠ્જ્ઠ્જ્ઠ્ઠ્સામિ
ગાજ્ઠ્જ્ઠ્જ્ઠ્ઠ્સામિ
ગાઠ્ઠ્જ્ઠ્જ્ઠ્જ્ઠ્ઠ્સામિ
ગાપ્ઠ્જ્ઠ્જ્ઠ્જ્ઠ્ઠ્સામિગાજ્ઠ્ઠ્ઠ્સામિ
ગાઠ્ઠ્જ્ઠ્ઠ્ઠ્સામિ
ગાપ્ઠ્જ્ઠ્ઠ્ઠ્સામિ

• **पिह**

•**ନୈମି**

गणेशाय नमः

॥३॥

பெரியகல்

11111111

புதுச்சேரி

பெரியகல்

Unabhängig

गुणवत्त्व

பெரிய செய்தி

गणेशाय नमः

புதுச்சேரி

141435

14.12.14

ਅੰਤਰਿਕ

आदेश

উদ্দেশ্য

111322

ਮਾਧੋਬਨੀਆ

14/02/2011

॥३॥

॥३॥

॥॥वेदाङ्ग॥॥

॥७॥

ಹಲಿವುಡ್‌ನಲ್ಲಿ

ጥራት

गाहामि	गाइहामि गाएहामि	गाज्जहामि गाइज्जहामि गाएज्जहामि गाज्जिहामि गाइज्जिहामि गाएज्जिहामि गाज्जेहामि गाइज्जेहामि गाएज्जेहामि	गाज्जाहामि गाइज्जाहामि गाएज्जाहामि
गाहिमि	गाइहिमि गाएहिमि	गाज्जहिमि गाइज्जहिमि गाएज्जहिमि गाज्जिहिमि गाइज्जिहिमि गाएज्जिहिमि गाज्जेहिमि गाइज्जेहिमि गाएज्जेहिमि	गाज्जाहिमि गाइज्जाहिमि गाएज्जाहिमि
गाज्ज	गाइज्ज गाएज्ज		गाज्जा गाइज्जा गाएज्जा

[illegible]

आक्षरान्त शब्द.

दिसा.

- १ दिसा. दिसा, दिसाउ, दिसाओ.
 २ दिसं. दिसा, दिसाउ, दिसाओ.
 ३ दिसाअ, दिसाइ, दिसाए. दिसाहि, दिसाहिं, दिसाहिं.
 ४ दिसाअ, दिसाइ, दिसाए. दिसाण, दिसाणं.
 ५ दिसाअ, दिसाइ, दिसाए, दिसंत्तो, दिसाउ, दिसाओ,
 दिसत्तो, दिसाउ, दिसाओ, दिसाहिन्त्तो, दिसासुन्त्तो.
 दिसाहिन्त्तो.
 ६ दिसाअ, दिसाइ, दिसाए. दिसाण, दिसाणं,
 ७ दिसाअ, दिसाइ, दिसाए. दिसासु, दिसासुं.
 सं. दिसा ! दिसा ! दिसाउ ! दिसाओ !

आवन्त सर्पनाभ.

सब्बा.

- १ सब्बा. सब्बा, सब्बाउ, सब्बाओ.
 २ सब्बं. सब्बा, सब्बाउ, सब्बाओ.
 ३ सब्बाअ, सब्बाइ, सब्बाए. सब्बाहि, सब्बाहिं, सब्बाहिं.
 ४ सब्बाअ, सब्बाइ, सब्बाए. सब्बाण, सब्बाणं, सब्बेसिं.
 ५ सब्बाअ, सब्बाइ, सब्बाए, सब्बत्तो, सब्बाउ, सब्बाओ.
 सब्बत्तो, सब्बाउ, सब्बाओ, सब्बाहिन्त्तो, सब्बासुन्त्तो.
 सब्बाहिन्त्तो.
 ६ सब्बाअ, सब्बाइ, सब्बाए. सब्बाण, सब्बाणं, सब्बेसिं.
 ७ सब्बाअ, सब्बाइ, सब्बाए. सब्बेसु, सब्बेसुं.
 सं. सब्बे ! सब्बा ! सब्बा ! सब्बाउ ! सब्बाओ !

गोस्वामि

गोपस्वामि

गोदस्वामि

गोदेवस्वामि

गोवस्वामि

गोपुत्रस्वामि

गोदेवस्वामि

गोत्रस्वामि

गोपुत्रस्वामि

गोपुत्रस्वामि

गोदेवस्वामि

गोदेवस्वामि

गोवस्वामि

गोवस्वामि

गोपुत्रस्वामि

गोदेवस्वामि

गोवस्वामि

गोपुत्रस्वामि

गोदेवस्वामि

गोवस्वामि

गोपुत्रस्वामि

गोपुत्रस्वामि

गोदेवस्वामि

गोदेवस्वामि

गोवस्वामि

गोवस्वामि

गोपुत्रस्वामि

गोदेवस्वामि

गोवस्वामि

गोपुत्रस्वामि

गोदेवस्वामि

एगा.

- ૧ एगा. एगा, एगाउ, एगाओ.
 ૨ एगं. एगा, एगाउ, एगाओ.
 ૩ एगाअ, एगाइ, एगाए. एगाहि, एगाहिं, एगाहिं.
 ૪ एगाअ, एगाइ, एगाए. एगाण, एगाणं, एगेसिं.
 ૫ एगाअ, एगाइ, एगाए, एगत्तो, एगाउ, एगाओ,
 एगत्तो, एगाउ, एगाओ, एगाहिन्तो, एगासुन्तो.
 एगाहिन्तो.
 ૬ एगाअ, एगाइ, एगाए. एगाण, एगाणं, एगेसिं.
 ૭ एगाअ, एगाइ, एगाए. एगासु, एगासुं.
 सं. एगे ! एगा ! एगा ! एगाउ ! एगाओ !

થોવા.

- ૧ થોવા. થોવા, થોવાउ, થોવાओ.
 ૨ થોવં. થોવા, થોવાउ, થોવાओ.
 ૩ થોવાअ, થોવાइ, થોવાए. થોવાहि, થોવાहिં થોવાहिં.
 ૪ થોવાअ, થોવાइ, થોવાए. થોવાण, થોવાણં.
 ૫ થોવાअ, થોવાइ, થોવાए, થોવત્તો, થોવાउ, થોવાओ,
 થોવત્તો, થોવાउ, થોવાओ, થોવાહિન્તો, થોવાસુન્તો.
 થોવાહિન્તો.
 ૬ થોવાअ, થોવાइ, થોવાए. થોવાણ, થોવાણં.
 ૭ થોવાअ, થોવાइ, થોવાए. થોવાસુ, થોવાસું.
 સં. થોવે ! થોવા ! થોવા ! થોવાउ ! થોવાओ !

૨ કર્ કરવું એ વાતનું બૂતકાળ અને ભવિષ્યકાળમાં
કા રૂપ થાય છે.

૨ ભવિષ્યકાળમાં કર અને વા વાતને પહોંતા પુરૂષ એકવચન-
માં હું પ્રત્યય વધારે લાગે છે.

એકવચન.

૧ લા પુ૦ નું રૂપ.

કાહં,

દાહં,

હું કરીશ.

હું આપીશ.

મુચના:—બાકીના રૂપો મા પ્રમાણે સમજવાના છે.

૩ અ. તીથે લખેલા વાતઓનાં બાજુમાં બતાવ્યા પ્રમાણે
શબ્દો બનાવીને પછી ભવિષ્યકાળના રૂપો દસ પ્રમાણે
કરવા. પરંતુ હિ પ્રત્યય વિકલ્પે લગાડીને રૂપો કરવા.

સુણ સાંભળવું સોચ્છ.

ગચ્છ જવું ગચ્છ.

ચવ રાવું ચોચ્છ.

ચરિસ્ જોવું ચરિચ્છ.

મુષ મુકવું મોચ્છ.

ચવ બોધવું ચોચ્છ.

ચિન્ન કાપવું છેચ્છ.

મિન્ન શુદ્ધ કરવું મેચ્છ.

મુચ્છ { ખાવું મોચ્છ.

{ બોધવું

આ ઉપરના શબ્દોના ઉપર પ્રમાણે રૂપો કરીને પહોંતા
પુરૂષ એકવચનમાં માત્ર અમ્ પ્રત્યય લગાડીને એક
રૂપ વધારે કરવું.

જેમ કે:—

૧ લો૦ પુ૦ એકવચન:—

સોચ્છં. સોચ્છિસ્સં, સોચ્છેસ્સં; સોચ્છિસ્સામિ, સોચ્છેસ્સામિ;

સોચ્છિહામિ, સોચ્છેહામિ; સોચ્છિહિમિ, સોચ્છેહિમિ સોચ્છિમિ,

સોચ્છોમિ; સોચ્છિજ, સોચ્છેજ; સોચ્છિજ્ઞા, સોચ્છેજ્ઞા.

મુચના:—આ વાતઓના પછી રૂપો બની શકે તેો વિશ્વાર્થએ બરાબર
બનાવીને લેવા કરવાં.

બીજો

ગાહિસિ

ગાહિસિ

ગાજ્જહિસિ

ગાજ્જાહિસિ

ગાપહિસિ

ગાજ્જહિસિ

ગાજ્જાહિસિ

॥३॥

12345678910

112911291129

1139

အသံအသွယ်

ਮਾਧੁਰੀ ਕੌਰ

ਮੁਕਤੀ

‘**ହେଁ**

Result:

Useful

Useful

Results

Exhibit

isult

പ്രശ്നോത്തരം

॥३३॥

॥२॥॥॥

အကျဉ်းချုပ်

Introduction

11/20/2011

11/29/2011

மாதுங்கன்

ਮੁਕਤੀਮੰਤਰ

ਮੁਕਾਬਲਾ

11/21/2011

1129

Introduction

॥२॥

॥५३॥

1992-1993

॥२५॥

॥१॥

1829/1830

॥१५३॥

		गाएज्जहिंसि	गाएज्जाहिंसि
		गाज्जिहिंसि	
		गाइज्जिहिंसि	
		गाएज्जिहिंसि	
		गाज्जेहिंसि	
		गाइज्जेहिंसि	
		गाएज्जेहिंसि	
गाहिसे	गाइहिसे	गाज्जहिसे	गाज्जाहिसे
	गाएहिसे	गाइज्जहिसे	गाइज्जाहिसे
		गाएज्जहिसे	गाएज्जाहिसे
		गाज्जिहिसे	
		गाइज्जिहिसे	
		गाएज्जिहिसे	
		गाज्जेहिसे	
		गाइज्जेहिसे	
		गाएज्जेहिसे	
गाज्ज	गाइज्ज		गाज्जा
	गाएज्ज		गाइज्जा
			गाएज्जा

			त्रीन्ने
गाहिइ	गाइहिइ	गाज्जहिइ	गाज्जाहिइ
	गाएहिइ	गाइज्जहिइ	गाइज्जाहिइ
		गाएज्जहिइ	गाएज्जाहिइ

ગાઞ્જિહિં
 ગાઇઞ્જિહિં
 ગાણ્જિહિં
 ગાઞ્જેહિં
 ગાઇઞ્જેહિં
 ગાણ્જેહિં
 ગાઞ્જહિં
 ગાઇઞ્જહિં
 ગાણ્જહિં
 ગાઞ્જિહિં
 ગાઇઞ્જિહિં
 ગાણ્જિહિં
 ગાઞ્જેહિં
 ગાઇઞ્જેહિં
 ગાણ્જેહિં

ગાહિં

ગાઇહિં

ગાણહિં

ગાઞ્જાહિં

ગાઇઞ્જાહિં

ગાણ્જાહિં

ગાઞ્જ

ગાઇઞ્જ

ગાણ્જ

ગાઞ્જા

ગાઇઞ્જા

ગાણ્જા

સૂચના:—નિયમે લખાડવાથી જો કે રૂપો ઉપર પ્રભાવે થાય છે. તે પણ
 તેમના કેટલાક અપરિણામ આવતા નથી.

ગાઝ્જેહિરે
ગાણ્જેહિરે

ગાજ્જ	ગાઝ્જ	ગાજ્જા
	ગાણ્જ	ગાઝ્જા
		ગાણ્જા

પ્રાકૃત વાક્યો.

સીઆ રામં સુમેરેહ, રામો ય સીઅં,
હોલાણ હં મમ વીળં મેછીઅ, અહુણા તત્થ નત્થિ, કહિં
હોઝ્જિહિહિ ?

હમાઓ વાલા સિવસાવ સોઝ્જિહિન્તો.
હે નિસે ! ચન્દિઆણ સહ ચન્દં કહિં દેવલીઅ ?
હે નરિન્દો ! હે તિસલે ! અમ્હે દુવ્વાહિં
વઢ્ઠાવિહિસ્સામો.

સવ્વેસિં દિસાણં સોહં દચ્છિહિત્થા.
સવ્વાણ છુરિઆણં ધારાવ તિળ્હાઓ હોઝ્જિહિરે.
વીસાહિન્તો ગઢ્ઠામુન્તો હઠ્ઠા લાવીઅ.
અમ્હાણં નાવાઓ સમુદં તરીઅ

ગુજરાતી વાક્યો.

પાઠશાળાઓ સર્વ પ્રજાઓના પોપણુ માટે થશે ?
વાસવદત્તા જ્યારે વીણા સાથે ગાશે, ત્યારે દિશાઓ પણ
સ્થિર થઈ જશે.

‘Դեռ ես չէի գիտեր, որ դու այնպես կ’ազատվիր և կ’ազատվիր հենց այդ պահին։’

• 1514

[illegible]

‘ଡି’ଧ୍ୱାନ୍ତ ଧ୍ୱାନ୍ତ ଧ୍ୱାନ୍ତ ଧ୍ୱାନ୍ତ ‘ଘ’ଧ୍ୱାନ୍ତ ଧ୍ୱାନ୍ତ ଧ୍ୱାନ୍ତ ଧ୍ୱାନ୍ତ

[illegible]

‘ଶାନ୍ତି’ର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଲେଖାଯାଇଛି ‘ସ୍ୱାଧୀନତା ପ୍ରାପ୍ତି’ର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଲେଖାଯାଇଛି

‘ਤੇਰੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਇਹ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਇਹ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ

• ૬૫ •

ጌጋ ሁለተኛው

ପ୍ରାୟ '୩୫୦ କିଲୋଗ୍ରାମ' ପ୍ରାୟ ଏହା ଲା

‘હિ હાઈ દેવાદે દુખ દેડાઈ પુનાઈ

ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਭਾਰਤੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ 'ਉ' ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ

दु ती सो पा ढो

१

रत्तो मणी मे दिहो.

घणा मुणओ झाडस्स हेटं सुत्ता.

हं विण्हं णमिउण जोगी नमीअ.

छोयरो घरस्स बाहिर बाउणा उंवेइ.

केसरिं सिंयं लहिउं कन्तिणा सह संती गिरी चडेहिइ.

जोगी तत्तं बुज्झा विट्ठे मुणिणो कहाओ कहेइरे.

सत्तू पारक्केरं मच्छुमिच्छइ.

ममुवरि पाणियस्स विन्दूई पडिआइं.

विज्जुणा अग्गिणाव्व अमवो सब्बे वणस्सउ बलिआ.

मे महु चक्खिअं, साउं होही.

अमुं दहिं साउ सुगन्धि य अत्थि.

वेरीहिं एत्थ रस्सी मुक्किओ होइ.

इच्छामि हे मुणव ! वन्दिउं.

जो नराणं पई होइदिइ, सो निवई होएहिइ.

किसराए भग्गवो होन्ते.

अज्ज अम्हो कारवेहस्स सागेण सह

किसरं खाइहिस्सामो.

जे गया, ते भिक्खवो होएहिन्ते, ण भिक्खारओ.

[illegible]

2

सः पुनश्च चक्रवर्त्तः उवाचिषा,
 तस्मिन्मणिं अकिञ्चनं कानि अस्मिन्,
 चक्रवर्त्तुं देवसन्निभं मयि स्यात्,
 अर्घ्यमां सस्य जगत्त्रिं फलेभ्यः सोढुम्,
 पुनश्च चक्रवर्त्तुः चक्रवर्त्तुं होतुं लोभते,
 पृथिवीं मारुतं वा विचित्रजिह्वितम्,
 वातैर्निहन्ति धूम्रिमां मृतम्,
 जगत् सप्तमिं अयोजयामासु विदेहदेहम्,

હું ખીચડીમાં ઘી મેળવીને જમ્યો, ને દૂધ પીધું.
 અગ્નિવડે સર્વ બળે છે, વાયુવડે સર્વ ઉડે છે.
 અગ્નિએ ધર બાળ્યું હોય, તોપણ તેના વિના
 ચાલતું નથી.

તે ત્તી સો પા ઢો.

૧

મચ્છુત્તો વીહેમિ, તા પરમેદ્વિણો સુહં લહેમિ.
 ભાણૂઓ અગ્ગીઝ વ્વ પપાસો પસરહ.

તુજ્ઞ ચક્કણો આસ્ પડન્તા દિટ્ઠા.

સવ્વણ્ણહિન્તો હરિસન્તેણ હિયયેણ ધમ્મો સુણે-
 યવ્વો.

તુજ્ઞ વહ્સુન્તો સત્તૂહિન્તો ધાવિઝણં હં એત્થ
 આગબો મ્હિ.

કર્હિન્તો સત્થં જાણણીયં.

ભાણુત્તો સસી રમણીયો હોહ.

તુજ્ઞ વાહૂઝ મમ વાહૂ ધવલો હોહ.

હરિસમાણેણ હિયયેણ સયા દાણં દેજ્ઞં.

નમો લોણ સવ્વ-સાહૂણં.

સેદ્વિણો પુત્તો હત્થિત્તો નાસેહ.

સ્વત્તિસ્સ વાલો ધણુઓ વાણં ઉત્તારેહ.

એસો વાલો દહિમ્મિ સક્કરં મેલવિઝણ પિવીઅ.

વીણ દિણે મન્તિણા તહેવ કલ્લં કયં.

સ્વયંભૂ પ્રભુ ઋષિઓથી સર્વજ્ઞ છે.

આ તરુ ઉપરથી કૃષિધર ઉતર્યો.

ભિખારીથી ભિક્ષુ ઉત્તમ છે, મુનિથી પણ ઋષિ
હયાળુ છે.

પ્રેમિકા પતિ પાસે દોડતી દોડતી આવી, અને
સરલા કવિ પાસેથી રાતી રાતી આલી ગઈ.

શત્રુઓના માણસો મારી આંખમાં ઝેરનાં બિંદુઓ
પાડે છે.

આજે સૂર્યનો પ્રકાશ ઘણો નથી.

સાંભળવા યોગ્ય કથાઓ સાંભળવાને શાંતિહસતો
હસતો ઉઠીને કાંતિને આસને બેઠો.

અમે મગમાં દહિં ભેળવતા નથી, પણ દહિંમાં
સાકર ભેળવીએ છીએ.

સર્વ મણિઓમાં આ મણિ રમણીય છે.

હે વાયુ ! હે અગ્નિ ! હે ભ્રાત્રુ ! હે મૃત્યુ ! હે
સ્વયંભૂ પરમેષ્ઠિ ! હે હયાળુ ઋષિઓ ! હે દીર્ઘાયુષી
સાધુઓ ! હે મુનિઓ ! હે યોગિઓ ! હે લગ્નળળુ
રાજાઓ ! હે કવિઓ ! હે સારા રોઠો ! તમે સર્વે
જન્તુઓના શરણુ થાઓ.

૩ * આવા નિશાનીવાળા શબ્દોના પહેલી તથા બીજીના એકવચન અને દ્વિવચનના રૂપો થતા નથી.

૪ દીર્ઘ ફકારાન્ત અને ઝકારાન્ત નર જાતિના કેટલાક, અને નાન્યતર જાતિના બધા-નામોનો અન્ત્ય રૂપરૂપિય થાય છે, અર્થાત્ હરેવ ફકારાન્ત ઝકારાન્ત નામો બને છે.

જેમકે:— અગર્ણી = અગર્ણિ નર૦ નાન્ય૦

સયંમૂ = સયંમુ નર૦ નાન્ય૦

પરંતુ— સુલઙ્ગી નર૦ માં સારી લક્ષ્મીવાળો.
સુલઙ્ગિ નાન્ય૦ માં સારી લક્ષ્મીવાળું.

કૃદન્તો.

હૈવર્થક કૃદન્ત, અવ્યય રૂપ સંબંધક જૂત કૃદન્ત, વર્તમાન કૃદન્ત અને યોગ્યાર્થક (વિધ્યર્થક) કૃદન્ત.

૧. કૌર્ણપણુ ક્રિયા કરવાનો હેતુ જણાવવા માટે જે કૃદન્ત વપરાય છે, તે હૈવર્થક કૃદન્ત કહેવાય છે. આ કૃદન્ત અવ્યય તરીકે વપરાય છે.

૨. જ. એક ક્રિયા કરીને પછી તુરંત જ બીજી ક્રિયા કરવાની હોય છે, એવો સંબંધ બતાવવાને જે કૃદન્ત વપરાય છે તે સંબંધક કૃદન્ત કહેવાય છે.

આ. આ કૃદન્ત જૂતકાળી સૂચવે છે. માટે જૂત કૃદન્ત પણ કહેવાય છે.

૩. અને તે પણ અવ્યય તરીકે વપરાય છે. “માટે અવ્યયરૂપ સંબંધક જૂત કૃદન્ત” આખું નામ ધારણ કરે છે.

— 11-10-33 1-10-33 2

1. 2.

— 11-10-33 1-10-33 3

1-10-33 1-10-33 1-10-33 } — 11-10-33 1-10-33
 1-10-33 1-10-33 1-10-33 } 1-10-33 1-10-33 1-10-33
 1-10-33 1-10-33 1-10-33 } 1-10-33 1-10-33 1-10-33

1-10-33

1-10-33

1-10-33 1-10-33 1-10-33 1-10-33 1-10-33 1-10-33

1-10-33 1-10-33 1-10-33 1-10-33 1-10-33 1-10-33

1-10-33

1-10-33 (1-10-33 1-10-33) 1-10-33 1-10-33

1-10-33 1-10-33 1-10-33 1-10-33 1-10-33 1-10-33

1-10-33 1-10-33 1-10-33 1-10-33 1-10-33 1-10-33

1-10-33

1-10-33 1-10-33 1-10-33 1-10-33 1-10-33 1-10-33

1-10-33 1-10-33 1-10-33 1-10-33 1-10-33 1-10-33

1-10-33 1-10-33 1-10-33 1-10-33 1-10-33 1-10-33

1-10-33 1-10-33 1-10-33 1-10-33 1-10-33 1-10-33

1-10-33 1-10-33 1-10-33 1-10-33 1-10-33 1-10-33

1-10-33

1-10-33 1-10-33 1-10-33 1-10-33 1-10-33 1-10-33

1-10-33 1-10-33 1-10-33 1-10-33 1-10-33 1-10-33

1-10-33 1-10-33 1-10-33 1-10-33 1-10-33 1-10-33

નર જાતિ અને નાન્યતર જાતિમાં ન્ત, માણ.

નારી જાતિમાં ઈ, ન્તા, ન્તી; માણા, માર્ણા.

યોગ્યાર્થક કૃદન્તના— ૧ ય, જ્ઞ.

૨ અન્વ.

૩ અણિજ્ઞ, અણીય.

નિયમો.

૧. કૃદન્તના પ્રત્યયો લગાડતાં પહેલાં સામાન્ય રીતે વ્યંજનાન્ત ધાતુને અ લગાડવામાં આવે છે.

૨. હેત્વાર્થ કૃદન્તનો પ્રત્યય, સંબંધક ભૂત કૃદન્તના પ્રત્યયો અને અલ્લ પ્રત્યય પર છતાં અ નો દ અને ણ થાય છે.

૩. ભૂત કૃદન્તનો પ્રત્યય પર છતાં પૂર્વના અ નો દ થાય છે.

૪. વર્તમાન કૃદન્તના પ્રત્યયો પર છતાં પૂર્વના અ નો ણ વિકલ્પે થાય છે.

સૂચના:—કૃદન્તોનો ભાષામાં ઘણો ઉપયોગ હોવાથી જો કે અત્રે આપવામાં આવ્યા છે. પરંતુ સરકૃત ઉપરથી ત્વા તુ ત્વ્ય, ય, પ્રત્યય વિગેરે લાગીને યએવા કૃદન્તોમાં અક્ષરોના ઘણા ફેરફારો થાય છે. તે પછીના પાઠોમાં સમજાશે. તોપણ એવા ફેરફારો ન સમજાય છતાં ઉપયોગમાં લેવા કેટલાક કૃદન્તો કાપમાં આપવા ઉચિત ગણ્યા છે.

કૃદન્તના રૂપો.

૧ હેત્વર્થ:— હસિડં, હસેડં, ધેતું.

૨ સંબંધક:— હસિત્તા, હસેત્તા, સોત્તા, વુજ્ઞા.

હસિતું, હસેતું; હસિડં, હસેડં.

હસિમ, હસેમ.

नरनाति नाम्ना.

इकारान्त

अचिख [त.] आंभ,

अगणि [त.] अशि.
अग्नि

इस्ति, रिसि [त.] ऋषि.

कइ [त.] कवि, कवि.

केसरि [त.] केसरी सिंह.

कन्ति [त.] कन्तिदास.

खत्ति [त.] क्षत्रिय.

गिरि [त.] पर्यंत.

गंठि [त.] गांठ, ग्रथि.

चक्रवर्ति [त.] चक्रवर्ति राजा.

जोगि [त.] योगी, योगिन्.

धणि [त.] धनवाणो. धनि.

मणि [त.] भण्ड, रत्न.

मन्ति [त.] भन्ती, दिवान.

मुणि [त.] मुनि. मुनि

मुरारि [त.] मुर न्यामना

राक्षसने भारनार-कृष्ण.

रस्सि [त.] १ दारुणी, राश

२ डिरेणु.

वणस्सइ [त.] वनर-पति. वनस्पति

वाहि [त.] व्याधि. पीडा

व्याधि

विहि [त.] अक्षा, विधि. विधि

निवइ [त.] राजा.

निहि [त.] लंकार, निधि.
निधि

पइ [त.] पति, भालिक, पति

परमेष्टि [त.] परमेष्ठी,

उच्च अधिकारी

पखि [त.] पक्षि.

फणि [त.] साध.

यलि [त.] अगिराज.

माइ [त.] साध.

मिम्बारि [दे०] लीला

भागनार.

वेरि [त.] वैरी, शत्रु.

ससि [त.] शशि, चंद्र. शशिन

संति [त.] शांतिदास.

सामि [त.] भालिक, स्वाभी.

सारहि [त.] सारथि, रथ

दांनार. सारथि

सेष्टि [त.] शेष.

हत्थि [त.] हाथी.

हरि [त.] १. कृष्ण, २. धंद,

३. सिंह, ४. वांछे.

‘ከፍተኛ’ [፡ሁ] ሽቢ.

• ७६६ जि. ७७, ७८, ७९ [५] वि.

10. 10.10.1942

કચ્છ [અ.] ૧૫૫

•File [•p] File

विद्या [३] ॥ ५ ॥

पञ्च [३.] हिंसा, विद्वे.

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

১৯৬৩, ১৯৬৪, ১৯৬৫

प्रादेशिक

• ३११७ [५] ३५५

'In the [12] table

Page 13 of 21

ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ

ገዢው ሆኖታዊነቱን

‘ଜିଏ’ [‘ୟ’] ସିଏ

॥ ५ ॥

५५३ [५] ५५३

११७ [५] १३

အရိပ်ကပ် ပြု

ମିଳେନି [୧] ଶୁଣିବି

‘सत्यमेव जयते’ [४.३.११]

‘ସାଜି ହେ ‘ଗୋଟି ପିଠି ହେ

‘111112’ दिना [‘91] दिना

ପ୍ରାଣୀକ 'ବିଧି' [୨] ପିତା

1992.10.10

६।१६३/७।६

1954-55 [2] 333

10. The [2] Exhibits

[illegible]

File # [] File #

ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ

222

नाभो.

अजिअ न० [त.] अजित
नाभनी तीर्थकर.

अट्टाचय न० [त.] अष्टापद
नाभनो पर्वत.

अण्य } न० [त.] आत्मा,
अण्णाण } पोते.

अयोज्झा ना. [त.] अयोध्या.
नाभनी नगरी.

कारवेह नान्य० [दे.] कारेलु.
कालिदास न० [त.] ते

नाभनो कवि.
किसरा ना० [त.] भीमडी.

जामायर न० [त.] जभाध.
जुव } न० [त.] युवान.

जुवाण }
भायर न० [त.] भाध.

मग न० [त.] मार्ग.
रक्खण नान्य० [त.] रक्षण.

राय } न० [त.] राजा.
रायाण }

सक्करा ना० [त.] साकर.
सगर न० [त.] सगर

नाभनो राजा.

झाड नान्य [दे.] अड.
णण नान्य० [त.] शान.
दाण नान्य० [त.] दान.
दिण नान्य० [त.] दिवस.
देवर न० [त.] दिपर, देर.
पास नान्य० [त.] पडणु, आणु.
पत्त नान्य० [त.] पासण, पात्र.
पियर ना० [त.] पिता.
पेमिला ना० [त.] प्रेमिला.
वंभवत्त न० [त.] वंभवत्त,
भयण नान्य० [त.] भजन,
भक्ति. भजन
भरह न० [त.] भरत, भरत.
भयण नान्य० [त.] घर,
भान, भवन.
सत्य नान्य० [त.] १ शास्त्र;
२. धुधियार.
सरण नान्य० [त.] शरण.
साग नान्य० [त.] शाक.
सिरिकन्ता ना० [त.] श्रीगंता.
सिघ न० [त.] सिंह.
सुमड न० [त.] सुभट. सुभट.
सुद नान्य० [त.] सुध. सुद.
दियय नान्य० [त.] दुध.

અવ્યયો.

ઇત્યો [ત.] આમ.
 ઇત્યોત્યો [ત.] આગતેમ.
 શ્દ [સ.] અહીં.
 કહં [ત.] કેમ ?
 કહિં [ત.] ક્યાં.
 તથો [ત.] તેથી, તે પછી.
 તદેવ [ત.] તેમજ.

ત્તિ [ત.] ઇતિ, એમ.
 નમો [ત.] નમસ્કાર હે.
 રે રે [સ.] અરે.
 વ્વ [ત.] થેઠે.
 હે [ત.] હે, એ.
 સમં [ત.] સાથે.

ધાતુઓ.

આ + ગમ્ = આપવું.
 ડ + ગ્યાહ્ [ત.] ઉઘાડવું.
 ડ + દ્વા [ત.] ઉઠવું.
 ડ + સ્તાર [ત.] ઉતારવું.
 રણ [ત.] ખેડવું.
 અણરણ [દે.] ખણખણ
 અવાજ કરવો.
 ગમ્ ગચ્છ [સ.] જવું.
 ગિણ્ [ત.] ગ્રહણ કરવું,
 પકડી લેવું.
 ચક્ષ્ [દે.] ચાખવું.
 ણચ્છ [ત.] નાચવું.
 ણિ + હાલ [ત.] નિહાળવું,
 જોવું.
 નાસ્ [ત.] નાસવું.
 થક્ [દે.] થાકવું, કંટાળવું
 વિસ્ [ત.] ઢખાવું.

ધાત્ [સ.] ઢાડવું. [એકવચનમાં ધા]
 પ + સર્ [ત.] ફેલાવું.
 પીઙ્ [ત.] પીડવું.
 ચલ્ [દે.] બળવું.
 વુહ્ [ત.] બાણવું.
 વેસ્ [દે.] બેસવું.
 મેલચ્ [દે.] ભેળાવવું.
 માણ્ [દે.] માણવું.
 મુક્ [ત.] મુકવું.
 રમ્ [ત.] રમવું.
 લગ્ [ત.] લાગવું, વળગવું.
 લહ્ [ત.] લેવું.
 પ + વિસ્ [ત.] પ્રવેશ કરવો.
 વિ + હર્ [ત.] વિહાર કરવો.
 સુચ્ [ત.] સુવું.
 હિહ્ [ત.] હિંડવું, જૂવું,
 ચાલવું.

'५११३ [५११३] १५५५
 '५११४ [५११४] १५५५

‘உயிர்’ ‘உயிர்’
வினா [உயிர்] உயிர்ப்பு

‘પ-૩૬’ પૃ. ૬૧, ૧૦, ૧૮

वर्तव्य [वत्] पठ्याले,
कार [कर्] पठ्याले.

ପ୍ରତିଷ୍ଠାପନା, ପ୍ରସାରଣ, ବିକାଶ
[ଉପାଦାନ] [ସମୀକ୍ଷା]

• ၂၁၃၃၃၃ •

ପ୍ରାଚୀନ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟର ଇତିହାସ

ਪੰਨਾ ੨ [੨੨] ੨੨

-१३६ 'वि' [वि] + क्तुं = विक्त्वा
-१३७ 'वि' [वि] + क्तुं = विक्त्वा

‘निगाव’ चिह्ना [३३] ० पुष्क ३३
‘निगे’ ‘निग-म

मुद्राङ्कन कर्म [सं] विद्वत् ।

‘ସିନ୍ଧୁ’ [୧୫] ଓଡ଼ିଆ ଗଳ୍ପ
‘ସିନ୍ଧୁ’ ‘ସିନ୍ଧୁ’

අවුරුදු [෧෮෮෮] ඉදිරි කවුළුව

[ସଂକ୍ଷେପ] ଶ୍ରୀମତୀ ସୁଶିଳା ଦେବୀ

ਅੰਤਰਿਕਸ਼ਿਕਾ

‘सिंह [५५] • सिंह ५५
• सिंह

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

ସ୍ତୁତି [୧୫] ଚନ୍ଦ୍ର ଚନ୍ଦ୍ର
‘ନିମିତ୍ତ’ ‘ନିମିତ୍ତ’

• 'သိရ'၊ 'သိရ' [သိရ] ဝှံ့နုနု မသိရ

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।
 [३ + ३]

ଆହୁରି :
ବିଷୟକମ୍ପାନୀ [ବିଷୟ] ପି.ଏ.ଏ.ଏ.

ଆମେ, ଆମିନି,
ହାତୀ କଂପାନୀ, ଡୋଲ୍‌ସ,

ସାମାଜିକ [ସା] ଚଳାଚଳିତା

ପ୍ରଶ୍ନ

•ပုဒ်ကို ပုဒ်

၂၂၃

ۛۛۛ

નમિકુળ [નમ્] નમીને.
 બુજ્ઞા [ત] [બુહ] બુજ્ઞીને.
 મેલધિકુળ [મેલધ] મેળવીને.

સોચ્ચા [વ.] [સુણ] સાંભળીને
 હસિતુળ [હસ] હસીને.
 ફાકુળ [ફર] ફરીને.

વર્તમાન કૃદન્ત.

ઘણવણંત બાણુબાણુ અ-
 વાજ કરતું
 થકન્ત થાકતું.
 પડેન્ત } પડતું.
 પડમાણ }
 વલંત બળતું.
 મળન્ત ભણતું, બોલતું.

મમન્ત ભમતું.
 માણન્ત માણતું, ભોગવતું.
 હરિસંત } હપ્ પામતું.
 હસેમાણ }
 હસન્ત } હસતું.
 હસમાણ }

ચોગ્યાર્થ - વિધ્યર્થ કૃદન્ત.

અચ્ચ
 સુપિઅચ્ચ કર્મં સાંભળવા
 ચોગ્ય, સાંભળવું ભેધએ.
 હિંદિઅચ્ચ કર્મં માવં જવા
 ચોગ્ય, જવું ભેધએ.
 કાયચ્ચ કર્મં કરવા ચોગ્ય
 કરવું ભેધએ.

[હિતવર્થક, સમધક અને અચ્ચ
 પ્રત્યય પર છતાં કર્નો કાયાય છે.]
 દાયચ્ચ કર્મં દેવીચોગ્ય, દેવું
 ભેધએ.

અણિજ્ઞ અણીય
 કરણીય કર્મં કરવા ચોગ્ય,
 કરવું ભેધએ.
 જાણણીય } કર્મં જાણવા
 જાણણિજ્ઞ } ચોગ્ય, જાણવું
 ભેધએ.
 રમણીય કર્મં કર્તું રમવા ચોગ્ય
 રમવું ભેધએ, મનોહર.
 જ્ઞ - ય
 કજ્ઞં કર્મં કરવા ચોગ્ય, કાર્ય, કામ.
 કિચ્ચ કર્મં
 વેજ્ઞ વિજ્ઞ કર્મં દેવા ચોગ્ય, દાન.

६ ट्टी तरुणो, तरुस्स. तरुण, तरुणं.

७ भी तरुस्मि. तरुसु, तरुसु

संशोधन हे तरु ! तरु ! हे तरवो ! तरउ ! तरवो ! तरुणो ! तरु

नान्यतर अतिना इथे.

इकारान्त

दहि

१ ङी दहिं. दहीइ, दहीइं, दहीणि.

२ ७ दहिं. दहीइ, दहीइं, दहीणि.

३ ७ दहिणा. दहीहि, दहीहिं, दहीहिं.

४ थी दहिणो, दहिस्स. दहीण, दहीणं.

५ भी दहिणो, दहितो, दहीउ, दहितो, दहीउ, दहीओ, दहीहिन्तो.

दहीओ, दहीहिन्तो. दहीसुन्तो.

६ ट्टी दहिणो, दहिस्स. दहीण, दहीणं.

७ भी दहिस्मि. दहीसु, दहीसुं.

संशोधन हे दहि ! हे ! दहीइ ! दहीइं ! दहीणि !

उकारान्त

विन्दु

अक्षयन

अक्षयन

१ ङी विन्दुं. विन्दुइ, विन्दुइं, विन्दुणि.

२ ७ विन्दुं. विन्दुइ, विन्दुइं, विन्दुणि.

३ ७ विन्दुणा. विन्दुहि, विन्दुहिं, विन्दुहिं.

નાન્યતર ભાતિ.

- ૧ લી અસું, અહ. અમૂહ, અમૂહં, અમૂણિ.
 ૨ જી અમું. અમૂહ, અમૂહં, અમૂણિ.
 ૩ જી અમુણા. અમૂહિ, અમૂહિં, અમૂહિં.
 ૪ થી અમુણો, અમુસ્સ. અમૂણ, અમૂણં.
 ૫ મી અમુણો, અમુત્તો, અમૂડ, અમુત્તો, અમૂડ, અમૂઓ, અમૂહિન્તો,
 અમૂઓ, અમૂહિન્તો. અમૂસુન્તો
 ૬ ટી અમુણો, અમુસ્સ. અમૂણ, અમૂણં.
 ૭ મી અમુમ્મિ, અયમ્મિ, હયમ્મિ. અમૂસુ, અમૂસું.
 સંબોધન હે અસુ । અમૂહ, અમૂહં, અમૂણિ.

વિશેષણના રૂપો.

इकारान्त

सुगन्धि.

नरन्नाति

એકવચન

બહુવચન

- ૧ લી સુગન્ધી. સુગન્ધડ, સુગન્ધઓ, સગન્ધિણો,
 સુગન્ધી.
 ૨ જી સુગન્ધિં. સુગન્ધિણો, સુગન્ધી.
 ૩ જી સુગન્ધિણા. સુગન્ધીતિ ન્ધીહિં, સુગન્ધીહિં.

১. উদ্ভিদ

॥ इत्युक्तं ॥ इत्युक्तं ॥

1. কল্লি ও খিল্লি

• ୧୫୫ •

३. १. २. ३. ४. ५. ६. ७. ८. ९. १०. ११. १२. १३. १४. १५. १६. १७. १८. १९. २०. २१. २२. २३. २४. २५. २६. २७. २८. २९. ३०. ३१. ३२. ३३. ३४. ३५. ३६. ३७. ३८. ३९. ४०. ४१. ४२. ४३. ४४. ४५. ४६. ४७. ४८. ४९. ५०. ५१. ५२. ५३. ५४. ५५. ५६. ५७. ५८. ५९. ६०. ६१. ६२. ६३. ६४. ६५. ६६. ६७. ६८. ६९. ७०. ७१. ७२. ७३. ७४. ७५. ७६. ७७. ७८. ७९. ८०. ८१. ८२. ८३. ८४. ८५. ८६. ८७. ८८. ८९. ९०. ९१. ९२. ९३. ९४. ९५. ९६. ९७. ९८. ९९. १००.

॥३॥

[illegible]

‘ସ୍ୱାଧୀନତା’ ‘ସ୍ୱାଧୀନତା’ ‘ସ୍ୱାଧୀନତା’ ‘ସ୍ୱାଧୀନତା’ ‘ସ୍ୱାଧୀନତା’ ଓ ଓ

[illegible]

३ ७० श्रीगणेशाय । श्रीगणेशाय । श्रीगणेशाय ।

२. निम्नलिखित, सुनायी, सुनायी, सुनायी।

१. २१ विष्णुः, २२. २३. २४. २५. २६. २७. २८. २९. ३०. ३१. ३२. ३३. ३४. ३५. ३६. ३७. ३८. ३९. ४०. ४१. ४२. ४३. ४४. ४५. ४६. ४७. ४८. ४९. ५०. ५१. ५२. ५३. ५४. ५५. ५६. ५७. ५८. ५९. ६०. ६१. ६२. ६३. ६४. ६५. ६६. ६७. ६८. ६९. ७०. ७१. ७२. ७३. ७४. ७५. ७६. ७७. ७८. ७९. ८०. ८१. ८२. ८३. ८४. ८५. ८६. ८७. ८८. ८९. ९०. ९१. ९२. ९३. ९४. ९५. ९६. ९७. ९८. ९९. १००.

புது உபக-14

۱۱۱

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

[illegible]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

[illegible]

॥ सुविधा, सुविधा, सुविधा, सुविधा, सुविधा ॥

॥ २ ॥ 'मन्त्र-विद्या', 'विद्या-मन्त्र'.

उत्तरान्त शब्द-

बहु
नरजाति.

એકવચન

બહુવચન.

૧ લી વહુ.	વહવો, વહત, વહઓ, વહુણો, વહ-
૨ છ વહું.	વહુણો, વહ.
૩ છ વહુણા	વહહિ, વહહિં, વહહિં,
૪ થી વહુણો, વહુસ્સ.	વહૂણ, વહૂણં.
૫ મી વહુણો, વહુત્તો, વહત, વહુત્તો, વહત, વહઓ, વહહિન્તો, વહઓ, વહહિન્તો.	વહસુન્તો.
૬ ઠી વહૂણો, વહૂસ્સ.	વહૂણ, વહૂણં.
૭ મી વહુમ્મિ.	વહસુ, વહસું.
સંબોધન હે વહ ! વહુ !	હે વહવો ! વહત ! વહઓ ! વહુણો ! વહ !

નાન્યતર જાતિ.

૧ લી વહું.	વહહ, વહહં, વહહણિ.
૨ છ વહું.	વહહ, વહહં, વહહણિ.
૩ છ વહુણા.	વહહિ, વહહિં, વહહિં.
૪ થી વહુણો, વહુસ્સ	વહૂણ, વહૂણં.
૫ મી વહુણો, વહુત્તો, વહત, વહુત્તો, વહત, વહઓ, વહહિન્તો, વહઓ, વહહિન્તો.	વહસુન્તો.

ગુજરાતી વાક્યો.

હું લગન કરીશ હરિતું સદા સુખે.

પશુ, પખી, વન, વૃક્ષ, નિહાળ્યા.

મારું તો હૈયું ગુરુ ! જ્ઞાનમાં આજ લાગ્યું.

ક્યારે સમરીશ પ્રભુ ? હવે તું ક્યારે સમરીશ પ્રભુ ?

રે દેવ ! મુરારિ ! પ્રભુ ! શરણ તમારું મારે.

છુટે નહિં ગાંઠ લાગી તે, તમારી સાથ મારી જ.

પ્રભુ ! મને બધું સુખ દીધું, દૂધ, પુત્ર, અન્ન, ધન દીધું.

સર્પના માથાપર મણિ હોય છે.

શુદ્ધિપત્રક

[આ શુદ્ધિપત્રક વાંચી અને દરેક સ્થળે તે પ્રમાણે સુધારી લેા]

પૃષ્ઠ.	પંક્તિ	અશુદ્ધ	શુદ્ધ
૭	૧૨	જાણિમ.	જાણમ.
૧૧	૧૩	—	અમ્હે નમેમ
૧૧	૧૪	—	અમ્હે દસમો.
૯	૧૪	મળદ.	મળેદ.
૧૩	૧	દશમો	દસમો
૧૪	૧૬	ચાલવું.	ચાલવું.
૧૬	૧૦	ચીહેજ્જા ?	ચીહેજ્જા ?
૧૮	૪	ચામો.	નિદામો.
૧૧	૬	ચામદ.	નિદામદ.
૧૧	૬	ચાદ.	નિદાદ.

चउत्थं पारणम.

पयाणं समसा.

पं च ती सो पा ती.

२. ६०६ अथासिः—

मातं वत्तं च वत्तासि; मात-वत्तं वत्तासि.
हेत्थं पयां च वीया; हेत्थ-पयां वीया.
हेत्थं वीजा रत्तां च वत्तां वीजां वत्तां.
हेत्थ-वीजा-रत्ता-वत्तां वत्तां वीजां वत्तां.

३. ६०७ अथासिः—

४. ६०८ अथासिः—

दीरेण सिचिवअ=दीरे-सिचिवअं कण्डं पट्टिरुद्धं.
मुक्का कटिपा = मुक्क-कटिआ कट्टां सुत्तिआ.
छुत्तिपाणं कटिअं = छुत्तिआ-कटिअं सगं रत्तासि.
वत्तमाय कट्टं = वत्तमा-कट्टं आणसि.

५. ६०९ अथासिः—

पट्टिमायं सीजा = पट्टिमा-सीजा सिचिआ.

६. ६१० अथासिः—

वत्तमाय वीहिआ = वत्तमा-वीहिआं वत्तां वीहिआं.
वत्तमाय पट्टिअं=वत्ता-पट्टिअं कट्टं वत्तासि.

७. ६११ अथासिः—

रत्तासि माहिआ = रत्ता-माहिआ सीजा वत्ता.

कारवेल्हस्स सागं = कारवेल्ह-सागं आणेमो.

उ. सप्तमी तत्पुत्र्य समासः—

जुद्धे कुसलो = जुद्ध-कुसलो कया होइज्जिहिसि?

ऊ. प्रादि तत्पुत्र्य समासः—

सारो-पुत्तो=सु-पुत्तो, दुट्ठो पुत्तो=दु-उत्तो,
दु-पुत्ताओ सु-पुत्तो सारो.

अ. नञ् तत्पुत्र्य समासः—

न सच्चा = अ-सच्चा भासा न भासियव्वा,
न धम्मो = अ-धम्मो न आयरियव्वो.

फ. कर्मधारय तत्पुत्र्य समासः—

१. समानाधिकरण्य कर्मधारय समासः—

गंगा नई = गंगा-नई हिमालयत्तो पव्वयत्तो
= हिमालय-पव्वयत्तो णीहरइ.

२. विशेषण विशेष्य कर्मधारय समासः—

रत्तो घोडो = रत्त-घोडो धावइ.
धडलो हत्थी = धडल-हत्थी तलावे पडिओ.

३. विशेषण विशेष्य कर्मधारय समासः—

मे वहुं खारं = बहु-खारं जलं चक्खिअं.

४. विशेषण उत्तरपद कर्मधारय समासः—

कमलं व कोमलो = कमल-कोमलो तव हत्थो होइ.

५. उपमानोत्तरपद कर्मधारय समासः—१ वा प्रकार

अज्ज तव मुहं एव चन्दणं = मुह-चन्दो देक्खिओ.

६. २ वा प्रकारः—

मुहं कमलं च = मुह-कमलं विकसइ.

छ ती सो पा ढो.

३. षड्वीहि सभासः—

अ. सभासधिरसु षड्वीहि सभासः—

मिट्ठो सद्धो जस्स, तं मिट्ठ-सद्धं गीअं गामि,
दढो धम्मो जस्स, सो दढ-धम्मो;
तं दढ-धम्मं शुभं वन्दामि.

दढं सीलं जाए, सा दढ-सीला;
दढ-सीला सीया रामं मिह्णिआ.
रत्तं मुहं जस्स, सो रत्त-मुहो वाणरो कुबेइ.

आ. व्यधिरसु षड्वीहि सभासः—

हत्थे दंडो जस्स, सो दंड-हत्थो कुंभारो धावइ.
मोरो धजे जस्स, सो मोर-धजो;
चन्दो सीसे जस्स, सो चन्द-सीसो;
मोर-धजो रायाणो चन्द-सीसं देवं वन्दइ.

इ. उपमान पूर्वपद षड्वीहि सभासः—

चन्दो इव मुहं जीए, सा चन्द-मुही बाला गया.
कमलाइं इव नेत्ताइं जस्स, सो कमल-नेत्तो बालो जाइ.

ई प्रादि षड्वीहि सभास —

विगओ मलो जस्स, सो वि-मलो;
तं वि-मलं जिणं वन्दामो.

सुई वन्मा लस, सो सु-वन्मा सोमो विहरइ.

उ. १० अष्टमीति आशुः—

न अत्थि सत्थं जाण, सो अ-सत्ता,
अ-सत्ता आसा न आसियत्ता.

न अत्थि कलंकं जल्लि, सो अ-कलंको;
अ-कलंकं अ-दोसं महेजोरे नमीअ.

ऊ. अष्टमी अष्टमीति आशुः—

पुत्थेण सहे = स-पुत्थं पिअरं हेक्खिअमा.

२. अष्टमीति आशुः—

घरे घरे = पडे-घरे सहेवा गच्छन्ति.
हिणे हिणे = पडे-दिणं वड्ढिन्ति माणवा.

५. अष्टी भाहो अष्टमी वधाइ आशुः—

अत्थि-महेर-कुइ-दहि-वय-जंय-वासणा गो-
पाल-विहो नपर-दोवारं पविअइ.

अ. कुइं व दहिं व पयं व-कुइ-दहि-वयाणि [इअ
समासः]

अ. तंयस वसियाणि = तंयवसियाणि [यणि तय्यसः]
इ. महेरियां व ताणि कुइ-दहि-वयाणि = महेर-कुइ-दहि
-वयाणि [विहोपालं विहोपालं कम्पोस्य समासः]

૬. મહુર-દુહ-દહિ-ઘયાણં તંવ-વાસનાણિ=મહુર-દુહ-દહિ-ઘય-તંવ-વાસનાણિ [૫૪ી તત્પુષ સમાસઃ]

૭. ભરિયાણિ મહુર-દુહ-દહિ-ઘય-તંવ-વાસનાણિ જેણ
= સો ભરિય-મહુર-દુહ-દહિ-ઘય-તંવ-વાસના.

૮. ગોવાલસ્સ વિટ્ટો = ગોવાલ-વિટ્ટો [૫૪ી તત્પુષ]

૯. નયરસ્સ દુવારં = નયર-દુવારં [૫૪ી તત્પુષ]

ગુજરાતી વાક્યો.

કાળા મુખ વાળો વાંદરો ધરેધર કુદે છે.

હાથમાં લાકડીવાળો છોકરો મોર સાથે સારા માણસોવાળી સભામાં જાય છે.

ધર્મમાં ચિત્તવાળો રાજા ધોળા રંગવાળું કપડું પહેરે છે.

મધુર વચનોવાળો ઋષિકુમાર ભરતને મળ્યો.

શુદ્ધપરિણામવાળા, જાણેલ છે—શાસ્ત્રોનો અર્થ જો-
ઓએ, તથા તપ અને સંયમવડે ભાવિત આત્મા-
વાળા મુનિઓ દરેક ગામે વિહાર કરે છે.

સાધુના વચન વડે ઉત્પન્ન થયેલું છે જ્ઞાન જેને,
એવો રાજકુમાર આંખા અને લિંબડાના સમૂહવાળા
વનમાં ગયો.

Եզիկ \times Իւրաքան \times Իւր Գլխ \times Զ Միտ \times Ինձուած \times Իւրինիւ \times

[illegible][illegible]

1. አካባቢ ለማስገደድ ይህ ደንብ የሚያስፈልግ ሆኖ ሊሰራ ይችላል፡፡
 2. አካባቢ ለማስገደድ ይህ ደንብ የሚያስፈልግ ሆኖ ሊሰራ ይችላል፡፡

‘ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଲୀଳାବତୀବିଜୟ ଓ ଲୀଳାବତୀପ୍ରାଣି
ପ୍ରତି ନମଃ । ଲୀଳାବତୀ ଶ୍ରୀମତୀ । ଲୀଳାବତୀ
‘ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଲୀଳାବତୀବିଜୟ

ԸՆԴ 'ԿՈՋ ԴԵՍՈՒՆԵ ԴՆԵՍՅՈՒՆ ԴԵՍ ԵՆԵՆԵ ԴԵՍԻՆ
 'ՋՆ ԿՈՆԶԵՐՎ ԴԵՍ Ը

[illegible]

ଶିଳ୍ପ ଓ ଶିଳ୍ପକାର 'ପ୍ରତିଷ୍ଠାପନ' ଲିମିଟେଡ୍
'ଶିଳ୍ପ' ଲିମିଟେଡ୍

ମଧ୍ୟରେ 'ବୁଦ୍ଧ' ଶବ୍ଦ ଉପରେ ଆଧାର ରଖି ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହେଉଛି ।

ਮਾਨਸ ਪ੍ਰਭੂ ਹੋਇਆ ਜਿਹੜੇ ਮਨੁਖੀ ਦੁਖਾਂਤ ਵਿਚ
—:ਪ੍ਰਵਿਸਦੇ।

‘ਇਹੀ ਹੈ ਸਿਰੀਸ਼ੀਲਾ’ ਦੇ ਹਾਥ ਕੁਝ ‘ਸ਼ਿਰੀਸ਼ੀਲਾ’

ਸਾ ਸੁ ਭਾ ਸੁ ਭਾ ਸੁ ਭਾ

ભાષાનો વિચાર કરવામાં આવ્યો છે, જેને મહારાષ્ટ્રી પણ કહેવામાં આવે છે.

સંસ્કૃત અને તેની સાથે સંબંધ રાખતી પ્રાકૃત વગેરે ભાષાઓની રચનામાં સમાસોનો ઉપયોગ ઘણો વધારે છે. તેથી તે સંબંધી કંઈક ખ્યાલ આપવા આ પાઠો આપવામાં આવ્યા છે.

વાક્યોમાં છુટા પદો પણ વપરાય છે, તેમજ કેટલાક છુટા પદોનું એક પદ બનાવીને પણ વપરાય છે. અર્થાત્ ‘અનેક પદોના એક સમૂહને સમાસ કહે છે.’ ઘખલા તરીકે:—

દેવસ્ત રાયા પળમહ; દેવરાયા પળમહ

સારા ચાલા પદન્તિ; સારવાલા પદન્તિ.

દેવસ્ત અને રાયા એ બે પદો અને સારા અને ચાલા એ બે પદોનો સમાસ થઈ એક પદ થયા છે.

x x x x x

ભાષાનું બંધારણ જોતાં સમાસોના અનેક પ્રકારો છે. તે પણ ઘણા ખરા પ્રકારોનો ૪ પ્રકારમાં સમાવેશ કરવામાં આવેલો છે.

૧. દ્વંદ્વ ૨. તત્પુરુષ. ૩. બહુવ્રીહિ. ૪. અવ્યયીભાવ.

૧. દ્વંદ્વ સમાસના ઈતરેતર દ્વંદ્વ અને ૨. સમાહાર દ્વંદ્વ એવા બે પ્રકાર છે.

૨. તત્પુરુષના શુષ્ય પ્રકારો નીચે પ્રમાણે છે:—

૧ દ્વિતીયા તત્પુરુષ.

૨ તૃતીયા તત્પુરુષ.

૩ ચતુર્થી તત્પુરુષ.

૪ પંચમી તત્પુરુષ.

૫ પછો તત્પુરુષ.

૬ સપ્તમી તત્પુરુષ.

૭ પ્રાદિ તત્પુરુષ.

૮ નચ્ તત્પુરુષ.

૯ કર્મધારય તત્પુરુષ—

૧ સમાનાધિકરણ કર્મધારય.

૨ વિશેષણ અને વિશેષ્યનો કર્મધારય.

૩ વિશેષણ ઉત્તરપદ કર્મધાર.

૪ વિશેષણજ વિશેષ્ય કર્મધાર.

૫ ઉપમાન ઉત્તરપદ કર્મધારય.

૬ ઉપમાન ઉત્તરપદ કર્મધારય

૭ પહેલી અને પછીથી થતી ક્રિયાનો કર્મધારય

૮ દ્વિગુ કર્મધારય.

Բայց ասի իմ քան ի թագաւորս Բաբելոնի
 և ասի իմ քան ի քաղաքս Բաբելոնի
 և ասի իմ քան ի քաղաքս Բաբելոնի
 և ասի իմ քան ի քաղաքս Բաբելոնի

—**ନିଜର ମଧ୍ୟ ପ୍ରାନ୍ତ**

[‘ճոյից] քսո լիւսնաւի ԴՅ
 Դիմէ՛ք Լուս
 Էլե Էսնաւի Եղի Լիւ
 Տաւի—Խոյքսնաւի ԵՅ
 Դիմէ՛ք Լուս Լիւնաւի Լի
 Լիւ Տաւի—Խոյք Տաւի ԴՅ
 Լիւնաւ Լիւ
 Լիւնաւ Լիւնաւ Լիւնաւ
 Լիւ Լիւնաւի Լիւ—Խոյք ԴՅ
 Լիւնաւ Լիւ Լիւ Լիւ Լիւ
 Լիւնաւ—Լիւնաւ Լիւնաւ Լիւ

'ክብር ሁ ያደርጋለሁ 'ክብርክ
 ለወለድ-ወለድ ከጋ 'ፍ
 'ፍ ያክብር ሁ ክብር
 ከወለድ ወለድ-ፍክብር 'ክ
 ፍ ያክብር ክብር
 ከወለድ ወለድ-ፍክብር ፍ
 'ፍ ያክብር ከወለድ ወለድ
 'ክብር ከወለድ-ፍክብር 'ፍ
 'ፍ ያክብር-ፍክብር 'ፍ
 'ፍ ያክብር-ፍክብር 'ፍ
 'ፍ ያክብር-ፍክብር 'ፍ

[illegible]

‘ክብር ከክብር ከክብር’

'ከነዚ ገንዘብ ኩነት' ይ—፤፻፲፱ ከተሰጠበት ጊዜ

'ឱ្យត្រង់តែ រូបនេះ' ៥
 'ឱ្យត្រង់តែ, ឱ្យក' ៦
 'ឱ្យត្រង់តែ តែ' ៨

'ସ୍ତ୍ରୀଧନ ପାତ୍ର' '୧'
 'ସ୍ତ୍ରୀଧନ ବିବେଚନା' '୨'
 'ସ୍ତ୍ରୀଧନ ବିବେଚନା' '୩'

[illegible]

લાગે છે. ને દરેક પદની વચ્ચે ચ કે ય ઉભયાન્વયી અવ્યય મૂકાય છે. હૃથા ય પાયા ય, હૃથ-પાયા.

૪ દ્વન્દ્વ સમાસમાં છેલ્લા નામની જાતિ આખા સમાસની જાતિ ગણાય છે

૫ ઇતરેતર દ્વન્દ્વ સમાસ બહુવચનમાં, સને સમાહાર દ્વન્દ્વ સમાસ એક વચનમાં હોય છે.

૨. તત્પુરુષ સમાસ:—

૧. બીજીથી સાતમી સુધીની વિભક્તિ જેને લાગી હોય, એણે પૂર્વપદ, પહેલી વિભક્તિ વાળા ઉત્તર પદ સાથે સમાસ પામે છે. તે દ્વિતીયાત્પુરુષ સમાસથી માંડીને સત્તેમી તત્પુરુષ સમાસ સુધી કહેવાય છે.

૨. તત્પુરુષ સમાસમાં ઉત્તર પદ મુખ્ય હોય છે. એટલે જાત, વચન, વિભક્તિ ઉત્તર પદ પ્રમાણે આખા સમાસને લાગે છે.

૩. નર્ તત્પુરુષ-ન અવ્યય સાથે નામનો સમાસ થાય છે. તેને નર્ તત્પુરુષ સમાસ કહે છે.

કેઈ પણ સમાસમાં વપરાયેલા ન અવ્યય પછી રચર આવે, તો તેનો અન્ થાય છે અને વ્યંજન આવે તો તેનો જ થાય છે.

૪. પ્રાદિ તત્પુરુષ:—પ્રાદિ એટલે ઉપસર્ગો, ઉપસર્ગ સાથે નામનો તત્પુરુષ સમાસ થાય છે. તે પ્રાદિ તત્પુરુષ સમાસ કહેવાય છે.

૫. કર્મધારય તત્પુરુષ સમાસ:—

૧. કર્મધારય સમાસમાં ઘણે ભાગે બન્ને પદો એક સરખી વિભક્તિમાં વપરાયેલા હોય છે. તેથી સામાન્ય રીતે

କଳାକାର-ସମିତିର କଳାକାର

፱፻ ዓ. ሆኖ ስለሆነው ሆኖክፍ ልዩ ሰነድ ነው

॥१॥

१ ઉપરોક્ત ઉપાધિના અર્થ: ૨ મું અવસ્થા =

‘શુ દીકરુ હુ 142

‘‘ਇਉਂ ਜਿਵੇਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਾਮਲੇ ਹੋਣ’ ਜਾਂ
ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲੇ’’

પ્રા-કે-૩૮ 'હુ તો જીવિ દારૂના મદોશ્યુષ્ઠી થઈને' એ
જિંદગી હું 'તારી કલ્યાણની રૂપે' થઈને જિંદગી
તારી પ્રીતથી ગુસ્સાથી જિંદગી વિચરું છું.

['ତ୍ର ନାମସ୍ତୁତେ

11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846.

• ১৯২৫ খ্রিস্টাব্দ-১৯২৬ খ্রিস্টাব্দ • ৬ নং হিট

[illegible]

५५-३५

*६ गीतेश्वर नामक महोत्सव काष्ठेय विनयेय द्वा

‘ମାତ୍ର ମାତ୍ର ଶହ ଟଙ୍କା ଫଳ ମାତ୍ର ଗିରଫର ଶହଟଙ୍କା’

ସଂସ୍କୃତ ଓ ଶାସ୍ତ୍ର

ደህና ስለሚገኝ ስለሚታወቅ 'ደህና' ለሁሉም
-ደ ስለሚገኝ ስለሚታወቅ ደህና ለሁሉም

*፪ ክልሏ ሲሰጥባቸው ይገኛቸዋል፡፡

૭. પહેલા એક કાર્ય થયું હોય અને પછી બીજું કામ થયું હોય, એમ બતાવવા ઘણે ભાગે કૃદન્તોનો સમાસ થાય છે. તે પહેલી ક્રિયા અને પછીની ક્રિયાનો કર્મવારય તત્પુરુષસમાસ કહેવાય છે.

૮ દ્વિગુકર્મવારય સમાસ—પૂર્વપદ સખ્યાવાચક હોય, અને આખા સમાસમાંથી સમૂહનો અર્થ નીકળતો હોય ત્યારે દ્વિગુ કર્મવારય તત્પુરુષસમાસ કહેવાય છે.
દ્વિગુસમાસ ઘણે ભાગે નારી જાતિમાં વપરાય છે.

૩. બહુવ્રીહિ સમાસ:—

૧. સમાસમાં વપરાયેલા ઉત્તરપદ અને પૂર્વપદ શિવાયનુ અન્યપદ આ સમાસમાં મુખ્ય હોય છે. એટલે આખો સમાસ વિશેષણ બની જાય છે. અને અન્યપદ પ્રમાણે વિભક્તિ, વચન, તથા જાતિ આખા સમાસને લાગે છે. એ ખાસ ખ્યાલમાં રાખવું.

૨. બહુવ્રીહિ સમાસનો વિગ્રહ “ઢે” સર્વ નામને પહેલી શિવાયની દરેક વિભક્તિ લગાડીને કરી રાકાય છે.

૩. બન્ને પદો પહેલી વિભક્તિમાં હોય તો તે સમાનાધિકરણ બહુવ્રીહિ સમાસ કહેવાય છે. દ્વદો ધમ્મો જસ્સ, સો વદ-ધમ્મો મુણી.

૪. બન્ને પદો એક સરખી વિભક્તિમાં ન હોય પણ જુદી જુદી વિભક્તિમાં હોય, ત્યારે તે વ્યધિકરણ બહુવ્રીહિ સમાસ કહેવાય છે. વંડો હત્થે જસ્સ, સો વંડ-હત્થો કુંભારો.

૫. ઉપમાન પૂર્વપદ અને ઉપમેય ઉત્તર પદ હોય અને

સંખ્યાવાચક શબ્દોના નિયમો.

૧. અદ્વારદ્ધ મુખીના સંખ્યાવાચક શબ્દો બહુવચનમાં વપરાય છે, અને તેને પહેલી તથા બીજી વિભક્તિના પ્રત્યયો નથી.
૨. ચોથી તથા છઠ્ઠીના બહુવચનમાં જદ્દ, જદં, પ્રત્યયો જ લાગે છે.
૩. બાકીના રૂપો કેવળ જોવા થાય છે. પરંતુ સુ પ્રત્યયપર છતાં અનો વ થતો નથી.

સંધિને લગતા નિયમો:—

૧. બે અક્ષરો મળીને થતા કોઈ પણ જાતના ફેરફારને સંધિ કહે છે.

૨. પ્રાકૃત ભાષામાં:—

જુદા જુદા પદોમાં બે સ્વરો પાસે પાસે આવે, તો કોઈક વાર સંધિ કરી શકાય છે. અને કોઈક વાર એક પદમાં પણ બે સ્વરોની સંધિ થતી જોવામાં આવે છે.

૩. સંધિઓ નીચે પ્રમાણે થાય છે:—

અ. અ કે આ પછી ઝ કે જા આવે તો, આ, ઇ કે ઈ આવે તો ઘ; અને ડ કે ડ આવે તો ડો, વિકલ્પે થાય છે.

જા. હ કે ઈ પછી હ કે ઈ આવે તો ઈ; અને ડ કે ડ પછી ડ કે ડ આવે તો ડ, વિકલ્પે થાય છે.

સાથ [ક] ના ભાગ

કાં [ક] ના ભાગ [ક] ના ભાગ

પ્રાપ્તિ [ક] ના ભાગ

સાથ [ક] ના ભાગ

સાથ [ક] ના ભાગ

સાથ [ક] ના ભાગ

સાથ [ક] ના ભાગ

સાથ [ક] ના ભાગ

સાથ [ક] ના ભાગ

સાથ [ક] ના ભાગ

સાથ [ક] ના ભાગ

સાથ [ક] ના ભાગ

સાથ [ક] ના ભાગ

સાથ [ક] ના ભાગ

સાથ [ક] ના ભાગ

સાથ [ક] ના ભાગ

સાથ [ક] ના ભાગ

સાથ

સાથ [ક] ના ભાગ

સાથ [ક] ના ભાગ

સાથ [ક] ના ભાગ

સાથ [ક] ના ભાગ

સાથ [ક] ના ભાગ

સાથ [ક] ના ભાગ

સાથ [ક] ના ભાગ

સાથ [ક] ના ભાગ

સાથ [ક] ના ભાગ

સાથ [ક] ના ભાગ

સાથ [ક] ના ભાગ

સાથ [ક] ના ભાગ

સાથ [ક] ના ભાગ

સાથ [ક] ના ભાગ

સાથ [ક] ના ભાગ

સાથ [ક] ના ભાગ

સાથ [ક] ના ભાગ

સાથ [ક] ના ભાગ

સાથ [ક] ના ભાગ

સાથ [ક] ના ભાગ

સાથ [ક] ના ભાગ

વંઠ નં [વિ.] વઠેલો પુરુષ.

સાલિ નં [ત.] ડાંગર.

સીલ નાન્યં [ત.] શીયળ.

સદાચાર.

સીસ નાન્યં [ત.] માથું.

સેર નં [વિ.] શેર.

સોમસમ્મ નં [ત.] સોમશર્મા.

સોમસમ્મા નાં [ત.] સામ-

શર્મા નામની છોકરી.

સંસગ્ગ નં [ત.] સંસગર.

વિશેષણ.

કુસલ [ત.] કુશળ.

કોમલ [ત.] કોમળ.

વઢ [ત.] દંડ.

દરિદ્ર [ત.] દરિદ્ર, ગરીબ.

વીણ [ત.] ગરીબ.

દુદ્ધ [ત.] દુધ.

મહુર [ત.] મધુર.

સંખ્યાવાચક.

પંચ [ત.] પાંચ

છ [ત.] છ.

સત્ત [ત.] સાત.

અઠ્ઠ [ત.] આઠ.

નવ } [ત.] નવ.

દસ } [ત.] દશ.

एकादश } [ત.] અગ્યાર.

बारह } [ત.] બાર.

तेरह } [ત.] તેર.

चउदस } [ત.] ચૌદ.

पण्णरस } [ત.] પંદર.

सोलह } [ત.] સોળ.

सत्तरह } [ત.] સત્તર.

अठ्ठारह } [ત.] અઠાર.

वीहिअ ङर्त्तं ७०० ६० वीह् + अ = वीहेत्तुं.

भासियच्च वि० ६० भास् + अच्च = भासिषा धा०, भासिषुं लोट्थो.

हत्त ङर्त्तं ७०० ६० रोष् + अ [त्त] = रोषेत्तुं, रोष्युं.

रोविऊण अ० स० ७०० ६० रोष् + ऊण = रोषीते.

धातुओ.

पत्थ [त्त.] प्रार्थना करवी.

रन्ध्र [स.] रंध्रुं.

परि + वस् [त्त.] रडेत्तुं.

चि + वृ [त्त.] चियरुं.

पहिर [दि.] पडेरुं.

सुंघ [दि.] सुंधुं.

आकृत वाक्यो.

ते णं काले णं ते णं समये णं नंदपुरं नाम नयरं.

तत्थ वसुभूर्ह नाम वंभणो परिवसइ.

तस्स भज्जा जन्नदत्ता नाम.

तेसिं सोमसम्मो पुत्तो, धूयाय सोमसम्मा. रोहिणी
य गावी.

सो य वंभणो दरिदो.

तस्स य एक्केण धम्ममणेण गिहिणा खेत्तं दिप्पं.

तेण य तहिं साली रुत्तो.

रोवेऊण पुत्तं कहइ—“पुत्त ! अहं नयरं गच्छामि.

नया च-दमद्वेषं यत्नस्तु, तथा साह-पुरिसं धन-
निमित्तं पश्यति, तुम्हें एअस्तु खवस्तु तत्त्वणं करेअसि,
तवी एएणं धनणं, जं व धणं हे आणेहेमि, तेण तव
सोमसत्ताए य विवाहो होइअहिइ.

रोहिणी य विधाइस्तइ. " एवं कहिऊणं गयो सो.

तत्प नयरे अगया नही। सोमसत्ता नइसंसगत्तो नही
जाओ, सोमसत्ता य वंठण पुरिसेण गणिमणी जाओ, रोहिणी य
पडियगत्ता जाओ, खवसत्ता वि तणा जाया.

सो वि य वंमणी अकयपुण्णी अयणी एव सत्तिवसे-
रस रोहिणीए य आसाए पळा अगयो.

वंमणी य द्रोणवयणा परं पविइए वंमणेण दिइ.

सो वडिआ. दिण्णासणा य तेण पुच्छिआ. " कइ

इत्तमा? "

तए नीससिऊण सव कहिय.

सव सुणिऊण तेण कहिय-"अवहो विविनया अत्ता अ-

वहो पुरिणीया.

साली वत्तो तणा जाओ, रोहिणी न विधाइया, ।

सोमसत्ता नही जाओ, सोमसत्ता य गणिमणी. ।।"

गएसु वारससु वाससु केयारी पिअरं विवेअमरइ.

पुण्णीसु नवसु मासेमत्तमं एव पजणयइ.

तुम्हें एव वाला अट्ठहं पडणं कत्तरे अइ केयारे देअवह?

ગુજરાતી વાકયો.

વસુદેવે પરલોકમાં પુણ્યનું ફળ ઠવી રીતે પ્રાપ્ત કર્યું :
ધર્મ-અર્થ-કામ અને મોક્ષનો ઉપદેશ હું સાંભળીશ.

સર્વ અલંકારો વડે શણગારેલા શરીરવાળો રાજ
ભોજનગૃહમાં પિતા સાથે જમે છે.

યુદ્ધમાં કુરાળ ચોરાનો સેનાપતિ આંખાના વન-
માં મળ્યો.

દેવળનાં ધારણામાં તે ભાર્યા સહિત ગેઠો.

માણસો રોટલા માટેનો લોટ વાસણમાં ભરે છે.

શિખરપર ધજવાળા મંદિરમાં રાક્ષસનાં મ્હેાં જેવાં
મ્હેાં વાળા એક માણસને જોયો.

આ વાંદરો પહેલાં દરેક વાડીમાં લખ્યો, અને પછી
દરેક ઝાડે કુદ્યો.

અરણ્યે નગ્ગસ્સ સૌસસ્સ વિહલસ્સ ય પુત્તસ્સ
વગ્ધો વિગ્ધં ન કરેડ.

તારો આત્મા મનોહર દેશમાં હિતપત્ર હો.

તવ અત્તા મળોહરે દેસે ઉપ્પન્નો હોણ્ણડ.

રાજ્યનો સ્વામી હું દુર્બળ શત્રુને કેમ ન છુદ્ધુ?

રજ્જ-સામી હં દુર્બલં સત્તું કહં ન છુન્દેસુ?

૨

પૃથ્વીમા ભિક્ષુઓ સત્ય જ્ઞાન આપો.

પિચ્છીએ ભિક્ષુઓ સદ્ધં ણાણં દેન્તુ.

પશ્ચિમમાં ચિકિત્સકો અપ્સરાઓને મિથ્યા માને છે.

પચ્છિમે ચિદ્દચ્છઆ અચ્છરાડ મિચ્છા મન્નન્તિ.

વિદ્વાન્ વેદો વત્સરાજની ક્ષીણુ ભાર્યાની પરીક્ષા શય્યામાં કરે.

વિજ્ઞા વેજ્ઞા વજ્જ-રાયસ્સ છીણીએ મજ્જાએ પરિ-
કલં સેજ્જાએ કરેજ્જા.

સહ્ય પર્વતના મધ્યમાં નર્તકીનો ધ્વનિ માંભળીશું.

સજ્જ-પવ્વયસ્સ મજ્જે નદ્દઈએ કુણિં સોચ્છિસ્સા.

સૌરાષ્ટ્રમાં પ્રવિષ્ટ અષ્ટ પ્રતિરૂપિણી આહારો અંધક વૃષ્ણ
નરેન્દ્રને પુષ્પો અને કુડ્મજો અર્પે.

સુરદે પવિટ્ટા અદ્ધ પાહિપ્પદ્ધિણો ચમ્મહણા
અંધગવપિહ્ણો નરિન્દસ્સ પુપ્પાઈ કુમ્પલાઈં ચ
અપ્પન્તુ.

પ્રધુમ્બનો હસ્ત રકિમના હસ્ત જેવો મનોહર નથી, પણ
તેની શૃંગી આહ્વાનકરી છે, એમ મર્ષણે અભિમન્યુને કહ્યું.

पञ्चगव्यं दत्त्वा कृत्वा दत्त्वा च मण्डपानि
 तप्य, निर्या च तस्य अन्तर्गता " नि सञ्चरन्-
 या अहिमन्त्रं कर्तव्यं.

इति श्रीमद्भगवद्गीतायाः अष्टमोऽध्यायः समाप्तः ॥
 अष्टमोऽध्यायः समाप्तः ॥ अष्टमोऽध्यायः समाप्तः ॥
 अष्टमोऽध्यायः समाप्तः ॥ अष्टमोऽध्यायः समाप्तः ॥

कन्दर्पासु देवेषु विह्वययं ममो देविकवज्र,
 पुत्रवर्धे पुत्रवर्धे नलावे पक्ष्माणि विप्राणि वणिप्याणि
 पाशेषां विप्राणां जगद्विजयमस्तु यथा पञ्चवज्र-
 यथा विप्राणां पुत्रवर्धना.

॥ अष्टमोऽध्यायः समाप्तः ॥ अष्टमोऽध्यायः समाप्तः ॥

ने विह्वययं नलावे पक्ष्माणि विप्राणि वणिप्याणि कन्द-
 र्पासु देवेषु विह्वययं ममो देविकवज्र.

इति श्रीमद्भगवद्गीतायाः अष्टमोऽध्यायः समाप्तः ॥
 अष्टमोऽध्यायः समाप्तः ॥ अष्टमोऽध्यायः समाप्तः ॥
 अष्टमोऽध्यायः समाप्तः ॥ अष्टमोऽध्यायः समाप्तः ॥

यथा-विह्वययं पञ्चवज्र-रत्नं राधाया विप्रा-
 अष्टमोऽध्यायः समाप्तः ॥ अष्टमोऽध्यायः समाप्तः ॥
 कन्द-वज्र-गुप्तस्य गतिर्देहि विह्वययं विह्वययं
 पञ्चवज्र-रत्नं राधाया विप्रा-
 अष्टमोऽध्यायः समाप्तः ॥ अष्टमोऽध्यायः समाप्तः ॥

अष्टमोऽध्यायः समाप्तः ॥ अष्टमोऽध्यायः समाप्तः ॥

લીંગના વૃક્ષ અને આંગાના વૃક્ષની અર્ધ, તથા મૃદુલી બહિઃ, તારો ધોળો માજીર, મારો મોટો માજીર અને વિષ્ણુનો કાળો માજીર દંબૂ વડે લઘુક લઘુક શુદ્ધિ કાપે છે. અને, સ્તોક ઘી, સ્તોક લાડુ, સ્તોક રોટલો અને સ્તોક દહિં ખાય છે.

નિચરુક્ત્વસ્સ અંવચચ્છસ્સ ય હેટ્ઠં, તહ ઘરત્સ વાહિરે તુજ્જ ઘડલો મજ્જરો. મમ મહા-વજ્જરો મ-દ્ધિઅસ્સ ય કસિણો મજ્જારો દાદાણ હલુઅં હલુઅં સિપ્પં કદ્દહ, થોક્કં ચ ઘયં, થોવં લુદ્ધુઅં, થોઅં રોદ્ધાં, થેવં ચ દહિં સ્વાહ.

આ પતિતા કાની સ્ત્રી છે ? તે પતિતા મૃદુ-પતિની સ્ત્રી છે.

એસા ચિલયા કસ્સ ઇત્થી ? સા વણિયા ગહ-વજ્જણો ત્થી હોહ.

તારી પિતૃઃ સ્વસા તથા માતૃઃ સ્વસાની હુહિત્ત મારી ભગિની છે, અને મારી પિતૃઃ સ્વસા તથા માતૃઃ સ્વસાની હુહિત્ત તારી ભગિની છે.

તવ પિત્તચ્છાણ માત્તચ્છાણ અ દુહિઆ મમ મ-હણી અત્થિ. મમ ચ પિત્ત-સિઆણ માત્ત-સિઆણ અ ધુઆ તવ વહિણી અત્થિ.

મહારાષ્ટ્રના અચલપુરમાં શુવી^૧ કર્કેશૂ (દાયણી) ઉપર ખેડેલા વાણરસીનો ધૃષ્ટદ્યુમ્ન રાજા લલાટે ઉત્ત મુકી સહ્ય પર્વતમાં એક શુદ્ધ છિદ્ર ભેગા લાગ્યો.

મરહટ્તસ્સ અલ્લવપુરમ્મિ ગુરુઈણ કળેસુણ વિદ્ધા વારાણસીણ ધિટ્ટજુણો રાયો જહાલે હત્થે મુક્કિઅ સદ્દ-પચ્ચણ ણમં ગુજ્જાં છિદ્ધં દેવિલ્લવં લગ્ગીઅ.

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

[illegible]

— ६१५ —

ገቢዩ ስለሚኖርበት ዘመን ሆይ—ሁሉ—ህፃናት—ሀፃናት

૧. હોદ્દા બદલનામાં ફેરફાર કરવાથી:- યાદાશ, ગણતરી, નિર્દેશિત.
૨. જા અને અનિચ્છામાં ફેરફારથી:- શક, શક્ય, સમર્થ.
૩. સ્વદેશમાં ફેરફાર કરવાથી:- સ્વમ, સ્વિમ, કૃપા, ક્રિપા.

[illegible]

୩. ଏବଂ ଶ୍ରୀମତୀଙ୍କର ପୁଅଟି
 ଉପାଧିକାରୀଙ୍କର ପୁଅଙ୍କର ପୁଅ
 ଶ୍ରୀମତୀଙ୍କର ପୁଅଙ୍କର ପୁଅ
 ଶ୍ରୀମତୀଙ୍କର ପୁଅଙ୍କର ପୁଅ

३. २४ श्री गुरुदेव की आज्ञा का पालन करने के लिये हमें
 १. २४ श्री गुरुदेव की आज्ञा का पालन करने के लिये हमें

- ૭ બેપાનેના બજનોમા ફરફાર
જાણી - સ્તમ્ભો, યમો ઠમો
શબ્દો, સદો
- ૮ બજનોના બજનોમા નવ
નવ ઉમેગજાણી - શોર્ષ, સોરિજ
મૂર્ષો, મુદમૂર્ષો
- ૯ રાખેના બજનોમા ઉત
ખાત કજાણી - જલપુર, બલપુર
ફરેણ, ફરેણ
- ૧૦ રાખેને કેકાણે કાકે ફરફારના
રાખેના ખાતજાણી - ચનિતા, ચિલયા
વણ, વાળ
- ૧૧ રાખેને લાગેના પ્રત્યેના ફર-
ખાત કજાણી - પરકાંચ, પારકેર
વિષુત, વિજ્ઞ, વિજ્ઞુલા
- ૧૨ જુદીજ ભતના રાખેનો ઉપયોગ મો, મોળો માયો વિષ્ણુ
જાણી - (દેશ્ય રાખેના વાપરજાણી) મટિમો શાપા, સાહુલી
- ૧ અન્ય બજનોનો ધણે ભાગે લોપ થાય છે, અને શ્રીચિંમમા
ધણે ભાગે આ થાય છે
૨. મ્ નો અનુસ્વાર થાય છે ૨૪ પગ હોય તો મ્ મયમ રહે છે
તથા ક્યાક અનુસ્વાર ઉમેરાય છે, ને ક્યાક હોય તે ૧૫ લોપાય છે
- ૩-૪ ફરફાર વિરે આગળના પાઠોમા જણાવીશુ,
- ૫ ૨૧ મા પાઠોમા ૭૮ મો પૃષ્ઠ ૫૦ મામાન્ય નિયમો આપ્યા છે
- ૬ આગળ પર આપીશુ ખામ વધારે નિયમો નથી
- ૭ ૮, ૯, ૧૦ આ ચાર ભતના ફરફારો નિષે આ પાઠોમા જ
વિચાર કરવામા આવ્યો છે

૩. ક, ચ, વ, ર. પહેલાં કે પછી: જ્યાં આવ્યા હોય ત્યાં ઘટતી રીતે લોપાય છે.

૩. ૨ જામાં જણાવ્યા પ્રમાણે લોપ ન પામતા વ્યંજનો તથા લોપ પામતા વ્યંજનોનો લોપ ન કરવો હોય તેવે પ્રસંગે કેટલાક જોડાયેલા વ્યંજનોને સ્થાને નીચેના વ્યંજનો થાય છે. [ક્રમાં અનુક્રમ પ્રમાણે આપ્યા છે.]

૧ ક	નો. ચ.	૯ સ્ત	નો. ધ.
૨ ત્ય, ત્વ	„ ચ.	૧૦ ઙમ, ઙમ	„ પ.
૩ ક્ષ, ક્ષ અને		૧૧ ણ્ય, સ્ય	„ ફ.
હસ્ત સ્પર્શી પર		૧૨ હ	„ મ.
થ્ય, થ, ત્ત, પ્ત „	છ.	૧૩ ન્ય, ગ્ય	„ મ.
૪ ઢ, ઘ, ઘ્ય, ઘ્ય „	જ.	૧૪ દમ, પ્મ, સ્મ, છ	„ મ્હ.
૫ ક્ષ, ધ્ય, ધ્ય, છ „	ઙ.	૧૫ જ, ણ, સ્ત, હ,	
૬ ત	„ ટ.	૧૬ ક્ષ, ક્ષ	„ ણ્હ.
૭ ઘ	„ ઠ.	૧૬ ઠ	„ લ્હ.
૮ મ્ત, ઘ	„ ણ.		

નિયમ ૨. જા પ્રમાણે લોપ ધવાથી બાકી રહેલો વ્યંજન શેષ કહેવાય છે. અને જોડાયેલા વ્યંજનોને કેડાણે નિયમ ૩. જા પ્રમાણે કરેલો અક્ષર આદેશ કહેવાય છે.

૪. અ. શેષ અને આદેશ જો પદની શરૂઆતમાં ન હોય તો બેવડાય છે. સમાસમાં વિકલ્પે બેવડાય છે.

આ. તૈલાદિ શબ્દોમાં નિત્ય અને સેવાદિ શબ્દોમાં વિકલ્પે ઘટતા વ્યંજનો બેવડાય છે.

[illegible]

10-11-12

• **କିଛି**

ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ମାଧବିକା ଦେବୀଙ୍କୁ ସମ୍ମାନାର୍ଥରେ

—:ዘክርያስ ዘክርያስ ዘክርያስ ዘክርያስ ዘክርያስ ዘክርያስ ዘክርያስ ዘክርያስ ዘክርያስ ዘክርያስ

‘ਪ੍ਰਿਥੁ ਹੁਕਿਨਿਯੋ ਨਿਰੀਕਿਤੁ ਏਕਿ ਨਿਯੋ ਪ੍ਰਿਥੁ ਨਿਰੀਕਿਤੁ
 ਹੁਕਿਨਿਯੋ ‘ਤੇ ਨਿਰੀਕਿਤੁ ‘ਤੇ-ਪ੍ਰਿਥੁ ਹੁਕਿਨਿਯੋ ‘ਤੇ ਨਿਰੀਕਿਤੁ ਏਕਿ
 ਨਿਰੀਕਿਤੁ ਪ੍ਰਿਥੁ ਏਕਿ ਏਕਿ ਏਕਿ ‘ਤੇ ਨਿਰੀਕਿਤੁ ‘ਤੇ ਨਿਰੀਕਿਤੁ
 ਨਿਰੀਕਿਤੁ ਏਕਿ ‘ਤੇ ਨਿਰੀਕਿਤੁ ‘ਤੇ ਨਿਰੀਕਿਤੁ ਨਿਰੀਕਿਤੁ ਪ੍ਰਿਥੁ ‘ਤੇ

[illegible]

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

विषयः अर्थः
शब्दः अर्थः

THE WISCONSIN HISTORICAL SOCIETY

—New 1221th Plac

[illegible]

—: ୧୫୩

ગદ્દાં; ગરિદ્દા શ્રી, સિરો હ્રી; હિરો ક્રિયા; કિરિયા
 દર્શનં; દરિસણં વર્ષ, વરિસં વર્ષા, વાસા, તત્ત,
 તવિગં. વજ્રમ્ વદર શ્લોક, સિલોથો. શુફલ; સુકિલં
 ભવિઅં ચદત્તં ચોરિઅ સૂરિથો સિવિણો

અ ને હ-ફસણો, કસિણો, કણ્દો. ડાળો રંગ, કિણ્દો વિષ્ણુ
 જ, હ ને હ-અર્હન્, જરહો, અરિહો, અરુહો.

હ-પદ્મ, પડમં, પોમ્મ મૂર્ખો, મુરુપ્પ્સો, મુન્નજો.
 દ્વારમ્, દુવાર, વારં, વેરં, વારં.
 શુર્વો ગુરુવી, શ્વઃ, સુવે સ્વ જનઃ, સુવો જણો
 હં. જ્યા, જોઆ. ધનુપ્પની ડારી

૩. અક્ષર પરિવર્તનના નવમા પ્રકરના નિયમો:-

૧ અક્ષરોમાં ઉત્તર પાસે દેર ફાર કરવાથી બનેલા
 કેટલાક શબ્દો:-

કરેણુ, કણેરુ. હરિતાલ, હલિઆરો, હરિઆરો.
 વારાણસી, વાણારસી. લઘુક, હલુઅં.
 અચલપુરં, અલચપુરં લલાટ, ણડાલં ણલાડ
 મહારાષ્ટ્રમ્, મરહટ્ટ હા-વાળા- ગુહ્ય, ગુપ્ત ગુપ્ત

૪. અક્ષર પરિવર્તનના દશમા પ્રકારના નિયમો:-

૧ કેટલાક શબ્દોના વધારે દેર ફાર વાળા શબ્દો
 વપરાય છે

૧. પુ૦ સુ, [હજસુ, હજહિ, હજ્જે, X.] હ, જ, જા.

હિ, જ, જા.

૨. પુ૦ ડ, જ, જહ, જા. ન્તુ, જ, જા.

૩. અ શિવાયના સ્વરાન્ત ધાતુઓને લાગતા પ્રત્યયો.

એકવચન

બહુવચન

૧. પુ૦ સુ, જસુ, જાસુ, જિસુ, જેસુ, મો, જમો, જામો, જિમો,
જાસુ, જ, જા. જ્જેમો, જામો, જ, જા.

૨. પુ૦ સુ, જસુ, જ્જેસુ, જાસુ, હ, જહ, જ્જેહ, જાહ;
[હજસુ, હજહિ, હજ્જે, X]; જ, જા.
હિ, જહિ, જ્જેહિ, જાહિ;
જ્જ, જા.

૩. પુ૦ ડ, જડ, જ્જેડ, જહ, જ્જેહ, ન્તુ, જન્તુ, જ્જેન્તુ જાન્તુ,
જ, જા. જ, જ્જા.

આવી ગયેલા નિયમોનો સમજૂતી:—

૧. વર્તમાનકાળની માફક આ પ્રત્યયો પર છતાં પણ વ્યંજનાન્ત ધાતુને નિસ અને સ્વરાન્ત ધાતુને વિકલ્પે અ વિકરણ પ્રત્યય લાગે છે. તથા અકારાન્ત શિવાયના સ્વરાન્ત ધાતુઓને જ્જ,

ገዢዎችና ሌሎች

୩-୬:୧୫ 'ମାଝିଆଁ ପ୍ରାୟ ୧୦ ମି. ୧୨' ଛାତିର ଗାଈର ଗାଈର
 ୧୧:୧୫:୧୫ ମାଝି ମାଝି ଗାଈ ୩-୬:୧୫ ଗାଈର ଗାଈର 'ମାଝି'
 ୧୨:୧୫ 'ମାଝିର ଗାଈର ପ୍ରାୟ ୧୦ ମି. ୧୨' ଛାତିର ଗାଈର

Fig 1. Welche

Ինչ և ինչ Դեղ Դեղատն Եղիտոհե Էլիկե Իմ
 Էլիկե Իմ և Դիմիս Ինչիս ինչ Դեղի Ինչիս
 Ինչիս Է և Ինչիս Ինչիս Դեղիս Դեղի Է
 Է և Ինչիս Դեղի Ինչիս Դեղի Դեղի Է և Դեղի

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଶିଳ୍ପୀ ଯୁଦ୍ଧ ବିଧି କଥାକୁ ଶୁଣିଲେ
 ଶୁଣିବେ କହୁଅଛୁ 'ହି ଗାନ୍ଧାରୀ କହୁଅଛୁ ଶୁଣିଲେ ଏ ଗାନ୍ଧାରୀ କହୁଅଛୁ

‘**Ḥayotefi Ḥayotefi**

[illegible]

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

૩. આપ કો દેશ, કો જિલ્લો, કો ગામમાં રહો છો?
 ૪. આપ કો કાર્ય કરો છો?

‘ଉ ବାବୁ ଶିଳ୍ପକ ମାତ୍ର

Էջերի թիվը և Էջերը, 112, 2, 100 և 112 և 112, 112
 112 և 112 և 112 և 112 և 112 և 112 և 112 և 112 և 112 և 112
 և 112 և 112 և 112 և 112 և 112 և 112 և 112 և 112 և 112 և 112

नाभो.

अलचपुर ना० अचलपुर.

अच्छरा } ना० अप्सरस
अच्छरसा }अरण्य } ना० अरण्य
रण्य }अरहन्त } ना० अरिहन्त
अरिहन्त } ना० अरिहन्त
अरहन्त }अहिमन्तु } ना० अभिमन्तु
अहिमन्तु } ना० अभिमन्तु
अहिमन्तु }अंधकवर्णिह ना० अन्धवृष्णि
ते नाभे राजा.अत्त } ना० आत्मन्.
अत्ताण } ना० आत्मा.
अप्प }
अप्पाण }

उप्पल ना० उत्पल कभणी.

उम्बर } ना० उदुम्बर.
उउम्बर } ना० उ०१२१० अ०३.

कुम्पल ना० कुड्मल कु०५१.

कम्हारा } ना० कश्मीराः
कम्भारा } ना० ते नाभे देश.

किण्ह ना० कृष्ण. विष्णु.

किया ना० कृपा. दया.

किरिया ना० क्रिया.

खम्म ना० खड्ग. तलवार.

खन्दिल ना० स्कन्दिल.

नाभेना शिष्य.

खन्ध ना० स्कन्ध. भक्षो.

खम्भो } ना० स्तम्भ.
यम्भो } ना० थांभो.

गृह-चइ ना० गृहपति.

धरना भासिक.

गोवा ना० [दि] गो. गाय.

गिरा ना० गिर पाणी.

गोण ना० [दि] गो. भण्ड.

घण-साम ना० घनश्याम.

नाभेना भासुरा.

घर ना० गृह.

चइत्त } ना० चेत्य. जैन.
चेइत्त } ना० भदिर. भूति.

चिइच्छअ ना० चिकित्सक.

वैध.

छप्पअ ना० पदपद. अभरे.

छिइ ना० छिद्र. दाडु.

जम्म ना० जन्मन्. जन्म.

जस ना० यशम्. जस.

बलाभा ना० बलाका अगली.

बोर ना० बंदर पोत.

भट्टिअ ना० [दे] बिष्णु.

भायण ना० भाजन पासणु.

मज्जार } ना० मार्जार
मज्जर } भिलाडी.
मज्जर }

मज्ज ना० मध्य. पश्चिमेना
भाग.

मरगाय ना० मरफत
नीलम.

मरद्वड ना० महाराष्ट्र दक्षिण
देश.

मसाण ना० स्मशान

महिला [स] श्री.

माउच्छा } ना० मातुः स्वसा
माउसिआ } भारी.

माया [स] ५५८.

मोगगर ना० मुद्रर भोधरी.

रयण-दिअ ना० रत्न-द्विप

रस्ति ना० रश्मि १ राश, २ किरण.

रुप्ति ना० रुक्मि.

ते नामने भाणुस.

लग ना० लग विवाह.

वज्र-गुत्त } ना० वज्रगुप्त
वज्र-गुत्त } नामने भाणुस

वकल ना० वल्कल छाडुं
पक्ष.

वगध ना० व्याघ्र पाध.

वच्छ } ना० वृक्ष. छाड.
वन्ध }

वच्छराय ना० वत्सराज ते
नामने राज.

पणिया } ना० पणिता
विलया } श्री.

वरिस ना० वर्ष परस

वाणियग ना० वाणिजक
वाणिधो.

विग्ध ना० विघ्न अडथळ.

विज्ज ना० विद्वान् जाणुकार.

विप्पअ ना० विप्लव उथल-
पाथल.

विण्णु ना० विष्णु.

वीरिय ना० वीर्य वीर्य, अण.

विशेषण.

उत्तिम उत्तम सरस.

खीण	}	क्षीण क्षीण
थयेत्तु.
छीण		
ज्ञीण		

गरिह	गर्हो निन्दया
लायक. |
|------|------------------------|

गुह्य	}	गुह्य धुपुं राभवा
योग्य.
गुह्य		

जुग योग्य लायक.

चरम	}	चरम उद्धु.
चरिम		

तिण्ह	}	तिक्ष्ण तीक्ष्ण,
तीक्ष्ण.
तिक्ख		

धोक्क	}	स्तोक
थोक्क.
धोव		
थोव		
थोअ		

दत्तिअ दातृक आपना२.

दुव्वल दुर्बल दुःखं.

दुद्धिअ दुःखित दुःखी.

नग्ग नग्न नाशुं.

निच्चल निश्चल स्थिर.

निटुर निष्ठुर नठोर.

निप्पद निष्पन्द स्थिर.

निम्मल निर्मल स्वच्छ.

पक्क	}	पक्व
पाकुं.
पिक्क		

पच्छिम पश्चिम पाठुं.

अग्गिम	}	अग्रिम
आदिम
पुरिम पूर्व
आइम		
आदिम		

पडिप्फद्धि	}	प्रतिस्पर्धिन्
सम्भावनीयुं.
पाडिप्फद्धि		

पारक्क	}	परकीय
पारकुं.
परक्क		
पारकेर		

बुद्धिमन्ता	बुद्धिमन्तः
बुद्धिशालीभ्यो |
|-------------|-------------------------------|

भविज भव्य साधुं.

मणोच्च	}	मनोह
मनोभुतुं.
मणोण्ण		

मणोहर	मनोहर
मन उरै अभुं. |
|-------|-----------------------|

मुख्ख	}	मूर्ख
भूखुं.
मुख्ख		

चंक्क चक्र चाकुं.

विम्वयकर विस्मयकर

आश्चर्यकारक.

વિધ્યર્થ કૃદન્ત.

ગરિહ્ ગર્હ્ય નિઃદવાયોગ્ય.

હતવ્ય

હન્તવ્ય મારવું

ગુજ્ઞ } ગુહ્ય હુપાવવા
ગુરુ } યોગ્ય.

મારવા યોગ્ય.

વર્તમાન કૃદન્ત.

અરહન્ત } અર્હત્
અરિહન્ત } પૂર્ણાતુ.
અરુહન્ત }

વિવર્ઙ્માણ વિવર્ધમાન
આગળ વધતું.

અવ્યયો.

અલં. [સ] ખસ.

સિઘ્ય શિઘ્રમ્ જલ્દી

અભ [દિ] જો.

હેઠ અધઃ નીચે.

ચાર્હિ } ચહિસ્
ચાહિર } બહાર.

હલુઅં } લઘુકં
લહુઅં } હળવે, ધીમે.

ધાતુઓ.

અપ્ [સ] આપવું.

પુલોઅ [દિ] જોડું.

હુન્ [દિ] હુમલો કરવો.

રેહ્ [દિ] શોભવું.

આજ્ઞાર્થ તથા વિધ્યર્થના રૂપો.

વ્યગ્જનાન્ત ધાતુ—

હસ્

એકવચન

બહુવચન

૧ પુ૦ હસમુ,

હસમો,

હસેઝ,

गाजा;	गाएज्जेसु,	गाजा;	गाएज्जेमो,
गाज्जइ } [वि०]	गाएज्जामु;	गाज्जइ }	गाएज्जामो,
गाएज्जइ }	गाएज्ज,	गाएज्जइ }	गाज्ज.
	गाएज्जा,		गाज्जा,

२ पु०	गासु,	अ-गाअसु,	गाह,	अ-गाअह,
	गज्जसु,	गाएसु,	गाज्जह,	गाएह,
	गाज्जेसु,	गाएज्जसु,	गाज्जेह,	गाएज्जह,
	गाज्जामु;	गाएज्जेसु,	गाज्जाह,	गाएज्जेह;
	गाहि	गाएज्जामु.	गाज्ज,	गाएज्जाह,
	गाज्जहि,	गाएज्जसु,	गाज्जा;	गाएज्ज,
	गाज्जेहि,	गाएज्जहि,		गाएज्जा.
	गाज्जाहि,	गाएज्जे,	गाज्जइ,	गाएज्जइ,

गाअ.

वि०

गाअहि,

गाएहि,

गाएज्जहि,

गाएज्जेहि,

गाज्ज, गाएज्ज, |गाज्जा, गाएज्जा. |

गाज्जइ	} [वि०]
गाएज्जइ	

અગ્નિસેનસ્ય યુઆ સચ્ચમામા ણામ કણ્ઠસ્ય મજ્જા.

“ તસ્ય સેટ્ઠિસ્ય ચારુદત્તો પુત્તો કચ-નિચ્છઓ નિગઓ
નયરાઓ”ત્તિ જ્ઞાપ-ગિમિણં મે મણિઓ વમુદેવો.
વિદમ્મદેસે વિજ્ઞાહરપુરે પજ્જુણં રૂપ્પિકુમારો દેવસ્યદ્.
વિસેસેણ માયાણ સત્યેણ ચ હંતવ્વો અપ્પણો વિવદ્ધમાણો સત્ત્વ,
તો દેવિન્દ-વન્દિયં સાહું વન્દિજ્ઞણ ઉવવિટ્ઠો.

ગુજરાતી વાક્યે.

ગજપુરનગરે જિતશત્રુ રાજ, ધારિણી દેવી, અજિતસેન
યુવરાજ છે. ત્યાં અર્હદાસ શ્રેષ્ઠીની ભાર્યા પુષ્પશ્રીના ગર્ભમાં
જયેષ્ઠ પુર્ણભદ્ર અને કનિષ્ઠ મણિભદ્ર થયા.

તે પછી તે જોય જણા ઘેર ગયા.

તેણે નિમિત્તપણે કહ્યું—“ હે નૃપતિ ! શ્રીકાન્તા
કન્યા વસુદેવની ભાર્યા થશે.”

પુષ્કરપાળે વજ્રજંઘનું આગમન સાંભળ્યું.

તને જોઇને મને પુત્રસ્નેહ થયો. તું અર્થ નિમિત્તે કેમ
કલેશ પામે છે ?

દિવસો જાય ઝટપટ, મનોરથો પડે પાછા,

મળ્યા સુખમાં માણો, ‘થશે’ જોમ કહી બેસો મા

વા યો સો પા રો.

પ્રસા દેસન્નીઆ પ્રેમ દેખી. દેસન્નીઆ ય
પ્રેમ પાદેળીઆ દેખીર દેસન્ની દેસન્ની.

દે રાપાળો ! પ્રેમ સચીઅ. ઘેરોઆ, સન્નેર,
મીરંગ ય હં કપ, મં, મમ મુદીઅ-મુદીઆ-મુદીર-
મુદીઅ રિઅ.

દે ભરદે ! મુતિ-વરે ! ઊળીઅ સદીઅ. ઓ-
લિતો, સચીઆ ઓલેર, અસીરેર ઓલેઆ,
ભણેર ઓલેસન્નો વા મોતિઆરે કદૂર.

દે મમ મિપર ! આપા જામપરો ! જીવળા
રળા સર અવળારેઆ જાવળા સર્વેળા રાદેળા વરેવોઆ
કમારો આપાઅર.

દે રાપ ! આપિકરેઅ, રિદીઆ રેજીરે,
મુદીઅ, કનિત્તો ય, પ્રેમ દેવાલેઅ મારઆ, મારે
મળે, કોસરસીઅ ભણીઆ, મિલકલેરે મુદેવોઅ,
મુન્નઅ વરેઆ, મળેરે કળીઅ વર્વે ય પ્રેમ
મિરેવો જાપીઆ.

બેરે રાદેરે, મિત્તેરોરે, મિત્તેરોરે ય-મિત્તે
રાદેળા, મિત્તેરોરે, મિત્તેરોરે ય-મિત્તેરોરે

હિન્તો, મહાહુદ્ધરાયાણાહિ, સમત્યેસુન્તો રાઈસુન્તો
 -વીહિઆ એકહોઆ નારોઆ રક્ષિઆઠ, તેમુ,
 રાઈસુ, સુરાયેસુ, મહારાયાણેસુ ય અમ્હાણં વહુવીઆ
 રાઈ જાઆ.

હે ! દાય ! રાય-પિયરા ! દેસે સંતિકત્તાર !
 મ માઆએ, માઅરાહમત્તીએ આસત્તાઅ મમપિઝણો
 ાઝઆ, મમ માહ-માઈએ ય લર્ચિછ ઘેણૂઓ ય દેહિ.

જહ સુબુદિ હોઝજ, સુઆલો હોળજજા.

જહ તુ હસન્તો, તા હં પિ હસમાણો.

તો દક્ષિણઆએ પારફેરં મિવ અત્તણો સરીરં ધારેહ.
 મઝજે ! ચીરં ઝીવ, સોહણાણિ ભોયણાણિ દત્તિઆ
 રોહિ.

ગુજરાતી વાક્યો

મણિ, મુક્તિ, યુવતિ અને સિદ્ધિ કુમારીમાં જે
 રાક્ષિ છે, તે મિત્રત્રી, ધન લક્ષ્મી, ભાનુમતી અને
 હિયરની વહુમાં નથી.

ઠાસીએ થાળીમાંથી દાળ અને ગાગરમાંથી સાલી

‘ମୁଁ ମଧ୍ୟ

କେହିନି ଯିବି ଏ ‘ମାତ୍ର ଲୋକେ ମିଳିବୁ

‘ହେ ପ୍ରାଣେ ଯିବି ଏ

‘ମଧ୍ୟ ମଧ୍ୟ ମଧ୍ୟ ମଧ୍ୟ ମଧ୍ୟ ମଧ୍ୟ ମଧ୍ୟ ମଧ୍ୟ ମଧ୍ୟ
ମଧ୍ୟ ମଧ୍ୟ ମଧ୍ୟ ମଧ୍ୟ ମଧ୍ୟ ମଧ୍ୟ ମଧ୍ୟ ମଧ୍ୟ ମଧ୍ୟ
-ମଧ୍ୟ ମଧ୍ୟ ମଧ୍ୟ ମଧ୍ୟ ମଧ୍ୟ (ମଧ୍ୟ) ମଧ୍ୟ

‘ମଧ୍ୟ ମଧ୍ୟ

ମଧ୍ୟ ମଧ୍ୟ ମଧ୍ୟ ‘ମଧ୍ୟ ମଧ୍ୟ ମଧ୍ୟ ମଧ୍ୟ

‘ମଧ୍ୟ ମଧ୍ୟ ମଧ୍ୟ ମଧ୍ୟ ‘ମଧ୍ୟ

ମଧ୍ୟ ମଧ୍ୟ ମଧ୍ୟ ମଧ୍ୟ ମଧ୍ୟ ମଧ୍ୟ (ମଧ୍ୟ-ମଧ୍ୟ)

ए ग चा ली सो पा ढो.

[સમજાવતી:—૧ પ્રાકૃતમાં નારી જાતિ નામોના નીચે પ્રમાણે પ્રકારો છે:—

૧. આકારાન્ત.	૩. ઇકારાન્ત	૬. ડકારાન્ત
૨. આવન્ત-આકારાન્ત	૪. ૠકારાન્ત	૭. ઊકારાન્ત
	૫. ઊવાળા ૠકારાન્ત	૮. ઊઙ્ઙવાળા ઊકારાન્ત

૨. આ કારાન્ત, ૠ કારાન્ત. ઊ કારાન્ત નામો દ્વાપર્માં * આવી નિશાનીથી બતાવ્યા છે. તે સિવાયના આવન્ત, ઊ વાળા, અને ઊઙ્ઙ વાળા સમજવા.

૩ કેટલાક અકારાન્ત, ઇકારાન્ત અને ડકારાન્ત વિરોધણો, તથા જાતિવાચક સિવાયના અકારાન્ત નરજાતિ નામોતું નારીજાતિ, હી વિકલ્પે લગાડવાથી થાય છે. પરન્તુ અકારાન્તને હી ન લાગે, ત્યારે આ [હ] પ્રત્યય લાગે છે.]

૧. નારી જાતિને લગતા નિયમો:—

૧. નારી જાતિના પ્રત્યયો ઇઙ્ઙ મા પૃષ્ઠ પર આપ્યા છે. તેમાં નીચે પ્રમાણે વધારો સમજવો:—

અ. ઇ, ૠ, ડ, ઊ અન્તવાળા કેઈ પણ નારીજાતિ નામોને ત્રીજીથી સાતમી મુધો એક વચનમાં આ પ્રત્યય વધારે લાગે છે.

આ. ૠ અન્તવાળા નામોને પહેલીના એક વચનમાં અને પહેલી, બીજી તથા સંબોધનના બહુવચનમાં પણ આ પ્રત્યય વધારે લાગે છે.

ઇ. નારી જાતિમાં દરેક પ્રત્યય પર છતાં પૂર્વના સ્વર

ገጠናዎች ላይ በሚገኙ የጥበቃ ሰራተኞች ቁጥር 6
—ጊዜያዊ የጥበቃ ሰራተኞች 3

7/27/1968

[illegible][illegible][illegible]

૬ તાલ યોગ પાત્રિકાદિત્રી હાલ 'યોગ પાત્રિકા' હોત 'તાલ' નામે જાણીતું હતું ત્યાર પછી યોગ પાત્રિકા 'દ'

፪ ከህዝብ ጋር ለሰላም ማሳካት ማድረግ ይቻላል።

‘In the name of the Lord, Amen’

ਪੰਨਾ ੧੬੧ ਦੇ ਪੰਨੇ ੨੨੨ ਤੇ ੨੨੩ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਏ ਹਨ।

‘ਭੁ ਨਾਨਕ ਈਸੇ ਭੁ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ’

• 1111

ሁ-ገባን ፎክ ከደቡብ በስተቀሪው የአካባቢ አካል

[illegible][illegible][illegible][illegible]

‘*Q* *habe* *scilicet* *unibellum* *et* *habe* *unibellum* *et* *et*

ዕለቱ ስድስት ስምንት ሰዓት ሆኖ ሊሰራ ይችላል።

—ନିଜମତେବିଧି ନିର୍ବାହୀ ହେ ଏବଂ

[illegible]

የክፍል አባልነት ለማረጋገጥ የሚያስፈልግ የሆኑትን ሰነዶች ይጻፉ፡

૨ પરંતુ નામોમાં વિકલ્પે . અનુસ્વાર ઉમે-
રાય છે. તથા નામોના વિકલ્પે ર લોપાય છે.

હે પિયર ! હે પિયરા ! હે પિયરો ! હે ! પિયરં ! હે પિય !

૩ વિશેષણોમાં આર નો અ વિકલ્પે થાય છે.

હે કત્તાર ! હે કત્તારા ! હે કત્તારો ! હે કઞ !

૭. નરમતિ પહેલીના એકવચનમાં વિકલ્પે ર લોપાઈ
આ ઉમેરાય છે. પિઆ, પિઅરો.

૩. નૂકારાન્ત નામોના રૂપોના નિયમો:—

૧. નૂનો લોપ થાય છે, અને વિકલ્પે આળ પણ
થાય છે.

૨. બન્ને રીતે દેવ જેવા રૂપો કરવા. પરંતુ,

૩. નૂનો લોપ થયો હોય ત્યારે નીચે પ્રમાણે પ્રત્યયો
વિકલ્પે વધારે લાગે છે.

અ. એકવચન

બહુવચન

૧ લી

આ

ળો

૨ છ

[ર્ણ]

ળો

૩ છ

ળા

૪ થી

ળો

[ર્ણ]

૫ મી

ળો

૬ કી

ળો

[ર્ણ]

સંબોધન

ળો

આ. અપ્પ અને અન્ત ને ત્રીજાના એકવચનમાં ણિઆ,
ળહઆ પ્રત્યયો વિકલ્પે વધારે ઉમેરાય છે.

૩. ણો પ્રત્યય પર છતાં અ નો આ થાય છે.

உள்ளு, பூ, பூ, பூ.

—:ਗਿਆਨਦੇਹਿ ਖਯੋ ਪੁਰਖ

‘ሠፈረ’ ማለት ማሰብና ማስታወቅ ማለት ነው፡፡

[illegible]

— နေ့စဉ် အသုံးပြုရန်

आ १५ म १५ १५

[illegible]

—: ፲፱፻፳፱ ዓ.ም. ፡ ፳፻፲፱

૧. રાજાના દરબારમાં જઈને રાજાને જણાવ્યું કે, મારા પુત્રને
 શિક્ષણ આપવા માટે મારા પુત્રને શિક્ષણ આપવા માટે મારા પુત્રને
 શિક્ષણ આપવા માટે મારા પુત્રને શિક્ષણ આપવા માટે મારા પુત્રને

[illegible]

૩. આ બંને પક્ષોએ જાણવું જોઈએ કે, જો આ બંને પક્ષોએ
 જોઈએ, તો આ બંને પક્ષોએ જાણવું જોઈએ.

[illegible]

ገዢው ለሌሎች ለሚሰጥ ገንዘብ ለማግኘት ሚና ይጫወታል።

- ૩ આ પ્રત્યયો લગાડતાં બ્યંજનાન્તને નિત્ય, અને અ
શિવાયના સ્વરાન્તને વિકલ્પે અ વિકરણ લાગે છે.
૪ ઝઙ, ઝઙા પ્રત્યયો પર છતાં નિત્ય અને ન્ત, માણ,
પ્રત્યયો પર છતાં વિકલ્પે અ નો ન થાય છે.
૫ ન્ત, માણ, પ્રત્યયો લાગ્યા પછી, તે શબ્દ વિશેષણ
બનો બન્ય છે, તેથી તેને નામની વિભક્તિઓ લાગે છે.

નારીબતિ નામો.

ફકારાન્ત.

આકિદ [ત.] આકાર. આકૃતિ
અસોદ [ત.] એ'સી. અસીતિ
અષ્છિ [ત.] આંખ. અક્ષિ.
અજ્જલિ [સ.] અંજળી, ખાખે.
ઈદ્ડિ [ત.] અક્ષિ
ઉપ્પત્તિ [ત] ઉત્પત્તિ.
કડિ [ત.] કેડ. કટિ.
ફન્તિ [ત.] તેજ. ફાન્તિ.
કિત્તિ [ત.] કીર્તિ. કીર્તિ
ફુચ્છિ [ત.] પેટ. ફુક્ષિ.
કોડિ [ત.] કોડ. કોટિ.
ગદ્ડ [ત.] ગતિ. ગતિ.
ગંઠિ [ત.] ગાંઠ. ગ્રન્થિ.
ગોઠિ [ત.] ગોઠી. વાત.
ગોષ્ઠિ.
ચિદ્ [ત.] ચિતા. ચિતિ
છદ્ડિ [ત.] આકાર. છદ્ડિ,

છિપ્પિ [ત.] છીપ. શુક્તિ.
જાદ્ડ [ત.] બર્ધનું ફૂલ. યાતિ.
જન્મ જાતિ. જાતિ
જુત્તિ [ત.] યુક્તિ. યુક્તિ
જુવદ્ [ત.] યુવાન સ્ત્રી. યુવતિ
વિદ્દિ [ત.] નજર. દષ્ટિ.
ધિદ્ [ત.] ધીરજ. ધૃતિ.
ધૂલિ [સ.] ધૂળ.
નવદ્ } [ત.] નેવું. નવતિ.
ગવદ્ }
નિદ્દિ [ત.] બંડાર. નિધિ.
નિવ્વુદ્ [ત.] મોક્ષ. નિવૃત્તિ.
નોદ્ [ત.] નીતિ. નોતિ
પસિદ્દિ [ત.] પ્રસિદ્ધિ. પ્રસિદ્ધિ
પીદ્ [ત.] પ્રેમ. પ્રોતિ.
પંતિ [ત.] પંચગત. પંક્તિ
બુદ્દિ [ત.] બુદ્ધિ.

मरि [व.] लडि. मरि

मरि [व.] लडि. मरि

मरि

मरि [व.] लडि. मरि

मरि [व.] लडि. मरि

मरि [व.] लडि. मरि

मरि [व.] लडि. मरि

मरि [व.] लडि. मरि

मरि [व.] लडि. मरि

मरि [व.] लडि. मरि

मरि [व.] लडि. मरि

मरि [व.] लडि. मरि

मरि [व.] लडि. मरि

मरि [व.] लडि. मरि

मरि [व.] लडि. मरि

मरि [व.] लडि. मरि

मरि [व.] लडि. मरि

मरि [व.] लडि. मरि

मरि [व.] लडि. मरि

मरि [व.] लडि. मरि

मरि [व.] लडि. मरि

मरि [व.] लडि. मरि

તણુ [ત.] શરીર તનુ.
 ઘેણુ [ત.] ગાય. ઘેનુ
 યંસુ [ત.] ધૂળ યાંસુ
 રજ્જુ [સ.] દોરડી રજ્જુ

ચિજ્જુ [ત.] વીજળી. ચિષ્ટ
 વેણુ } [ત.] વાંસળી વેણુ
 વેલુ }
 હણુ [ત.] દાઢી. હડપચી. હલુ

વિશેષણો.

ઈસાલુ [ત.] ઈર્ષ્યાવાળું
 ઈર્ષ્યાલુ
 ગુરુ [ત.] મોડું ગુરુ
 દયાલુ [ત.] દયાવાળું.

ચહુ [સ.] ધણું.
 લજ્જાલુ [સ.] લાજવાળુ.
 રિજ્જુ હજ્જુ [ત.] સરળ. ધ્રુજુ
 લહુ [ત.] લધુ, હલકું. લયુ.

સર્વનામ.

અમુ [ત.] આ

ઈકારાન્ત

ઈથી } [ત.] શ્રી સ્ત્રી.
 સ્ત્રી }
 આલી } [ત.] સીટી, ઝોળ.
 ઓલી }
 આલી.

કત્તરી [ત.] કાતર કતેરી.

કયલી } [ત.] કેળ. કદલી
 કેલી }

કુમારી } [ત.] કુંવારી
 કુમરી }
 કુમારી.

કુલુરહો [દિ.] કુલડી.

કુહાડી [દિ.] કુહાડી.

કોમુદ્દ [ત.] ચાંદની કૌમુદી.

કોસંચો [ત.] કૈશામ્બી

નગરી. કૌશામ્બી

पिच्छो [व] पुच्छी पुच्छो.

पवी [व] श्री पवी

गवी [व] श्री.

घाई { [व] घाईया घाई

दासी [व] दासी

दासी [व] दासी

दासी

दासी [व] दासी. दासी

दासी [व] दासी दासी

दासी [व] दासी.

दासी { [व] दासी दासी

दासी [व] दासी.

दासी [व] दासी.

दासी { [व] दासी दासी

दासी [व] दासी

दासी [व] श्री, दासी दासी

दासी [व] दासी दासी.

दासी [व] दासी

दासी { [व] दासी दासी

दासी [व] दासी

दासी [व] दासी दासी

दासी [व] दासी दासी

दासी.

दासी [व] दासी

दासी [व] दासी

दासी [व] दासी दासी

दासी [व] दासी दासी

दासी [व] दासी दासी

दासी { [व] दासी दासी

दासी [व] दासी दासी

दासी [व] दासी दासी

दासी [व] दासी दासी

दासी { [व] दासी दासी

दासी [व] दासी दासी

दासी [व] दासी दासी

दासी [व] दासी दासी

दासी { [व] दासी दासी

दासी [व] दासी दासी

दासी [व] दासी दासी

दासी [व] दासी दासी

दासी { [व] दासी दासी

दासी [व] दासी दासी

दासी [व] दासी दासी

विशेषणो.

एकह्नी [त.] ओकही एकाकिनी

गरुई } [त.] मोटी गुर्वी
गरुवी }

गामणी गामनी भुभीयण.

ग्रामणी

बहुघो [त.] धण्णी. बह्नी.

सुलच्छी [त.] सारी लक्ष्मी-
वाणी. सुलक्ष्मी

हसमाणी
हसमाणा } [त.] हसती
हसन्ता
हसन्ती } हसन्ती

सर्वनाम.

इमा } [त.] आ. आ.
इमी }

एआ }
एई } " आ.

जा, जी=जे. या.

ती, ता, ना, नी=ते. सा, ना.

का, की=केणु. का.

ऊकारान्त.

अज्जू [त.] सास. आर्या

अलाऊ } [त.] तुम्ही. अलावू
लाऊ }

कणेऊ [त.] हुआण्णी. करेणू

चमू [त.] लक्ष्मी

कण्डू [त.] भरण.

बहू [त.] बहु. बधू

सरजू [त.] सरयू नदी. सरयू

सासू [त.] सासु श्वभू.

विशेषणो.

खलपू [त.] मेल साद करनारी

पंगू [त.] पांगणी. पङ्ग

सुच्छू [त.] सारी लक्ष्मी-

वाणी सुधू

संस्कृत ककारान्तनामा.

नदीनामि.

जामापर { [व.] जमाल. जामाल	पिपर { [व.] पिपल. पिपल
देवर { [व.] दिग्ध. देव	सचार { [व.] धवली. सव
पार { [व.] आलिप्त. प	मापर { [व.] पाल. पाल
पार { [व.] दीक्षीना दीक्षी.	सविपर { संधु' सविप
पारि { मय	सविप

नदीनामि.

वसिष्ठा [व.] दनादी. वावका	माशा { [व.] आ
द्विष्टा { [व.] दीक्षी द्विष्ट	माह
वृष्ठा { [व.] दीक्षी वृष्ट	माह
नानासा [व.] नलि. नाना	मापरा { [व.] आ
	माह

विशेषण.

कवार { [व.] करनार. कव	वोपार { [व.] दना. व
कवि	

संस्कृत ककारान्तनामा.

नदीनामि.

अप { [व.] आरम. पी	जुव { [व.] क्षिपान. जुव
अप { [व.] आरम. पी	महव { [व.] हि. महव
अप { [व.] आरम. पी	राव { [व.] दना. राव

नान्यतरञ्जति.

दाम [त.] भाणा दामन्

आ ङारान्त अने ई ङारान्त नरञ्जति नामो.

गोवा [त.] गोवाण गोपा
हाहा [त.] ग'ध'र् हाहा

वायप्पमी[त] ७२५. चातप्रमी

नारीञ्जति शब्दाना ३५०.

इ ङारान्त.

बुद्धि.

बुद्धी.

बुद्धीउ, बुद्धिओ, बुद्धी.

बुद्धि.

बुद्धिउः बुद्धिओ, बुद्धी.

बुद्धीअ, बुद्धीआ बुद्धीइ, बुद्धीए.

बुद्धीहि, बुद्धीहिं, बुद्धीहिं,

बुद्धअ, बुद्धीआ, बुद्धीइ, बुद्धीए.

बुद्धीण, बुद्धीणं.

बुद्धीअ, बुद्धीआ, बुद्धीइ, बुद्धीए.

बुद्धित्तो, बुद्धीओ, बुद्धीउ,

बुद्धित्तो, बुद्धीउ, बुद्धीओ, बुद्धीहित्तो.

बुद्धीहित्तो, बुद्धीमुन्तो.

बुद्धीअ बुद्धीआ बुद्धीइ बुद्धीए.

बुद्धीण, बुद्धीणं.

बुद्धीअ, बुद्धीआ, बुद्धीइ, बुद्धीए.

बुद्धीमु, बुद्धीमुं.

हे बुद्धी ! हे बुद्धि !

हे बुद्धीउ ! बुद्धीओ ! बुद्धी !

સુભ, સુભ, સુભ.

સુભ, સુભ, સુભ.

સુભ, સુભ, સુભ.

સુભ, સુભ.

{ સુભ, સુભ, સુભ. }
{ સુભ, સુભ, સુભ. }

સુભ, સુભ.

સુભ, સુભ.

સુભ, સુભ, સુભ.

સુભ.

સુભ.

સુભ, સુભ, સુભ.

સુભ, સુભ, સુભ.

{ સુભ, સુભ, સુભ. }
{ સુભ, સુભ, સુભ. }

સુભ, સુભ, સુભ.

સુભ, સુભ, સુભ.

સુભ, સુભ, સુભ.

૩ કાશીના. (કાશીનાના)

સુભ.

સુભ, સુભ, સુભ.

સુભ, સુભ, સુભ.

સુભ, સુભ, સુભ.

સુભ, સુભ.

સુભ, સુભ.

સુભ.

સુભ, સુભ, સુભ.

સુભ, સુભ, સુભ.

{ देवीअ, देवीआ, देवीइ, देवीए;
देवित्तो, देवीउ, देवीओ, देवीहिनत्तो.

देवीअ, देवीआ, देवीइ, देवीए.

देवीअ, देवीआ, देवीइ, देवीए.

हे देवि !

देवित्तो, देवीओ, देवीउ,
देवीहिनत्तो, देवीसुन्तो.

देवीण, देवीणं.

देवीसु, देवीसुं.

हे देवीउ ! देवीओ ! देवी ! देवीआ !

ऊकारान्त.

वह्.

वह्.

वहुं.

वह्अ, वह्आ, वह्इ, वह्ए.

वह्अ, वह्आ, वह्इ, वह्ए.

{ वह्अ, वह्आ, वह्इ, वह्ए;
वहुत्तो वह्उ, वह्ओ, वह्हिनत्तो.

वह्अ, वह्आ, वह्इ, वह्ए.

वह्अ, वह्आ, वह्इ, वह्ए.

हे वह् !

वह्उ, वह्ओ, वह्.

वह्उ, वह्ओ, वह्.

वह्हि, वह्हिं, वह्हिँ.

वह्ण, वह्णं.

वहुत्तो, वह्उ, वह्ओ,

वह्हिनत्तो, वह्सुन्तो.

वह्ण, वह्णं.

वह्सु, वह्सुं.

हे वह्उ ! वह्ओ ! वह् !

{ बहूअ, बहूआ, बहुवीअ, बहुवीआ, बहूण, बहूणं; बहुवीण, बहुवीणं.
 { बहूइ, बहूए; बहुवीइ, बहुवीए.

{ बहूअ, बहूआ, बहुवीअ, बहुवीआ. बहुत्तो, बहूउ, बहुवित्तो, बहुवीउ,
 बहूइ, बहूए; बहुवीइ, बहुवीए. बहूओ, बहूहिन्तो, बहुवीओ, बहूवीहि-
 बहुत्तो, बहूउ; बहुवित्तो, बहुवीउ, बहूसुन्तो; बहुवीसुन्तो. [न्तो,
 बहूओ, बहूहि- बहुवीओ बहूवीहि-
 न्तो, न्तो.

{ बहूअ, बहूआ, बहुवीअ, बहुवीआ, बहूण, बहूणं; बहुवीण, बहुवीणं.
 { बहूइ, बहूए; बहुवीइ, बहुवीए.

{ बहूअ, बहूआ, बहुवीअ, बहुवीआ, बहूसु, बहूसुं; बहुवीसु, बहुवीसुं.
 { बहूइ, बहूए; बहुवीइ, बहुवीए.

{ हे बहू ! बहू ! हे बहुवि ! हे बहूउ ! बहूओ ! हे बहुवीउ ! बहुवीओ !
 { बहू ! बहुवीआ ! बहुवी !

ई ३।२।११.

सुलच्छी.

सुलच्छी, सुलच्छीआ.

सुलच्छीआ, सुलच्छीउ, सुलच्छीओ,
 सुलच्छी.

सुलच्छि,

सुलच्छीआ, सुलच्छीउ, सुलच्छीओ,
 सुलच्छी.

सुलच्छीअ, सुलच्छीआ,
 सुलच्छीइ, सुलच्छीए.

सुलच्छीहि, सुलच्छीहिं, सुलच्छीहिं.

सुम्भुतो, सुम्भूउ, सुम्भूओ, सुम्भूहिन्तो. सुम्भूहिन्तो, सुम्भूसुन्तो.

सुम्भूअ, सुम्भूआ, सुम्भूइ, सुम्भूए. सुम्भूण, सुम्भूणं.

सुम्भूअ, सुम्भूआ, सुम्भूइ, सुम्भूए, सुम्भूसु, सुम्भूसुं.

हे सुम्भु !

हे सुम्भू ! सुम्भूउ ! सुम्भूओ !

ई डारान्त.

गामणी.

गामणी, गामणीआ.

गामणीआ, गामणीउ,

गामणीओ, गामणी.

गामणिं.

गामणी, गामणीउ,

गामणीओ, गामणीआ.

गामणीअ, गामणीआ,

गामणीहि, गामणीहिं, गामणीहिं.

गामणीइ, गामणीए.

गामणीअ, गामणीआ,

गामणीण, गामणीणं.

गामणीइ, गामणीए.

गामणीअ, गामणीआ,

गामणित्तो, गामणीउ, गामणीओ,

गामणीइ, गामणीए;

गामणित्तो, गामणीउ,

गामणीओ, गामणीहिन्तो.

गामणीहिन्तो, गामणीसुन्तो.

। (बोधवत्) । चोदवत् । बोधवत् ३ । विदवत् ३

• ୧୫୦୦ ୧୫୦୦ ୩୫୦୦, ୫୫୦୦, ୧୧୫୦୦, ୧୫୫୦୦

‘ମୂର୍ତ୍ତିକା’, ‘ମୂର୍ତ୍ତିକା’, ‘ମୂର୍ତ୍ତିକା’, ‘ମୂର୍ତ୍ତିକା’, ‘ମୂର୍ତ୍ତିକା’, ‘ମୂର୍ତ୍ତିକା’

‘பெரியவன்’ ‘சிறியவன்’

'പ്രതികരണ' പ്രസ്താവന

‘ସାହେବ’ ‘ସାହେବ’ ‘ସାହେବ’ ‘ସାହେବ’ ‘ସାହେବ’ ‘ସାହେବ’ ‘ସାହେବ’

‘ମାଉଁଶ’ ‘ମାଉଁଶ’ ‘ମାଉଁଶ’ ‘ଶୁଣ’ ‘ମାଉଁଶ’ ‘ମାଉଁଶ’

‘ସମ୍ବେଦନା’, ‘ସମ୍ବେଦନା’, ‘ସମ୍ବେଦନା’, ‘ସମ୍ବେଦନା’, ‘ସମ୍ବେଦନା’, ‘ସମ୍ବେଦନା’

ପ୍ରକୃତର, ଚିନ୍ତାର, ହୃଦର

[illegible]

٤٥٤

ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੈ

i ieljelile i ieljelile

Eigenschaft		Menge	
1	...	...	...
2	...	...	...
3	...	...	...
4	...	...	...
5	...	...	...
6	...	...	...
7	...	...	...
8	...	...	...
9	...	...	...
10	...	...	...
11	...	...	...
12	...	...	...
13	...	...	...
14	...	...	...
15	...	...	...
16	...	...	...
17	...	...	...
18	...	...	...
19	...	...	...
20	...	...	...
21	...	...	...
22	...	...	...
23	...	...	...
24	...	...	...
25	...	...	...
26	...	...	...
27	...	...	...
28	...	...	...
29	...	...	...
30	...	...	...
31	...	...	...
32	...	...	...
33	...	...	...
34	...	...	...
35	...	...	...
36	...	...	...
37	...	...	...
38	...	...	...
39	...	...	...
40	...	...	...
41	...	...	...
42	...	...	...
43	...	...	...
44	...	...	...
45	...	...	...
46	...	...	...
47	...	...	...
48	...	...	...
49	...	...	...
50	...	...	...
51	...	...	...
52	...	...	...
53	...	...	...
54	...	...	...
55	...	...	...
56	...	...	...
57	...	...	...
58	...	...	...
59	...	...	...
60	...	...	...
61	...	...	...
62	...	...	...
63	...	...	...
64	...	...	...
65	...	...	...
66	...	...	...
67	...	...	...
68	...	...	...
69	...	...	...
70	...	...	...
71	...	...	...
72	...	...	...
73	...	...	...
74	...	...	...
75	...	...	...
76	...	...	...
77	...	...	...
78	...	...	...
79	...	...	...
80	...	...	...
81	...	...	...
82	...	...	...
83	...	...	...
84	...	...	...
85	...	...	...
86	...	...	...
87	...	...	...
88	...	...	...
89	...	...	...
90	...	...	...
91	...	...	...
92	...	...	...
93	...	...	...
94	...	...	...
95	...	...	...
96	...	...	...
97	...	...	...
98	...	...	...
99	...	...	...
100	...	...	...

“በህግጥም፡ ‘ኃይማኖት’

‘Bijahle’ ‘Bijahle’ ‘Kellahle’ ‘Kellahle’

"Dyotelli" "Zyotelli"

*lojloble 'lojloble 'leŝloble 'leŝloble

सर्वनाम.

एआ-ईई.

एआ.	एई	एआ.	एई.
एआ;	एई, एईआ.	एआउ, एआओ,	एईआ, एईउ,
		एआ;	एईआ, एई.
एअं.	एइं.	एआउ, एआओ,	एईआ, एईउ,
		एआ,	एईआ, एई.
एआअ, एआइ,	एईअ, एईआ,	एआहि, एआहिं,	एईहि, एईहिं,
एआए;	एईइ, एईए.	एआहिं;	एईहि.
एआअ, एआइ,	एईआ, एईआ,	एआण, एआणं;	एईण एईणं.
एआए,	एईअ, एईए.		
एआअ, एआइ,	एईअ, एईआ,	एअत्तो, एआउ,	एइत्तो, एईउ,
एआण, एअत्तो,	एईइ, एईए;	एआओ, एआहिन्तो,	एईओ, एईहिन्तो,
एआउ, एआओ,	एइत्तो, एईउ,	एआसुन्तो;	एईसुन्तो.
एआहिन्तो.	एईओ, एईहिन्तो,		
एआअ, एआइ,	एईअ, एईआ,	एआण, एआणं;	एईण, एईणं.
एआए;	एईइ, एईए.		
एआअ, एआइ,	एईअ, एईआ,	एआसु, एआसुं;	एईसु, एईसुं.
एआए;	एईइ, एईए.		
हे एआ ! एए ! एइ ! एईआ !		एआउ ! एआओ ! एईउ ! एईओ !	
		एआ !	एईआ ! एई !

पिअराय, पिअरस्स, पिउणो, पिउ- पिअराण, पिअराणं; पिऊण, पिऊणं.
स्स, पिअवे.

पिअरत्तो, पिअराउ, पिउत्तो, पिउणो, पिअरत्तो, पिअराओ, पिउत्तो, पिऊओ
पिअराओ, पिअराहि, पिऊओ, पिऊउ. पिअराउ, पिअराहि, पिऊउ, पिऊहि-
पिअराहिनत्तो, पिअरा; पिऊहिनत्तो. पिअरेहि, नत्तो, पिऊमुन्तो.
पिअराहिनत्तो, पिअरे-
हिनत्तो, पिअरासुन्तो.
पिअरेसुन्तो.

पिअरस्स; पिउणो, पिउस्स. पिअराण, पिअराणं. पिऊण, पिऊणं.
पिअरे, पिअरम्मि, पिउम्मि, पिअरेसु, पिअरेसुं, पिऊसु, पिऊसुं.
हे पिअ! पिअरं ! ० हे पिअरा!; पिऊणो! पिअवो!
पिअरो ! पिअरा ! पिअवो! पिअउ!
पिअर ! पिअ !

विशेषण.
कत्तार-कत्तु.
नरणाति.

कत्तार	कत्तु	कत्तार	कत्तु
कत्ता, कत्तारो.	०	कत्तारा; कत्तवो, कत्तउ, कत्तओ,	
		कत्तुणो, कत्तू.	
कत्तारं.	०	कत्तारा, कत्तारं; कत्तुणो, कत्तू.	

नारीजाति.

माइ. माउ.

माइ. माइ, माइउ, माइओ;
माऊ, माऊउ, माऊओ.

माइ. माइ, माइउ, माइओ;
माऊ, माऊउ, माऊओ.

माइअ, माइआ, माइइ, माइए; माइहि, माइहिं, माइहिँ;
माऊअ, माऊआ, माऊइ, माऊए. माऊहि, माऊहिं, माऊहिँ.

माइअ, माइआ, माइइ, माइए; माइण, माइणं;
माऊअ, माऊआ, माऊइ, माऊए. माऊग, माऊगं.

{माइअ, माइआ, माइइ, माइए; माइत्तो, माइउ, माइओ, माइहिन्तो,
माइत्तो, माइउ, माइओ; माइहिन्तो; माइसुन्तो;
माऊअ, माऊआ, माऊइ, माऊए; माउत्तो, माऊउ, माऊओ, माऊ-
माउत्तो, माऊउ, माऊओ, माऊहिन्तो. हिन्तो, माऊसुन्तो. .

माइअ, माइआ, माइइ, माइए; माइण, माइणं;
माऊअ, माऊआ, माऊइ, माऊए. माऊग, माऊगं.

माइअ, माइआ, माइइ, माइए; माइसु, माइसुं;
माऊअ, माऊआ, माऊइ, माऊए. माऊसु, माऊसुं.

हे माइ ! माइ ! हे माइ ! माइउ ! माइओ !

हे माउ ! माऊ ! हे माऊ ! माऊउ ! माऊओ !

जुवाणो, जुवस्स; जुवाणस्स. जुवाण, जुवाणं; जुवाणाण, जुवाणा-
जुविणं.

जुवम्मि, जुवाणम्मि, जुवेसु, जुवाणेषु,
जुवे; जुवाणं. जुवेसुं; जुवाणेषु.

हे जुव ! जुवाण ! हे जुवा ! जुवाणो ! जुवाणा !

हे जुवा ! जुवाणा !

हे जुवो ! जुवाणो !

अत्त-अप्प,

अप्पा, अप्पो; अप्पाणो. अप्पा, अप्पाणो; अप्पाणा.

अप्पं; अप्पिणं; अप्पाणं. अप्पा, अप्पे, अप्पाणो; अप्पाणे,
अप्पाणा.

अप्पेण, अप्पेणं, अप्पाणेण, अप्पेहि, अप्पेहिं, अप्पाणेहि,
अप्पणा; अप्पाणेणं; अप्पेहिं; अप्पाणेहिं,
अप्पणिआ, अप्पणइआ. अप्पाणेहिं.

अप्पाय, अप्पस्स, अप्पाणाय, अप्पाण, अप्पणं, अप्पाणाण,
अप्पाणो, अप्पाणस्स; अप्पिणं; अप्पाणाणं.
अप्पत्तो, अप्पाणत्तो, अप्पत्तो, अप्पाणत्तो.

ଃଲଲହାଡ଼

ଃଲହାଡ଼

ଲଲହାଡ଼ ଲଲହାଡ଼ ଲହାଡ଼ ଲଲହାଡ଼

ଲହାଡ଼

ଲହାଡ଼

ଲଲହାଡ଼ ଲହାଡ଼ ଲହାଡ଼ ଲହାଡ଼

ଲଲହାଡ଼ ଲହାଡ଼ ଲହାଡ଼ ଲହାଡ଼

ଲଲହାଡ଼ ଲଲହାଡ଼ ଲହାଡ଼ ଲଲହାଡ଼ ଲହାଡ଼ ଲହାଡ଼

ଲଲହାଡ଼ ଲହାଡ଼ ଲଲହାଡ଼ ଲହାଡ଼

ଲଲହାଡ଼ ଲହାଡ଼ ଲଲହାଡ଼ ଲହାଡ଼

ଲଲହାଡ଼ ଲହାଡ଼ ଲଲହାଡ଼ ଲହାଡ଼

ଲଲହାଡ଼ ଲଲହାଡ଼ ଲଲହାଡ଼ ଲହାଡ଼

ଲଲହାଡ଼ ଲହାଡ଼

ଲଲହାଡ଼ ଲହାଡ଼

ଲଲହାଡ଼ ଲହାଡ଼

ଲଲହାଡ଼ ଲଲହାଡ଼ ଲଲହାଡ଼ ଲହାଡ଼

ଲଲହାଡ଼ ଲଲହାଡ଼ ଲଲହାଡ଼ ଲହାଡ଼

ଲଲହାଡ଼ ଲହାଡ଼ ଲଲହାଡ଼ ଲହାଡ଼ ଲଲହାଡ଼

ଲଲହାଡ଼ ଲହାଡ଼ ଲଲହାଡ଼ ଲହାଡ଼

ଲଲହାଡ଼ ଲହାଡ଼ ଲଲହାଡ଼ ଲହାଡ଼

ଲଲହାଡ଼

જુવાળો, જુવસ્સ; જુવાળસ્સ. જુવાળ, જુવાળં; જુવાળાળ, જુવાળા
જુવિળં.

જુવમ્મિ, જુવાળમ્મિ, જુવેમ્મ, જુવાળેમ્મ,
જુવે, જુવાળે. જુવેમ્મં; જુવાળેમ્મ.

હે જુવ ! જુવાળ ! હે જુવા ! જુવાળો ! જુવાળા !

હે જુવા ! જુવાળા !

હે જુવો ! જુવાળો !

અત્ત-અપ્પ,

અપ્પા, અપ્પો; અપ્પાળો, અપ્પા, અપ્પાળો; અપ્પાળા,
અપ્પં; અપ્પિળં; અપ્પાળં. અપ્પા, અપ્પે, અપ્પાળો; અપ્પાળે,
અપ્પાળા.

અપ્પેળ, અપ્પેળં, અપ્પાળેળ, અપ્પેહિ, અપ્પેહિં, અપ્પાળેહિં,
અપ્પાળા; અપ્પાળેળં; અપ્પેહિં; અપ્પાળેહિં,
અપ્પાળિઆ, અપ્પાળહઆ. અપ્પાળેહિં.

અપ્પાય, અપ્પસ્સ, અપ્પાળાય, અપ્પાળ, અપ્પાળં, અપ્પાળાળ,
અપ્પાળો, અપ્પાળસ્સ; અપ્પિળં; અપ્પાળાળં.
અપ્પત્તો, અપ્પાળત્તો, અપ્પત્તો, અપ્પાળત્તો.

ક્રિયાતિપત્તિના રૂપો.

વ્યંજનાન્ત.

હસ્

એકવચન

બહુવચન

ન૦

ના૦

નાન્ય૦

૧લો, ૨જો,
૩ જો પુરુષ	હસેજ, હસેજા	હસન્તો,	હસન્તા, હસન્તી,	હસન્તં,
		હસેન્તો.	હસેન્તા, હસેન્તી.	હસેન્તં.
		હસમાણો,	હસમાણા, હસમાણી,	હસમાણં,
		હસેમાણો.	હસેમાણા, હસેમાણી.	હસેમાણં.

સ્વરાન્ત.

ગા.

એકવચન

બહુવચન

નર૦

નારી૦

નાન્ય૦

૧લો, ૨જો
૩જો પુરુષ	ગાજ, ગાજા,	ગાન્તો,	ગાન્તી,	ગાન્તા,	ગાન્તં,
		ગાઅન્તો,	ગાઅન્તી,	ગાઅન્તા,	ગાઅન્તં,
		ગાણ્તો,	ગાણ્તી,	ગાણ્તા,	ગાણ્તં,
		ગામાણો,	ગામાણી,	ગામાણા,	ગામાણં,
		ગાઅમાણો,	ગાઅમાણી,	ગાઅમાણા,	ગાઅમાણં,

ગાણ્માણો. ગાણ્માણી, ગાણ્માણા. ગાણ્માણં.

वा या ली सो पाढो.

१.

इको, एगो, एक्को, इको, एओ, इगो, एकल्लो, एकल्लो
चन्दो रेहइ, एगा साडी, एगं घरं.

दुवे, दोणिण, दुणिण, वेणिण, विणिण, दो, वे, हत्था,
सप्पस्स जिब्भा, नेत्ताइं च.

तिणिण देवा, सत्तीओ, रयणाणि भुवणाइं च
चउरो, चत्तारो, चत्तारि वेया, कसाया, समुद्धा,
दिसाओ, मङ्गलाइ च.

पञ्च, पण वाणा, समिईओ, इन्दियाणि य
छ पया, रसा, गुणा, भासाओ, मुहाइं च.

सत्त कुलगरा, सरा, इसिणो, माअराओ, णई-
ओ, कुलाइं य.

अठ्ठ दिग्गभा, दिसाओ, पवयणमायराओ, म-
ङ्गलाइं च.

णव नव णन्दराया, गहा, णिहओ, वेभचेर-
गुत्तीओ.

दस, दह, समणधम्मा, दिसाओ.

पञ्चमो सरो, पञ्चमी सिद्धि-गई; छट्टी विभत्ती.
अज्ज सत्तमी तिहो. अट्ठमीचन्दो व णिडालं.

एगारहो पाढो, चारसमं अट्ठं, सोलसमो जिण-
रायो सिरी सन्तिनाहो.

वीसइमो-वीसमो विज्जत्थी कइं उट्ठिओ ?

चउत्तालीसं-चउत्तालीसइमं पाढं कया पढि-
स्सिइत्था ?

छण्णउयं छण्णउयमं अट्ठं लिहसु.

एगहुत्तं, दुहुत्तं, तिखुत्तो बोह्लिऊणं कप्पडं विक्कणइ.

ति ता ली सो पा ढो.

एगो	एगारस	एगवीसा	एगतीसा
दुवे	वारस	वावीसा	वत्तीसा
तिणि	तेरस	तेवीसा	तेत्तीसा
चत्तारो	चउदस	चउवीसा	चउत्तीसा
पंच	पण्णरस	पंचवीसा	पंचतीसा
छ	सोलस	छव्वीसा	छत्तीसा
सत्त	सत्तरस	सत्तवीसा	सत्ततीसा
अट्ठ	अट्ठारस	अट्ठवीसा	अट्ठतीसा
णव	एगूणवीसा	एगूणतीसा	एगूणचत्तालीस
दस	वीसा	तीसा	चत्तालीसा

असिद्धे	प्राप्तिर्दुः	सम्प	सहस्रसम्प
प्राप्तिर्दुः	प्राप्तिर्दुः	प्राप्तिर्दुः	अद्वितीयसम्प
अद्वितीय	अद्वितीय	अद्वितीय	कोटिकोटी
सत्त्ववर्ग	सत्त्ववर्ग	सत्त्ववर्ग	वे कोटिकोटी
जामवर्ग	जामवर्ग	जामवर्ग	वे जामवर्ग
पञ्चवर्ग	पञ्चवर्ग	पञ्चवर्ग	जामवर्ग
चत्वारिंश	चत्वारिंश	चत्वारिंश	वे सहस्रसिद्धे
त्रिंश	त्रिंश	त्रिंश	सहस्र
द्वामवर्ग	द्वामवर्ग	द्वामवर्ग	वे सप्त
प्राप्तिवर्ग	प्राप्तिवर्ग	प्राप्तिवर्ग	प्राप्तिवर्ग

प्राप्तिवर्ग	प्राप्तिवर्ग	प्राप्तिवर्ग	सत्त्ववर्ग
अद्वितीय	अद्वितीय	अद्वितीय	अद्वितीय
सत्त्ववर्ग	सत्त्ववर्ग	सत्त्ववर्ग	सत्त्ववर्ग
जामवर्ग	जामवर्ग	जामवर्ग	जामवर्ग
पञ्चवर्ग	पञ्चवर्ग	पञ्चवर्ग	पञ्चवर्ग
चत्वारिंश	चत्वारिंश	चत्वारिंश	चत्वारिंश
त्रिंश	त्रिंश	त्रिंश	त्रिंश
द्वामवर्ग	द्वामवर्ग	द्वामवर्ग	द्वामवर्ग
प्राप्तिवर्ग	प्राप्तिवर्ग	प्राप्तिवर्ग	प्राप्तिवर्ग

इपा-न्तरथी वपरात्ता डेदवाक संख्यावाचक शब्दो.

एअ, एक, एक, इग, इक, इक, एकल, एकल.

दु, वे, वि, वे, वि, दो. ति, ते. चउ, चो. पञ्च, पण. छा. सग, सड.

अड. नव, नवल, णवल. एगूण, एऊण, इगूण, अउण,

दह. अऊण, एकूण, ऊण, गुण, इक्कूण.

एगारह }
एआरह } एकादशन्
एआरस }

घारह }
दुवालस } द्वादशन्
तेरह } त्रयोदशन्

चउदह }
चोदसह } चतुर्दशन्
चोदह }

पन्नरस }
पण्णरह } पञ्चदशन्
पंचदस-ह }

सोलह }
सत्तरह } षोडशन्
अठारह } सप्तदशन्
अष्टादशन्

नवदस }
णवदह } नवदशन्
णवदस }
नवदह }

इक्कीसा }
इक्कीसा } एकविंशति
इक्कीसा }

दुवीसा }
तेईसा } द्वविंशति
त्रयोविंशति

चोवीसा }
पणवीसा } चतुर्विंशति
पञ्चविंशति

सत्तावीसा }
अट्ठावीसा } सप्तविंशति
अष्टाविंशति

सडतीसा }
अडतीसा } सप्तत्रिंशत्
अष्टत्रिंशत्

चालीसा }
एग्याला } चत्वारिंशत्
एग्याला } एकचत्वारिंशत्
एग्यालीसा }

विश्वसि { वाचसि
वाससि

समसि { समसि

उपसि { उपसि

पुनसि { पुनसि

वससि { वससि

विपसि { विपसि

विपसि { विपसि
विपसि

उपसि { उपसि

अपसि { अपसि

सपसि { सपसि

उपसि { उपसि

पुनसि { पुनसि
पुनसि

विपसि { विपसि
विपसि

उपसि { उपसि

पुनसि { पुनसि

वससि { वससि

विपसि { विपसि

विपसि { विपसि

उपसि { उपसि

पुनसि { पुनसि

विपसि { विपसि

विपसि { विपसि

विपसि { विपसि

विपसि { विपसि

तेवत्तरि त्रिसप्तति

अट्टासि अष्टाशीति

चउसत्तरि } चतुस्सप्तति
चोहत्तरि }

नवासीइ नवाशीति

पंचसत्तरि पञ्चसप्तति

णउइ } नवति
नउइ }
नवइ }

छहत्तरि } पट्सप्तति
छस्सयरि }
छावत्तरि }

एगाणउइ एकनवति

वाणउइ द्विनवति

एगूणासि एकोनाशीति

चोणउइ चतुर्नवति

विआसि द्वयशीति

पण्णणउइ पठ्चनवति

तिआसि } त्र्यशीति
तिआसीइ }
तेसी }
तेसीइ }

छन्नउइ } पण्णवति
छनवइ }
छण्णउइ }

चउरासि } चतुरशीति
चुलसी }
चउअसीइ }
चोरासी-इ }

सत्ताणउइ सप्तनवति

अट्ठाणउइ अष्टनवति

एगूणसय } एकोनशत
णवाण्णउइ } नवनवति
णवणवइ }
नवनवइ }
नवनउइ }

पणसीइ पञ्चाशीति

छासि षडशीति

ચ ડ આ લી સો પા ઢો.

૧

નિયમો:—

૧. સંખ્યાવાચક શબ્દો પાંચ પ્રકારના છે:—

૧. સર્વનામ-વિશેષણ તરીકે વપરાતા:—એગ. ડહ, ડમ.

૨. ત્રણેય જાતિમાં સરખા—ડહ, ડમ હુ. તિ. ચડ. કહ. કહવય. અને પચ્ચ થી અઢારહ મુધીના.

૩. નારીજાતિમાં વપરાતા નામો:—ઘગૂણ-ચીસાથી અઢાવઢા મુધીના આકારાન્ત, અને ઘગૂણ-સઢિથી ણવ-ણવહ મુધીના, તથા કોટિ, એ ફકારાન્ત નારીજાતિ નામો છે.

૪. નર તથા નાન્યતર જાતિમાં વપરાતા નામો:—સય, સહસ્સ, અડય, પડય વિગેરે નાન્યતરમાં, અને લક્ષ્મ. નર-જાતિમાં વપરાય છે.

૫. અનિયત સંખ્યાવાચક વિશેષણો: કહ, કહવય, તહ, જહ, ફયહ વિગેરે. ઉપર કહેલા બાકીના નિયત સંખ્યાવાચક છે.

૨. સંખ્યાવાચક શબ્દોમાં વચન બે રીતે લાગે છે:

૧. ડહ-ડમ, તથા ત્રણેય જાતિમાં સરખી રીતે વપરાતા, અને અનિયત સંખ્યાવાચક શબ્દોના : બહુવચનમાંજ રૂપો થાય છે. ચોથી તથા છઠીના બહુવચનમાં જહ અને જહં નિત્ય લાગે છે, ને પૂર્વનો સ્વર હ્રસ્વ થાય છે.

૨. બાકીના શબ્દોના એક વચનમાં તથા બહુવચનમાં પણ રૂપો થાય છે. એગો, એગા; વીસા, બે વીસાઓ.

૩. સંખ્યાવાચક શબ્દોના રૂપો નીચે પ્રકારે થાય છે:

૧ એગ. ડહ, ડમ. ના રૂપો સર્વજેવા થાય છે.

૫. 'હ' હોઈ, જોગજ ૫ ૫ જાણવું કે
 'હ' રંગને સિત્ત ફરેલોત્ત, ૫ જાણવું કે
 'હ' ૫મા પુત્ર ગિર ૩-૫૫ ફરેલોત્ત, ૫ 'હ'
 '૫' ૫મા પુત્ર ૫ જાણવું, ૫
 ૬

'ଉ ନାହିଁ ବୁଝି
 ହେଉଛି ଏ ମାୟାମୟ ଏକ 'ମୁକ୍ତି' 'ଲୋକ' ଏ
 'ଉ ନାହିଁ
 ଏହି ଗିରି ଏ ସୁନ୍ଦର ଏକ 'ସୁନ୍ଦର' 'ସୁନ୍ଦର'
 ମାୟାମୟ ଲୋକ ଏକ ମୁକ୍ତି ମାୟାମୟ ଏକ ଏ (୧)
 ନାହିଁ ଏକ ମାୟାମୟ ମାୟାମୟ ଏହି ମୁକ୍ତି 'ଉ ନାହିଁ'
 ନାହିଁ ନାହିଁ ଏକ ମାୟାମୟ ମାୟାମୟ ଏକ ଏ (୨)
 'ଉ ନାହିଁ ଏହି
 ଏହି ଏହି 'ଉ ନାହିଁ ନାହିଁ ହେଉଛି ଏକ ଏକ ଏକ ଏକ ଏକ
 'ଉ ନାହିଁ ହେଉଛି ନାହିଁ ଏକ-ମାୟାମୟ ଏକ ମୁକ୍ତି
 ନାହିଁ ଏହି ଏକ ଏକ ଏକ ଏକ ଏକ ଏକ (୩)

[illegible]

૩ કેટલાકને અપ્રત્યય લાગી વિકલ્પે મ, હમ, અમ પ્રત્યયો લાગે છે.

૨.

૧. સંખ્યાપૂરક ખાસ શબ્દો (૩૬ માં પાઠ)માં આપેલા છે.

૨. પચ્ચ થી દસ સુધીના શબ્દોને મ જ લાગે છે.

૩. એકાદસ થી અઠ્ઠારહ સુધીના શબ્દોને એમને એમ અકારાન્ત નામ તરીકે વાપરવાથી સંખ્યાપૂરક બને છે, અને મ લાગાડીને પણ બનાવેલા સંખ્યાપૂરક શબ્દો મળે છે. સોલસો, સોલસમો.

૪. યગૂણવીસા થી આ અને ૬ નો અ કરવાથી, તથા અ કર્યા પછી મ, હમ, અમ પ્રત્યયો પણ વિકલ્પે લગાડવાથી. યગૂણવીસો, યગૂણવીસમો, યગૂણવીસદમો, યગૂણવીસઅમો.

૫. સય, સદસ, લક્ષ, કોટિ વિગેરે શબ્દો પછી, પણ મ, અમ પ્રત્યયો લગાડીને સંખ્યાપૂરક બનાવવા.

૩. સંખ્યાપૂરક શબ્દો વિશેષણ હોવાથી, મુણેય જાતિમાં તેના રૂપો નીચે પ્રમાણે થાય છે.

૧. નર જાતિમાં દેવ જેવા રૂપો કરવા.

૨. અ. [] આવા કેસમાં ન બતાવેલા પ્રહેલી વાળું સંખ્યાના સંખ્યાપૂરકોને અને તુરિય ને આ (વ) લગાડવાથી નારી જાતિ અંગ થાય છે.

આ બાકીનાઓને ફે લગાડીને નારીજાતિ રૂપો કરવા ને કેઈ વખતે સામાન્ય નિયમથી આ પણ લાગેલી હોય છે.

૩. નાન્યતરજાતિ રૂપો ઘર જેવાં કરવા.

૧૦૮ અદ્યોત્તરસય, અદ્યાદિઅસય. ૬૧ યગુત્તરસદ્ધી.
અદ્યારદ્ધ સદ્ધસ્સાઈ અદ્યાર હુબાર.

૩. યગૂણવોસા થી કેઇ પણ સંખ્યાનો વિશેષણ તરીકે
તથા નામ તરીકે ઉપયોગ કરી શકાય છે.

ત્રિગ્ણ વોસાઓ ઘેનૂળ ગાયોની ત્રણ વીશીઓ=૬૦.
વીસઘેનૂઓ વીશ ગાયો. સદ્ધિઘેનૂઓ.

ઘેનૂળ હુવે સચાઈ, હુસયઘેનૂઓ ૨૦૦ ગાયો. સદ્ધસ્સસયં
એક હુબાર સો=સાળ ૧૦૦૦૦૦.

૫

સંખ્યાવાચક પરથી બનતા શબ્દો

૧ સંખ્યાવાચક નામને હુત્ત (કેઇ વાર છુત્તો) લગા-
ડવાથી “ વાર ” અર્થ નીકળે છે.

યગહુત્ત એક વાર. ત્રિગુત્તો=ત્રણવાર અણન્તગુત્તો=
અનંતવાર.

૨ દ્વા લગાડવાથી “ પ્રકાર ” અર્થનો અભ્યય થાય છે.
ચઢદ્વા=ચાર પ્રકારે

૩ વિદ્ લગાડવાથી “ પ્રકાર ” અર્થનું વિશેષણ બને છે.
હુવિદ્ધો=ત્રે પ્રકારનો.

૪ યગના રૂપાન્તરોને સિ. સિઅં, હઆ, યા પ્રત્યય લગાડવાથી
“ એક વખત ” એવો અર્થ નીકળે છે.

૬

સંસ્કૃતમાં વપરાતા શબ્દોના રૂપો કેટલાક ફેરફાર
સાથે પ્રાકૃત ભાષામાં વપરાય છે, તે કેટલાક આપે પ્રયોગો
પણ વપરાય છે.

જેમકે:—દ્વિમવતો=દ્વિમવતઃ, બુદ્ધિમન્તા=બુદ્ધિમન્તઃ, આસી
=આસીત્ હતો. મયવં=મયવન્ પહેલીના એક વચનનું રૂપ.
આવા પ્રયોગો † આવી નિશાનોથી બતાવીશું.

સંવચ્છરે ૧ લી નું એ૦ ૫૦ ‡ આ નિશાની આપે
પ્રયોગોની છે.

કુલગર નં કુલકર કુંળ
સ્થાપનાર.

ગણહર નં ગણધર મુનિગ-
ણના નાયક.

ગદ્દ નં ગ્રહ નવ મહામાનો
એક

ગુણધર વિં ગુણિધર
મન, વચન, અને કાયાનો
સંયમ ધરનાર.

ચરહા અબ્ધં ચતુર્ધા ચાર
પ્રકારે

ચરવિદ્ધ વિં ચતુર્વિધ ચાર
પ્રકારેલું

જળવય નં જલપદ્દ દેશ.

જિવન્ત વં ૧૦ વિં જીવત્
૭૫૬.

જન્દરાય નં જન્દરાજ
નન્દરાજા.

જિયંદુ નં જિયંદુ સાધુ

તિવ્વણ્ડ નં ૫૦ વં ત્રિવ્વણ્ડા
મન, વચન અને કાયાના
દોષ રૂપ ત્રણ દોષો

તિવિદ્ધ વિં ત્રિવિધ ત્રણ
પ્રકારેલું.

દિગ્ગય નં દિગ્ગજ દિશા-
ઓમાં રહેલ હાથી.

દિવદ્ધ વિં દ્વિતીયાર્ધ દોઢ
ધર્મવિગ્ધ નાન્યં ધર્મવિગ્ધ
ધર્મમાં આડે આપનાર.

નરેસ્વર નં નરેશ્વર રાજા.

નવહા અબ્ધં નવધા નવ
પ્રકારે.

નવવિદ્ધ વિં ત્રણવિધ નવ
પ્રકારેલું.

નિગમ નં નિગમ દેશ.

નિ+વેસ્ ધાં નિ+વિશ્ સ્થા-
પન કરેલું.

નિદ્ધિ નં નાં નિધિ ભંડાર

પવયણ નાન્યં પ્રવચન શાસ્ત્ર,
ઉત્તમ ઉપદેશ.

પવયણમાતરા નાં ૫૦ વં

પ્રવચનમાતરઃ શાસ્ત્રના
સાર રૂપ આચારરૂપી
માતાઓ.

સંજમગુણ ન૦ સંયમગુણ સં-
યમ ઉત્પન્ન કરનારો ગુણ.

સંયુક્ત શૂં ૬૦ વિં સંયુક્ત
બેડાયેલું, ઉમેરાયેલું.

સઘરણ નાન્ય૦ અટકાયનાર.

સંનિવિઢ શૂં ૬૦ વિં સંનિ-
વિષ્ટ બેઠેલું, સ્થાપેલું.

સે સર્વ૦ તનું છઠ્ઠીનું એક
વચન, તેનું

હત્થિનાઝર નાન્ય૦ હસ્તિ
નાપુર-શહેર.

હરિણઢ ન૦ હરિણાઢ ચંદ્ર.

હરિણાદિવ ન૦ હરિણાધિપ
સિંહ.

ઉપસર્ગો:

૧. નીચેના અવ્યયો ઉપસર્ગો (ઉવસર્ગ) કહેવાય છે.
તે ઘણે ભાગે ધાતુની પહેલાં આવે છે અને ધાતુના અર્થમાં
ચાર જાતના ફેરફાર કરે છે:—

૧ કોઇ વખત ધાતુના અર્થમાં ન્યૂનતા-ઘટાડો કરે છે.

૨ કોઇ વખત ધાતુના અર્થમાં વધારો કરે છે.

૩ કોઇવખત ધાતુના અર્થમાં કાંઇપણ ફેરફાર કરતો નથી.

૪ કોઇ વાર છુદોજ અર્થ ઉત્પન્ન કરે છે.

૨. કયા ઉપસર્ગનો કયો વખતે શો અર્થ કરવો ? તે
વપરાશ ઉપરથી જાણું.

આ.

પિ અપિ અચિ

ઉ

ઊ, ઓ, ઉચ.

આ. મર્યાદા

અપિ

ઉત્ ઉચું.

ઉપ પાસે.

३ दोहि, दोहिं, दोहिं, वेहि,
वेहिं, वेहिं.

४ दुण्ह, दुण्हं, दोण्ह, दोण्हं.
वेण्ह, वेण्हं, विण्ह, विण्हं.

५ $\left\{ \begin{array}{l} \text{दुत्तो दोओ, दोउ, दो-} \\ \text{हिन्तो, दोसुन्तो;} \\ \text{वित्तो, वेओ, वेउ, वेहि-} \\ \text{न्तो, वेसुन्तो,} \end{array} \right.$

६ दुण्ह, दुण्हं, दोण्ह, दोण्हं.
वेण्ह, वेण्हं, विण्ह, वेण्हं.

७ दोसु, दोसु, वेसु, वेसु.

चउ

१ चउरो, चत्तारो, चत्तारि.

२ " " " "

३ चउहि, चउहिं, चउहिं.

चऊहि, चऊहिं, चऊहिं

४ चउण्हं, चउण्ह

५ चउत्तो, चउओ, चऊओ,
चउउ, चऊउ, चउहिन्तो,

चऊहिन्तो, चउसुन्तो, चऊसुन्तो.

६ चउण्ह, चउण्हं.

७ चउसु, चऊसु, चउसुं, चऊसुं.

३ तीहि, तीहिं, तीहिं.

४ तिण्ह, तिण्हं, तीण्ह, तीण्हं.

५ तित्तो, तीओ. तीउ, तीहि-
न्तो, तीसुन्तो.

६ तिण्ह, तिण्हं, तीण्ह, तीण्हं.

७ तीसु, तीसुं.

पञ्च

१ पञ्च.

२ पञ्च.

३ पञ्चहि, पञ्चहिं, पञ्चहिं.

पञ्चेहि, पञ्चेहिं, पञ्चेहिं.

४ पञ्चण्हं, पञ्चण्ह.

५ पञ्चत्तो, पञ्चाओ, पञ्चाउ,
पञ्चाहि, पञ्चेहि, पञ्चाहिन्तो,
पञ्चेहिन्तो, पञ्चासुन्तो
पञ्चेसुन्तो.

६ पञ्चण्ह, पञ्चण्हं.

७ पञ्चसु, पञ्चसुं, पञ्चेसु, पञ्चेसुं.

कुरुजणवय-हत्थिणाउर-नरीसरो पढमं,

तओ महाचक्रवट्टिभाए महप्पभावो,

जो वावत्तरि-पुरवर-सहस्स-वर-नगर-निगम-जणवयवई,

वत्तीसा-रायवर-सहस्साणुयायमग्गो,

चउदस-रण-नव-महानिहि-चउसट्ठि-सहस्स-पवर-जुवइण सुन्दरवई

चुलसी-इय-गय-रह-सयसहस्स-सामी,

छण्णवइ-गामकोडि-सामी,

आसी जो भारहम्मि भयवं ॥

हरिण-ट्ठाणे हरिणङ्क ! जइ सि हरिणाहिवं निवेसन्तो, ।

न सहन्तो चिअ तो राहुपरिहवं से जिअन्तस्स. ॥

जावन्त केवि साहू भरहेरवयमहाविदेहे अ ।

सव्वेसिं तेसिं पणओ तिविहेण तिदण्डविरआणं. ॥

पण-नव-दु-चउ-अट्ठवीस-तिसय-दु-पण-भेयं

कम्ममवस्सं वेअणिज्जं हवइ.

इको किर वाणिअओ कोडिभण्डसगढाणि भरिऊण अडवीं पविट्ठो.

असीइमे । संवच्छरे काले गच्छइ.

पुरिम-चरिमाण रुप्पो मङ्गलं वद्धमाण-जिण-तित्थम्मि.

नारएण पज्जुण्णो कुमरो एगागी दिट्ठो.

पणवीसा य असोआ पण्णरस पण्णास जिणवरसमुहो. ।

પંચમં પગરણં.

પ ણ યા લી સો પા ઢો.

૧. અક્ષર પરિવર્તનના ૩ ત્રીજા પ્રકારના નિયમો:—

૧. સંસ્કૃત શબ્દમાં આવેલા શબ્દનો શરૂઆતના તથા કોઈ વખતે બીજા તથા ત્રીજા સ્વરને ઠેકાણે પ્રાકૃતમાં કોઈ પણ પ્રાકૃત સ્વર થાય છે. એ સામાન્ય નિયમ છતાં તેમાં નીચે પ્રમાણે ફેરફાર થાય છે.

[૧] ઋનો ઋ ન કરેનો. કોઈક સ્થળે અહ આહ અને લોપ વધારે થાય છે.

[૨] ઇના આ અને ઋ નથી થતા.

[૩] ઈ નો ઓ નથી થતો.

[૪] ઉ નો આ અને ષ થતા નથી.

[૫] ઊ નો આ નથી થતો .

[૬] ઋનો ઈ નથી થતો, તથા ણિ, ઢિ, અણિ, એ ત્રણ વધારે થાય છે.

[૭] ળ, ળ્હનો તો હિલિ જ થાય છે. બીજું કોઈ પણ નથી થતું.

[૮] ણ નો હ અને ઋ જ થાય, બીજું કોઈ પણ ન થાય.

[૯] ણે ના ઈ, ઈ, અને ષ જ થાય છે, અને અઞ, અહ વધારે થાય છે.

[૧૦] ઓ ના ઞ અને ઋ જ થાય છે, અડ, આઞ વધારે થાય છે.

[૧૧] ઓ નો આ, ડ, ઓ જ થાય છે. ઉપરાંત—અડ, આવ વધારે થાય છે.

૧. અ ના ફેરફારો:—

[ક]=આ

પાવયણ } નાન્યં પ્રવચન શાસ્ત્ર,
પવયણ } ઉત્તમ વ્યાખ્યાન

સામિદ્ધિ } નાં સમૃદ્ધિ આખ્યાયી.
સમિદ્ધિ }

પયડ } વિં પ્રકટ પ્રગટ.
પાયડ }

[ખ]=ઇ

અગાર } નં અઙ્ગાર ઇંગારો.
ઇંગાર }

પિફ્ફ } ૧૦ વિં પવવ પાકું
પફ્ફ }

મજ્જિમ વિં મધ્યમ વચ્ચેનું.

મુદ્ગ નં મૃદ્ગ ઢોલ પખાજ

[ગ]=ઈ

હર } નં હર મહાદેવ
હીર }

[ધ]=ઉ

ઝુણિ નં ઝ્યનિ અ

પદમ }
પુદમ } વિં પ્રથમ પહેલું.
પદુમ }
પુદુમ }

ચોસું અબ્ધં વિશ્વક ચારે તરફ.

[ડ]=ણ

વેહ્લી } નાં વહ્લી વેલહી.
વહ્લી }

સેજા નાં શય્યા પથારી.

[ચ]=ઓ.

નમોક્કાર નં નમસ્કાર નમ-
સ્કાર.

પરોપ્પર અબ્ધં પરસ્પરમ્ પ-
રસ્પર.

અર્પ } ધાં અર્પ આપવું
ઓર્પ }

[જ]=મયનો મર્ય

જલમ }
જલમ }

પાણી-

[६]=ऊ

अज्जू ना० आयां सागु

[७]=ए

गेज्ज वि०१०वि० ग्राह्य अहं
दरेना थोरा

देर }
वार } ना० द्वार आर०
वार }

उ. उ ना दे० प्रागे —

[८]=अ

हलही ना० हरिद्रा एणदर
तित्तिर ना० तित्तिरि तेतर
पह ना० पयिन् रस्ते।

सदिल }
सिदिल } नि० शिविल दीनुं.

इअ अ-य० इति ओअ[वाभ्यनी
आभिमा०]

[९]=ई

जोहा ना० जिह्वा एण

साह ना० सिह सिद्ध

तोसा } ना० त्रिसत् त्रीण

योसा } ना० विंशति वीश

नि } वि० नि नीसरह } नि० नि
नी } वि० नि नीसरति }

गारेचअ }
गाराचअ } ना० गारागत पारंवे।

[१०]=ओ

अह }
आह } नि० आहं लीनुं

ओली }
जाली } ना० =सीटी }
=नीथी } जाली

[११]=उ

दु स०वि० द्वि थे

दुहा अ-य० द्विधा थे प्रकारे.

णुमन भू०१०वि० निमग्नकुणेलुं

पावासु ना० प्रवासिन् भुसाद

उच्छु ना० इधु गेडा।

[१२]=ए

पिण्ड } ना० पिण्ड पिंडा-पेडा
पेण्ड } गुच्छ।

किंसुअ }
केसुअ } ना० किंसुअ केसुअ

मेरा ना० मिरा मर्यादा

[३]=अ.

देवपत्नी ॥५०॥ देवपत्नी ॥

॥५०॥

४. ६ ॥ देवदेवः—

[३]=अ.

देवदेव ॥५०॥ देवदेव ॥६२॥

[५]=अ.

कस्तूर ॥५०॥ कस्तूर ॥६२॥

[२]=इ.

कस्तूर ॥५०॥ कस्तूर ॥६२॥

कस्तूर ॥५०॥ कस्तूर ॥६२॥

कस्तूर ॥५०॥ कस्तूर ॥६२॥

कस्तूर ॥५०॥ कस्तूर ॥६२॥

कस्तूर ॥५०॥ कस्तूर ॥६२॥

[५]=इ.

कस्तूर ॥५०॥ कस्तूर ॥६२॥

कस्तूर ॥५०॥ कस्तूर ॥६२॥

[३]=अ.

कस्तूर ॥५०॥ कस्तूर ॥६२॥

॥६२॥

[३]=क.

कस्तूर ॥५०॥ कस्तूर ॥६२॥

कस्तूर ॥५०॥ कस्तूर ॥६२॥

कस्तूर ॥५०॥ कस्तूर ॥६२॥

[२]=इ.

कस्तूर ॥५०॥ कस्तूर ॥६२॥

॥५०॥

कस्तूर ॥५०॥ कस्तूर ॥६२॥

कस्तूर ॥५०॥ कस्तूर ॥६२॥

कस्तूर ॥५०॥ कस्तूर ॥६२॥

कस्तूर ॥५०॥ कस्तूर ॥६२॥

कस्तूर ॥५०॥ कस्तूर ॥६२॥

कस्तूर ॥५०॥ कस्तूर ॥६२॥

મઝલિશ ૬૦ વિ૦ મુકુલિત
એકકું થયેલ.

જહુદિલ ન૦ યુધિષ્ઠિર યુધિ-
૧૪૨ રાગ.

અવરિં } અવ્ય૦ ઉપરિ ઉપર.
ઉવરિં }

[ખ]=૬.

પુરિસ ન૦ પુરુષ પુરુષ.
પડરિસ નાન્ય૦ પૌરુષ પુરુષાર્થ.

મિઝડી ના૦ મુકુટી ભ્રમર.
નેણ.

[ગ]=૬

છીંચ નાન્ય૦ છુત્ છીંક.

[ધ]=જ.

૧ ત્સ અને વ્હ નીપૂર્વના
૩ નો જ.

૬. જ ના ફેરફારો:—

[ક]=અ.

કુઝલ } નાન્ય૦ કુઝલ વસ્ત્ર.
કુઝલ }

સુઝ } વિ૦ સુઝમ ભારીક.
સઝ }

ઝસવ ન૦ ઝસવ ઝોઝવ.

ઝસુઅ વિ૦ ઝસુક ઈચા મન-
વાળું.

ઝસાસો ન૦ ઝચ્ચાસ અંદર
લેવાતો થાસ.

મૂસલ } નાન્ય૦ મુસલ સાંધેલું.
મુસલ }

દુસહ } વિ૦ દુસ્સહ દુઃખે
દુસહ } સહન થાય તેવું.

[ડ]=ઓ.

ઓઢિશ ૬૦ વિ૦ ઉત્થિત ઉઠેલું;
ઉઠવું.

પોતથઅ ન૦ પુસ્તક પુસ્તક.

મોળડ નાન્ય૦ મુળડ મુ'ડં. [હ૨૫]

કોઝહલ } નાન્ય૦ કુતૂહલ
કુઝહલ } અભ્રમ.
કોઝહલ }

[ખ]=૬.

નિઝર } નાન્ય૦ નૂપર ઝાંઝર.
નૂઝર }

[ગ]=૩.

મુમયા ના૦ મૂં ભ્રમર, નેણ.

उसह } १० वृषभ अण्ड.
वसह }

बृहस्पति } १० बृहस्पति अ.
विहस्पति } ६२ प्रति, गुरु.
वहस्पति }

[७]=ऊ

मुसा } २५५० मृषा लुङ्.
मुसा }

[३]=ए.

विट वेंट नान्यवृन्त डींटीयुं.

[७]=ओ.

मोसा २५५० मृषा लुङ्.

योण्ट नान्यवृन्त डींटीयुं.

[१]=रि डेवण अह ने

रिच्छ १० अक्ष रींछ.

रिसह १० अक्षम अण्ड.

७. ए ना ईरक्षोः—

[३]=इ.

केसर } ११५० केसर डेसर.
किसर }

दिअर } १० देवृ द्वियर.
देवर }

चविडा-ला } ११० चपेटा लात.
चवेडा-ला }

रिउ } १० क्रतु ७ अण्ड.
उउ }

रिज्जु } १० सरण क्रतु.
उज्जु }

रिसि } १० अक्षि अक्षि, भुनि.
हसि }

रिण } ११५० अक्षण देवुं.
अण }

२ व्यंजन साथे पञ्च.

एआरिसि १० एतादृश अवे.

केरिसि १० कोट्टुश डेवे ?

[३]=अरि.

वरिअ १० वि० हत गविंछ.

[३]=दि.

आदिअ १० वि० आहत आहृ
डरेलुं.

वेअणा } ११० वेदना पीडा.
विअणा }

[३]=ऊ

धूण } १० स्तेन अर.
अेण }

८. ऐं नः ईदेदेदीः—

[३]=अअ

उअअ अअ० उअअ उँअँ

नीअअ अअ० नीअअ नीँअँ

[५]=इ

सणिअइँ न० सनीअइँ न०

नःअनी अइँ

सिअ {न०अ० सिअ अइँअँ
सिअ

[७]=ई

एँअ न०अ० एँअ एँँअँ

वीअअ {न०अ० वीअअँ
वूअअअँअँ

अइँ

[५]=उ

एअअ न० अँअअ अँँअँ

९. औ नः ईदेदेदीः—

[३]=अ

मअअ {न० मनीअइँ अँँ
मनीअइँ

अअअ {न०अ० अअअँ
अअअँ

इँअँ

कैअअ न० कैअअ न० अँँ

वैअ न० वैअ अइँ

[३]=अइँ

अइँअ न०अ० अँँअँ अँँअँ

अइँअइँ न० अँँअअँ अँँअँ

अँँअँ

अइँअ न० अँँअ अँँअँ

अइँअ {न०अँअ अँँअ अँँअँ

अइँअ {न०अ० अँँअ अँँअँ

अइँअ {न०अ० अँँअ अँँअँ

[५]=ऊ

सँअअ {न०अँअअँअँ अँँअँ
[७]=अअ, अअअ, अअअ

अअ {न०अ० अँअँ अँँअँ
अँँअँ

૧૦. ઔ ના ફેરફારો:—

[ક]=અડ.

પણું.

પડર નાં પોર શકેરી.

સુગન્ધિત્તળ નાન્ય૦ સોગન્ધ્ય

કડરવ નાં કોરવ ફરેના

મુંગધિપણું.

વંશનો.

[ન]=ઓ.

મડળ નાન્ય૦ મોન મોન.

જોવળ નાન્ય૦ ચોવળ જુવાની.

[ખ]=આ.

કોસમ્બી નાં કોશમ્બી કૌ-

ગારવ } નાન્ય૦ ગૌરવ મોઘાધ.

શાંખી નારી.

[ગ]=હ.

[ઙ]=આવ.

સુન્દર નાન્ય૦ સૌન્દર્ય સુંદર- નાવા નાં નૌ હોડી.

સૂચના—આ ઉપરાંત પણ ઘણા શબ્દોને અહીં બતાવેલા ફેરફારોના પ્રકારે લાગુ પડે છે, અને કેટલાકને નથી પણ લાગુ પડતા, તેથી વપરાશ ઉપરથી શબ્દો જોઈને ફેરફારના નિયમો ધટાવવા.

૧. વિસર્ગનો ઓ.—

પુનો, ડળો અબ્ય૦ ફરીથી, વા- મળોસિલા નાં મણુશીલ મના-
રંધાર. પુનઃ શિલા.

૨. અનુસ્વારના ફેરફારો.—

૧. અનુનાસિકનો અનુસ્વાર.

હ નો અનુસ્વાર.

ઙ નો અનુસ્વાર.

પંતિ નાં હોંટો. પંક્તિ.

લંછળ નાન્ય૦ કલંક. લંછન.

અંગળ નાન્ય૦ આંગણું અંગળ.

પંચમ વિં પાંચમું. પંચમ.

७ नी अग्निपार.

उमिह नी डारिड देवाभि.

पुमिह.

उकता नी डिहा. उकता.

२. अग्निपारो नी उमो.

डिहा अग्निपार ५२

सम अग्निपार सत्यक

सक अग्निपार अग्निपार

पुमिह २२२ ५२

अग्निपार अग्निपार अग्निपार

सक अग्निपार अग्निपार

पुमिह २२२ ५२

अग्निपार अग्निपार अग्निपार

सक अग्निपार अग्निपार

पुमिह २२२ ५२

अग्निपार अग्निपार अग्निपार

सक अग्निपार अग्निपार

पुमिह २२२ ५२

अग्निपार अग्निपार अग्निपार

सक अग्निपार अग्निपार

पुमिह २२२ ५२

अग्निपार अग्निपार अग्निपार

३. अग्निपारो नी अग्निपारो.

सक अग्निपार अग्निपार

पुमिह २२२ ५२

अग्निपार अग्निपार अग्निपार

कटअ अग्निपार

पुमिह २२२ ५२

अग्निपार अग्निपार अग्निपार

विषय

विषय नी विषयपुत्र ५५५.

सक नी सक. सक.

सक विषयपुत्र. सक.

नीम २२२ ५२.

अग्निपार अग्निपार अग्निपार

सक अग्निपार अग्निपार

पुमिह २२२ ५२

अग्निपार अग्निपार अग्निपार

सक अग्निपार अग्निपार

पुमिह २२२ ५२

अग्निपार अग्निपार अग्निपार

सक अग्निपार अग्निपार

पुमिह २२२ ५२

अग्निपार अग्निपार अग्निपार

सक अग्निपार अग्निपार

पुमिह २२२ ५२

अग्निपार अग्निपार अग्निपार

सक अग्निपार अग्निपार

पुमिह २२२ ५२

ચંદ } નાં ચાંદો ચન્દ્ર.
ચન્દ

આરંભ } નાં આરંભાત આરંભ
આરંભ

૪. અનુસ્વારનો લોપ.

ઘોસા નાં વીસ. વિશતિ
તોસા નાં ત્રીસ. ત્રિશત્
સજ્જય વિન્સંસ્કારેણ સંસ્કૃત
સક્કાર નાં સંસ્કાર, દેવ સંસ્કાર
પવ } અવ્યં એમ. પવમ્
પવ }
માસ } નાવ્યં માંસ માંસ.
માંસ }

સીહ } નાં સિંહ સિંહ
સિંહ }
કહ } અવ્યં કેવી રીતે કથમ્
કહ }
કિ } અવ્યં કેમ, શું કિમ્
કિ }
કાસ } નાવ્યં કાંસુ. કાંસ્ય
કાસ }

૩. સ્વર સહિત વ્યંજનોનો લોપ.—

વારણ } નાવ્યં [ક] વ્યાકરણ
વાયરણ } ગ્રાસ. વ્યાકરણ.
આવ } ભૂંટાંનિં [ગ] આવે-
આગવ } હુ આગત
માણ } નાવ્યં [જ] વાસણ, સાણ.
માયણ } માજન
દુગાપવી } નાં [દ] દુર્ગાદેવી.
દુગાવી } દુર્ગાદેવી.

હિજ } નાવ્યં [ય] હૃદય.
હિજય } હૃદય.
દેવલ } નાવ્યં [વ] મંદિર
દેવલ } દેવકુલ
ચ } નાવ્યં [ચ] ચિહ્ન,
ચિન્ધ } નિશાની. ચિહ્ન

૪. પછીના સ્વર સાથેના વ્યંજન સાથેના સ્વર ને ઠેકાણે સ્વર.—

ઝહાય } નાં ઊપાધાય ઝ-
ઝોધાય } પાધાય
ઝવજ્ઞાય }

ઘે અ-નાં અરે અયિ!
કેલી } નાં કેળ કદલો.
કયલી }

મહા ન૦ મધી. મહા.

રામ-રિસિ ન૦ પરશુરામ.

રામર્ષિ.

રેવઈ ના૦ બળદેવની સ્ત્રી.

રેવતી.

લલ્લણ નાન્ય૦ લક્ષણ-નિશાની

લક્ષણ.

ચારવાલ ન૦ પોળીયો. દ્વાર-

પાલ.

ચિળતિ ના૦ આજીજી. ચિહ્નિ.

વિલાસન ના૦ વિલાસ

વિધરિખ શૂ૦ ૬૦ વિ૦ ઉલટું

વિપરીત.

વજ્જન્ત ૫૦ ૬૦ વિ૦ વગડતુ.

વાચન્ત.

સમ ન૦ શ્રમ, મહેનત, કસરત,

શ્રમ

સમ-હર નાન્ય૦ કસરત શાળા.

શ્રમ-ગૃહ.

સિન્ધવ નાન્ય૦ મીઠું; સિંધા-

હુણ. સિન્ધવ.

સુખ્તા ના૦ ગાયને ગળે ગાદડી

હોય છે, તે. સાન્ના.

સુખ્તાલ ન૦ બળદ. સાન્નાવાન.

સુખ્તાલ-ચિન્ધ ન૦ મહાદેવ.

સાન્નાલ-ચિદ્ધ.

સેલ ન૦ પર્વત. શૈલ.

સેલ ન૦[દેવ] પાસ, કાંસણો.

સંવુત્ત શૂ૦૨૦ વિન્ધયેહું સંવુત્ત.

દય શૂ૦૬૦ વિ૦ નાશ પામેલ.

દત.

પ્રાકૃત વાક્યો.

તસ ગુણ-સામિદ્ધી પયડા, કલા-સમિદ્ધી વિ પાવડા.

અંગાર-પિલ્લ-ફલાઈં સ્વાઅણ ઇંગાલ-પક્ક-મૂલાઈં ચ.

અમયમહાઓવ્વ, અહવા અમયમયાઓ વિ સમહિઓ જસ્સ ।

હર-હીરપિઆહિ વિ જસ-ગીઅ-ઝુળો મુવ્વણ વીસું ॥

અસિ-પુદુમો. ધણુ-પુદમો હુરિઆ-પદુમો ય સેલ-પદમો ય ।

वज्जन्त-कणय-नूउर-मणि-ने उर-रयण-निउराओ मय-
 लंछण-वयणाओ किसङ्कीओ गोरीओ तस्स पासम्मि ठिआ.
 राय-मयङ्को मिअङ्कं पव्वय-सिङ्गे पासइ.
 अवमच्चुं मिच्चुं च अविजाणओ रिउ-सङ्ग-भञ्जणो राया
 धिट्ठाधिट्ठाण विण्णत्तिं सुणइ.

निव-उसहो दिय-घसहे पिउकम-माउ-हर-आ-
 गए वन्दिऊणं माइ-हरम्मि पत्तो.

अमुसा-वाई अमूस-परिवारो धण-युट्ठि-रयण-वि-
 ट्ठीहिं घुट्ठो.

बुहप्फइव्व चिह्प्फइ-सीसो चह्प्फइस्स धणं देइ.

सवेण्ट-फलेहिं सविण्ट-फुल्लेहि सवोण्ट-मुपत्तेहिं
 जिणं पूअइ.

राय-रिसी राम-इसी मिव रिज्जू सहुज्जुएहिं
 नर-उसहेहिं निवइ-रिसहो चलिओ.

वसन्त-रिउ-विलासओ गिम्ह-रिउ-सरिस-लीलओ
 दरिअ-आदिअं सम-हरं गओ.

मुइङ्गि-कर-ताडिणण मिअङ्गेण सह गीअं गाजेइ.

पङ्कय-केसर-कन्ती सकिसर-पउम-दामो सिंघ-
 चवेला-चविलो रायाणो समं करेइ.

गुरु-मण-थेणो रेवई-देवर-सीअ-दिअराण चल-
 धूणा सयं अवेअणो मल्ल-सेलाणं चिअणं काही.

सणिच्छर-पिउ-कर-इयं सिन्धवं व तस्स कर-इयं

छा या ली सो पा ढो

धणं दवावेह.	सो य णं खेलावेइ.
णं मुवं गिहं णेमि.	कओ से निग्गहो.
अन्ने भणंति.	अलाहि एण्ण.
तं भोयावेह.	एसो वि निरसो.
तुब्भं हत्थे किं ?	सन्वे विम्हावेइ.
सिक्खावेमि भे.	अहं छायाए अच्छामि.
से गठ्ठे जाओ.	णेहिं भणिओ मि.
सो राया हरिसिओ.	को एसो ?
कोहं विणासेइ.	के एए ?
रहं पयट्ठावीअ.	कीस इह आगओ ?
तीअ वि दिट्ठो.	कत्तो घयं ढक्केसि ?
तेसिं एअं रूवं ?	केण अम्हं सकारो कओ ?

कहं पुणो पुणो आगच्छन्ति इमे दुवे साहु ?

अम्मापिउणो णं ण्हावेन्ति विहीए.

मया पुच्छिओ—“ इमीए सुहे काह गन्धो ? ”

ऐसं सगीबे आदि पेसिया.

आदेहि कल सिक्सिया.

कौस अजब भालिस ?

का ये सरीर पीडा जाय ?

भयन्त्र गायगाले सो रोगा देसिया.

देसि चरस पुतेस कपरन्त्र आदिया सिगिदे ?

लाल पुता कलिया नाम.

तयो बीसे ईछिया.

अहे पुवस सीसा, देसिया ये पोकरमाला.

ते सगादे सगादे नामादे सावेनि.

बाहे भया अवसि कि पि बेचबं, तो एएण पायपीडेण कौव

ये पसप.

लोल बाल-पुता रज्जे ठविया.

बासि आनरा कदा सुसुडिया.

एअन्त्रि कसले पीए दिदी दिणा.

को गुण एस देवेल ?

विसज्जेहं भं, गव भं गालिपि.

आसि व देस-काले सो रोग विणवेहं.

પાં૦ ઓ [નર-નાન્યતરમાંજ]

[૨] ઉપરના સ્વરાદિ પ્રત્યયો લગાડતાં અ નો લોપ કરવો.

આ. નાન્યતરજાતિ

ત-ળ

[૧] બીજા પ્રકાર જેવા. ઉપરાંત ત્રીજીથી નરજાતિ જેવા.

૫ મા પ્રકારના—

અ નર, નારી અને નાન્યતરજાતિ, ઘસ, ઘસા-ઘઈ, ઘસ.

[૧] પહેલા પ્રકાર જેવા, ઉપરાંત, નીચેના ફેરફાર.

એક વ૦ .

બહુ વ૦

પહેલી૦—અ નો સ કરવો.

[નર-નારીમાંજ]

ઘસ, ઇણમ્, ઇણમો.

[આ રૂપો ત્રણેયજાતિમાં વધારવા]

ત્રીજી૦—ઇણા પ્રત્યય [નર-

નાન્યતરમાંજ]

ચો૦ છ૦—સે રૂપ વધારે [દરેકમાં]

સિં રૂપ વધારે [દરેકમાં]

પાંચ૦—તો, તાહે

[પ્રત્યયો વધારે નર-નાન્યતરમાં]

સાત૦—હિ પ્રત્યય ન જ લાગે.

[૨] ત્ય, તો, તાહે અને ઇણા પ્રત્યય પહેલાં અ નો લોપ થાય.

[૩] મ્મિ, પ્રત્યય પહેલા ત્રણઆતના ઘ નો અ અને હ થાય.

[૪] નારીજાતિમાં ઘઈ અંગ દરેક વિભક્તિમાં વિકલ્પે થાય છે, ને ઉપરના નિયમો ધ્યાનમાં રાખીને દેવી જેવાં રૂપો કરવા.

[૧૯૦ મા પેઢી પરના રૂપો સામાન્ય અભ્યાસ માટે આપ્યા છે, અહીં આપેલા રૂપો જ બરાબર છે.]

ଫିରାକ୍ତ ହେ ପୁଅ—୦୩୮୮୮୮

ଫିରାକ୍ତ ହେ ପୁଅ

ଫିରାକ୍ତ ହେ ପୁଅ—୦୩୮୮୮୮

ଓ ନାହିଁ ହେଉଛି ମୋ ପିଲା

୦—୦୩୮୮୮୮

ଫିରାକ୍ତ ହେ ପୁଅ—୦୩୮୮୮୮

୦୩୮୮୮୮

୦୩୮୮୮୮

ମୋ ପୁଅ ମୋ ପୁଅ ମୋ ପୁଅ ମୋ ପୁଅ

ମୋ ପୁଅ ମୋ ପୁଅ ମୋ ପୁଅ ମୋ ପୁଅ [୧]

ମୋ ପୁଅ

ମୋ ପୁଅ

ମୋ ପୁଅ

ମୋ ପୁଅ ମୋ ପୁଅ ମୋ ପୁଅ ମୋ ପୁଅ

ମୋ ପୁଅ ମୋ ପୁଅ ମୋ ପୁଅ ମୋ ପୁଅ

ମୋ ପୁଅ ମୋ ପୁଅ

ମୋ ପୁଅ ମୋ ପୁଅ—୦୩୮୮୮୮

ମୋ ପୁଅ ମୋ ପୁଅ

ମୋ ପୁଅ ମୋ ପୁଅ

ମୋ ପୁଅ

ମୋ ପୁଅ—୦୩୮୮୮୮

ମୋ ପୁଅ

ମୋ ପୁଅ ମୋ ପୁଅ

ମୋ ପୁଅ ମୋ ପୁଅ ମୋ ପୁଅ

ମୋ ପୁଅ ମୋ ପୁଅ—୦୩୮୮୮୮

ମୋ ପୁଅ ମୋ ପୁଅ

ମୋ ପୁଅ ମୋ ପୁଅ { ୦୩୮୮୮୮ }

ମୋ ପୁଅ ମୋ ପୁଅ—୦୩୮୮୮୮

ମୋ ପୁଅ ମୋ ପୁଅ

୦୩୮୮୮୮

୦୩୮୮୮୮

ମୋ ପୁଅ ମୋ ପୁଅ ମୋ ପୁଅ ମୋ ପୁଅ

ମୋ ପୁଅ

ମୋ ପୁଅ

ମୋ ପୁଅ—୦୩୮୮୮୮

૩. નાન્યતરજ્ઞતિ.

૩મ.

[૧] પહેલા પ્રકાર પ્રમાણે અને ત્રીજીથી નરજ્ઞતિ પ્રમાણે, પરંતુ:~
પેલી૦ ખીજી૦ એક૦ ૧૦ માં રૂદં, રૂણં, રૂણમો ૦/ રૂપો થાય છે.

૭ મા પ્રકારના—

અ. ત્રણેયજ્ઞતિ

અમુ [અવસ]

[૧] આ રજ્ઞના સામાન્ય રીતે માણુ, ઘેણુ, મહુ પ્રમાણે
અનુક્રમે રૂપો આપ્યા છે.

[૨] પહેલીના એક વચનમાં ત્રણેય જ્ઞતિમાં અહ ૧૫
વધારે થાય છે.

[૩] સાતમીના મિમ પ્રત્યય પર છતાં અમુ નો અય અને
રૂમ વિકલ્પે કરવા.

૮. ૯ મા પ્રકારના—થોડાક ઉપયોગી રૂપો.

[જુમ્હ] ૧ તું.	તુમ્હે.
૨ તુમં.	તુમ્હે.
૩ તુમે, તે, મે.	તુમ્હેદિ.
૫ તુદત્તો.	તુમ્હેસુન્તો
૪-૬ તુજ્ઞ	તુજ્ઞાણં, તુમ્હાણં, મે.
૭ તુમ્મિ.	તુજ્ઞેસુ, તુમેસુ.
[અમ્હ] ૧ હં, મિ.	અમ્હે, મે.
૨ મં, જે.	અમ્હ, જે.
૩ મે, મણ, જે.	અમ્હેદિ, જે.
૫ મજ્ઞત્તો	અમ્હત્તો.
૪-૬ મજ્ઞં	અમ્હાણં, જે.
૭ મહમ્મિ, મમમ્મિ	અમ્હેસુ.

૪ કેટલાક ધાતુઓ એવા છે કે તેનું પ્રેરકરૂપ કરતી વખતે વિકલ્પે બુદ્ધો જ ધાતુ બને છે. ત્યારે તેને ઉપર લખેલા પ્રેરક બેઠના પ્રત્યયો લગાડ્યા વિના સીધા મૂળબેદ પ્રમાણે રૂપો થાય છે.

સરળતા માટે કેટલાક પ્રેરક અંગો:—

- [૧] હસ-હાસ, હાસે, હસાવ, હસાવે.
 ગા-ગાલ, ગાણ, ગાલાવ, ગાલાવે.
 [૨] { લુશ્ચ-લુંચવિ, લુંચ, લુંચે, લુંચાવ, લુંચાવે.
 { તોસ્-તોસવિ, તોસ, તોસે, તોસાવ, તોસાવે.
 [૩] ભસ્-ભમાડ, ભામ, ભામે, ભમાવ, ભમાવે.
 [૪] છય્-ઢક્, છાય, છાયે, છયાવ, છયાવે.

સૂચના—છય્ વિગેરેને બદલે પ્રેરકમાં વપરાતા ઢક્ વિગેરે ધાતુઓ કોપમાં આપ્યા છે. ત્યાંથી બરાબર તૈયાર કરવા.

પ્રેરક બેઠના કૃદન્તો.

નિયમો.

૧. ઉપર પ્રમાણે અંગો બનાવીને ૨૪ રામા પાઠમાં આપેલા કૃદન્તના પ્રત્યયો લગાડીને રૂપો બનાવવા. પરંતુ,
૨. અ. કર્મણિબૂત કૃદન્તના અ વિગેરે પ્રત્યયો ધાતુને સીધાજ લાગે છે. તે વખતે ઉપાન્ત્ય અ નો આ થાય છે.

નાન્ય૦ હાસન્તં વિગેરે સમજી લેવા.

હંચવિન્તો હંચન્તો હંચેન્તો હંચાવન્તો હંચાવેન્તો વિગેરે.
 દક્ષન્તો ઇયન્તો ઇયેન્તો ઇયાવન્તો ઇયાવેન્તો } વિગેરે.
 દક્ષેન્તો ઇયેન્તો ઇયાવેન્તો

[૨] હેતુવર્થ કૃદન્ત.

હાસિડં-હાસેડં, હાસેડં, હસાવિડં-હસાવેડં, હસાવેડં,
 હંચાવિડં, હંચિડં-હંચેડં, હંચેડં, હંચાવિડં-હંચાવેડં, હંચાવેડં.
 દક્ષિડં-દક્ષેડં, ઇયિડં-ઇયેડં, ઇયેડં, ઇયાવિડં-ઇયાવેડં, ઇયાવેડં.

[૩] સંબંધક ભૂત કૃદન્ત.

હાસિતા-હાસેતા, હાસેતા, હસાવિતા-હસાવેતા, હસાવેતા.
 હાસિક્ક-હાસેક્ક, હાસેક્ક, હસાવિક્ક-હસાવેક્ક,
 હસાવેક્ક વિગેરે.

હંચવિક્ક, હંચિક્ક હંચેક્ક, હંચેક્ક,
 હંચાવિક્ક-હંચાવેક્ક, હંચાવેક્ક. વિગેરે સમજી લેવા.
 દક્ષિક્ક, દક્ષેક્ક, ઇયિક્ક-ઇયેક્ક, ઇયેક્ક, ઇયાવિક્ક-
 ઇયાવેક્ક, ઇયાવેક્ક.

[૪] કર્તૃણિ ભૂત કૃદન્ત.

હાસિઓ હાસિઆ, હાસિઅં.
 હસાવિઓ, હસાવિઆ, હસાવિઅં, ડાઈવાર હાસાવિઓ.
 હંચિઓ, હંચિઆ, હંચિઅં. હંચાવિઓ, હંચાવિઆ, હંચાવિઅં.
 હંચવિઓ, હંચવિઆ, હંચવિઅં. તથા તોસવિઓ વિગેરે.
 દક્ષિઓ, દક્ષિઆ, દક્ષિઅં, ઇયિઓ, ઇયાવિઓ.

प्रेरकभां विरूपे वपराता धातुभ्योः—

णुम्
नूम्
णूम्
सन्नुम्
दृह्
ओम्याल्
पव्याल्

छप् ङङ्गुं. छद्.

नि+होङ् } रेङ्गुं. नि-वर्, नि+
वृ णाङ्गुं. पङ्, पत्

दूम् डुःभ डेङ्गुं. दू.

दुम् } धाङ्गुं करुं. धयल्
दुम् } धयल्

ओहाम् तोङ्गुं. तोल् तुल्

ओलुण्ड् } अलार ङङ्गुं,
उल्लुण्ड् } वि+रेअ रेथ करुं.
पल्लत्थ् } वि+रिच्

आहोङ् } भरावङ्गुं. ताद् तद्

विसल् } भेगवङ्गुं. {मिस्स्
मेलव् } मिष्

गुण्ड् ङङ्गुं. {उद्गल्
{उद्+धृल्

ताल्लिअण्ट् } अभावङ्गुं. {भम्
तमाद् } भम्

विउड्
नासव्
हारच्
विप्पगाल्
पलाव्

नसाङ्गुं. नस्
नश्

दाय्
दंस
दप्पसय्

दप्पाङ्गुं. दरिस्
दश्

उग्य् उवाङ्गुं. उग्यद्

उद्+घट्

सिद् अंभावङ्गुं. स्पृह्

आसह् संभाण लेपी. संभव्
सम्+भू

उत्थद्

उल्लाल्
गुल्लुगुल्ल
उप्पल्

उन्नव्
उंथुं करुं.
उद्+नम्

पट्टव् } रयाना करुं. पट्टह्
पेण्डव् } भेङ्गुं. प्र+स्था.

धोक् } विरप्ति करुं. विण्णव्
अयुक् } वि+क्षा

अल्लिय् } अपण् करुं. अप्
चच्चुण् } अप्

जव् भेङ्गुं. जव् या

ओम्याल् } इभावङ्गुं. {पव्
पव्याल् } पव्

पञ्चमः प्रश्नः ॥

ਮਾਧਵਪੁਰ
: ਸਿਵਲੇਜ਼ ਆਫੀ ਮਾਧਵਪੁਰ

ਪ੍ਰਸਿਦ੍ਧਿ ਪ੍ਰ. ਪ੍ਰਸਿਦ੍ਧਿ

1. ପ୍ରତିଷ୍ଠାପନା ୨୫. ୦୩. ୧୯୫୫

• ૧૫૦૦ ના આસપાસ
સુધિ-સુધિ

ଜାଣି ରହି ୦୫ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ
ଉପାଧ୍ୟକ୍ଷ

ਦੇਵਗਿਰਿ
ਭਾਰਤੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਦਫ਼ਤਰ

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
 ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

'प्र. म. सं. नं० ७' { विज्ञापन
विभाग }

የፌዴራል ሚኒስትር ይህን

શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતા સુત્ર ૧૦

১৯৩৬ খ্রিঃ ১০ মাস ১৫
 তারিখ: ১৯৩৬ খ্রিঃ ১০ মাস ১৫
 ১৯৩৬

‘विहं प्रीतिं नानां दुःखानां
कालात्

ਸਮਾਜ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ

ପ୍ରକାଶନ : ୧୯୮୩

ପ୍ରସାଦ ଦିନ ୦୫/୦୫/୦୫ ପ୍ରସାଦ
ଫାବିନି ଡାକ୍ତର ୦୫/୦୫/୦୫ ପ୍ରସାଦ

ମଧ୍ୟମ ଶିକ୍ଷା ଓ ଶିକ୍ଷକ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ

பெயர்:
தமிழ்நாடு அரசு

‘12-ମାଟି

$$\left. \begin{array}{l} 154 + 5 \\ 154 + 4 \end{array} \right\} : 1112147 \text{ ଯେଉଁ}$$

$\left. \begin{matrix} \text{H}_2 \\ \text{H}_2 \end{matrix} \right\} : \text{கிணறு மீது}$

ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସ୍ୱାଗତ ।

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

22

પાયપીઢ નાન્ય૦ પગ મૂકવાનો
પાટલો. પાદપીઢ

પાહુળય નાન્ય૦ મેખાની.
પ્રાચુર્ણ્યક

પેસ્ ધા૦ મોડલપુ. પ્રેષ
મળડ નાન્ય૦ હાંડો-વાસણ માળડ.
મોય્ ધા૦ ખપરાવપુ. મોજય.
મૂલ નાન્ય૦ ૧ પાસે ૨ મૂળ.
રંધણ નાન્ય૦ રાંધપુ. રન્ધન
યરિસારત્ત ન૦ વરસાદની રાત
વર્પારાત્ર.

વચ્ચ ધા૦ જપુ. વજ
વંચ્ ધા૦ છેતરપુ. વચ્
વિસજ્ઞ ધા૦ મોડલપુ. વડો-
વપુ. વિસર્જ
સમુદ્વિગ્ન. કંબૂ૦ ૬૦ ઉપગ્ર
થયુ. રાડ થયુ. સમુત્થિત
સિણિદ્દ ન૦ પ્રેમ સ્નેહ
સુદાસણવરગય ઉત્તમ સુખા-
સને બેડેડુ. વરસુઆસનગત
સુદંસુદ્ધ વિ. અત્યન્ત સુખપૂર્વક
સેસ નાન્ય૦ ખાડીનું. શેપ. શેપ

૧ સવ્વ નરજાતિ

સવ્વો.

સવ્વં.

સવ્વેણ, સવ્વેણં.

સવ્વસ્સ, સવ્વાય.

{સવ્વત્તો, સવ્વાઓ, સવ્વાડ,
સવ્વાહિ, સવ્વાહિન્તો, સવ્વા.

સવ્વસ્સ.

સવ્વમ્મિ, સવ્વસ્સિં, સવ્વહિં

સવ્વત્થ

સવ્વે

સવ્વે, સવ્વા.

સવ્વેહિ, સવ્વેહિં, સવ્વેહિં.

સવ્વાણ, સવ્વાણં, સવ્વેસિં.

સવ્વત્તો, સવ્વાઓ, સવ્વાડ,
સવ્વાહિ, સવ્વેહિ,

સવ્વાહિન્તો, સવ્વેહિન્તો,

સવ્વામુન્તો, સવ્વેસુન્તો.

સવ્વાણ, સવ્વાણં, સવ્વેસિં.

સવ્વેસુ, સવ્વેસું.

मीरी मीति. संवा, संवा.

संवाउ, संवाउ, संवा.

संवा.

संवा.

संवाउ, संवाइ, संवाए.

संवाहि, संवाहि, संवाहि.

संवाउ, संवाइ, संवाए.

संवाण, संवाण, संवांसि.

संवाउ, संवाइ, संवाए.

संवाउ, संवाउ, संवाउ.

संवाउ, संवाइ, संवाए.
संवाउ, संवाइ, संवाए.
संवाहि.

संवाहि, संवाहि, संवाहि.

संवाउ, संवाइ, संवाए.

संवाण, संवाण, संवांसि.

संवाउ, संवाइ, संवाए.

संवाउ, संवाइ, संवाइ.

संवाउ, संवाइ, संवाइ.

मीरी मीति.

१-२ संवा

संवाइ, संवाइ, संवाणि.

२ वा.

मीरी मीति.

वा.

वा, वा.

वाइ, वाइ, वाइ.

वाण, वाण, वांसि.

वाउ, वाउ, वाउ.

वाउ, वाउ, वाउ.

वाउ, वाउ, वाउ.

वा.

वा.

वाइ, वाइ, वा.

}

वाइ, वाइ, वाइ.
वाउ, वाउ, वाउ.
वाइ, वाइ, वाइ.

જત્સ, જાસ.

જાણ, જાણં, જેસિં.

જમ્મિ, જર્સિ, જર્હિં, જત્થ, }
જાહે, જાલા, જહ્યા. }

જેસુ, જેસું.

નારીજાતિ.

જા. X

જાડ, જાઓ જા,
જીઆ, જીડ, જીઓ, જી.

જં.
X

જાડ, જાઓ, જા,
જીઆ, જીડ, જીઓ, જી.

જાઅ, જાહ, જાણ,
જીઅ, જીઆ, જીહ, જીણ.
જિસ્સા, જિસે, જાઅ, જાહ, જાણ,
જીઅ, જીઆ, જીહ, જીણ.

જાહિ, જાહિં, જાહિં,
જીહિ, જીહિં, જીહિં.
જાણ, જાણં, જેસિં.

X

જાઅ, જાહ, જાણ,
જત્તો, જાડ, જાઓ, જાહિન્તો,
જીઅ, જીઆ, જીહ, જીણ,
જિત્તો, જીડ, જીઓ, જીહિન્તો.

જત્તો, જાડ, જાઓ, જાહિન્તો,
જામુન્તો.

જિત્તો, જીડ, જીઓ, જીહિન્તો,
જીમુન્તો.

જિસ્સા, જીસે, જાઅ, જાહ, જાણ,
જીઅ, જીઆ, જીહ, જીણ.

જાણ, જાણં, જેસિં.

X

જાહિં, જાઅ, જાહ, જાણ,
જીઅ, જીઆ, જીહ, જીણ.

જાસુ, જાસું,
જીસુ, જીસું.

નાન્યતર જાતિ.

જં.

જાણિ, જાહં, જાહં.

३. क.

॥३॥

के

क, के

कहि, कहि, कहि

काण, काण, कसि, कास.

कचो, कउ, काओ,

काहि, केहि, काहिचो,

कहिचो, कासुचो, कसुचो.

काण, काण, कसि, कास.

कसु, कसु.

काय, काहि, काण, कउओ.

कास, कसि, कहि,

कस, कास.

का, कियो, कास.

काओ, काहि, काहिचो,

कचो, कउ, काओ,

कस, काय, कास.

कण, कण, कियो.

क.

को

का.

x

काउ, काओ,

का. काओ, को.

x

काउ, काओ,

का. काओ, को.

काय, काउ, काओ, काओ,

काउ, काओ.

काय, काउ, काओ, काओ,

काण, काण, x

काहि, काहि.

काहि, काहि, काहि, काहि.

काए, कास. काइ, कीए, केसिं.
 किस्सा, कीसे.

कत्तो, काअ, कित्ते, कीअ, कत्तो काउ, कित्तो, कोउ,
 काइ, काए, कीआ, कीइ, काओ, कीओ.
 काउ, काओ, कीए, कीउ, काहिन्तो, कीहिन्तो,
 काहिन्तो. कीओ, कीहिन्तो. कासुन्तो. कीसुन्तो.

काअ, काइ, कीअ, कीआ, काण, काणं,
 काए, कास. कीइ, कीए, केसिं. x
 किस्स, कीसे.

काअ, काइ, कीअ, काआ, कासु, कासुं. कीसु, कीसुं.
 काए, काहिं. कीइ, कीए.

नान्यतरञ्जति.

किं. काइ; काँइ, काणि.

४. त, ण.

नर ञ्जति

सो; णो.	ते, णे.
तं, णं.	तै, ता; णे, णा.
तेण, तेणं, तिणा, णेण, णेणं.	तेहि, तेहिं, तेहिं; णेहि, णेहिं, णेहिं.
तस्स, ताय, तास, से; णस्स,	ताण, ताणं, तेसिं, सिं, तास;
णाय.	णाण, णाणं णेसिं.

णाए, से, तास, तीअ, तीआ, णाणं, णेसिं.

तीइ, तीए; णीअ, णीआ,

×

णीइ, णीए; तीसे, तीस्सा.

ताअ, ताइ, ताए; तत्तो, ताउ,

तत्तो, ताउ, ताओ, ताहिन्तो,

ताओ, ताहिन्तो; णाअ, णाइ,

तासुन्तो; णत्तो, णाउ, णाओ,

णाए, णत्तो, णाउ, णाओ,

णाहिन्तो, णासुन्तो, तित्तो, तीउ,

णाहिन्तो, तीअ, तीआ, तीइ,

तीओ, तीहिन्तो, तीसुन्तो, णित्तो,

तीए, तित्तो, तीओ, तीउ,

णीउ, णीओ, णीहिन्तो, णीसुन्तो.

तीहिन्तो, णीअ, णीआ, णीइ,

णीए, णित्तो, णीओ, णीउ,

णीहिन्तो.

ताअ, ताइ, ताए, तास, से, णाअ, ताण, ताणं, तेसिं, सिं;

णाइ, णाए, तीअ, तीआ,

×

तीइ, तीए, तिरसा, तीसे, णीअ,

णाण, णाणं, णेसिं.

णीआ, णीइ, णीए.

×

ताअ, ताइ, ताए, ताहिं; णाअ,

तासु, तासुं; णासु, णासुं,

णाइ, णाए, णाहिं,

तीअ, तीआ, तीइ, तीए; णीअ,

तोसु, तीसुं; णीसु, णीसुं.

णीआ, णीइ, णीए.

नान्यतर अति

तं; णं.

ताई, ताईं, ताणि; णाई, णाईं, णाणि.

၂၃၆ ၂၃၆ ၂၃၆

पुष्प, पुष्पः

‘ସ୍ୱର୍ଗେ’ ‘ସ୍ୱର୍ଗେ’ ‘ସ୍ୱର୍ଗେ’ ‘ସ୍ୱର୍ଗେ’ ‘ନର୍କେ’ ‘ନର୍କେ’ ‘ସ୍ୱର୍ଗେ’ ‘ନର୍କେ’

‘ဒေ’ ‘ဒေ’ ‘ဒေ’

‘Eñ ‘lən ‘Welleñ ‘Eñ ‘lən

‘ହୁଁ, ‘ହୁଁ, ‘ହୁଁ

‘ਤੇਰੇ’ ‘ਮੇਰੇ’ ‘ਉਸਦੇ’ ‘ਉਹਨਾਂ’ ‘ਮੇਰੇ’ ‘ਉਸਦੇ’ ‘ਉਹਨਾਂ’ ‘ਮੇਰੇ’ ‘ਉਸਦੇ’ ‘ਉਹਨਾਂ’

ጽሑፍ-ዘጠጥ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪ੍ਰਤੀ

‘ഇൻ, ഡ്യൂൺ

‘Eññ ‘Eññ ‘Hyteñ ‘Hyteñ ‘Hyteñ

‘Hi’, ‘lollen’, ‘lollen’

•மு.கி.நி.ந., மு.கி.நி.ந.

पुष्पादिनां, पत्रां, पुष्पादिनां, पुष्पादिनां, पुष्पादिनां,

‘ସ୍ତ୍ରୀମାନେ’, ‘ମୁଖ୍ୟମାନେ’, ‘ଜୀବନ’, ‘ପ୍ରାଣ’, ‘ସ୍ତ୍ରୀମାନେ’, ‘ମୁଖ୍ୟମାନେ’, ‘ଜୀବନ’, ‘ପ୍ରାଣ’

પ્રજાસભ્ય, પૂર્ણિમા, શ્રી. પૂર્ણિમા, પૂર્ણિમા, શ્રી.

‘झुम्’ ‘झुम्’ ‘झुम्’

‘നമുക്കു’ ‘നമുക്കു’ ‘നമുക്കു’

‘ແມ່’ ‘ແຈ້’

पुनः

• உன்

‘ହେଲେ’ ‘ଥିଲେ’ ‘ହେ’ ‘ଥି’

ਪ੍ਰਯੋਗ ੨੮

725

एआअ, एआइ, एआए, एईअ,
एईआ, एईइ, एईए, से.

एआअ, एआइ, एआए, एअत्तो,
एआउ, एआओ, एआहिन्तो,
एईअ, एईआ, एईइ, एईए,
एइत्तो, एईउ, एईओ, एईहिन्तो.

एआअ, एआइ, एआए, एईअ,
एईआ, एईइ, एईए, से.

एआअ, एआइ, एआए, एईअ,
एईआ, एईइ, एईए.

एआण, एआणं, एएसिं, सिं,
एईण, एईणं.

एअत्तो, एआउ, एआओ, ए-
आहिन्तो, एआसुन्तो.
एइत्तो, एईउ, एईओ, एईहिन्तो,
एईसुन्तो.

एआण, एआणं, एएसिं, सिं,
एईण, एईणं.

एआसु, एआसुं, एईसु, एईसुं.

नान्यतर जति

१-२ एअं, एत्त, इणम्, इणमो. एआइं, एआईं, एआणि.

भाडीना इपो नरजति प्रभाषे.

६. इम.

नरजति

अयम्, इमो.

इमं, इणं, णं.

इमेण, इमेणं, इमिणा, णेण, णेणं.

इमत्स, इमाय, अत्स, से.

इमे.

इमे, इमा, णे.

इमेहि, इमेहिं, इमेहिं, जेहि,

जेहिं, जेहि.

इमाण, इमाणं, सिं.

इमाअ, इमाइ, इमाए, इमासु, इमासुं, इमीसु, इमीसुं.
इमीअ, इमीआ, इमीइ, इमीए.

નાન્યતરજાતિ

इदं, इणमो, इणं. इमाई, इमाई, इमाणि.

૭. અમુ.

નરજાતિ

અમૂ, અહ.	અમડ, અમઓ અમૂ, અમવો,
અમુણો.
અમુ.	અમુડ, અમઓ, અમૂ, અમુણો.
અમુણા.	અમૂહિ, અમૂહિ, અમૂહિં.
અમુસ્ત.	અમુણ, અમૂણં.
અમુત્તો, અમૂઓ, અમૂડ, અમૂ-
હિન્તો અમૂસુન્તો, અમુણો.	અમુત્તો, અમૂઓ, અમૂડ, અમૂ-
હિન્તો, અમૂસન્તો.
અમુસ્ત.	અમૂણ, અમુણં.
અમુમ્મિ, અયમ્મિ, હઅમ્મિ.	અમૂમુ, અમૂસું.

નારીજાતિ

અમૂ, અહ.	અમૂડ, અમૂઓ, અમૂ.
અમું.	અમૂડ, અમૂઓ, અમૂ.
અમૂઅ, અમૂઆ, અમૂइ, અમૂए.	અમૂહિ, અમૂહિં, અમૂહિં.
અમૂઅ, અમૂઆ, અમૂइ, અમૂए.	અમૂણ, અમૂણં.

હાસેમો
હાસેજ
હાસેજા

હસાવેમો
હસાવેજ
હસાવેજા

ભૂત કાળ

હાસસી	હાસેસી	હસાવસી	હસાવેસી
હાસહો	હાસેહી	હસાવહી	હસાવેહી
હાસહોઅ	હાસેહીઅ	હસાવહીઅ	હસાવેહીઅ

ભવિષ્ય કાળ

હાસિસ્સામ	હાસેસ્સામ	હસાવિસ્સામ	હસાવેસ્સામ
હાસેસ્સામ	હાસેહામ	હસાવેસ્સામ	હસાવેહામ
હાસિહામ	હાસેહિમ	હસાવિહામ	હસાવેહિમ
હાસેહામ	મુ. મોના આ પ્રમાણે	હસાવેહામ	મુ. મોના આ પ્રમાણે
હાસિહિમ	હાસેહિસ્સા	હસાવિહિમ	હસાવેહિસ્સા
હાસેહિમ	હાસેહિત્થા	હસાવેહિમ	હસાવેહિત્થા
મુ.મોના. આ પ્રમાણે	હાસેજ	મુ.મોના આ પ્રમાણે	હસાવેજ
હાસિહિસ્સા	હાસેજા	હસાવિહિસ્સા	હસાવેજા
હાસેહિસ્સા		હસાવેહિસ્સા	
હાસિહિત્થા		હસાવિહિત્થા	
હાસેહિત્થા		હસાવેહિત્થા	
હાસેજ		હસાવેજ	
હાસેજા		હસાવેજા	

ભક્ત્વવિમુ		દક્કામં	છાયામ
ભક્ત્વવિમો	ખાકીના ખંધા હસ્ પ્રમાણે	દક્કિમ	છાયિમ
ભક્ત્વવિજ્જ		દક્કેમ	છાયેમ
ભક્ત્વવિજ્જા		વિગેરે	વિગેરે

ભૂતકાળ [ત્રણેય પુરુષ, ત્રણેય વચન]

ભક્ત્વવિસાં		દક્કીઅ	છાયસાં
ભક્ત્વવિહી	ખાકીના ખંધા હસ્ પ્રમાણે		છાયહી
ભક્ત્વવિહીઅ			છાયહીઅ

ભવિષ્ય કાળ [પહેલો પુરુષ બહુવચન]

ભક્ત્વવિસ્તામ		દક્કિસ્તામ	છાયિસ્તામ
ભક્ત્વવિહામ		દક્કેસ્તામ	છાયેસ્તામ
ભક્ત્વવિહિમ		વિગેરે	વિગેરે

મુ. મો.ના એ પ્રમાણે. ખાકીના હસ્ પ્રમાણે

ભક્ત્વવિહિસ્તા

ભક્ત્વવિહિત્યા

ભક્ત્વવિજ

ભક્ત્વવિજ્જા

આશ્ચર્ય-વિધ્યર્થ [બીજો પુરુષ એકવચન]

ભક્ત્વવિસુ		દક્કસુ	છાયસુ
ભક્ત્વવિજ		દક્કેસુ	છાયેસુ
ભક્ત્વવિજ્જા	ખાકીના હસ્ જેવા	દક્કેજ્જસુ	છાયેજ્જસુ
ભક્ત્વવિહિ		દક્ક	છાય
ભક્ત્વવિજ્જહ [વિ૦]		વિગેરે	વિગેરે

“ सामि ! एह, भुंजह ” ति

ततो मया भणिअं—“ सीसं मे दुक्खइ ति,

तुब्भे पुण एयं अण्ण-पाणं मा भुंजेह, जइ मे सुणह ”

एव सो पडिसेहिओ.

कहियं च णेण तेसिं पुरिसाणं, तस्सय तावसस्स.

ततो तावसो आगतूण भणति—

“ देवाणुप्पिया ! गेण्ह देवकीयं सेसं ” ति.

मया भणिअं—“ मे ण जीरइ ” ति.

ततो सो—“ महादुद्धो अयं ” ति चिन्तेऊण गतो.

तेसिं पुरिसाणं सुहासणवरगयाणं वं भत्तमप्पणा एव

परिकरवद्धो परिवेसणं करेइ.

ततो ते अण्णाणयाए विससंजुत्तं भत्त-पाणं सुहंसुहेणं

उवभुंजेन्ति, ताव य सूरौ अत्यमिओ.

ततो तिदंढकट्ठाओ असिं कट्ठिऊणं, तेसिं 'सिसाइं छिदिता

असिहत्यो मम मूलं धावमाणो आगओ.

मम खन्धे असिं निसिरंतो मया वंचिऊण खग्गेणं निसिदुमु-
ट्ठिण्ण रोसेण आहतो, जहा से ऊरुजुयलो धरणिवट्ठे पतितो.”

कणय-परियाळेहिं रयणभूसणेहिं वेदिअङ्गुलिआ महाजणा

पुरो निविट्ठा.

अ ड च ता ली सो पा ढो.

तुम्मे ममं कओ जाणह ?

तुम्भेहिं बहुकालं तवो पालिओ.

अम्मो ! चासणं देहि.

एस तुज्झं न सुणइ.

तुमं सि मे भाया, तुमं पसमाणस्स मे सिणेहो वड्डइ-
देवलोगे वि णे पीई आसीं.

तम्मि मे सिणेहो. तुमए वि अप्पणो पुत्तो दिट्ठो.

जो तुज्झ पिओ, सो मज्झं पि.

तइ, ते, तुहं, तुमे, तु, तुम्ह, तुव, तुम, तुमो, तुमाइ, ई, ए ।

दे, दि, तहा विम्हरिअं किं इमं पल्लल-जले ण्हाणं ॥

णे, णं, मि, अम्मि, अम्ह, य, मम्ह, अहं, मं, ममं, मिमं भणह ।

अम्हे, अम्हो, णे, अम्ह, मयण-फलेहिं जइ कज्जं ? ॥

इअ पउमावई-देवीइ पूआए मालिणीउ जम्पन्ति ।

तीहिं दोहिं दुगुणिआ वेहिं च सहोहिं अन्नोन्नं ॥

एए एअम्मि चेव कज्जे उवउज्जन्तिं.

जलं दिज्जइ, निवेसह.

मे माआ सोअग्गिणा डज्झइ.

कुसलस्स पसंगो न विरुज्झइ.

न एव्यं वाहि-दोसो दोसइ.

अत्यो महेतेण जनेण संयाविअइ.

किं वा कीरउ ? नारिसो चव सइो सुवप.

सो कइं वंविअहि ? सुरो देव दिअइ.

वत्थणं धोवणत्थं खरो उववअइ.

किं गत्तइ ?

जं कीरइ, नं सण्णं कम्म.

सुअ-देवीए पसाएण आउत्तस कलं विअइ.

जा सुअ-देवओ न द्धिआइइ, ना न माणं विअए.

विअइ अइ न विआइइ, विअइ अइवा विआइए नावि।

सुवप अइ न सुआइइ, कुवइ न द्धिआइए अइवा॥

द्धिअइ अइ न द्धिआइइ, पुअइ पाइं पुआइए अइवा।

विअइ अइ न विआइइ, विअइ न धुआइए अइवा॥

खम्मइ अइ न खआइइ, हेम्मइ नी वा हेआइए जेण॥

संवपि नत्तस सइलं सुअदेवि-विअएण-पुणत्तस ॥

वण-सहिंसो-इएण ऊमरो वदविअइ.

सो पाण खेजिआइइ. किं इमे विमा वाहिअन्ते ?

सोअल-सुइं निअअं वुअइ. सोअण सोअणो हेम्मइ.

जणइया पुइवा खम्मइ.

हे सोअणो दोसोअ.

अदेहिं कज्जालि आउत्तन्ते, पुदेहिं सोअणो

आदेओअइ.

અ ડ ણ પ ચ્ચા સો પા ઢો.

અમ્હ જુમ્હ અને સહ્ય ભેદ

૧ આ પાઠમાં અમ્હ અને જુમ્હ ના વિશેષ રૂપો આપવામાં આવ્યા છે, તે ખાસ કરીને મોઢે જ કરના પડશે. તેને મોઢે નિયમો નથી તોપણ સરળતા ખાતર સરખેસરખા ખાસ રૂપોના વિભાગો એવી રીતે પાડીને બતાવેલ છે, કે જેથી કરી કાંઈક સમજણ સાથે મોઢે કરવામાં સરળતા થશે

૨ અ અમ્હ માં - અ, મ અને ણ મૂળ અંગ સાથે જુદા જુદા પ્રત્યયો લાગીને રૂપો થયેલા જણાશે તેમજ તે મૂળ અંગનેજ જ, મ્હ, મ, હ, જ્ઞ, લાગીને બીજા મૂળ અંગો થયા પછી પણ પ્રત્યયો લાગેલા જણાશે

આ જુમ્હમાં - ત, તુ, ડ, મૂળ અંગ ઉપરથી જુદા જુદા પ્રત્યયો લાગીને રૂપો થયેલા જણાશે, તેમ જ તે મૂળ અંગોને જ જ, વ, મ, હ, ઘ, જ્ઞ, મ્હ, ર્હ, વિગેરે લાગીને બીજા અંગો થયા પછી પણ પ્રત્યયો લાગીને રૂપો થયેલા જણાશે

૩ તે શિવાય બન્નેના કેટલાક જુદાજ રૂપો પણ છે:-જે, જો, મે, દિ વિગેરે

સહ્ય ભેદ.

[સમજુતી—આજ સુધી-મૂળ બેદના તેમજ ટ્રેરક બેદના ક્રિયા-પદોના કર્ત્તરિ રૂપો આપવામાં આવ્યા છે આ પાઠમાં કર્મણિ રૂપો અને ભાવે રૂપો વિષે સમજાવીયું.

કર્મણિ રૂપો અને ભાવે રૂપોને ગૂંજરાતી વ્યાકરણમાં સહ્ય-ભેદ કહેલ છે.

કોપમાં બતાવ્યા છે] અને તે આદેશોને ચાર કાળમાં પણ રૂંઝ, રૂંઝ પ્રત્યયો લાગતા નથી.

૪ દીસ [દ્રશ] અને વુચ્ [વચ્] ના કર્તારિરૂપ પ્રમાણેજ સહ્યભેદીરૂપો નિત્ય થાય છે.

કેટલાકે સહ્યભેદી અંગો:—

મૂળભેદ

વર્ત° ઘ° વિ°આ° ભવિષ્ય° ક્રિયાતિ°

૧	હસ્			હસ	હસ
	ગા			{ ગા	{ ગા
				{ ગાઅ	{ ગાઅ
	દેક્ષ			દેક્ષ	દેક્ષ
૨	હસ્ {	હસીઅ	હસીઅ	હસીઅ	
	હસિજ્ઞ	હસિજ્ઞ	હસિજ્ઞ	હસિજ્ઞ	
	ગા {	ગાર્દઅ	ગાર્દઅ	ગાર્દઅ	
	[ગે] {	ગાઈઅ	ગાઈઅ	ગાઈઅ	
	લહ {	લહીઅ	લહીઅ	લહ	લહ
		લહિજ્ઞ	લહિજ્ઞ		
	[લમ્] {	લહ	લહ	લહ	
૩	કર {	કરીઅ	કરીઅ	કરીઅ	કીર
		કરિજ્ઞ	કરિજ્ઞ	કરિજ્ઞ	કર
	[ક્ર]	કીર	કીર	કીર	કા

પ્રેરક લેદના સહલેદી અંગો:—

વર્ત° ઘ° આ°વધ° લવિધ° ક્રિયા°

૧ હમ્

હસાવિ હસાવિ
હાસ હાસ
ગાઆવિ ગાઆવિ
ગા ગા
ગાઅ ગાઅ

ગા
[મે]

૨ હસ્

{ હસાવીઅ હસાવીઅ હસાવીઅ
હસાવિજ્ઞ હસાવિજ્ઞ હસાવિજ્ઞ
હાસીઅ હાસીઅ હાસીઅ
હાસિજ્ઞ હાસિજ્ઞ હાસિજ્ઞ

ગા

[મે]

{ ગાઆવીઅ ગાઆવીઅ ગાઆવીઅ
ગાઆવિજ્ઞ ગાઆવિજ્ઞ ગાઆવિજ્ઞ
ગાઈઅ ગાઈઅ ગાઈઅ
ગાઈજ્ઞ ગાઈજ્ઞ ગાઈજ્ઞ

લહ્

{ લહાવીઅ લહાવીઅ લહાવીઅ લહાવિ લહાવિ
લાહાઅ લાહીઅ લાહીઅ લાહ લાહ
લહાવિજ્ઞ લહાવિજ્ઞ લહાવિજ્ઞ

એકવચન

અમ્હ.

૧ હં, મ્મિ,

અ—અમ્મિ, અમ્મિહ, અહં, અહયં.

૨ મ—મં, મમં, મિમં, મિ, મમ્હ,

અ—અમ્મિ, અમ્મહ, અહં,

ળ—ળે, ળં.

(अभे) } अहिज्ज अहिज्ज अहिज्ज
 जहे जहे जहे

करो करो करो
 करो करो करो
 करो करो करो
 करो करो करो
 करो करो करो
 करो करो करो

(क)

करो

वि

विणवीअ विणवीअ विणवीअ
 विणीअ विणीअ विणीअ
 वेअवीअ वेअवीअ वेअवीअ
 वेअविज्ज वेअविज्ज वेअविज्ज
 वेहेअ वेहेअ वेहेअ
 वेहेअ वेहेअ वेहेअ
 विज्ज विज्ज विज्ज
 विज्ज विज्ज विज्ज
 विज्ज विज्ज विज्ज
 विज्ज विज्ज विज्ज

भाट्टवयान

१ गी, यय, गी

अ—अहे, अहे, अहे

२ अ—अहे, अहे, अहे

भा—गी

३ म—मि, मे, मइ, मए, मयाइ, ममाइ, ममए, ममं,
ण—णे

५ म—इ—मइत्तो, मईउ, मईओ मईहिन्तो,
,,—म—ममत्तो, ममाउ, ममाओ, ममाहि, ममाहिन्तो, ममा, मत्तो,
,,—इ—महत्तो, महाउ, महाओ, महाहि, महाहिन्तो, महा,
,,—ज्झ—मज्झत्तो, मज्झाउ, मज्झाओ, मज्झाहि, मज्झाहिन्तो, मज्झा.

४-६ म—मइ, मज्झ, मज्झं, मम, मह, महं, मे,
अ—अम्ह, अम्हं.

७ म—मि, मइ, मए, ममाइ, मे,
,,—म—ममम्मि, ममस्सि, ममहिं, ममत्थ,
,,—इ—महम्मि, महस्सि, महहिं, महत्थ,
,,—ज्झ—मज्झम्मि, मज्झस्सि, मज्झहिं, मज्झत्थ,
अ—अम्ह—अम्हम्मि, अम्हस्सि, अम्हहिं, अम्हत्थ.

जुम्ह.

अेकपथन

१-त—तं,

तु—तुं, तुमं, तुवं, तुह. :

२-त—तं.

तु—तुं, तुमं, तुवं, तुह, तुमे, तुए.

३-त—तइ, तए,

तु—तुमं, तुमइ, तुमए, तुमे, तुमाइ,
दि, दे, ते, मे.

५-त—तहिन्तो, तत्तो,

तु—तुह, तुम्भ, तुज्झ, तुम्ह,

त-इ-तइत्तो, तईउ, तईओ, तईहिन्तो,

,, व-तुवत्तो, तुवाउ, तुवाओ, तुवाहि, तुवाहिन्तो, तुवा,

,, म-तुमत्तो, तुमाउ, तुमाओ, तुमाहि, तुमाहिन्तो, तुमा,

,, इ-तुहत्तो, तुहाउ, तुहाओ, तुहाहि. तुहाहिन्तो, तुहा,

,, भ्म-तुम्भत्तो, तुम्भाउ, तुम्भाओ, तुम्भाहि, तुम्भाहिन्तो, तुम्भा,

,, ज्झ-तुज्झत्तो, तुज्झाउ, तुज्झाओ, तुज्झाहि, तुज्झाहिन्तो, तुज्झा,

,, म्ह-तुम्हत्तो, तुम्हाउ, तुम्हाओ, तुम्हाहि, तुम्हाहिन्तो, तुम्हा.

४-६ त—तइ,

तु—तु, तुव, तुम, तुमे, तुमो, तुमाइ, तुह, तुहं, तुम्हं,

तुम्भ, तुज्झ, तुम्ह,

उ—उम्भ, उम्ह, उज्झ, उम्ह,

दि, इ,

ए, दे, ते.

७-त-तइ, तए,

तु-तुम्मि, तुमे, तुमए, तुमाइ,

,, -व-तुवम्मि, तुवस्सि, तुवहिं, तुवत्थ,

,, -म-तुमम्मि, तुमस्सि, तुमहिं, तुमत्थ,

,, -इ-तुहम्मि, तुहस्सि, तुहहिं, तुहत्थ,

,, -भ्म-तुम्भम्मि, तुम्भस्सि, तुम्भहिं, तुम्भत्थ,

,, -ज्झ-तुज्झम्मि, तुज्झस्सि, तुज्झहिं, तुज्झत्थ,

,, -म्ह-तुम्हम्मि, तुम्हस्सि, तुम्हहिं, तुम्हत्थ.

માત્ર એ લગાડીને વિકલ્પે કર્મણિ અંગ તરીકે
દરેક ક્રાળમાં વપરાતાં ધાતુઓ.

આઢપ્ [આઢવ્] ૧૩ કરતું
આ+રમ્.

કત્થ્ [કહ્] કહેતું. કથ્.

કીર્ [કર્] કરતું. ક્ર.

ચમ્ [ચળ્] ખેડતું. ચન્

ગમ્ [ગમ્] જતું. ગમ્

ઘેપ્ [ગિળ્] લેતું. ઘઢ્

ચિવ્ } [ચિળ્] પીણું, ઐ-
ચિમ્ }

કહે કરતું. ચિ

છિપ્ [છિવ્] સ્પર્શ કરવો
સ્પૃશ્

છુપ્ [છુવ્] છુપ્

જીર્ [જર્] જીનું થતું. જૃ

જિવ્ [જિળ્] જિતતું. જિ

હજ્ [હઢ્] બળતું વહ

જણ્ } [જાળ્] બાળતું. જા
જવ્ }

તીર્ [તર્] તરતું તૃ

ધુવ્ [ધુળ્] સ્મૃતિ કરવી. સ્તુ

દીલ્ દરિલ્ બેધું દગ્

દુભ્ [દુહ્] દોહતું. દુઢ્

ધુવ્ [ધુળ્] કંપતું. ધૂ

પુવ્ [પુળ્] પવિત્ર કરતું પૂ

વજ્ [વન્ધ્] બાંધતું. વન્ધ્

મળ્ [મળ્] ભણતું, મળ્

મુજ્ [મુજ્] ખાતું. મુઝ

સ + } રજ્
અણુ+ } [રન્] આગ્રહ કરવો
ડવ + } રધ્

રમ્ [રન્ધ્] રોકતું. રધ્

રવ્ [રોવ્] રોતું. રવ્

લમ્ [લઢ્] લેતું, ભેળવતું. લન્

લિમ્ [લિઢ્] ચાતું. લિહ્

લુવ્ [લુળ્] કાપતું. લૂ

વાહિપ્ [વાહર્] બોલાવતું.

વિ+આ+હ

વિઢપ્ [અજ્] પેદા કરતું.

અર્જ

વુચ્ વચ બોલતું. વચ્

વુમ્ [વહ્] પાડેતું, પાંતું. વહ

સિપ્ { ણિહ- } સ્નેહ રાખવો.
{ સિચ્ } સ્નેહ

સિચતું. સિચ્

સુવ્ [સુળ્] સાંભળતું. શ્રુ

નીચ ન૦ કંઠ્ય નીચ.

પડમાવદે ના૦ પદ્માવતી દેવી.

પલ્લવ નાન્ય૦ ખાખોચીયું પલ્લવ

પસવ ન૦ ૧ ઉત્પત્તિ ૨ રૂ.૩.

પ્રસવ

પસાય ન૦ મહેરબાનો પ્રસાદ

પસંગ ન૦ પ્રસંગ, સંબંધ પ્રસંગ

વલાયા ના૦ ખગલી વલાકા

મયળ-ફલ નાન્ય૦ મીઠળ

મદન-ફલ

મહિય ૪૦૫૦ ૬૦ વિ૦ પૂજેહું

મહિત.

માલૂર ખિલું

માલિની ના૦ માલણ માલિની

મુસ્તા ના૦ મોથ મુસ્તા

રમણ નાન્ય૦ રમણ.

લોદ્ધ ન૦ લોદ્ધવું ઝાડ લોદ્ધ-

વદ્ધાવ પ્રેન્ધા૦ ૧. મોદું કંરણ,

૨ પદ્માવતુ વદ્ધાવિય.

વિદ્ધિણ ૪૦૫૦૬૦ વિ૦ આપેહું,

વિસ્તારેલ વિકીર્ણ.

વંચ ૫૦ ઉતરણું. વચ્ચ

સહર્દે ના૦ સહર્દીતું ઝાડ

ને હાથીને ભાવે છે.

સવેન્ટ વિ૦ ડોટીયા સહિત.

સહલ વિ૦ સરળ.

સુભદેવી } ના૦ શ્રુતદેવી

સુભદેવતા } ૨૨૨૫ શ્રુતદેવતા

પવયણદેવી } તીર્થેવી પ્રવચનદેવી

વાળી } વાળી

સેલ ન૦ પર્વત શેલ.

પ્રાકૃત વાક્યો.

તં, તું, તુવં, તુહ, તુમં આળેહ નવાઈ નીચ-કુસુમાઈ.

મે, તુઝમે, તુઝ્મોદે, તુઝ્મે તુઝ્જાસણં દેહ. ૧

તુઝ્મે, તુઝ્જે પ્હાયદ. અહિણવ-ફલહાર-પત્તિઆળયળે-

તં, તું, તુમં, તુવં, તુહ, તુમે, તુણ સંપયં મળિમો. ૨

વો, તુઝમે, તુઝ્જોદે, તુઝ્મે, તુઝ્જે અ, મે અ, તુઝ્મે અ

મળિમો, ન કિમ્ રહ પ્હાયદ પલ્લે દદુર-મળણ ? ૩

तुमु, तुज्जेसु, तुहेसु अ, तुवेसु, तुम्हेसु, तुवसु, तुब्भेसु, तुमसु,
तुमेसु अ, तुहसु अ, भिसिणि-दलाहरणम् आदिसिमो. १४

तुव्भामु, तव्भसु, तद्वा तुम्हसु, तुम्हासु, तद् य तुज्झासु,
तुज्झसु अ, आदिसामो नव-जम्बु-फलोवहारम्मि. १५

अम्मि, म्मि, अम्हि, अहयं, इम्, अह, माल्लर-पल्लवे लेमि.
अम्हम्हे, अम्हो, मो, भे, वयमवि लोद्ध-कुसुमाइं १६

मे, मि, ममं, ममए, मद, ममाइ, णे, तद् मए, मयाइ तद्वा,
अम्हाहि, अम्ह, अम्हे, णे, अम्हेहि अ जवा गेज्झा. १७

मज्झत्तो इव, महत्तो, तद्वा मइत्तो, तद्वा ममत्तो वि,
अम्हत्तो तद् गिण्हेह कुडय-तरुणो पसूणाइं. १८

मे, मइ, मम, मह, मज्झं, महं, तद्वा मज्झ, अम्ह, अम्हं च,
णे, णो, अम्हे, अम्हो चम्पय-रुलीआउ गिज्झाओ. १९

अम्हाणं, मज्झाण, ममाण, ममाणं, महाण य, महारणं,
अम्हाण य, मज्झाणं, हत्थे धव-पसव-दामाइं. २०

मि, मइ, ममाइ, मए वि अ, अम्हम्मि, ममम्मि मे, तद्
महम्मि, मज्झम्मि अ, थल-नलिणी-कुसुमाहरणे निउत्तव्वं. २१

अम्हेसु, ममेसु, तद्वा महेसु, मज्जेसु, तद् य अम्हासु,
आदीसह सल्लर्-तरु-नव-कुसुमाहरण-कम्मग्मि. २२

लक्खेहिं पि ण्णिज्जइ ण्ण्वइ कोदिहिं अहव मन्ताणं;
मुय-देवआ युणिज्जइ न जा, न ता चिन्वए नाणं. १

[illegible]

ᐱᕐᕐᕐ ᐱᕐᕐᕐ

- १-जस मय सुगुण्ड, जेवई कस, जोगुण्ड पाव,
 पुनई अण्ण-कूळ पुण्ड, मईअ सुअ-देवि.
 २ जोग वादेजई दिअए सुअ-देवी, नेण कज्जए कस,
 कणिपजई कलि-ललिअ, लिहिएण अण्णम आकठ
 ३ जवई मयो, जहिएजई पाव, जण सु वज्जई न धम्मो.
 ४ धणिपजजई जेहि थुई पवण-देवीई पावेण
 ५ पावाउ जणुकजई, अणुकणिपजई धवाउ, पुअए
 ५ उवकजई, उवकणिपजई नययो, सो जणव बाणी.
 ६ खसई कुवीर-सेली, खणिएजई मुलओ वि पाव-वह,
 ६ जसई कली, जहिएजई कस, सुअ-देवि-सोण.
 ७ सुअ-देवि सोअ-ओ अवाइय-मवि-निबल-पणेण
 ८ जसई संसार-इई, मोई इ-नेण इ-नव.
 ९ कुज्जव गाई, कुज्जव मयो, लिज्जव खई व नेण सु,
 ८ पवण-गाई-बाहि-कलीर न इहिएजए जेण.
 ९ जेहि जवणई कियो, जहिवजई जेहि जजळ मण,
 ९ अजिजई जेहि सिरी, सवेहि वि नेहि क्षण्ण.

प चा सो पा ढो.

तुमे चन्दिज्जमाणो मणसा जुज्झइ.
 दिज्जमाणं न गिण्हन्ति.
 उवगायमाणोओ कुलवद्दओ चिहन्ति.
 कहं सो मया विद्याणियव्यो ?
 दुवे विज्जाओ सिक्खाविओ.
 हीरमाणो पवुद्धो पत्तामि पुरिसं.
 से दारिआए पाणिं गेण्हाविओ.
 दुवे मुदा कारिआओ, हत्थे ये ठाविआओ.
 भाउगं मारावेऊणं गओ.
 भाउ-वायगं मारेउं गओ,
 अम्हेहिं सदावेउं न सक्को.
 तं सदावेत्ता एवं वयासी-
 तुरगं चन्धावेऊणं चारेमाणो अच्छामि.
 आणावेऊण रहं चडइ.
 साहुणो दरिसाविआ.
 पोत्त-वेन्टलियं काउण हक्कारिओ णेण हत्थी.
 दुह-पञ्जराओ मोइज्जन्तो कहं न इच्छिहिइ ?
 सुहं अप्पेऊणं आगओ.
 दारगं उड्ढाविअ एगा तरुणी हिआ.

पुनर-विषमण-निमित्तं पुनरं विषमोअ.
 पयं वेत्तिमज्जा देवो अउइ.
 स कालेज्जा कडिओ कण्डओ.
 पयदिवओ देओ.
 पिअरं सुत्तससमाणो वंकाइ, यालं च वेळिवइ.
 जावळिमाणं अमाणं यालो विदरिस्सइ.
 सोय-आले अणो सुहेअणं, जालं च दुक्खणं.
 पुणं पिइअमाणो इत्थिअणपपसं, विइयाणं इत्थो-
 यमाणं अणुपइज्जा इ गहिओ.
 देसयमाणं सज्जणं पुअइ.
 पुसो इत्थिरो यालो कइं अज्ज रोविरो देसिइ ?
 योत्तरे सदावेइ.
 पुअ सुत्तससो किया अज्ज दिइओ स.
 वइ-दिवसो न गमयणा.
 उअमन्तो प मविअवयाणं सोरियवपरे विइओ.
 नइअयाइ देवोइ पिइं पिइं पिअलं विगारे-
 वलओ अइ.
 मइयं सोहिइं ऊलं गइअ.
 जो सइं मरइ, सो उत्तिओ; जो नेण समं मरइ,
 सो मविमओ; जो नेण मरिअइ, सो अथमो.

ए गा व न्नो पा ढो

[સમજૂતી:- પ્રાકૃતભાષામાં ધાતુઓ વિષે:-

૧. કેટલાક ધાતુઓ એવા છે કે:-

૧. સંસ્કૃત ધાતુઓ પ્રાકૃતમાં વપરાયા હોય છે. મળામિ.
૨. સંસ્કૃત ધાતુઓમાં અક્ષર પરિવર્તનના નિયમ પ્રમાણે ફેરફાર પામ્યા હોય છે. કહ્મહ, ચહ્મહ.

૩. કેટલાક દેશ પ્રાકૃત ધાતુઓ છે: તે બે રીતે છે:-

૧. કેટલાક તદ્દન દેશરૂપ છે. કુમ્મફુલ્લહ. ઉપાડવું. ડહેવું.
૨. ત્યારે કેટલાક સંસ્કૃત ધાતુઓના આદેશરૂપ છે. તે નીચે પ્રમાણે:-

૧. કેટલાક સંસ્કૃત ધાતુઓના વિકલ્પે આદેશરૂપ છે. કહ્મહ, સાહ્મહ. [બ કેપ]
૨. કેટલાક સંસ્કૃત ધાતુઓના નિત્ય આદેશરૂપ છે. ગળ્લહ ગુ'થે છે. [અ કેપ]
૩. કેટલાક ગ્રેરક ધાતુઓના વિકલ્પે આદેશરૂપ છે. લ્લહ, છાયેહ. ઢ'કાવે છે. [પાઠ. ૪૭]
૪. કેટલાક ભુદા ભુદા ખાસ અર્થોમાં આદેશ થાય છે. કમ્મહ. હળ્મહત કરે છે. [આ કેપ]
૫. કેટલાક ભુદા ભુદા ઉપસર્ગોને ગોળે આદેશો પામે છે. ણિવ્વલહ, ણિવ્વજ્જહ; સારહ-પહરહ.
૬. ભુદા ભુદા કૃદ-તોના પ્રત્યયો પર છતાં કેટલાક આદેશો થાય છે. [કે કેપ] ઘેત્તું, ઘેત્તૂળ, ઘેત્તવ્વં.
૭. કેટલાક ધાતુઓ કર્મણિ-ભાવે પ્રયોગમાં વિકલ્પે ભુદા પ્રકારના થાય છે. [પાઠ ૪૬] જિવ્વહ, જિણિજ્જહ.

‘ହାତ୍ତେ, ହାତ୍ତେ ମାଧ [‘ହାତ୍ତେ ହାତ୍ତେ. ଓ ମାଧ
ଧର ମହାତ୍ତେ ବିଧି ମାଧ୍ ପ୍ରାଚର ହେବେ ମାଧ୍ ମାଧ୍ ୩

[ମାଧ୍ ୩. ୩] ମାଧ୍

‘ହାତ୍ତେ, ହାତ୍ତେ. ଓ ମାଧ୍ ବିଧି ମାଧ୍ ବିଧି
ମାଧ୍ ମାଧ୍ ହାତ୍ତେ ହାତ୍ତେ ମାଧ୍ ମାଧ୍ ମାଧ୍ ମାଧ୍ ମାଧ୍ ୩

[ମାଧ୍ ୩. ୩. ୨] ହାତ୍ତେ

‘ହାତ୍ତେ. ଓ ମାଧ୍ ମାଧ୍ ହାତ୍ତେ ହାତ୍ତେ ମାଧ୍ ମାଧ୍ ମାଧ୍ ୩

[ମାଧ୍ ୩. ୩. ୩] ହାତ୍ତେ

‘ହାତ୍ତେ. ଓ ମାଧ୍ ମାଧ୍ ହାତ୍ତେ ହାତ୍ତେ ମାଧ୍ ମାଧ୍ ମାଧ୍ ୩

[ମାଧ୍ ୩. ୩. ୪] ହାତ୍ତେ

‘ହାତ୍ତେ. ଓ ମାଧ୍ ମାଧ୍ ହାତ୍ତେ ହାତ୍ତେ ମାଧ୍ ମାଧ୍ ମାଧ୍ ୩

[ମାଧ୍ ୩. ୩. ୫] ଓ ମାଧ୍ ମାଧ୍

‘ହାତ୍ତେ. ଓ ମାଧ୍ ମାଧ୍ ହାତ୍ତେ ହାତ୍ତେ ମାଧ୍ ମାଧ୍ ମାଧ୍ ୩

ଓ ମାଧ୍ ହାତ୍ତେ ହାତ୍ତେ ମାଧ୍ ମାଧ୍ ମାଧ୍ ୩

[ମାଧ୍ ୩. ୩. ୬]

‘ହାତ୍ତେ. ହାତ୍ତେ. ଓ ମାଧ୍ ମାଧ୍ ହାତ୍ତେ ହାତ୍ତେ ମାଧ୍ ମାଧ୍ ୩

[ମାଧ୍ ୩. ୩. ୭] ହାତ୍ତେ. ଓ ମାଧ୍ ମାଧ୍ ହାତ୍ତେ ହାତ୍ତେ ମାଧ୍ ମାଧ୍ ୩

[ମାଧ୍ ୩. ୩. ୮] ହାତ୍ତେ-ହାତ୍ତେ

ଓ ମାଧ୍ ମାଧ୍ ହାତ୍ତେ ହାତ୍ତେ ମାଧ୍ ମାଧ୍ ମାଧ୍ ୩

— ଓ ହାତ୍ତେ ହାତ୍ତେ ମାଧ୍ ମାଧ୍ ମାଧ୍ ମାଧ୍ ୩

— ଓ ମାଧ୍ ହାତ୍ତେ ହାତ୍ତେ ମାଧ୍ ମାଧ୍ ମାଧ୍ ମାଧ୍ ୩

[ମାଧ୍ ୩. ୩. ୯] ଓ ମାଧ୍ ମାଧ୍

ମାଧ୍ ମାଧ୍ ମାଧ୍ ମାଧ୍ ମାଧ୍ ମାଧ୍ ମାଧ୍ ମାଧ୍ ମାଧ୍ ୩

[ମାଧ୍ ୩. ୩. ୧୦] ମାଧ୍

ଓ ମାଧ୍ ମାଧ୍ ମାଧ୍ ମାଧ୍ ମାଧ୍ ମାଧ୍ ମାଧ୍ ମାଧ୍ ୩

હુન્તિ, મયદ્, ઉદ્ભુમદ્] લેદ્, દેદ્, ધાવદ્,
ધ્રુવદ્, રોવદ્, દ્યવદ્, નાસદ્. વિગેરે.

૨. ઉપર કહેલા દરેક ધાતુઓ સ્વરાન્ત અને વ્યજનાન્ત એમ બે ભાગમાં વહેંચાયેલા છે —

૧ જ સિનાયના સ્વરાન્ત ધાતુઓને વિકલ્પ પ્રત્યય જ વિકલ્પે, અને વ્યજનાન્તને નિત્ય લાગે છે

૩ પ્રાકૃત ભાષામાં પણ પ્રયોગો તથા છે કર્તારિ, કર્મણિ અને ભાવે

૪. ત્રણ પ્રયોગોમાં —

૧ કાળના પ્રત્યયો તથા જાતના વર્તમાન, ભૂત અને ભવિષ્ય.

૨ અને અર્થના તથા જાતના પ્રત્યયો લાગે છે આદ્યર્થ, વિષ્યર્થ, અને ક્રિયાતિપત્યર્થ

૫ ત્રણ પ્રયોગોમાં — પાત્રેય કાળ તથા અર્થોમાં

ધાતુઓના બે જાતના પ્રયોગો મળે છે —

૧ મૂળ ધાતુના, તે મૂળ ભેદ જહેવાપ છે.

૨ અને સાધિત ધાતુઓના, તે મુખ્યપણે —

પ્રેરક, ઇચ્છાદર્શક, નામધાતુ, વારંવાર કે અત્યન્ત અર્થના.

૬. ઉપર લખેના દરેક ધાતુઓના, ત્રણેય પ્રયોગોમાં, પાત્રેય કાળ અને અર્થોમાં, મૂળભેદના તથા સાધિત ધાતુઓના બે રીતે પ્રયોગો મળે છે.

૧ ક્રિયાપદ રૂપે ૨ અને દૃઢન્ત રૂપે

૩ ક્રિયાપદમાં ક્રિયા અપૂર્ણ હોય છે—ચતી હોય છે, એવો ભાવ હોય છે

૪ દૃઢન્તમાં ક્રિયા પૂરી થઈ હોય છે એવો ભાવ હોય છે.

૭. ખાસ ક્રિયાપદો નીચે પ્રમાણે થાય છે —

૧ કર્તારિ પ્રયોગમાં—પાત્રેય=કાળના અને ત્રણેય અર્થના

કર્મણિ પ્રયોગમાં—પાત્રેય=કાળના અને ત્રણેય અર્થના

ભાવે પ્રયોગમાં—પાત્રેય=કાળના અને ત્રણેય અર્થના

૨ પ્રેરક અથવા પરથી કર્તારિ પ્રયોગમાં—પાત્રેય=કાળ અને અર્થના.

ក្រុមហ៊ុន

ከ ዘወትር ይከፈሉ 'ሀገራዊ ክብር' 'ብሔራዊ ክብር' : 1937 አካባቢ ፤

၇။ ပုဒ်မ ၁၂

[illegible]

716291461

ከዚህ 'ዘመን' አካል 'ገጽ' አካል : 12-34 ይገኛል

—፪ ከሰኞ ይታዩ ይህን ስራ በገዢዎች '፬

[illegible]

Էրե Լճի հիմն յալլելիկ հիմն ինչ Լճի Էլե, Էլե Դ

‘‘ହେ ଶୁଭ ଆଜି ଲୁହେ ଲୁହାଣେ ପ୍ରାଣେ’’

[illegible]

13ମି 14ମି ମାତ୍ର-ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟର ପ୍ରାଥମିକ 'କେନ୍ଦ୍ର' ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ

[illegible]

ገንዘብና የሥራ ልማት ስልጣን ለሀገራዊ ጥቅም ለማግኘት ይረዳል።

[illegible]

• 1973 12ክብረ ነገሥት ዳኤ '18 ነገሥት 12ክብረ ነገሥት 3 1231/1973

11. b1b

b6 b7C 14-00000-244-14414444 14414444 87219-0

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

1993

ଏହା ଫଳାଫଳ ହେଉଛି ଯେ ଯଦି ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ଶରୀରରେ ଶରୀରର ଶକ୍ତିର ସ୍ତର ଉଚ୍ଚ ହୁଏ, ତେବେ ସେ ବ୍ୟକ୍ତିର ଶରୀରର ଶକ୍ତିର ସ୍ତର ଉଚ୍ଚ ହୁଏ।

ከፊት

Էդա Երկ ԿԼԵԻՆ-ԻԿԵԼԵԿ ԷՅՍԿ ՍԺԵՆ ԻԵՒԵ ԳՅԱՅ ԼԱՆՐ

Wjzhe lre

[illegible]

Պայտեք իւր անդ-հեղին-իւղիւղէն յայտէք Ստեփն իւր աշակէն

[સૂચના—દરેકના ભાગે પ્રયોગના કૃદન્તો ફક્ત નાન્યતઃ જાતિભાજ વાપરવા]

૪ ક્રિયાતિપત્તિ અર્થના કૃદન્તો નણેય પ્રયોગો, નણેય જાતિ અને સાતેય વિભક્તિમા

૫ નિષ્પર્થ કૃદન્તો —કોઇ વખત કર્તારિમા અને ઘણે ભાગે કર્મણિ તથા ભાગ પ્રયોગોમા નણેય જાતિમા અને માતેય વિભક્તિઓમા

૬ {હિતરર્થ કૃદન્તો— } નન્ને, ઘણે ભાગે ભાગે પ્રયોગમાજ
{અન્યથા કૃદન્તો—} અને અન્યથા તરીકે વપરાય છે

૭ આ ઉપરાંત નણેય પ્રયોગોમા, નણેય જાતિમા રાખોદય અનેક જાતના કૃદન્તો બને છે ને તેના સાતેય વિભક્તિમા રૂપો થાય છે [અહીં માત્ર કેટલાક ઉપયોગોજ ગણાવીશું]

૮ ઉપર જણાવેલી સાતેય રીતે માધિત ધાતુઓના પણ દરેક પ્રયોગ, દરેક જાતિ, અને દરેક વિભક્તિમા કૃદન્તોના રૂપો થાય છે

૯ પ્રયોગોની સામાન્ય સમજ

૧ ક્રિયાપદનો મુખ્ય સબ્ધ કર્તાપદ સાથે હોય તો તે કર્તારિ પ્રયોગ
૨ ક્રિયાપદનો મુખ્ય સબ્ધ કર્મપદ સાથે હોય તો તે કર્મણિ પ્રયોગ

૩ ક્રિયાપદ કોઇ પણ બીજા પદ માથે સબ્ધ ન ધરાવતું હોય, ફક્ત ક્રિયાનોજ અર્થ સૂચવતું હોય, ત્યારે ભાગે પ્રયોગ

૪ કર્તારિ પ્રયોગોમા કર્તાપદ પહેલીમા અને એક કે બે કર્મ પદો, બીજી વિભક્તિમા આવે છે

૫ કર્મણિ પ્રયોગોમા —

૧ સામાન્ય રીતે કર્મ પદ પહેલી વિભક્તિમા અને કર્તાપદ બીજી વિભક્તિમા આવે છે

['ଶ୍ରୀ କୃଷ୍ଣ ପ୍ରାଣବିଶେଷ ଓ ପ୍ରାଣେ ଥିବାରୁ 'ନାହିଁ ପ୍ରାଣିକ
ସ୍ୱାଦେ ପ୍ରାଣେ ଓ ଶାନ୍ତିଶାନ୍ତି 'ପ୍ରାଣ ଶାନ୍ତି ପ୍ରାଣ ଶାନ୍ତିକାନ୍ତି]

'ଶ୍ରୀ ନାହିଁକି ପ୍ରାଣ ନାହିଁ ଓ ଶ୍ରୀ ନାହିଁ ନାହିଁକି
ପ୍ରାଣ ନାହିଁ 'ପ୍ରାଣେ ନାହିଁକି ଶାନ୍ତି ଶାନ୍ତି ଶାନ୍ତିକି ପ୍ରାଣେ ଓ

'ଶ୍ରୀ ନାହିଁକି କୃଷ୍ଣବିଶେଷ ଓ ଶ୍ରୀ 'ନାହିଁ ସ୍ୱାଦେ ପ୍ରାଣେ ଓ
'ଶ୍ରୀ ନାହିଁକି ଶ୍ରୀ କୃଷ୍ଣ ଓ ଶ୍ରୀ ନାହିଁ ସ୍ୱାଦେ ପ୍ରାଣେ ଶାନ୍ତିକାନ୍ତି]

—:ନାହିଁକି ପ୍ରାଣେ ପ୍ରାଣେ ଶାନ୍ତି ଶାନ୍ତି

'ଶ୍ରୀ ନାହିଁକି
ନାହିଁକି ଶାନ୍ତି ନାହିଁକି ନାହିଁକି ନାହିଁକି ନାହିଁକି ନାହିଁକି
'ଶ୍ରୀ ନାହିଁକି ନାହିଁକି ନାହିଁକି ନାହିଁକି ନାହିଁକି ନାହିଁକି
ନାହିଁକି ନାହିଁକି ନାହିଁକି ନାହିଁକି ନାହିଁକି ନାହିଁକି

—:ନାହିଁକି ନାହିଁକି ନାହିଁକି

'ଶ୍ରୀ ନାହିଁକି
ନାହିଁକି ନାହିଁକି ନାହିଁକି ନାହିଁକି ନାହିଁକି
ନାହିଁକି ନାହିଁକି ନାହିଁକି ନାହିଁକି ନାହିଁକି ନାହିଁକି

'ଶ୍ରୀ ନାହିଁକି ନାହିଁକି ନାହିଁକି ନାହିଁକି ନାହିଁକି
ନାହିଁକି ନାହିଁକି ନାହିଁକି ନାହିଁକି ନାହିଁକି ନାହିଁକି

—:ନାହିଁକି ନାହିଁକି ନାହିଁକି

'ଶ୍ରୀ ନାହିଁକି ନାହିଁକି ନାହିଁକି ନାହିଁକି ନାହିଁକି

'ଶ୍ରୀ ନାହିଁକି ନାହିଁକି ନାହିଁକି ନାହିଁକି ନାହିଁକି
ନାହିଁକି ନାହିଁକି ନାହିଁକି ନାହିଁକି ନାହିଁକି ନାହିଁକି

'ଶ୍ରୀ ନାହିଁକି ନାହିଁକି ନାହିଁକି ନାହିଁକି ନାହିଁକି
ନାହିଁକି ନାହିଁକି ନାହିଁକି ନାହିଁକି ନାହିଁକି ନାହିଁକି

—:ନାହିଁକି ନାହିଁକି ନାହିଁକି ନାହିଁକି ନାହିଁକି

નિયમો:—

સાધિત ધાતુઓ વિષે:—

૧. નામને વિકલ્પે જ પ્રત્યય લગાડીને પ્રાકૃત નામ ધાતુ બનાવાય છે.
૨. ઈચ્છાદર્શકમાં સ પ્રત્યય લાગ્યો હોયો અને ધાતુનો આદિ અંગને કે સ્વર બેવડાયેલા હોય છે.
૩. તેવીજ રીતે ચલ્લન્ત અને ચલ્લુચન્તમાં પણ ધાતુનો આદિ ભાગ બેવડાયો હોય છે.
૪. ઉપરના ત્રણેય જાતના પ્રયોગો ઘણે ભાગે સંસ્કૃત પ્રયોગો ઉપરથી અક્ષર પરિવર્તનના નિયમો પ્રમાણે ફેરફાર થઇને પ્રાકૃતમાં વપરાયેલા હોય છે.
૫. દરેકના તૈયાર અંગોના ક્રિયાપદના અને કૃદન્તોના રૂપો મૂળભેદ, પ્રેરક, સહભેદ તથા કૃદન્તો માટે પહેલાં આપેલા નિયમો ધ્યાનમાં રાખીને કરવા.

કૃદન્તો વિષે:—

૧ સવિધ્ય કૃદન્ત:—

નર૦ નાન્ય૦માં સ્સન્ત, સ્સમાણ અને [નારીજાતિમાં સન્તા, સ્સમાણા સ્સર્ઙ પ્રત્યયો ધાતુના મૂળ અંગને, પ્રેરક અંગને, ગમે તે સાધિત અંગને લગાડવાથી કર્તારિ અને સહભેદી એમ બન્ને જાતના સવિધ્ય કૃદન્ત બને છે.

૨ વર્તમાન કૃદન્ત:—

ઉપર પ્રમાણેજ દરેક જાતના અંગને વર્તમાન કૃદન્તના પ્રત્યયો લગાડવાથી ત્રણેય જાતના કર્તારિ તેમજ સહભેદી વર્તમાન કૃદન્તો બને છે.

૩ કેટલાક ઈચ્છાદર્શક, અને ચલ્લન્ત તથા ચલ્લુચન્તના કૃદન્તો કોપમાં આપવામાં આવ્યા છે.

‘હ તાહી તાહ દાફેરે રાહરફ દુલ્લખ લિલિ તાહ ‘હ
 હાહ લિલિ કે પુઠિત્ત પુઠ રેહ તાહ [ક-૧૫]] યાહ ૭
 ‘હ તાહી સપ્તપુત્ર દેવતાના હાહ લિલિ તાહી યાહ ૮
 ‘હ હાહ સપ્તપુત્રતા તાહી યાહ યાહ [ક-૧૬]] કે ૬

‘હ તાહ

યાહ પુ યાહ તાહી પુઠિત્ત પુઠ રેહ તાહી યાહ ૫
 યાહ યાહ યાહ ‘હ તાહી તાહી પુઠિત્ત

તાહી યાહ પુઠેરે દુલ્લખ-પુઠિત્ત, કાહી રાહરફ ૨
 યાહી, યાહી, યાહી ‘હ પુઠ પુઠેરે તાહી

તાહી રાહરફ તાહી પુઠિત્ત તાહી યાહી કે પુઠિત્ત

—પુઠેરે રાહરફ ૩

યાહી, યાહી, યાહ ‘હ પુઠ પુઠેરે

તાહી પુઠિત્ત તાહી યાહી, યાહી, યાહી [ક-૧૭]] કે પુઠિત્ત

—પુઠેરે તાહી ૪

[૦૧] યાહી, યાહી, યાહી ‘હ પુઠ પુઠેરે તાહી

તાહી પુઠિત્ત તાહી યાહી, યાહી [ક-૧૮]] યાહી

—પુઠેરે દુલ્લખ ૬

—પુઠેરે લિલિલિલિ રાહરફ ૬

[તાહી કે] ‘હ તાહી યાહી પુઠિત્ત

‘હ રાહ લિલિલિ રાહ રાહી પુઠિત્ત રાહરફ પુઠિત્ત ૬

‘હ તાહી પુઠિત્ત ‘હ તાહી

તાહી રાહી પુઠિત્ત પુઠિત્ત તાહી પુઠિત્ત તાહી ૬

પુઠિત્ત ‘હ પુઠ પુઠેરે પુઠ પુઠિત્ત તાહી

પુઠિત્ત તાહી તાહી તાહી રાહી, યાહી યાહી

યાહી, યાહી પુઠિત્ત તાહી, રાહી, રાહી, રાહી ૬ ૫

[તાહી કે] ‘હ તાહી તાહી રાહી પુઠેરે પુઠ

તાહી ‘હ તાહી તાહી પુઠેરે પુઠ તાહી રાહરફ ૨

કેટલાક રૂપોના નમુનાઓ

ઈચ્છાં કર્ત્વં	સુસ્ત્સહ.	સેવા કરવા ઇચ્છે છે.
" કર્મં	સુસ્ત્સિજ્જહ.	સેવા કરવા ઇચ્છાય છે.
" કર્ત્વં પ્રેં	સુસ્ત્સાવહ.	સેવા કરવા ઇચ્છાવે છે.
" કર્મં પ્રેં	સુસ્ત્સાવિજ્જહ.	સેવા કરવા ઇચ્છાવાય છે.
" કર્ત્વં વં હં	સુસ્ત્સંતો, સુસ્ત્સમાણો.	સેવા કરવા ઇચ્છતો.
" કર્મં વં હં	સુસ્ત્સિજ્જન્તો, સુસ્ત્સીઅન્તો,	
	સુસ્ત્સિજ્જમાણો, સુસ્ત્સીઅમાણો.	સેવા કરવા ઇચ્છાતો.
" કર્ત્વં પ્રેં વં હં	સુસ્ત્સાવેન્તો. વિગેરે	સેવા કરવા ઇચ્છાવતો.
" કર્મં પ્રેં વં હં	સુસ્ત્સાવિજ્જેન્તો.	સેવા કરવા ઇચ્છાવાતો.
" હેં હં	સુસ્ત્સિહં-સેહં.	સેવા કરવા ઇચ્છવાને.
" પ્રેં હેં હં	સુસ્ત્સાવિહં.	સેવા કરવા ઇચ્છાવવાને.
" સંં ભૂં હં	સુસ્ત્સિજ્ગ.	સેવા કરવા ઇચ્છીને.

”	દાંં ઋં યેંં ફંં	સુસ્મસાવિક્ષ્ણ.	સેવા કરવા ઇચ્છાવીને.
”	કર્મં ઋં ફંં	સુસ્મસિચ્છો.	સેવા કરવા ઇચ્છેડો.
”	યેંં કર્મં ઋં ફંં	સુસ્મસાવિક્ષો.	સેવા કરવા ઇચ્છાવાયેડો.
”	ભાવેંં ફંં	સુસ્મસા.	સેવા કરવાની ઇચ્છા.
”	કર્ત્તં ફંં	સુસ્મસુ. વિં	સેવા કરવા ઇચ્છનાર
”	વિંં ફંં	સુસ્મ—સણિજ્જો,—સળીયો.	સેવા કરવા ઇચ્છવા યોગ્ય.
”	કર્ત્તં ઋં કાળ	સુસ્મસીચ.	સેવા કરવા ઇચ્છ્યું.
”	કર્મં ઋં કાં	સુસ્મસિજ્જીચ.	સેવા કરવા ઇચ્છાયું.
”	કર્ત્તં યેંં ઋં કાં	સુસ્મસાવીચ.	સેવા કરવા ઇચ્છાગ્યું.
”	કર્મં યેંં ઋં કાં	યુષ્મસાચિલી.	સેવા કરવા ઇચ્છાગ્યું.
”	કર્ત્તં ભાવિં કાં	યુષ્મસાસામિ.	સેવા કરવા ઇચ્છાવાયું.
”	કર્મં ભાવિં કાં	સુસ્મસિસ્સામિ.	હું સેવા કરવા ઇચ્છીશ.
”	કર્મં ભાવિં કાં	સુસ્મસાવેહિદ્.	હું સેવા કરવા ઇચ્છાઈશ.
”	કર્મં યેંં ભાવિં કાં	સુસ્મસાવેહિદ્.	તે સેવા કરવા ઇચ્છાવશે.
”	કર્મં યેંં ભાવિં કાં	સુસ્મસાવેહિદ્.	તે સેવા કરવા ઇચ્છાવશે

”	કર્તૃં ભવિં કૃં	{	સુસ્ત્-સ્સન્તો-સ્સમાળો.	સેવા કરવા [ભવિષ્ય
”	કર્મં ભવિં કૃં			કાળમાં] ઇચ્છતો. ૨. ઇચ્છાતો.
”	કર્તૃં આં વિં અર્થં		સુસ્ત્સદ.	૧ સેવા કરવા ઇચ્છે.
,	કર્મં આં વિં-અર્થં		સુસ્ત્સસિન્જડ.	૨ સેવા કરવા ઇચ્છવું નેઈએ.
”	કર્તૃં પ્રેં આં વિં		સુસ્ત્સાવેડ	૧ સેવા કરવા ઇચ્છાય.
				૨ સેવા કરવા ઇચ્છાવું નેઈએ.
”	કર્મં પ્રેં આં વિં		સુસ્ત્સાવિજ્જડ.	૧. સેવા કરવા ઇચ્છાવે.
				૨. સેવા કરવા ઇચ્છાવું નેઈએ.
”	કર્તૃં કર્મં ક્રિયાતિં		સુસ્ત્સેજ્જ-જ્જા.	૧. સેવા કરવા ઇચ્છાવાય.
			-સેન્તા-સેમાળા. [ના.]	૨. સેવા કરવા ઇચ્છાવાવું નેઈએ.
”	કર્તૃં કર્મં પ્રેં ક્રિયાતિ		સુસ્ત્સાવેજ્જ-જ્જા.	૧. સેવા કરવા ઇચ્છથેા હોત.
				૨. સેવા કરવા ઇચ્છાવતેા હોત.

નિગ્રેર દરેક રૂપે વિધાર્થિએ સ્વયં નોટમાં સંપૂર્ણ તૈયાર કરીને સમજવા.

નામધાતું

ગરુઆહ ગરુઆઘહ

ગુરુકાયતે [ગુરુ જીવે. ધાય છે]

ધક્ષુઅન્ત

ઉપર પ્રમાણે દરેક જાતના રૂપો ધાય.

ચંકમહ ચઢમીતિ વારંવાર કે ખુબ ચાલે છે.

ઉપર પ્રમાણે દરેક રૂપો ધશે.

ધક્ષન્તં

જાલપ્પહ

જાલપ્યતે

[વારંવાર કે ખૂબ બોલે છે]

જાજલ્લહ

જાંજલ્યતે

વારંવાર કે ખુબ બળે છે.

ઉપર પ્રમાણે દરેક જાતના યથાયોગ્ય રૂપો ધાય છે.

નંર

નારી

નાન્યતર

કર્ત૦ કૃંં વિં

સાવજો [શ્રાવકઃ]

સાવિખા

[શ્રાવિકા]

૦

” ” ”

ધમ્મગો [ધાતકઃ]

ધમ્મગો

[ધાતિકા]

૦

જાન્યગો [જાન્યકઃ]

જાહ્યા

[જાન્યિકા]

૦

દાયારો [દાયારઃ]

દાર્હે

[દાત્રી]

દાયારં

[દાત]

લા કૃંં નામ

રાગો, મંગો.

મર્હે

[મતિઃ]

ગમણં

[ગમનમ્]

” ” ”

વિજયો

મર્હે

[મતિઃ]

મણણં

[મનનમ્]

આર્થ.	પ્રત્યય.	પ્રયોગ.
૧ " તેવું આ " અર્થમાં	વેર	અમ્હેર, રાયવેર, પારવેર.
અમરૂં રાવત્તું પારતું.
૨ " તેમાં થયેલ " "	રહ્ય રહ્ય	ગામિલ-ગામિલી, નયરહ્ય.
ગામમાં થયેલ-લી, રહિરમાં થયેલ.
૩ " તેના જેવું " "	જવ	નયરજવ રહિરની જેવું ગામ
૪ " ખૂંડ " "	ફમા, ત્ત, તણ	લગિ(દિ)મા, પુકત, લહુત્તળ.
લધુપળું, બુદાપળું, ભધુપળું.
૫ " વાર " "	કુસ-કુસ	તિલુચો, તણ વાર, સયકુતું. સોવાર.
૬ " વાળું અર્થના મત્ર ને સ્થાને-માલ	આહુ	રસવાળું.
	ફત	ઉપધિવાળું.
	ફર	માનવાળું.
	ફહ	ગર્વધાળું.
	હહ	શોભાવાળું.
	હહ	વિચારવાળું.
	મળ	ધનવાળું.
	મંત	બુદ્ધિવાળું.
	ચંત	ધનવાળું.

७ " पांशुभी विवर्धितना " अर्थभां

चो दो ओ हि ह तथ

कत्तो फयो फयो जहि जह जतथ

”

८ " सातभोना अर्थभां ”

चो दो ओ हि ह तथ

”
गंधां

”

९ " तेल अर्थभां ”

चो दो ओ हि ह तथ
[विकल्पे]

”
तीभुं तेलः

१० " स्वार्थ ”

चो दो ओ हि ह तथ

अर्थ.

आगण.

छांध.

११ स्वार्थ अर्थय पणो पणु स्वार्थना अर्थयो आनी शो छे बहुकरं

[बहुकरं] धलुं.

અ કેટલાક ખાસ ઉપયોગી પ્રાકૃત ધાતુઓ:—

અચ્છ હોયું	ગુમ્મ } મુંઝાયું, યમ
અબુજ નહાય	ગુમ્મદ } થઈ જાયું
આપર આદર આપવો	ઘુણ્દ } પીયું
ઉચ્ચુપ ચડયું	ઘોદ્દ } પીયું
ઉચ્છલ્લ } ઉઠાયું	ચંપ ચાંપયું
ઉત્થલ્લ } ઉઠાયું	ચુપ્પ ચૂપયું
ઉપ્પજ્જ ઉપનન થયું	છિર્ } સ્પર્શ કરવો
ઉલ્લદ નીકળયું	છિદ્ } કરવો
ઉલ્લદ ઉખેડયું, તોડયું	છોલ્લ ઊભયું
ઉહાલ્લ ઈલાયયું	જમ્મ } જાગયું
ઉવેલ્લ ઉવેળયું	જાગર્ } જાગયું
ઓમર્ ઉતરયું	જમ્મ બોલયું
કદ્દ કંડયું, કાંડયું.	જુંજ બોલયું
કદ્દ ઉકાળયું, કંડયું, ખેંચયું.	જૂર્ ખેડ કરવો
કલ્લ રંગાયું, રકળયું, ભણયું.	શર્ ટપકયું, ધરયું
કિળ ખરીદયું	શલક્ ધળકયું
કુપ્પખોલયું, કુંકવો કરવો	શક્ક બોલયું
લુહ્લપ્પ ખટકયું, ઉતરયું, ચૂકયું	શ્વા ધ્યાન કરવું
લુપ્પ ખૂડયું, ખૂચયું.	શિલ્લ નહાયું
લેહ્ } રમયું	શુર્ સમરણ કરવું, ધરયું
લેહ્ } રમયું	તિરિતિલ્લ ભમયું, કરવું,
મળ્લ મૂંધયું	ટહેલયું.
	તિવિટિલ્લ દાપટીપ કરવી
	દલ્ ઢળી જાયું, ઢાળાયું.
	દલ્ દાંકયું

વિન્દર } બહુ, વિસરું

વિસાર

વિરોધ વગોવવું

વિસામ વિસામો લેવો

વિસર ખેડ કરવો

વેદ વીરું

સહ સહું, નારા પામવો

સંધુક્ અગ્નિ સળગાવવો,
બળું, બાળું.

સંપજ્ઞ } તૈયાર થવું, પાડવું,
સિજ્ઞ } સિદ્ધ થવું

સિજ્ઞ

સહ } કાપવું, ધડવું, ભાંગવું
સર } [ખેતરમાં સાંધી મૂકવી.]

હર લઈ જવું

પ + હર મારવું, લડવું

ઘણ + ,, સરખા થવું

વિ + ,, રમવું

પડિ + ,, ફરીથી પૂરવું

ઊવ + ,, પૂળ ફરવી

સં + ,, કાંડવું, અટકાવવું
નારા કરવો.

નિ + ,, ઝાડા કરવો

આ + ,, આવું

પરિ + ,, ત્યાગ કરવો.

વા + ,, [વિ+આ] બોલવું

આ ખાસ અર્થમાં ખાસ ધાતુઓ.

અવગ્રોહ તરવાર ખેંચવો કપ્

કમ્મ હુબમત કરવી ક

ગુલુત્ત ખુશામત કરવી ક

દિક્ષ બળદનો અંવાજ મર્જ

ખિબાર કાણી આંખે ભેવું ક

ખિદુદ્ધ સંતોષ કરવું ક

ખિવ્વલ્લુદખનો ત્યાગ કરવો મુચ્

ખિવ્વોલ કોંધથી મોં મરડવું ક

ખીલુચ્છ ૧ પાડવું, ૨ છાંડવું ક

નિવ્વહ્ બુદ્ધ થવું, સ્પષ્ટ થવું મૂ

ખિંસુદ્ધ ભારથી નમવું તમ્

પયલ્લુ ઢીલું કરવું, કાઢવું ક

પહુણ સ્વામી થવું, સમર્થ

થવું પ્રમૂ

પોષ્ક ઉંચેથી રડવું પોષ

મૂકવી વિ+ખો+હ

બુદ્ કંબલ મજ્જ

મહમહ સુગંધ ફેલાવો પ્ર+મ્

મુદ્ હસતાં મોં ઉઘાડવું સ્ફુદ

વહવહ વિલાપ કરવો વિ+લપ

વાવમ્મ મહેનત કરવી ક

પલ્લદથ } ફેંકેલું, પાણું
પલ્લોટ } વાળેલું

ફુડ રપટ થયેલું સપટ
લુબ કાપેલું લુન
લુગ રોગ થયેલું રુગ
લ્લિક નાશી ગયેલું નટ

વોસટ ખીલેલું વિકસિત
વિદત પેદા કરેલું અર્જિત
વોલીળ ઓળંગી ગયેલું
અતિશાન્ત
હીસમળ ખેંખારેલું હેપિત

૧-૩

ગમ્ ગઠ્ઠ જલું ગમ્
રસ રઠ્ઠ ઇંચળું રપ્
જમ્ જઠ્ઠ ઠાખમા રાખળું ચમ્
આસ અઠ્ઠ ખેસળું આસ
સદ્ સડળું સદ્
પદ્ પડળું પદ્
વઠ્ઠ જળું વઝ્
નઠ્ઠ નાચળું નટ્
ખિજ્ ખીજળું ચિદ્
કદ્ કિકાળળું કપ્

વટ્ વધળું વટ્
ચેદ્ વીંટળું ચેપ્દ
રુઘ્ } રુંધળું રુપ્
રમ્મ }
રુચ્ } રીધુ રદ્
રોચ્ }
નવ્ નમળું નમ્
ચા [ખડુવચનમાંજ] } ખાધુ
ચામ [ખડુવચનમાંજ] } ચાદ્
ધા [ખડુવચનમાંજ] } ઠાધુ
ધાવ્ [ખડુવચનમાંજ] } ધાદ્
સિદ્ ખતાવળું સૃજ્

૨-૩ અન્ય વ્યંજન યોગો:—

ફુદ્ ફુદ્ ફુંટું સુદ્
ચલ્ ચલ્ ચાલળું ચલ્
નિમીલ્ નિમિલ્ વીંચાળું
નિમીલ્
જેમ્ જિમ્ જમળું જેમ્

સન્ક રાલળું રાક્
લગ્ લાગળું લસજ
મગ્ મોગળું મૃગ્
નસ્ નાશ પામવો નશ
કુપ્ કોપ કરવો કુપ્

ਪ੍ਰਭੂ ਹੋਇ ਪ੍ਰਭੂ
ਜੇਹੀਆਂ ਸੁਖਾਇਨ ਲਗੈ
ਲਗੈ ; ਨਾਨਕਿ ਤਿ ਪ੍ਰਭੂ
ਮਨਾ ਹੋਇ ਲਗੈ

५३३

३ दिने ५

இந்திய அரசு

का. सं. ५३

-: མེད་ཀྱིས་ཁྲི་ཆ་༥

በግብርናው ስርዓት ይገኛል

ॐ श्रीगणेशाय नमः

५५५

४ क. व. न। अतः—

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

ከ ቅዱስ ዳዊት ጋር

உதிரி இது

॥ १०८९ ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଉପରେ

विषय सूची

by

ਸਾਹਿਬੁ ਤਿਸੀ ਭੋਲਾ

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

25-K

ବିତାହୁର ‘ବିଲବ ବଜାର ଥିଲା

અવરિ ઉપર ઉપરિ
અવો સૂચના, પશ્ચાત્તાપ,
ભય, આનંદ, દુઃખ
વિગેરે સૂચવનાર

અહ હવે અથ
અહતા નીચે અધસ્તાત્
અહવા } અથવા અથવા
અહવ }
અહે નીચે અધઃ
અહો આશ્ચર્ય, અહો
આમ હા ઓમ્
હાઓ અહીંથી હતા,
હ પ્રશ્ન પૂછવામાં
હ તો, પરંતુ

ઉત્તરસુષ્વે આપતી કાલે ઉત્તરશ્વઃ
ઠ નિંદા, વિરમય
પર્વ એ પ્રકારે, પર્વ
પર્વમેવ. } એમજ
પર્વમેવ }
પે અરે અયિ
ઓ સૂચના, પશ્ચાત્તાપ
કઓ ક્યાંથી કુતઃ
કન્ધર કોઈક ઠેકાણે કુવાગિ,
કલ્લં કાલે કલ્યમ્
કહ } કેમ કથમ્
કહં }
કદિ } ક્યાં કુત્ર
કદિ }

હુ નક્કી થલુ,
હવ નક્કી
જહ બે યદિ,
છિછિ વિહ્ વિહ્
હત્તિ ઝટ્ હટિતિ
જહ નિશ્ચય
જં વાક્યના અલંકારમાં
જવર કેવળ
જવરિ પછી
જવરં વિશેષ
જવિ વિપરીતતા,
જાદ ના.

તુ } તો તુ

ધૂ ધૂતાર ધૂત
વર અરધું, ઓધું,
દે બોલાવવું-સામે બેવરાવકું
ધણિયં આત્યન્ત
ચિદ્ધિઃ વિહ્ વિહ્
પને સવારમાં પ્રગે,
પરજ્ઞુ પરમ દિપસે, પરેષુઃ
પાતો સવાર પ્રાતઃ
પાયો- } ધલું કરીને પ્રાયઃ
પાઓ }
પુહં } જુહં, પૃથક્ પૃથક્
પિહ }
મુહ વારંવાર મુહુઃ [મૂયઃ
મુજ્જોમુજ્જો વારંવાર મૂયો-

પીળયા નાં પોતતા બહાઈ
મિલ્લ વિં મૈલ્ય લિધાનું

મુમયા } નાં મૂકુટિ બહાઈ
મમયા }

કૌપ.

અવસાળ નાં નાં નારી, અંત,

છેડા અવસાન

આણતિ નાં આશા આશિ

ઈસાયમાળો નાં નામધાં

૧૦ ૬૦ ઈર્ષ્યા કરતી

ઈર્ષ્યાવમાળા

ઉભુય ૩૦ ૭૦ ૬૦ ઉત્પન્ન

થયું ઉદ્ભૂત

ઉન્મત્તિયા નાં ગાંડી ઉન્મત્તિકા

ઝસવિશ્વ ૩૦ ૭૦ ૬૦

પુણ્ય કૃત્ય ઉચ્છ્વસિત

ફિદ નાં કામ, બનાવટ કૃતિ

કુંભગસો અબં દરેક ઘડા

પરથી કુંભાગ્રશસ્ત્ર

કુસુમોચયાર નાં ૬૬, ૫૫,

કુસુમોપચાર

સજ્જ વિં ૬૦ ખાવાનું સાચ

ચંકમળ ૫૬ ૬૦ ચાલવું

ચક્ષુમળ

જહાણુજ્ઞાયં કિં વિં આશા

પ્રમાણે યથાનુજ્ઞાતમ્

જહારિદં કિં વિં ચોગ્યતા

પ્રમાણે યથાર્થમ્

જહાવત્તં કિં વિં હકીકત

પ્રમાણે યથાર્થમ્

જાગ્જલ્લ ૫૬ ૫૦ ખુબ સળ

ગતું જાગ્યલ્ય

જિઘરિક્ષુ ૫૦ કર્ત૦ ૬૦

લેવાની, ઈર્ષ્યાવાળું જિગૃહ્

તિષ્ ૫૦ સંતોષ પામવો

વારિયા નાં છેડશે દારિકા

દુસ-ફુટી નાં રાવડી દુષ્યકુટ

ધમ્મિલ્લ નાં એક રોહનો પુત્ર

નમિર વિં નમવાની ટવવાળું

નન્દ+અભિ ૫૦ વખાણવું

નાયગ } નાં નાયક, નાયક

નેયાર } નાં નેતા નેત

નિવ્વર } ૫૦ ઉત્પન્ન થયું

નિવ્વરજ } નિવડ્યું

નિ+પદ

પચ્છાયણ નાં ૫૦ ઠાંડવું

પચ્છાદન

પહિસરા નાં આણુમાણુ

મયાર્દા, કેનાત, સીમા

પ્રતિસરા

પહિવોવિવ્વય કર્મ ૭૦ ૬૦

સાંક કરો પાથરું પ્રતિમો

શિવ

પાયમ નાં સંદનાર પાવક

પાસાય નાં મહેલ પ્રાસાદ

प्राकृत वाक्ये.

ततो—धम्मिल्लो इद्व-तुद्व-मणसो जाओ सव्वं जहावत्तं सोऊण.

अइक्कन्ते य तम्मिदिवसे, समइच्छियाए रयणीए, पभा-
ए विमले, सव्वलोय-सक्खिम्म उग्गए दिवसपरे, जुवराया
ललिय-गोद्विए समग्गो निग्गतो सकलत्तो उज्जाणं ।

सोऊणं धम्मिल्लोवि णाणाविह-मणि-रयणाऽऽभरणो
विविह-राग-वत्थ-वेसधारी अप्पाणं काऊणं कमल-विमल-
सेणाए समं रहवरं समारूढो उज्जाणं गतो, पविट्ठो य उववणं ।

ताव य किंकर-जणेण ऊसवियाओ-दूसकुडीओ, विर-
इया विउला मंडवा, परिवेदिया य अप्पणो पच्छायण-निमित्तं
पडिसरा, पडिवोक्खिया य कूलवधू-सयणिज्जा.

जुव-रणो य आणत्तीए विरइओ भोयणमंडवो सुभूमि-
भाए, कुंभग्गसो विद्वो कुसुमोवयारो, रइया य जहारिहं आ-
सणा, गहिय-गंध-वत्थ-मल्लाऽऽभरणा गोद्विआ अप्पणो
अप्पणो सविभवेणं जहाणुण्णायं जुवरण्णा णिविट्ठा मणि-
भूमिया-विट्ठरेसु, कणग-रयण-मणि-निम्मियाणि दिण्णाणि य
भायणाणे ।

ततो धम्मिल्लो वि पियाए चिमल्लाए समं निविट्ठो, पा-
से-य-से कमलसेणा ।

ततो पक्कए इत्थसोए णाणाविहं खज्ज-भोज्ज-पेज्जं
दिज्जउमादत्ता ।

‘ፍ ለወኪሉ ‘ፍ ‘ፍ ክታ ክታ ሂጠረኩ ሆ

(ਭਾਗੀਨ) : ਓਹ ਹੋਰ ! ਕੁਝ ਵੇਖਣਾ ਹੈ ?

ਭ੍ਰਿਸ਼ ਪਾਤਕ ਫਾਸਕ ਪ 'ਭ੍ਰਿਸ਼ ਫਾਸਕ ਤੇ ਲਿਪ 1 ਫੇ ਫਾਸਕ

(୨.୩୩୮) ନିମ୍ନ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଲେଖ : ଦେଖ

‘હું સુન્ય ફાલ । તે ૬ પ્રાણો મરૂ પાતે । દેહ

ਪੰਨਾ ੧੦੧ | ਅੰਕ ੧ | ੧੯੫੮ ਈ. ਦੇ ੧੫ ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ

ਗੁਰੂ ਪੁੰਨਾਮੁ ; ਅਮਰਿਕਾ ; ੧੮

‘ገሐ ዳኤ ሆይ፤ ገሐ ዳኤ ገሐ ዳኤ ፤ ገሐ ዳኤ ዳኤ

[ଶ୍ରୀ] ଖୁବ୍ ଘଟଣା ହାତେ ଡି. ଡି. ସି. ଗାନ୍ଧୀ ମହୋଦୟ 'ସିନ

। प्रल्ले हने । वि. प्रलो नि । हने

‘॥ ह्रीं क्लीं ॥’

मङ्गलं वाञ्छितं वासाय ।

। इति श्रीमद्भगवद्गीतायाः अष्टाध्याय्योऽष्टमोऽध्यायः ॥

[illegible]

॥ श्री गणेशाय नमः ॥

ਸੇ ਤਿ ਵਿ ਸਿਖਤ-ਕਸਤ-ਯੋਗਿ ਪੁ ਸਿਖਿ ॥੧॥

सहिआ सहिआ सुबरीया, जालावादेलाजेरी य पलियाओ समवर्ण.

ಶಾಸ್ತ್ರವಾರ್ತಾಂ ಪುಸ್ತಕಾಃ ಪಞ್ಚಮಃ ಪಠ್ಯಮಃ ಪಠ್ಯಮಃ ಪಠ್ಯಮಃ

-ቀላ-ከዳጋጦ ዘጠላ-ፍገገ ዘገገገ-ኃክ ክላ ከ ሆኖ

। कलकत्ता ह ह, ह

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

-କି । ପ୍ରାଚୀନେ ସମ୍ବନ୍ଧେ ଏହି ଲୋକଲୋକେ ଅ ହ ଉ

તમે ગદ્ય કાલે ન આવ્યા, તો હવે આવતી કાલે આવજો.
તું સવારે ઝટ ઉઠ, અને વારંવાર અથવા એક વાર
સ્મરણ કર.

વા વ ત્રો પા ઢો.

બાકીના પરચુરણ નિયમો.

[૧ આ પાઠમાં નીચે પ્રમાણેના વિષયોનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે—

૧ પાઠ્યમાં કે રાખેલાં હાથ પડતા સામાન્ય નિયમો.

૨ જાતિ વિચાર.

૩ આપ્રે પ્રયોગો

૪ રૂપ પ્રાકૃત.

૫ સંસ્કૃત રૂપો પરથી થતા પ્રયોગો

૬ બહુલ પ્રકારના ફેરફારો.

૭ પ્રાકૃત ભાષાઓનું મિશ્રણ.

૮ સંસ્કૃત પ્રયોગો જ પ્રાકૃતમાં.

૯ પ્રાકૃતમાં ન વપરાતા કેટલાક સંસ્કૃત શબ્દો.

૧૦ કેટલાક વધારાના પ્રયોગો તથા રૂપો.

૧૧ એક વ્યંજનના ફેરફારના અપવાદો.

૧૨ સંયુક્ત તથા અન્ય વ્યંજનના ફેરફારના અપવાદો.

૧૩ ઘઠ રાખેલાં બહુ બહુ પ્રયોગો.

૧૪ કેટલાક પ્રાકૃત છંદો.

૧.

૧. સમાસ-નામ ધાતુ—અને તદ્વિત પ્રયોગોમાં હ્રસ્વ સ્વરને

‘ଓ ମୋମନ ପ୍ରାଣୀଙ୍କର ମନ † ୧. ଓ ଶୁଭେ ! ମୋରହିତ
ପଦୀକ କୁଳେ ପାଣିହର ମନୁଷ୍ୟଙ୍କର ମନର ମହତ୍ତ୍ୱମାନ, ଶ୍ରୀମତ
ମହତ୍ତ୍ୱମାନ ମୋରହିତ ୧ ପଦୀକର ମୋମନ ଶ୍ରୀମତମାନଙ୍କର ୧

୧

‘ଓ ଶୁଭେ ! ମୋରହିତ ପଦୀକର ମୋମନ ଶ୍ରୀମତମାନଙ୍କର ୧

‘ଓ ଶୁଭେ ! ମୋରହିତ ପଦୀକର ମୋମନ ଶ୍ରୀମତମାନଙ୍କର ୧

‘ଓ ଶୁଭେ ! ମୋରହିତ ପଦୀକର ମୋମନ ଶ୍ରୀମତମାନଙ୍କର ୧

‘ଓ ଶୁଭେ ! ମୋରହିତ ପଦୀକର ମୋମନ ଶ୍ରୀମତମାନଙ୍କର ୧

‘ଓ ଶୁଭେ ! ମୋରହିତ ପଦୀକର ମୋମନ ଶ୍ରୀମତମାନଙ୍କର ୧

‘ଓ ଶୁଭେ ! ମୋରହିତ ପଦୀକର ମୋମନ ଶ୍ରୀମତମାନଙ୍କର ୧

‘ଓ ଶୁଭେ ! ମୋରହିତ ପଦୀକର ମୋମନ ଶ୍ରୀମତମାନଙ୍କର ୧

‘ଓ ଶୁଭେ ! ମୋରହିତ ପଦୀକର ମୋମନ ଶ୍ରୀମତମାନଙ୍କର ୧

‘ଓ ଶୁଭେ ! ମୋରହିତ ପଦୀକର ମୋମନ ଶ୍ରୀମତମାନଙ୍କର ୧

‘ଓ ଶୁଭେ ! ମୋରହିତ ପଦୀକର ମୋମନ ଶ୍ରୀମତମାନଙ୍କର ୧

‘ଓ ଶୁଭେ ! ମୋରହିତ ପଦୀକର ମୋମନ ଶ୍ରୀମତମାନଙ୍କର ୧

‘ଓ ଶୁଭେ ! ମୋରହିତ ପଦୀକର ମୋମନ ଶ୍ରୀମତମାନଙ୍କର ୧

‘ଓ ଶୁଭେ ! ମୋରହିତ ପଦୀକର ମୋମନ ଶ୍ରୀମତମାନଙ୍କର ୧

૯.

નીચેના સંસ્કૃત શબ્દો પ્રાકૃતમાં વપરાતાજ નથી. તેને બદલે તેના અર્થના બીજા શબ્દોથી કામ લેવું પડે છે.
બદલે વપરાતો. બદલે વપરાતો.

કૃષ્ટ	કુશલ	પ્રચેતસ્	ચરુણ
વાક્ય	ઉક્તિ	વિદ્વસ્	બુધ
વાચસ્પતિ ગુરુ દેવગુરુ		પ્રોક્ત	પ્રકાશિત
વિષ્ણુશ્રવસ્ હરિ ઈન્દ્ર		સોમસુત્	સોમસોત્

સોમરસ કાઠનારે

વિગેરે ધણા છે. પરંતુ આર્ય પ્રાકૃતમાં તે વપરાય છે.

૧૦.

નિયમો વિરૂદ્ધ કોઈ કોઈ શબ્દોના જુદા જુદા રૂપો થાય છે. જેમકે:—

અમ્મો [નાં સંબોનાં માંઓ]	ચિમ, થાળ, } [સ્થા નો કા ન
સન્નકં } [મિ ને બદલે મ્]	ઉત્થિમ } થયો]
મરં }	મત્ત [મૂ નો કં બૂં કં]
સૂસરે [રે એંયં માં]	ઉમ્મૂઅહ [ઉદ્+મૂ ડં ૩૫]
રોહિથા [રિથા ત્રિંપૂંએં]	ચાવન્તિ } [બાહું ૫૦ માં દ્-
પાપહ } [ત્રિં નો આવે ન	ધાવન્તિ } થ્નો લોપ ન થયો]
માવેહ } [ત્રિં નો આવે ન	ધાવહ [એક ૫૦ માં ૫૫
લાગે]	લોપ ન થયો]
જાણાવેહ [ત્રિં નો જ ન લાગે]	
જયહ [અ નો જ ન થયો]	હમ્મહ [કર્ત૦ પ્રયોં માં હમ્
સુણાન [અ ને બદલે આ થયો]	આદેશ]
હસિસ્સામો } [હા નથી થયો]	હન્તૂણ } [કર્મ૦ પ્રયોં માં ૫૫
હસિદિમા } [હા નથી થયો]	હઓ } હમ્ ન થયો]

૧૧.

કેટલાક શબ્દોમાં ૩૧ માં પાઠમાં આપેલા અક્ષર પરિ-

ସାମ୍ରାଟ ୧୧୮୫ ଓ ୧୧୮୬

୧୧୮୬ ଓ ୧୧୮୭

୧୧୮୭ ଓ ୧୧୮୮

୧୧୮୮ ଓ ୧୧୮୯

୧୧୮୯ ଓ ୧୧୯୦

୧୧୯୦ ଓ ୧୧୯୧

୧୧୯୧ ଓ ୧୧୯୨

୧୧୯୨ ଓ ୧୧୯୩

୧୧୯୩ ଓ ୧୧୯୪

୧୧୯୪ ଓ ୧୧୯୫

୧୧୯୫ ଓ ୧୧୯୬

୧୧୯୬ ଓ ୧୧୯୭

୧୧୯୭ ଓ ୧୧୯୮

[୧୧୯୮ ଓ ୧୧୯୯]

୧୧୯୯ ଓ ୧୨୦୦

୧୨୦୦

୧୨୦୦ ଓ ୧୨୦୧

୧୨୦୧ ଓ ୧୨୦୨

୧୨୦୨

୧୨୦୨ ଓ ୧୨୦୩

୧୨୦୩ ଓ ୧୨୦୪

୧୨୦୪ ଓ ୧୨୦୫

୧୨୦୫ ଓ ୧୨୦୬

୧୨୦୬

୧୨୦୬ ଓ ୧୨୦୭

୧୨୦୭ ଓ ୧୨୦୮

୧୨୦୮

୧୨୦୮ ଓ ୧୨୦୯

୧୨୦୯ ଓ ୧୨୧୦

୧୨୧୦ ଓ ୧୨୧୧

୧୨୧୧ ଓ ୧୨୧୨

୧୨୧୨ ଓ ୧୨୧୩

୧୨୧୩ ଓ ୧୨୧୪

୧୨୧୪ ଓ ୧୨୧୫

୧୨୧୫ ଓ ୧୨୧୬

୧୨୧୬ ଓ ୧୨୧୭

୧୨୧୭ ଓ ୧୨୧୮

୧୨୧୮ ଓ ୧୨୧୯

୧୨୧୯ ଓ ୧୨୨୦

୧୨୨୦

અચ્છિ નાન્યં નાં આંખ	ગરિમ નં મોટાઈ ગરિમ
અક્ષિ	મહિમ નં મોટાઈ મહિમ
વણ્ઠ નં પ્રશ્ન પ્રશ્ન	ધુત્તિમા નં ધૂતારાપણું
ચોરિય નાન્યં ચોરી ચોયં	ધૂતંત્ર વિગેરે
વિદિ નં વિધિ, બ્રહ્મા વિધિ	પિણિમા બાહ્યાપણું પિનત્વ
રસ્તિ નં રાશી, કિરણ રક્ષિ	પુષ્પિમા પુષ્પપણું પુષ્પત્વ
ગંઢિ નં ગાંઠ પ્રન્થિ વિગેરે	વિગેરે

૩. આર્પણપ્રયોગો—

વિભક્તિઓ—

પ્રાકૃત

- ૧ નં ૧ લી એકં ૫ થાય છે સમજે મયયં મહાવીરે શ્રમણો-વીરો
 ૪ એકં આજ લાગે છે મોક્ષાણ મોક્ષ માટે મુક્તસ્ત
 ૭ એકં મિ વધારે લાગે છે, ને પૂર્વના

સ્વર પર અનુસ્વાર લાગે છે દેવંસિ-દેવે

કુર્ચ્છસિ

કુર્ચ્છમ્મિ

૩ એકં ન નાન્ત નામને કમ્મણા, કુમ્મુણા

કમ્મેણ

સ્ સાન્ત ,, સિરસા

સિરેણ

૪-૬ એકં ન નાન્ત ,, કમ્મુણો

કમ્મસ્ત

૫ એકં ,, ,, કમ્મણા કમ્મુણો

કમ્મત્તો

૭ એકં ,, ,, કમ્મણિ

કમ્મમ્મિ

,, સાન્ત ,, મણસિ

મણમ્મિ

૧ લી એકં અમુનું અસો [અસો]

અમૂ

૧ લી બાહુ મગવન્તો [મગવન્તઃ]

મયવંતા

અધિષંદિઆય	વાંદિને	
ગદ્દાય	લઈ ને	
સપેદાણ	તપાસીને	
આયાણ	લઈ ને	આદાય

અભ્યય—

તિયુત્તો	ત્રિકૃત્વઃ	તિહુત્તં

અક્ષર પરિવર્તન—

મળોસિલા	મનઃસિલા	મળુશીલ	મળાસિલા
સુમિળો	સ્વમઃ	સ્વમું	સિવિળો
પચ્છેકમ્મ	પચ્ચાત્કર્મ	પાછલું કમ્	પચ્છાકમ્મ
સુદુમં, સુદમં	સૂક્ષ્મ	ખારીક	સપ્પ
દુગુલ્લ	દુકુલ્લ	વસ્ત્ર	દુઅલ્લ
ચી-વન્દળ	ચેત્યવન્દન	ચેત્યવંદન	ચેહ્યવન્દળ
આઝળટળ	આકુચ્ચન	સકીચ	આઝચ્ચળ
ચાસિથં	કાસિત	કિચરસ ખાવો	કાસિથ
દુક્કઢ	દુક્કૃત	ખરાબ કામ	દુક્કથ
સુકઢ	સુકૃત	સારું કામ	સુકથ
આહઢ	આહૃત	ખાધેલું	આહરિથ
અવહઢ	અવહૃત	લીધેલું	અવહરિથ
અહપ્પાયં	યથાસ્થાત	પ્રસિદ્ધ	જહપ્પાય
અહાજાયં	યથાજાત	જન્મ પ્રમાણે	જહાજાય
દુપાલસંગે	દ્વાવશાક્ક	ખાર અંગ	ચારસંગ
ફપ્પુ	ફલ્લુ	શેરડી	ફલ્લુ
ચીર	ક્ષીર	ફેં	છોર

अविष्मकाणामां.

भोक्तामो	भक्ष्यामः	अत्रे आशु
भविस्सइ	भविष्यति	ते थशे
करिस्सइ	करिष्यति	ते इरशे
चरिस्सइ	चरिष्यति	ते इरशे
भविस्सामि	भविष्यामि	हुं धश. विगेरे

हेत्वर्थं कृन्त.

लडुं	लब्धुं लेपा	रोडुं	रोडु रेडपा
जोडुं	योडुं लडपा	कडुं	कर्तुम् इरपा विगेरे

भूत कृन्त.

गणं गतम् गथुं
 मपं मतम् मान्थुं
 कडं कृतम् कथुं
 हड हृतम् हुशथुं गथुं
 मडं मृतम् मथुं
 जिअं जितम् जथुं
 तत्तं ततम् तथु. विगेरे
 संभ्रथं भू० कृन्तो.

आयाय आदाय लधने
 गत्ता गच्छा गत्वा लधने
 नच्छा घात्वा लधने
 नत्वा नभीने
 चुज्झा चुच्चा लधने

भोष्ठा भुक्त्वा भाधने
 मत्ता मच्छा मत्वा भानीने
 वन्दिता वन्दित्वा वांहीने
 विप्पजहाय विप्पजहाय
 सोच्चा श्रुत्वा सांभणीने
 सुत्ता सुप्त्वा सुधने
 हंता हत्वा हलीने विगेरे
 विध्यर्थं कृन्त

कज्ज नान्य० कार्यम् काम
 किल्ल नान्य० कृत्यम् काम
 गेज्ज नान्य० ग्राह्यम् अल्ल
 शाय

ખ નો ઠ.

સંકલા નાં સાંકળ શુદ્ધલા

ગ નો મ.

માગિની } નાં ભાગવાળી
મામિની }

= ૬

છાલ નં બકરે હાગ

= ૫

સહય નં ભાગ્યશાળી સુભગ

ચ નો દ.

આઉંટળ નાં-૫૦ સંકોચણું
આકુચન

= ૬૬.

પિસલ } નં પિશાચ પિશાચ
પિસાજ }

= ૬

અસિખ } વિં જડતર ડરેલુ
ચદખ } સચિત

જ નો ઝ.

જડિલ } નં જટાવાળું જટિલ
જડિલ }

દ નો ઢ.

સયદ નં ગાડું શકટ

= ૬.

ફલિદ નં સ્ફટિક પત્થર
ફલિદ

ઠ નો ઢ.

અંકોલ નં અંકોલું ઝાડ

= ૬.

પિદડ } નં પાટડા પિઠર
પિઠર }

ચુ નો લ.

વેલુ } નં વાંસ વેણુ
વેણુ }

ત નો થ ને છ.

ચુચ્છ } વિં હલકું તુચ્છ
હુચ્છ }

= ૬.

ટસર નં તે જાતલું કપડું
પ્રસર

= ૬.

પડાયા નાં પડાઈ પતાકા

પડિમા નાં મૂર્તિ પ્રતિમા

વેડિસ } નં નેતર વેતસ
વેથસ }

= ૭.

ગમ્ભિજ વિં ગમ્ભિમાં રહેલું
ગમિત

= ૨.

સત્તરિ નાં શિતેર સત્તરિ

= ૬.

અલસી નાં અળસી અતસી

પલિલ } વિં ધોળાવાળવાળ
પલિમ }

= स.

भसल } न० शमरी धमर

= अनुभासिक.

जडणा ना० जमुना नदी

यमुना

य नो आ०.

कइयाह वि० डे०ला० कतिपय

= ना०.

विज्ञ वि० भीलुं द्वितीय

उत्तरिज्ञ } ना०५० भेस
उत्तरीय } उत्तरीय

= त.

तुम्ह सर्व० तमे युष्मद्

= स.

लट्टि ना० ला०डी यष्टि

= ५.

कइयव सं० डे०ला० कतिपय

= ६.

छाही ना० छा०य० छाया

२ नो ६.

पिड्ड ना० पा००० पिडर

= ६६.

पडायाण } ना०५० पलाय पर्याण

पलाण

= ६५.

कणवीर ना० कथेरुं आ०

करवीर

= स.

इयाल ना० अ०गारे अद्धार

चिलाय ना० भी० किरात

थूल वि० ग०डुं स्थूर

निहुल } वि० न०२० निर्ध
निहुर } निर्धुर

६ नो ५.

गलाड } ना०५० कपाय लला

गल्ल } ना०५० पू०डुं लाहुल

= २.

थार वि० ग०डुं स्थूल

५ नो ६.

भिम्मल } वि० भ०रा०ये०
चिम्मल } चिहल

= ३.

सिमिण } ना०५० २५०० स्थर

सिचिण } २१ नो ६.

छाव ना० अ००० शाय

= ६.

दह } सं० ६१ दश

दस } ५ नो ६.

छ सं० ७ ५५

• የዚህ ክፍል ውስጥ ስራዎች
• 3 ደረጃ ያሉ ስራዎች

காதுநி பி.பி. ௦ - {
- 12 12 12

Let E be the event

7525 16 750

निम्नलिखित ०८ { निम्नलिखित
निम्नलिखित
निम्नलिखित

مع ۱۱۱ ۱۱۱-۱۱۱

[illegible]

1972 ମେ ୦୮ 1972

ਮਾਮਲੇ ਵਿਖੇ ੦੫ { ੫੫
੫੫

‘ସି-ସିଏ ପ୍ର ନିଜେ’

$$\text{map } \text{hom}(\text{hom} \circ \text{by}) \left\{ \begin{array}{l} \text{map} \\ \text{map} \end{array} \right.$$

५३

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
 ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

५१३ ६६

ଆହୁର ଦାମ୍ଭିତ୍ତ ଚା- { ଆହୁର
ମାହୁର

५५५

$$= \frac{1}{\sqrt{2}} \left(\begin{array}{c} \text{ପ୍ରଥମ} \\ \text{ଦ୍ୱିତୀୟ} \end{array} \right)$$

ਧਰਮ ਵਿਸ਼ਾ ਸ਼ਾਸਤਰ { ਧਰਮ
ਧਰਮ

Q2 } Write obj { P2
 { { L22

31, 65, 11, 20, 14

કચ્છના રાજાએ એ મહાપુત્ર
દીપકે । ૩૩ । મિત્ર

[illegible]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
 ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

१०, २०, ३०, ४०, ५०, ६०, ७०, ८०, ९०, १००

ॐ ॐ ॐ { ॐ ॐ }

$$\frac{m_{Fe}}{m_{Ni}, Fe} \approx 11 \left\{ \frac{m_{Fe}}{m_{Ni}} \right\}$$

ମାତ୍ର ପ୍ରତି • ଯ {

১৫৫৫ ০০ ০৫৫ { ১৫৫৫
 . ১৫৫৫ ০০ ০৫৫ { ১৫৫৫

६

આજી પુત્રિ નામ પ્રજા
‘મુ.પ.પ.’

ጠቅላይ ሚኒስትሩ ፡- ጠቅላይ ሚኒስትሩ

 $\frac{1}{2} =$

कवटिअ वि० पीडायेषु
कदर्थित

पलट्ट अ० भू० पलोढायेषु
पर्यस्त

थं, स्त, स्थ नो ह-ठ.

अट्ट } न० धन अर्थ
अत्थ }

ठीण
थीण } वि० थीषु स्त्यान
थिण }

विसंठुल वि० गभरायेषु,
वेरायेषु विसंस्थुल

अट्टि नान्य० छुड्डं अस्थि
तं, हं नो ड.

गडु न० भाडा गत

गडुह } न० गधेडा गर्दभ
गहह }

घं, घ, गध, गध नो ह-ठ.

अड्ड } वि० अरधु अर्थ
अद्ध }

वुड्ड } ३० भू० धरडं वृद्ध
विद्ध }

दड्ड ३० भू० अपोषु दग्ध

ठड्ड ३० भू० स्थिर स्तब्ध

मुंड } न० माधु मूर्धन
मुद्ध }

ना, न्ठ, न्थ, त. ह नो

छट, छट, छट

वेण्ट }
विण्ट } नान्य० डीटीषु वृन्त
वोण्ट }

कण्डलिआ ना० गुंदा कन्दरिक्
पण्णरह अ० वि० पंदा

पञ्चदशन्

दिण्ण ३० भू० आपेषु दत्त

मज्झण्ण } न० अपेअ मध्याह्न
मज्झण्ह }

त्स, त्म, नो त्य.

उत्थार न० उत्साह

अज्झत्थ } अज्झत्थ } आत्माभं
अज्झप्प } अव्य० अद्यात्मन्
५० नो ह.

आलिद्ध ३० भू० लेखुं

आलिष्ट

न्य, ह नो न्त, न्ध.

मन्तु } न० कोध मन्तु
मन्नु }

चिन्ध }
चिण्ह } नान्य० निशानी चिह्न
श्च }

त्म, धम, स्म नो २५, ५, ६-

अप्प } न० आत्मा आत्मा
अत्त }

કો.૫ ૧૩

અગોભાવ	નાં	એક યજુ'	અગોભાવ
અગીકરણ	નાન્યં	એક હરણ'	અગીકરણ
અગધુરીણ	વિં	અગ્રેસર	અગધુરીણ
અગયર	વિં	એમાંથી એક	અગતર
અગયન	વિં	ઘણાંમાંથી એક	અગતમ
અગદા	અન્યં	એકવાર	અગદા
અગદ્વા	અન્યં	એક પ્રકારે	અગદ્યા
અગવિદ્વ	વિં	એક પ્રકારનું	અગવિદ્ય
સહ	અન્યં	એક વાર	સહત્
અગડણ	વિં	એક ગણ	અગગુણ
અગત્ય	અન્યં	એક ઠેકાણે	અગત્ર
અગાગિ	વિં	એકલું	અગાકિન
અગેગ	વિં	એક એક	અગૈક
અગાંતર	વિં	એક પછી એક	અગાન્તર
અગભા	નાં	એકપણ	અગતા
અગત્તણ	નાન્યં	"	અગત્ય
અગિમા	નાં	"	અગત્વ
અગસો	અન્યં	એકવાર	અગશઃ
અગા	નાન્યં	એકપણ	અગપ્ય
અગાજ્ઞ	અન્યં	એક પ્રકાર	અગધ્યમ્
અગે	નાં બહુ વં	કેટલાંક	અગે
અગેગ	વિં	અનેક, ઘણાં	અનેક
અગથ	વિં	એકજ	અગક
અગંત	નાન્યં	એકાંત	અગાન્ત
અગૂણ	વિં	એક આનંદ	અગોન
અગઓ	અન્યં	એક તરફથી	અગતઃ

ખુલાસો—આ ગણો અક્ષરમેળના છદોમાં વપરાય છે.

ક-ચ-ટ-ત-પ-ગણ-એ-તણ-ચાર-પાંચ અને છ માત્રાના ખીન્ન
પાંચ ગણ પણ વપરાય છે. તે દરેકના અનુક્રમે લઘુ તથા
ગુરુની મેળવણીથી ૨-૩-૫-૮-૧૩ બેઠો થાય છે. ક ગણ=
૬, ॥ ચ ગણ=૬, ૬ ૧, ૩, ૮ ગણ=૬૬, ॥ ૬, ૮ ૬ ૧, ૬ ॥,
૩ ૩ ગણ=૧૬૬, ૬૬, ૩૩૬, ૬૬૬, ૧૬૬, ૩૩૬, ૬૬૬, ૩૩૬,
૫ ગણ=૬૬૬, ૧૬૬, ૩૩૬, ૬૬૬, ૬૬૬, ૧૬૬, ૩૩૬, ૬૬૬,
૧૬૬, ૩૩૬, ૬૬૬, ૩૩૬, ૬૬૬, ૩૩૬, ૬૬૬.

ખુલાસો—આ ગણો માત્રા મેળના છદોમાં ખાસ વપરાય છે.

કેટલાક છદોની વ્યાખ્યાઓ:—

ગાથા-પૂર્વાર્ધ અને ઉત્તરાર્ધ—૭ ટ ગણ, અને ૧ ગુરુ. ૩૦ માત્રા
પૂર્વાર્ધ—૧-૩-૫-૭મા ટ ગણમાં જ ગણ ન હોવો જોઈએ.

છદો ટ ગણ મધ્યમાં ૬ ગણ વાળો જોઈએ.

ઉત્તરાર્ધ—પાંચ ટ ગણ, છદો લઘુ ટ ગણ, સાતમે ટ ગણ-ગુરુ.

પૂર્વાર્ધ—૬ ટ ગણમાં ખીન્ન લઘુની પહેલાં યતિ.

સાતમા ટ ગણમાં પહેલાં લઘુની પહેલાં યતિ.

ઉત્તરાર્ધ—પાંચમા ટ ગણમાં પહેલાં લઘુની પહેલાં યતિ.

શ્લોક—૪ પાદ ૮ અક્ષર.

દરેકમાં ૫ મેા અક્ષર લઘુ

૨-૪ માં સાતમે લઘુ, અને ૬ દ્વો ગુરુ.

માગધિકા—૪ પાદ. ૧૪-૧૬ માત્રા.

૧-૩ માં-૨ ટ ગણ. લઘુ કગણ, લઘુ કગણ=૧૪.

૨-૪ માં-૧ ૫ ગણ, ૧ ટ ગણ. = „ „ „ =૧૬.

આલિંગનક—૪ પાદ. ૨૪, ૨૪, ૨૪, ૨૪.

૨ લઘુ અને ૧ ગુરુવાળા ૬ ટ ગણ.

૧ લો. નારાયક—૩૦, ૨૭, ૨૭, ૪૦ માત્રા-કુલ ૧૨૪.

૧-૯ ગુરુ લઘુ ૩૫ ચ ગણ, ૧ ન ગણ,

૨-૮ ચ ગણ, ૧ ન ગણ.

૩-૮ ચ ગણ, ૧ ન ગણ.

૪-૧૦ ચ ગણ, ૧ ન ગણ, ૧ ચ ગણ, ૨ ગુરુ.

સોપાનક—૪ પાદ ૧૬ અક્ષર. ૨૨-૨૨-૨૨-૨૨ માત્ર.

બે લઘુવાળા. ૫ ટગણ અને ૧ ગુરુ.

ચિત્રલેખા—૪ પાદ, ૨૬-૨૬-૩૦-૨૭ માત્રા.

૧-૨—૧ તગણ, ૧ ટગણ, ૧ તગણ, ૨ ટગણ, ૨ લઘુ,
૧ ગુરુ. ૨૬-૨૬.

૩—૧ તગણ, ૧ ટગણ, ૧ તગણ, ૩ ટગણ, ૨ લઘુ,
૧ ગુરુ-૩૦

૪—૧ તગણ, ૧ ટગણ, ૧ તગણ, ૨ ટગણ, ૧ ચગણ.
૧ ગુરુ-૨૭.

કુંકુમલતા—૪ પાદ, ૧૬-૧૮-૧૬-૧૮

૧-૩—૬ લઘુ માત્રા {૧૨ગણને | ૮ લઘુમાં એકાદ ગુરુ
૨-૪—૮ લઘુ માત્રા {૧૫ગણ | હોય તો ૫ગણ ચાલશે
[૪ લઘુ, ૧ ગુરુ ૨ લઘુ] (ઔપચંદસિકંઠં)

શુભગપરિરિગિત—૪ પાદ. ૧૨-૧૪, ૧૨-૧૪

૧-૩—૧ તગણ, ૧ ટગણ, ૧ લઘુ, ૧ ગુરુ-૧૨-૧૨,

૨-૪—૧ પગણ ૧ ટગણ, ૨ લઘુ, ૧ ગુરુ ૧૪-૧૪

ખિલતક—(વંશપત્રપતિત) ૪-પાદ ૧૭ અક્ષર, ૧૦મે વતિ.
અંત્યઅક્ષરમાં ચમક.

૧ લગણ, ૧ રગણ, ૧ નગણ, ૧ભગણ, ૧ન ગણ ૧ લઘુ ૧ ગુરુ.

૨ લો. લલિતક—૪ પાદ, ૧૯, ૧૯, ૧૯, ૧૭.

૧-૨-૩ ૪ ટગણ, ૧ લઘુ, ૧ ગુરુ-૧૯.

૪—૧ ટગણ, ૨ તગણ, ૧ લઘુ, ૧ ગુરુ. ૧૭

૧૧ ચગણ, ૧ ગુરુ, ૧૪ ચગણ, ૧ નગણ ૧૬ ચગણ,
૧ ટગણ, ૩ ચગણ.

નાન્દિતક— ૪ પાદ. ૧૦, ૧૦, ૧૦, ૧૦,

૨ લઘુ, ૧ ગુરુ, ૨ લઘુ, ૧ ગુરુ, ૧ ગરુ.

ભામુરક—સારાવતિ, અને અનુગ્રાસવાળો છંદ—૧૦૪ માત્રા.

૧ તગણ, ૧ પગણ, ૧ તગણ, ૧ ટગણ, ૧ તગણ, ૧ ટગણ,

૧ તગણ, ૧ ટગણ, ૧ ગરુ, ૧ પગણ, ૨ ટગણ, ૧ ગુરુ,

૧૨ ટગણ

૩ જો નારાયક— ૨૧૮ માત્રા.

૧૩ ચગણ, ૧ નગણ, ૬ ચગણ, ૧ નગણ, ૩૦ ચગણ,

૧ ગુરુ. ૧૮ ચગણ.

૨ જો લલિતક—૪ પાદ. ૨૧, ૨૧, ૨૧, ૨૧,

૧ ચગણ, ૪ ટગણ, ૧ ગુરુ,

વાનવાસિકા—૪ પાદ. ૧૬, ૧૬, ૧૬, ૧૬.

૪ ટગણ, ૬ મી ૧૨ મી લઘુ દરેકમાં.

અપરાન્તિકા—૪ પાદ. ૧૬, ૧૬, ૧૬, ૧૬,

૮ માત્રા, ૧. રગણ, ૧ લઘુ, ૧ ગુરુ.

કોપ.

આમાં કેટલાક દેશ્ય શબ્દો વધારે છે.

અક્ષાણય ના-૫૦ વાર્તા

આલ્યાનક

અડવડળ નાન્ય૦ આડપું, આડકું.

અડ વિ૦ આડું.

અણય ન૦ અનીતિ અનય

અણુમગ્ગ ન૦ પાછળ પાછળ

જવું. અનુમાર્ગ.

અધિગિચ્છ વિ૦ દવા ન થાય

તેણું અચિફિત્સ્ય.

ઉચ્ચિવિદિ ના૦ ઉત્તરવડ.

ઉલ્લુદ્ધ વિ૦ ઉલી ગયેલું.

અગચ્છત્તમા ના૦ સામ્રાજ્ય

અગચ્છત્તતા.

ઓપ્પિમ વિ૦ ઓપેલ, ઉભાગેલ

राज्यपाल

ଉପାଧିକାରୀଙ୍କ ନାମ

ಪ್ರತಿಭಾಷಾ ಪ್ರತಿಭಾಷಾ ೧೧೧

၁၁-၁၂ ၇၉ '၄၆

['ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਹਰਮਨ ਕੌਰ' ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ੨੬ ਜੁਲਾਈ ੧੯੮੧]

॥ श्री गुरुभ्यो नमः ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

ନିଜେ ମାତ୍ର ଶୁଭାକାଂକ୍ଷୀ

सत्यमेव जयते

विषय १० श्री विषय

ਪ੍ਰਤਿ ਸਿਰਿਏ ਸਾਧ ਸਾਧਿ

ከዚህ በፊት ከፊት ጋር ይደረግ

10.12.18 04.10.2018

১৯৬৬-৬৭ সালে
 ১৯৬৭-৬৮ সালে

सर्व १० दिनेस

पञ्चमः

የሰላም ስምምነት ማረጋገጫ

১৯৯৯ সালের ১০ মার্চ
 ১৯৯৯ সালের ১০ মার্চ

[illegible]

महर्षिः ॥ १ ॥

1941.

ഇതിനുള്ള

ਭਾਈ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ

ସ୍ଥିତ ୦୫ ଆଶ୍ୱିନ ୧୫୫୫

‘ਭੁਖਿ ਮਾਯਾਗੁਣਿ’ ਓ ਦੁਖਿ

ଆଉଁଶ '୧୫୩୫ ୧୫୩

દેવળગી મહસ્તિશ. ૫૫ ગાથા

ସୂଚକାଙ୍କିତ ଓଲଟା ଥିବା

とれた、う、う

ଆମର ସମସ୍ତ ସ୍ୱପ୍ନ ସଫଳ ହେଉ ।

निर्वाच्य वि० म्याग्नि संस्था

‘२६ ०१-१५ [A] २६०१

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

212 א' 1517 1518

1983 1984 01 12 02

‘1937-38’

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ

சென்னை, 1994-95 ஆம் ஆண்டு

15. 15.11.2019 08:00 15.11.2019

11213 014 1315

• १११ •

• १७ •

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

• १६७७	०५	३५

কল্যাণী ১০ ১৫৬

કચ્છ ૧૦ મી જુલાઈ.

‘ਦੇਸ਼-ਪ੍ਰੇਮ’ ੦੫ ਖਾਸ਼

ଡିଡ଼ି ଡିଡ଼ିଆଳି ଚାଳି ଡିଡ଼ିଆଳି

[[ମାଧ୍ୟମ]] ମଧ୍ୟେ ଶବ୍ଦ ସଂସ୍କୃତି

पमत्तस्स सन्वओ भयं, अप्पमत्तस्स न कुत्तो वि भयं.
 किं वा सच्चमसच्चं पच्चक्खमसच्चवाइणो ?
 दुह-जलहि-निवडियाणं धुवं पवहणं सुवयणं पि.
 नन्नहा संतभासिअं. अविगिच्छो मुसा-दोसो.
 पच्चक्खे वि य दिट्ठे जुत्ताजुत्तं वियारिज्जा.
 महाफज्जे वि अज्जो वि वितहं न वाहरे.
 तुरया वि परिस्संता अट्ठवट्ठणं काउमारद्धा.
 सो कोहाडओ अट्ठो आवडिओ.
 एवं चिन्तयन्ती अणुमग्गेणेव चलिआ हं.
 फोडेइ विरालो लोलयाए सारं वि उत्तिरिविडिं.
 उल्लुहं च नलवणं हरियं जायं.
 निव-मउडोप्पिय-पय-णहो चक्खट्ठी तित्थ-यरं पणमइ.
 करेउ देवो पसायं मम ओलगाए.
 ता करेऊण कंसारं तालपुटसंजुयं चेगं विस-मोयगं गोसे
 उवणेमि एयाणं.
 कुक्केहि कुक्कीहि य बुक्कअंते.
 दिज्जंति कवाडाइं, कोट्टावरि भडा ठविज्जन्ति.
 ता गच्छ तुरियं तुरियं, तुरयं मा खंच, मुच मुक्कलयं.
 अइ सिक्खिओ वि न मुअइ अणयं टारव्व टारत्तं.
 खट्ठे भवदुक्खजले तरइ विणा नेव सुगुस्तुरिं.
 “ भयाणया अडवि ” ति निवट्ठाइं थाणयाइं

તે કહિણ દોઝ, પૂર્વકિય કાલે કમ-નિર્વા દોઝ,
 દે દિવા દોઝ, રૂપ સુર દોઝ, સા અદિયા દોઝ,
 સિરસા મળસા મલપણ વડોધિ.

સુરૂં વા વાપરે વા, પૂર્વે જાણદે, અદે ન વાળાધિ,
 બં કિન્નિ મલ્લ વિભવ-પરિદોળ-
 જોગસુજગતિયગતિ જિળા વડિંઆ.

વલજા-તે કદ-દિય-સાપરે કબ-રણાદે,
 અવધિય કાપબં, અદો યત્તમેજવવા !

અદે ને દિયણ દેસદે માલ-સળાઓ,
 સંવળા વિ પતિયવળ પસ મદો, તેળ જહેજા,
 દોસાવિઓ જાળો સામલીએ, દેવિદો રૂપાવજાવો,
 બં બં તે રોડ્યા, બં બં કરોધિ, સા વડિંદરે દુસદે,
 સુસદે મામ-વિવિવજા, ન મરે.

અજા તિય દોસિયા માધિ ! તેળ, લસિવ સવક,
 જા કિ મણ મળિય ? જા કદે મળિયા અદેય ?
 હું નિજજા ! સમાસર, હું સાદસુ સમાસર.

વોદદે-દેદિત્ત પડિયા, દેય જાળ કિયા-દોળ,
 પુતિયવાઓ વા દિવાઓ આગાઓ અદે જોધિ,
 નિય-નિયરે યાસ, રૂપ મોજાજે જોળ સિયં પિ,
 રણીએ વાઝસાજાનિ-નિપિયમુઝિઓ.

ઠાડે વેવ પસો વાઝસાજાનિય રણીએ,
 જાવ રાયા પવડદે, તાવ કહેદે કિન્નિ અવજાણયં.

मणसि काउं गुलियं खाइ.

पुच्छिंसु समण-माइणा. वारमई नयरी होत्था.

कम्मणा वंभणो होइ, कम्मणा होइ खत्तिओ.

चउवीसं वि जिणवरा तित्थयरा मे पसीयन्तु ।

ताला जाअति गुणा जाला ते स-हिएहि वेप्पन्ति ।

रवि-किरणाणुग्गहिआइं हुंति क-मलाइं कमलाइं ॥

रे! खेआलुअ ! खोसल ! इमाण खोट्टीण मज्झमावडिओ ।

छुट्टिस्ससि कह व तुमं अकुट्टिओ टकराहि फुडं ॥

झल्लरि-पडरे गामे इल्ल-पुल्लिदाण सुव्वए सद्धो ।

तह सज्जिज्जइ चिच्ची सुहेण जह वोलेण तुंगी ॥

गुरु-लहुअ-पयत्थाणं तग्गुणमुल्लं हवइ सव्वेसिं ।

छुहिअ-तिसिआण भोज्जं जल-पाणं तं अमुल्ल खु ॥

अत्थालोअण-तरला इयर-कईणं भमन्ति बुद्धीओ ।

अत्थच्चेअ निरारम्भमेन्ति हिअअं कईन्दाणं ॥

भोच्चा सयलं पिच्छ, दिज्जं पुज्झा, अणणय-गामि-

चइऊण, तवं काउं सन्ती पत्तो सिवं परमं ॥

परि सि ६-१

सहस्रं

नमो विष्णवे-पण्य-सुरिन्द-विन्द-वन्दित्य-कमार-विद्या अरुहं विद्यां.
 नमो परिमुद-नाण-दंसण-संमिद्विद्यां सिद्ध्यां.
 नमो विष्ण-धूर्णीया-ऽऽयार-विहि-विद्यवस्त्रणां आयपरिद्यां.
 नमो सीस-गण-परम-सुय-संयय-ऽऽद्यावद्यां अवजसायां.
 नमो सिद्धि-वसहि-गमण-कारण-जीम-साहगाणं साहं.

जय । वन्दु-काम-पण्य । वन्द्या-ऽऽयय । रोग-पंकय-वणस ।
 सयल-सुणि-गाम-गामणी । विजोअ-वृद्धा-मणि । नमो ते ॥१॥
 कञ्जिण-कन्द पठय विहिदं, संति तयो वेमिजिणं सुहिदं, ।
 पासं पण्यसं सु-गुणिअ-द्यां अरुहं वन्दे सिरी-वज्रमाणं ॥१॥

अपार-संसार-समुद-एवं एता सिवं वि-वु सु-वृक-द्यां ।
 सव्वं विहिदिदा सुरिन्द-वदं कञ्जिण-वज्जिण विमाल-कदा ॥२॥
 निवणा-मागे वर-जाण-कम्प पण्यसिया-ऽऽसि-कुवाइ-द्वं ।
 मयं विणाणं सरणं वुद्धाणं नमणि विहं वि-अण्यद्विण ॥३॥
 कुन्दिन्द-दु-गो-मवीर-सुधीर-वजा सरिज हया कयले निसेजा ।
 वापसिरी पुंयय-वण-हया सुदेय सा अन्द सया पसरया ॥४॥
 वेण विणा जोगसं वि ववहारी सव्वहि ण विण्यद्वं ।
 वत्स सुवोअसुकेणो णमो अणोअवययसं ॥ १ ॥

प रि सि ङ्ग-२

पाइय-भासा-गुणाइं

अह पाइआहिं भासाहिं संसयं बहुलं आरिसं तं तं ।
 अवहरमाणं सिरि-वद्धमाण-सामिं नमंसाभो ॥ १ ॥
 सयलाओ इमं वाया विसंति, एत्तो य णेति वायाओ; ।
 एंति समुदं चिय, णेति सायराओ चिय जलाइं. ॥ २ ॥
 अमियं पाउअ-कन्धं पढिउं सोउं च जे ण जाणंति ।
 कामस्स तत्त-तत्ति कुणंति, ते कह ण लज्जंति ? ॥ ३ ॥
 उम्मिह्लइ लायणं पययं-च्छायाए सक्कय-पयाणं ।
 सक्कय-सकारुक्कैरिसणेण पययस्स वि पहावो ॥ ४ ॥
 णवमैत्थ-दंसणं संनिवेसं-सिसिराओ बंध-रिद्धिओ ।
 अविरलमिणैमो आ-भुवर्ण-बंधमिह णवर पययम्मि ॥ ५ ॥
 हरिस-विसेसो वियसावयो य मउलावयो य अच्छीण ।
 इह बेहि-हुत्तो अंतो-मुहो य हिययस्स विप्पेरइ ॥ ६ ॥
 पैरुसो सक्कय-धन्धो, पाउअ-बंधो वि होइ सुउमारो, ।
 पुरिस-महिलाणं जेत्तिअमिहंतरं तेत्तिअमिमाणं ॥ ७ ॥
 सक्कय-कव्वस्सऽत्थं जेण न याणंति मंद-बुद्धीया ।
 सव्वाण वि सुह-चोहं तेणेमं पाययं रइयं ॥ ८ ॥
 गुद-ऽत्थ-देसि-रहिअं सुललिय-वन्नेहिं विरइयं रम्मं ।
 पायय-कव्वं लोए कस्स न हिययं सुहावेइ ? ॥ ९ ॥

प रि सि ङ्-४

सुभासिआई

अणागयमपस्संता पेच्चुपन्न-गवेसगा ।

ते पच्छा परितप्पंति खीणे आउम्मि जोव्वणे ॥ १ ॥

धन्ना चहिरंधरआ तच्चिय जीअंति माणुसे लोप ।

ण सुणंति खल-वयणं खलाण अदिं न पेक्खन्ति ॥ २ ॥

नारोय ! निरेक्खर ! लोहवन्त ! दोमुहै ! य तु-अ किं भणिमो !

गुज्जाए समं कणगं तोलन्तो कह न लज्जेसि ? ॥ ३ ॥

उण्हो त्ति समत्थिज्जई दाहेण सरोरूहाण हेमंतो ।

चरिण्हि णज्जइ जणो संगोवंतो वि अप्पाणं ॥ ४ ॥

अलमेव विच्छुआणं, मुहमेव अहीणं, तह य मंदस्स ।

दिट्ठि-विअं, पिसुणोणं सव्वं, सव्वस्स भय-जणयं ॥ ५ ॥

गम्भ-प्पभिइमौवीचि-सलिल-च्छेए सरं व सूसंतं ।

अणुसमयं मरमाणे, जीयंति जणो कहं भणइ ? ॥ ६ ॥

सव्वो परोवयारं करेइ निय-कज्ज-सिअंणोअभिरओ ।

निरविक्खो निय-कज्जे परोवयारी हवइ धन्तो ॥ ७ ॥

हंसाण सरेहिं सिरी सौरिज्जइ अह सराण हंसेहिं ।

अण्णोण्णं चिअ एए अप्पाण णवर गरुअंति ॥ ८ ॥

पत्थरेणाहओ किंवो पत्थरं ढक्कुमिज्जइ ।

मिगारिओ सरं पप्प सरुप्पत्तिं विमग्गइ ॥ ९ ॥

धनात् त्वि ते धना पुंसि निरसीम-सवि-संजुता ।

ते विसम-संकडेसु त्वि पठिआ त्वि चयंति तां धमं ॥ १० ॥

सयाने, दुजाने, तिरुसिआ, उट्टिआ वरु, ।

गिरुते, तिरुते, गोरु सवसो गणं ग किजए ॥ ९ ॥

वडंति वसे तां वस्स डेरिवए कसप-याने य ।

निजययाने अवाणी नाना-सयं सुजो त्वि ॥ ९ ॥

वणिआणं वणिआमि, गिरुणं गिरुमि य, ।

वणिवाणं तिसो राने, किरुणं तिय-कम्म ॥ ९ ॥

विरुं जो अवजड, आवड-पडिअं च जो समुजड ।

सरुणायं च वरुड तिसु तेसु अलंकिया पुडवो ॥ ९ ॥

वं आरुगमुंदममपडिडुं वणिआसवं कुडं,

रुडं अपडिडुवमुजलरा किरु, धणं, वुंवाणं ।

वीडं आउ, अवंवाण पणिआण, पुवा सु-पुणाऽऽसया,

ते सवं सैवयवसिम विजए गणं दयाए कळे ॥ ९ ॥

प रि सि डं-५

उपपत्ता

वडं गुरुड कजेडि, वडं अरुजिडि पण्डे ।

न य तिरुं सवं सवं तिमरु अकिमाउमरिडं ॥ ९ ॥

पयासियव्वं न परस्स छिदं कम्मं करिज्जा न कया विरुद्धं ।
 मित्तेण तुल्लं च गणिज्ज खुदं, जेणं भविज्जा तुह जीव । भदं ॥
 रोगेहि सोगेहि न जाव देहं योडिज्जए वाहि—सहस्स—गेहं ।
 तावुंजया धम्मपहे रमेह बुहा ! मुहा मा दियहे गमेह ॥३॥
 जया उदिण्णो नणु कोडवि वाही तथा पणट्ठा मणसो समाही ।
 तीए विणा धम्म-मईवसिज्जा चित्ते क्हं दुक्ख-भरं तरिज्जा ॥४॥
 विरत्त—चित्तस्स सया वि सुखं, रागाणुरत्तस्स अईव—दुक्खं ।
 एवं मुणित्ता परमं हि तत्तं नीराग-मग्गाम्मि धरेह चित्तं ॥५॥
 भासिज्जए नेव असच्च-भासा न किज्जए भोग—मुहे पिपासा ।
 खंडिज्जए नेव परस्स आसा धम्मो य कित्तो इय सप्पयासा ॥
 आणं गुरूणं सिरसा वहिरसं, तुत्ताय—सिक्खं विउलं लहिस्सं ।
 कोहं विरोहं सयलं चइस्सं, कया अहं मदवेमायरिसं ? ॥७॥
 परीपहासं न कहिंपि कुज्जा लहुत्तणं जेण जणो लहिज्जा ।
 परस्स दोसेसु मणं न दिज्जा, धीमं नरो धम्म-धुरं धरेज्जा ॥८॥
 दब्बाणुरूवं विरइज्ज वंसं, कुज्जा न अन्नस्स घरे पवेसं ।
 साहूणइसाहूण तहा बिसेसं जाणिज्ज, जंपिज्ज न दोस—छेसं ॥
 धीरेणवि मरियव्वं, काउरिसेणवि अवस्स मरियव्वं ।
 दुण्हं पि हु मरियव्वे, वरं खु धीरत्तणे मरिउं ॥ १० ॥
 सोलेणवि मरियव्वं, निस्सोलेण वि अवस्स मरियव्वं ।
 दुण्हं पि हु मरियव्वे, वरं खु सीलत्तणे मरिउं ॥ ११ ॥

परि सिद्धे-६

विनिर्दे-उ-दोषि.

सिद्धि-अविजय-संति-जिण-युद्धे

अविजयं विजय-संज-ययं संति च पसव-संज-गीय-पावं ।

जय-युक्तं संति-गुणकरं दोषि जिणवरे पणिवय्यामि ॥ १ ॥ गार्हा

वैवर्गाय-मुद्दि-भावे ते हं विजय-वय-नि-मय-सदोषे ।

निकयम-महत्पयावे ओसासि सुविद्ध-संभावं ॥ २ ॥ गार्हा

संज-दुक्ख-पसंतीणं संज-पाव-पसंतीणं ।

सया अविजय-संतीणं नमो अविजय-संतिणं ॥ ३ ॥ सिद्धो गो

अविजय । जिण । सुद्धे-पववतां सयं पुत्तिमुत्तम । नाम-जिक्खणं ।

तद्धं यं विद्धे-मद्धे-पववतां सयं यं विजुत्तम । संति । जिक्खणं ॥ ४ ॥

गार्हादिअ ॥

पुत्तिसा । अद्धं दुक्ख-वाराणं अद्धं यं विममागद्धं सुक्ख-कारणं ।

अविजयं संति च भावओ अययकरे सरणं पूजयज्झि ॥ ६ ॥ गार्हादिअ

सिद्धि-अविजय-जिण-युद्धे

अरद्धे-रद्धे-विमिअ-विपदिअमुद्धेय-अरे-माराणं

सुर-असुरे-भीकल-सुयम-वद्धे-पयय-पणिवद्धेअं ।

अविजयमहमविजयं सुनय-नय-निजयमयय-करे

सरणमुत्तमसिद्धिअं सुत्ति-विद्धि-अ-महिअं सयययवज्झासे ॥ ७ ॥ संगययं

संवादिअ-युज-परिअवं च परे-दोषिअ-कयय-पसव-विद्धिअ-संतिअं ।

सिद्धि-सिद्धि-वैवर्धं नय-गल-दोषोपमाण-वरे-मय-दोषिअ-

परय्याण-परिअयं संतिवगिद्धे ।

हृत्थि-हृत्थि-बाहु-धर्त-कणग-रुर्भग-निरुवैहय-पिंजरं
पवर-लक्खणोवाचिअ-सोम-चारु-रूवं ।

सुई-सुह-मणाभिराम-परम-रमणिज्ज-वर-देव-दुँदुँहि-
निनीय-महुरयर-सुह-गिरं ॥ ९ ॥ वेद्धओ ॥

अजिअं जिभारि-गणं जिअ-सव्व-भयं मैवोह-रिउं ।
पणमामि अहं पयओ पावं पसमेउ मे भयवं ॥१०॥ रासालुब्धओ
इक्खेवाग । विदेह-नरीसर । नर-वसहा । मुणि-वसहा ।

नव-सारय-ससि-सकलाणण ! विगय-तमा ! विहुँअ-रया ।
अजिउत्तम । तेअ-गुणेहिं, महा-मुणि ! अमिअ-वला ! चित्तल-कुला !
पणमामि ते भव-भय-मूर्खण ! जग-सरणा ! मम सरणं ॥१३॥ चित्तलेहा

सिरि-संति-जिण-थुई

देव-दाणविंद-चन्द-सूर-बंदं ! हट्ठ-तुट्ठ-जिट्ठ-परम-
लट्ठ-रूव ! धर्त-रूप-पट्ठ-सेय-सुद-निद-धवल-
दंत-पंति ! संति ! सत्ति-कित्ति-मुत्ति-जुत्ति-गुत्ति-पवर !
दिप्त-तेअ-वंद ! धेवै ! सव्व-लोअ-भाविअ-प्पभाव ! जेअं ।

पइस मे समाहिं ॥ १४ ॥ नारायओ ॥

सिरि-अजिअ-जिण-थुई

विमल-ससि-कला-इरेअ-सोमं

वित्तिमिर सूर-करा-इरेअ-तेअं

ति-अंस-वइ-गणा-इरेअ-रूवं

धरणि-धर-प्पवरा-इरेअ-सारं ॥ १५ ॥ कुसुम-लया ॥

सत्ते अ सया अजितं सारो य वत्ते सया अजितं ।

तव-संजये य अजितं एव युगाणि जिगं अजितं ॥ १६ ॥

मुअग-परि-पेगिअं [जुअं]

सिदि-संति-जिण-युई

संम-गुण्हि पावइ न तं नव-सरय-सत्ती

तेअ-गुण्हि पावइ न तं नव-सरय-रवी ।

जेव-गुण्हि पावइ न तं ति-अस-गण-वई

सार-गुण्हि पावइ न तं धरणि-धर-इई ॥ १७ ॥ विविजअयं ॥

तिअ-वर-एवचयं तम-य-रहिअं

धीर-जण-युअ-उविअंयुअं-कलि-कल्लसं

संति-सुह-एवचयं ति-गोण-एवअं

संतिमई मही-मुणि-सरणसुवणसं ॥ १८ ॥ जल्लअयं ॥

सिदि-अजितअ-जिण-युई

विणजोअ-सिरे-इइय-उअलि-सिसि-गण-संयुअं विमिअं

विजुई-उहिअ-धण-वइ-नरे-वइ-युअ-महिअ-उविअं पवुसो ॥

आइ-देअय-सरय-जिणी-ए-समहिअ-स-दीअं तवसं

गएवंगण-विअएण-समुदअ-वोएण-जंदिअं सिरसं ॥ १९ ॥

॥ किसलय-गज ॥

वामर-गएल-परिवसिअं विजोरोगे-ममसिअं ।

देव-कोउ-सय-संयुअं समग-संय-परिवसिअं ॥ २० ॥ मुमुई ॥

आयं आण्हि अरयं अरयं

अजितं अजितं एवअं ॥ २१ ॥ विउजु-विजसिअं विउसअं

सिरि-संति-जिण-थुई

आगया वर-विमाण-दिब्व-कणग-रह-तुरय-पेहंकर-सएहिं हुलिंभं ।

ससंभमोरेण-क्खुभिअ-लुलिंभं-चल-कुण्डलं गय-त्तिरीडं-

सोहंत-मउलि-माला ॥ २२ ॥ वेइहओ ॥

जं सुर संघा सा-ऽसुर-संघा बेर-विउत्तौ भत्ति-सु-जुत्ता

आयर-भूसिअ-संभम-पिंडिअ-सुट्ठु-सु-विग्धिअ-सव्व-बलोघा ।

उत्तम कच्चण रयण-पेहंविअ-मायुर-मूसण-भौसुरिअंगा

गौय-समोणैय-भत्ति-वसाऽऽगय-पेहंलि-पेसिय-सीस-पणामा ॥ २३ ॥

रयण-माला ॥

वंदिऊग थोऊग तो जिणं ति-गुणमेव य पुणो पयोंहिणं ।

पणमिऊग य जिणं सुराऽसुरा पमुईआ स-भवणाई तो गया ॥ २४ ॥

खित्तयं.

तं महा-मुणिमहं पि पंजली राग-दोस-भय-भोह-वज्जियं ।

देव-दाणय-नरिंद-वंदियं संतिमुत्तमं महात्तवं-नमे ॥ २५ ॥

॥ खित्तयं ॥

सिरि-अजिअ-जिण-थुई

अँन्वर-ऽन्तर-विआरणिआहिं ललिअ-हंस-बह-गामिणिआहिं

पोर्ण-सोणि^{१०}-धंण-सौलिणिआहिं सकल-कमल-दल-लोअणिआहिं ॥ २६

॥ दीनयं ॥

पीण-निरन्तर-धण-भर-विणमिअ-गाय-लयाहिं

१ मार्ग-कंचण-पसिडिल-मेहंल-सोहिअ-सोणि^{१२}-तडाहिं

[illegible]

॥ ह्रींकार ॥ ० ३ ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

। श्रीगुरुदेव ! गुरु-पुत्र

बुद्ध-चरित-संग्रह-संस्कृत

ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ਿਵ-ਰਤਨ ੫੭

युव-वृद्धिअस्माः । तिसि-गण-देव-गोविदे

ਜਿਸ-ਦਿਨ-ਮੁਢ-ਪੁਰਾ

पुनः-संव-क्रिस्व पयसो पयसि ॥२९॥ नृदिअय ॥ कलवय ॥

तमहं विष्णु चंद्रं अविचलं विष्णु-मोहं ।

॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

७३। विष्णु-पद-चैतन्य-सहितं भगवत्

અવગણી નિજાબદ્ધિ મંડળાકૃત-અગાધરૂં કેરું કારું નિ । ૧૫

देव-सु-वर्गिह पाप-वर्दिआहि, वर्दिआ य वस ते सुविक्रमा जग ।

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ १० ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ १ ॥

वंदिया य जरस ते सुविक्रमा कमा,

तयं ति-लोय-सव्य-सत्त-संति-कारयं

पसंत-सव्य-पाव-दोसमेस हं नमामि संतिमुत्तमं जिणं ॥३१॥

॥ नारायओ ॥

दोण्हं थुई

छत्त-चामर-पडांग-जुव-जव-मंडिआ

शय-यर-मगर-तुरय-सिरि-वच्छ-मुलंछणा

दीव-समुद-मंदर-दिसाऽऽगय-सोहिआ

सत्थिर्ध-वसह-सोह-रह-चक्क-वरंकिआ ॥ ३२ ॥ ललिययं

जो पढइ जो अ निसुणइ ँउभओक्कालं पि अज्जिअ-संति-थयं

न हु हुंति तत्स रोगा पुब्बुप्पला विणासंति ॥ ३९ ॥ गाहा ॥

जइ इच्छह परम-पयं अहवा कित्ति सु-चित्थडं भुवणे ।

ता ते-लुक्कुद्धरणे जिण-वयणे आयरं कुणह ॥ ४० ॥ गाहा ॥

प रि सि ढुं-७

चोर-ग्गहण-सत्थ-कुसलो

“ तता हं इट्ठ-माणसो रण्णो चलणेसु पणामिऊण निग्गओ
राय-कुलाओ । चिन्तिअं च मया सत्थ-निदिदेहि उवाएहि—

“ पाएण दुट्ठ-पुरिस-त्तेकरा पैणा-ऽऽगार-जूयें-सालासु कुल्ले-
रियावण-पंडैंग-परिवार्यग-ऽवैसह-रत्तंवर-वेट्ठे-कोट्ठेय-दासो-घर-आरामु-
जाण-सेभा-पवैसु सुण्ण-देउल-विहारेसु संसिओ अच्छंति । तत्थ य

चो। उमर-परिवर्णन-गणविह-लिनि-बैस-परिणाम, वंश-
वैस-धरिणो विवर-सिध-कुसल य विधेय-विसरुययए य
भूमि " ।

ततो अहं एवाहं ठाणाहं अप्पणा चार-पुरिसिहं य मग्गवैमि
चारवैमि । चारवैमि य उवाय-कुसल निगमो । निहैवका
वक्कओ वेव अहं एक्कस्स नय-हरिय-पण्डव-वड्डिसह-सीअल-अयस्स
सहैर-पायवस्स ड्डो निवड्डो दुव्वल-मड्डल-वयो चोर-गहणीवाय
विचयलो अण्णमि ।

नवरि य धाउ-रु-अय-परिहओ एग-साहिओ-उवायसो
संख-वहिअ-अ-अ-परिकेरो विदह-कुहिलेदेअ-वाम-हरय-खंय-पुसो
गोसिओ-वावड-दाहिण-करो नव-हरय-केस-भंसकेसो कि वि सुग-
मुण्णलो वं वेव सहयार-पायव-अयमभवतो परिवायओ ।
विचिसे-भूमि-भगो नि-दहं अवलंका अंअ-पण्डव-साहं भिज-

का य उवाडो ।
पण्णमि य ठां पदीह-खट-मासं उक्कडिय-सिरा-अवहिअ-चलणं
उअअ-पिडिआ-दीह-अंअ ।

आसंकिअं च मे. हियं वं दट्ठण—“उक्कट-गण-पाव-कम्म-
संयगाहं च से इमाहं जारिसयाहं जिगाहं दीसति, गणसे चोरो
पाव-कारि”वि.

प रि सि ङ्ग-८

छ वाल-मिस्ताणि ।

(हरिसीह-वराह-गोमुह-तमंतग-मरुभूइणो, चारुदत्तो य)

कयाहं च कोमुइया-चाउमासिणीए कोऊहल्लेण जिण-पुप्फाऽऽ-
हरण-निमित्तं निग्गओ मि सवयंसो अंग-मन्दिरं उज्जाणं । तत्थ चेइय-
महिमा वट्ठए । आणा-कर-दारय-पुप्फ-चय-कुमार-सहिओ य पाद-
चारेण पस्सामि उववैणाणि रमणीयाणि पस्सवैणाणि य । वण-राईओ
मेह-निउँरंव-भूआओ सँण-गण-महुर-भासिणीओ । दंसण-लोलुयाए
दूरम्मि गया रुक्ख-गुँच्छ-लया-गहणं पसँन्न-स-लिल-दाहिणी-सँहिणी-
धवल-वोलुयं रयत-वालुयं नाम नदी-तीरं पत्तामो.

गहियाणि पुप्फाणि इच्छियाणि, विसज्जिया दास-चेडा-

“वच्चह अंग-मन्दिरे उज्जाणे, आयतण-समोवे पडिवौलेह” ति
ते गया.

अहमवि सवयंसो नदी-तीरं ठितो.

मरु-भूई उइणो भणइ-“उयरह, कीस विलेवह ?” ति,

गो-मुहेण भणिओ-“तुमं न जाणसि कारणं” ।

सो भणइ-“किं ति णं ? ” ।

गो-मुहेण भणियं-“तिगिच्छमा वण्णन्ति, -“अद्दाणं परिकम्मिय
ण सहसा जलमवरियव्वं; दुवे किर पाय-तल-संसियाओ सिराओ

उई-गामिणीओ गीब पाउलिण भिज्जत्ते, तस्य दुव्वे नेव-गामिणीओ,
 तासि रक्खण्ण्णि उप्पिण्णामिअत्त-सरीण न्नावयस्सिअत्तं अत्तं, अवयस्सो
 वा विअत्तयाए सुज्जत्तं, वयस्सत्तं, अणत्तं वा पणिवत्तं" ति ।
 एएण कारोण वीसमत्तेण उयस्सिअत्तं" ति ।
 ततो भण्णं मक्क-भुई-“वड्ढ-कुट्टिअवओ गीमहे, उयस्स, धोवह
 पाए" ति ।

ततो अण्णं पक्खालिय-वण्ण कालिअत्तं पववा । एण-देस-
 हेस्सिअत्त-सिअत्तणी पज्जमणि गहेअण पववाणि य, स-एअत्त-मह-
 विअत्तिय-एअत्त-हिअत्तहि रमिअत्त ।

ततो अण्णं गहे-सोत्त" अण्णया सो, सिअत्तं गी-भुईण पज्जम-
 पवम-भुईण पण्णिपुअत्तणी-सिअत्तं, निअत्तत्तं सोत्तं, विण्ण एअत्त
 जुअ-भुअण्ण सिअत्तया, अण्णत्तं य न्नाया विअत्तं सिअत्तं ।

मक्क-भुईण वि पज्जम-एअत्तं गहिअत्तं, अण्णं अण्ण-सिअत्तया,
 ततो अण्णयाएण अत्तं कमल-एअत्तं निअत्तत्तं, सोत्त-सिअत्तं-
 यए य विअत्तं गी-भुई । न पावड्ढं मक्क-भुई पज्जम-एअत्त-नत्तं-
 अण्णयाएण गहेस्सिअत्तं गहिअत्तं सोत्तं-
 " एअत्तं सिअत्तं, अण्णत्तं अण्णत्तं" ति

ततो मया मणिअत्तं-“मुअत्तं । सण्णत्तं केस्सिअत्तं" ति ।
 ततो भण्णं-“वड्ढ-सामि । स न विअत्त-भुई, अण्णत्तं अण्ण-
 कण्ण, उअत्तयाए अण्णत्तं" ति ।

ततो तानि आश्रेण परिस्रमो ।

ततो हृदि-सीदो भगवि-“का एव चित्ता ? नह पुन
कोइ परिसो एयं तीर-त्रैलं स्वस्वमाकहिंय साहजो साहं संकमंतो
व्या-मज्झाए पुत्तिणं अइण्णो, पुणो एयव चैव आकरो” ति ।
ततो गो-मुद्देण मणिमं विमारेका-“न एयं जुज्झे, नह
ततो हो-तो, ततो हंथ पय-संवइणो परिस्रिइएण

ततो भणिओ गो-मुहेण-“ न एत्थ अच्छरियं, धुवं एण्ण
 उव्वलंतर-विणिग्गयं पायव-मूलं दिट्ठं होहिति, ततो से बुद्धो उपण्णा-
 “एवं-कोमलेण कहं भिण्णो पासाणो ? ” ति ।

अहवा, मसाली पिळ्ळैकाणि चारिती दिट्ठा होज्ज, ततो बहुत्त-
 याए विम्हिओ ।

अथवा, झिळ्ळिगो-खं निसुय ढँहरियाए “एवं-महंतो सदी ? ”
 ति अच्छेर मण्णए । ”

ततो पुच्छिओ मया-“ एत्तो अनेतरं होज्ज ? ति ” ।

सो भणद्-“ जं अच्छेराणं पि अच्छेरं, एवं किं मे विचारणं ?
 दच्छिहिह ” ति ।

तस्स य बहु-माणेण गया मो तं पपसं ।

वाएइ य मरु-भूतिओ सोय-सलिल-परिक्खित्तं अचन्त-सु-
 हुम-सिक्कया-पुल्लिणं पावरणंतर-विणिग्गयमिव जावय-स्स-पंडुरं जु-
 वति-पओहरं ।

ततो गो-मुहेण भणिओ-“ पुल्लिण-खंडे किं अच्छरियं ?
 सति एरिसाणि उदग-परिणद्धाणि ” ति ।

“ ततो भणति-“ जमेत्थ अच्छेरं, तं पस्सह ” ति-

पयाणि दंसेइ दुवे ।

ततो भणिओ-“ जइ एयाणि अच्छेरयं, ततो अन्हं जाओ
 पय-वोहीओ, ताओ अच्छेरा-सयाणि ” ति ।

ततो भणति-“ एयाणि सांभुवधाणि बहुणि पयाणि, इमाणि
 पुण वोच्छिण्णे-मग्गाणि ” ति

ततो जालि आप्तेण पस्सिमा ।

ततो हस्ति-सीहो भणति—“का एव्य चित्ता ? वडं पुण कोइ पस्सिमा एयं तीर-ज्वालं कस्समाकरोइय साहज्जा सोहं संकमंती लया-मउद्योए पुत्थिणं अउड्ढो, पुणो ‘पायव वेव आकरो’” ति । !

ततो गी-मुद्देण भणियं विचारका—“न एयं जुज्झे, वडं पायवज्जा अवड्ढो होतो, ततो हउय-पाय-संवड्ढो पस्सिमाउड्ढो तउण-जउडं-परिणोड्ढो एत-युक्क फलेण पुत्थिणं सखिं न अकुण्ठां होत्त” ।

ततो भणितो हस्ति-सीहो—“कस्स उ डेमणि प-याणि ?” ति ।

ततो भणियं गी-मुद्देण—“अगगस-गामिस्स पयाणि” ति । ततो भणियं हस्ति-सीहो—“किं देवस्स ? रक्खसस्स ?”

भणिय गी-मुद्देण—“देवा किं वउड्ढेण मंति न हिचरन्ति; रक्खसा मडो-यो-दी, तेहिं मड-अमणणि पयाणि; पिसायाणि जउ-वड्ढे-पदेस-भीखणि, ण विचारंति डेमस्मि पदेसे; पस्सि तव-सोसिसअ-सरी, तेहिं किसयादे मज्झ-देण्णोपणि होत्ति, चारणा देवी-सीरे जउवर-सुव-परिचासं परिहरता न संचरन्ति” ।

भणियं हस्ति-सीहो—“अइ न एयस्मि पयाणि, कस्स.णं डेमणि पयाणि ?” ति ।

गी-मुद्देण भणियं—“विज्जा-देवस्स” ति ।

हरि-सीहेण भणियं—“ जइ पुण, विज्जाहरो होज ? ”

ततो भणियं गो-मुहेण—“ पुरिसा सत्तवंतो † उच्छाह-
गामिणो, तेसिं हियय-गरुवाए पुरओ पयाणि पीलियाणि भवंति,
इत्थीणं पुण कल्लैत्त-गुरुयताए पण्हियासु उविर्द्धाणि भवंति, तेण
कारणेण ण इमाणि विज्जाहरीए ” ।

पुणो भणति गो-मुहो—“ चारु-सामि ! तत्स विज्जाहरत्स
भारो अत्थि ” ।

पुच्छिओ हरि-सीहेण—“ किं पव्वओ सो ? जेण भारो
होज ? उँवाहु-सज्ज-जुव्वणा पायवो ? ओँउ-पुव्वविँराही छिद्धे
आसाइओ अरी होज ? ” ।

भणियं गो-मुहेण—“ जइ गिरि-सिहरं होज, तओ गुरुययाए
णिमग्गाणि पदाणि होज; जइ पायवो होजा, ततो मही-यल-पत्ताहिं
साहाहिं बहु-निक्खेवो होज्जा; न य अरोरम्मं अवकासमाणिज्जति ” ।

ततो भणियं हरि-सीहेण—“ जइ वि हु एत्तां ऐकतरं पि
कारणं ण होइ, को हु से भारो अत्थि ? ” त्ति ।

भणियं गो-मुहेण—“ अम्मयं ” त्ति ।

हरि-सीहेण भणियं—“ न जुज्जइ “ एस भारो ” त्ति, विज्जा-
हरोओ वि आमासगामिणीउ ” त्ति ।

भणियं गो-मुहेण—“ सा धरणी-गोयँरो पिया तत्स, त्ति
ततो तीए सह रमणीयाणि थाणाणि संचरति ” ।

भणियं हरि-सीहेण—“ जइ से पिआ, कौस णं विज्जामो
न गावेइ ? ” त्ति ।

तिसरीओ ।

परियो अंगो-धो-कु-मासो देव रय-पञ्चओ सरय-कल-स-
विन्देया बसामो । दिहो योहि कुसुमिओ सवि-दोहो पयवो अमर-
तरो रं मिहण-पय-पुलि अगुसज्जमाण गी-मुह-वयण-
माण विमवाणि पुसिसस " सि ।

मुह-विपदिवाणि पुहैय-ए-ए-ए-किचि-विवाणि य दीसति, इ-
विमवाणि गी-मुहैय-“ हेमाण देय-पयाणि विविवाणि-
विहणिय अण्णय अवागसे चत्तादि पयाणि, देसियाणि से ।
“ सि ।

तेण आसंभणो होययं, रमणीओ अयं पयसो वुक्खं परिचरुं; मागे-
पुहो विचिय-“ अजोमा रणे अविक्कणीययथाए ” अयसं
परिवेव पायवधकारेण य हेरिय-माण-वेहैयलंका-परिवेवमिव
गी-मुहो अण्ण-“ हेमं पुहणं आलोका-रमणीयं सल्ल-
ओहैयमा सुकमपसिमुवा ? ”

हेरि-सीहैय-अण्णं “ जदे देया-सहिओ, कोस णेण हेमं
गहण-हेओ य वाम-देया, ततो एयं-किचि उविहं-गम-पादं ” ।
अण्ण गी-मुहो-“ देयाओ अयो-कय-गुठ्ठेओ, पुण्य-
से अरिय अ-विजाहरी य ” सि ? ” ।

अण्णं हेरि-सीहैय-“ एयं पुण कदं जाणसि ? ” अम्मणा
विजाओ ” ।

साहोण-विहो स-उद-गमण दिहति ” सि न गहैदं न
अण्णं च गी-मुहैय-“ भो-उरी सव्वोहिसंकिम-कामो-“ गी

भणियं च गो-मुहेण-“ चारु-सामि ! इमं पत्ताए सत्ति-
 ण्णं तीए इत्थीए इमीए साहाए गुल्लको पिच्छओ, अपावन्तीए
 पिवो पणइओ ” ।

मया भणिओ-“ किह एयं ? ” ति ।

भणति-“ इमाणि से पयाणि मुक्क-पण्हियाणि गुल्लकं कंखन्तीए,
 ति । विज्जा-हरो य चरीरोही, गहिओ जेण अयत्तेण गुल्लको, जम्हा
 से अभिण्ण-लेहाणि पदाणि पुल्लेणे दीसन्ति । सो य दाणि अणेण
 मतुणा ण दिओ तोसे । न य चिर-काल-वइक्कन्तो लक्खिज्जइ,
 जेणत्थ पयैर-भंजण-पवत्ता अज्ज वि खोरं मुयन्ति पुप्फ-विट ” ति ।
 ... ततो भणिओ हरि-सीहेण-“ गो-मुह ! जुज्जइ कारणं
 अचिर-भगस्स थवैग्गस्स, ण उ- “तोसे अम्मगाए ण दिण्णो ति ” ।

कहं पियाए पणइओ न दाहिति ? ”

भणियं गो-मुहेण-“ कामो पण्यै-लोलो, तीए य मण्णे ण
 किंचि पणइय-पुव्वो, ततो णं रमते जायणा-लोलं पत्तमाणो । सा
 वि, णं सव्वओ पॅरीइ “ देहि मे पिय ! ” ति जायमाणी । एयाणि-
 तस्स पयाणि तोसे पय-परिक्खिताणि दीसन्ति ।

चारु-सामि ! सा तस्स विज्जा-हरस्स अविज्जा-हरी कुविआ
 पडिह्यै-पणय ” ति ।

हरि-सीहेण भणिओ-“ एयं किह जाणसि ? ” ति ।

मणइ गो-मुहो-“ एयाणि तोसे पदाणि कोह-समुत्थाणि
 विणिक्खिताणि, इमाणि य विज्जा-हरस्स अनुधावमाणस्स; तं एसा
 विक्किट्ट-पय-संचारा पय-पद्धता तोसे य पंथं रुद्धन्तस्स, ओसक्खिय-

ब्रह्मसूत्र-पूजिष्यं यं पृथो कुरु; द्रुमं च सा अदोपया सदास-
निरुद्धं गय-पञ्चगव्यां चान्ता (३) ।

अतः च मया चाक-सामि ! सुदं गीतम्—“ सा अमगा
अविज्जा-हेरि ” चि, पयानि से पदानी गय-पञ्चगव्यानि; जडे
विज्जा-हेरी हेली, कुदिया आगासेन चञ्चली.

दिण्णी य से लेण कहे-समुदायाने सति-गण-गुहिको, सो य
गाए गहेका जसेव उरे पुक्ककटिआ; समं च कोहेण अंधीकणो,
पडिओ य से पाएसु, एस से दासए-लीसे पद-समीवे मउउ-गंठि-
निपाडिओ सिकया-संचओ, सो य सकुमाल-कोपओ, जं च लहुं से
पसण, चि उकिख-जडे; चओ से अडंवाण पुडिओ अहिहिदियाणि

चि य पयानि दीसंति पद-पज्जाअ ।
चाक-सामि ! लीसे संक्षीअ पथो परिसिखली विज्जा-हेरि
परसमाणीअ । सो च “ वैयणा-परिगय ” चि लेण संभोग से उ-
किखली चण्णी, लीअ चि य वैयणा-गुहिययाए असेउवडिपओ, एव
दीसए—

अमगाय पदा पद, द्रुवे विज्जा-हेरस चि,
सली लेण अण्णीया सो सदादिया संज्जा ” ।
गोविन्दो गीतम्—“ कडिओ अलवा-एओ, न वय मज्ज-
हेरी वैवर्द्ध ? चि ” ।

आओ नीलित्ति, ^{१११}विस्सं मधुरं ^{११२}मंस-^{११३}निस्संद-^{११४}सज्ज-^{११५}क्खयं-सोणियं,
ततो महुर-^{११६}कुकलयमिव एसा सक्करा गहिया मच्छिगाहिं ।

चारु-सामि ! तेण विज्जा-हरेण सा उक्खिता अम्मगा
बाह्मिहि ”

हरि-सीहेण-“ किह जाणसि ? ” ति ।

भणियं च गो-मुहेण-“^{११७}योच्छिण्णाणि एयाणि पयाणि इत्थीए,
पुसिस-पयाणि दीसंति ति ।

किं च, चारु-सामि ! एस मम बुद्धी —

“ जो एसो अहं पुरओ भमर-गुंजमाण-कुसुम-लया-परि-
क्खितो सम-भूमि-भाग-त्थिओ आवासो विव सिरीए लया-घरओ;
एथ तेण विज्जा-हरेण स-जुवदण्ण भवियञ्च ”

इदेव द्विया भवामु, “ न जुज्जेए रहो-^{११८}गतो दुट्ठं ” ति ।

“ ठिआमो ” ति ।

तओ य कस्सइ कालस्स लया-घराओ बहुवण्ण-पिंछाऽऽच्छा-
दितो मयूरो निगगतो सह सह-चारिणीए वण-परिचय-णिस्संको ।

ततो भणियं गो-मुहेण-“ चारु-सामि ! न एथ लया-हरए
विज्जा-हरो ” ।

भणिओ हरि-सीहेण-“ एत्थियं वेळं “ सदुत्तोउ ” ति वोत्तूण,
भणसि-“ नत्थि ” ति ? ” ।

ततो भणति-“ एस मोरो निव्वियारो निक्खंतो । जइ मणुस्सो
एथ होन्तो, ततो भक्कथयोए स-वियारो णेतो ” ।

ततो ह गौ-मुदे-वयां पयां को-तो गतो लया-हेरं स-
 वयं। पस्मि य तय भद्रमणीयं कुसुम-सद्वरं अचिर-काल-
 भुवतयाप्य अस्मिन्-सर्वमिव (२) ।

ततो भगवन् गौ-मुदेण-“अचिर-काल-निवसेत्। इतो
 विज्जाहेरं, एयाणि से दीयन्ति तस्स पण्यवत्स पयाणि, अपरं तु
 तेषां इहोऽयान्तं, इमं से पादय-खंय-जगं दीवि-वस-कोस-र-
 यां जगं, एयस्मि कञ्च अवस्स निवसिपयं” ।

तं च पद-पदातिं नि-धाप्यतो गौ-मुदेण भगवन्-“वाक-समि ।
 महे हं सधं वत्त ए सो विज्जाहेरं, अवि भीम न जीवेज” ति ।
 पस्मि भगवन् गौ-मुदे-“कहे ति ?” ।

भगवन्-“एयाणि किण पस्सहे अदीसमाण-निगमणि आ-
 गस्स-उपयणो अविधवसिकयाणि अवयाणि वुवे पयाणि ?
 सो गृहं विज्जा-हेरं एस पाहिओ, एस से अविधवस-पाहि-
 पस्स सरीर-विष-दंसण-कओ अवयासि; दीणह वि मग-सुयन्ति य
 विधया-विधवेवो दीसए इतो पक्कओ । इयाणि हेरिय-पदाणि
 उपयवाणि दीसति” ।

ततो समिकंया अणवयसि कट्ठणि-मगं ।
 विट्ठणि य पणिकयाणि मयिणीणि, माकंयाऽऽकंय स-मा-
 वोहिओ य इव पणिकं खोम ।

ततो भगवन् गौ-मुदे-“अहो ! वाक-समि ! सो विज्जा-

हरो पच्छा अवरेण अरिणा समासाइओ विसेत्थो । सा य भारिया से
अविज्जाहरी असमत्था पईकौरे धरणि-गोयरणं भावेण ” ति ।

भणिओ य मया मरु-भूइओ-“गेण्हसु एवाणि खोम-
भूसणाणि, एयं च चम्म-रयणं खगं, जहिं दच्छीहामो, तहिं से
अप्पिसामो ” ति ।

पत्थिया मो केंदुणि अणुसज्जंता । अणत्थ सेंछइ-कोट्टे
दिट्ठा लगा मुद्धेजा ।

भणिओ गो-मुहेण हरि-सीहो-“अग्गेयसु ” ति ।

ततो तेण अग्घाइआ-“धिर-गंधा य ते, आयव-तत्ता य
गौहारि ” ति ।

गो-मुहेण भणियं-“चारु-सामि ! इमे केस-वत्थार्थेइणो
गंधा वीहाउणो समुप्पणत्त, इमे य मुद्धया सुगंधा सिणिद्धा अणु-
केल्लैनूला य, तेण कारणेण सो विज्जा-हरो दीहाऊ उत्तमो य,
अणेण रायाहिसेओ पावियव्वो; तं अणुमग्गामु णं ” ।

ततो अम्हे पत्थिया । दिट्ठो य विज्जा-हरो कयं^{१३}व-पायव-सं-
सिओ पंचहिं औयसेहिं सोलेहिं विद्धो पंचहिं इंदियत्थेहिं अंतरौथो,-
एको मउड-संधिम्मि, दो दोसु हत्थेसु, दो दोसु पाएसु । तस्स य
दुक्खं दट्ठुण अत्तणो मे दुक्खं जायं ।

परि सिद्धं-१

आदिषु पापेषु

[४६-४७०]

“से ० मने ! अमाह देव ! विसा देव-लोगाओ आउ-
कखण्ण भव-कखण्ण निद-कखण्ण अण्णरं वयं वदन्ता कहिं गच्छ-
वित्ति ? कहिं उववञ्जवित्ति ? ”

“गोपमा ! महेविबदेहे वास जाइ कुल्लाइ मवन्ति अउदै

विवादै विवादै विच्छिन्ना-विउल-मवण-सयणा-उसरा-उण-उण-
णदै वहु-धण-आयल्लव-ययण्ड आओगी-पओगा-संपउसाइ विच्छि-
द्विअ-पउर-मल-पाणाइ वहु-दोसा-दोस-गी-माहिअ-गवेल्ल-पययण्ड वहु-

जणस्स अपरिभयण्डं । तह-पयासेसि कुलेसु पुमन्नाए पच्छायावित्ति ।
! तए ० तस्स दारणास्स गाम्भयस्स वेव समणस्स अम्मा-

पिद्वेणं एस्से वदपदण्णा भवित्ताइ ।

से ० तस्य गणण्डे मासिणं वेहे-पट्टियण्णाणं वेहेदुदकणा-गदे-वि-

यणं वीदेकत्ताणं सुकुमल-पणिण-एए अट्ठीण-एट्टियण्ण-एवदिय-सारी-

ल्लकखेण-वुंवेण-मुगीववेए भौण्णमौण-पमौण-पट्टियण्ण-मुज्जाय-संबंण-

सुंदरीं सति-सोमा उस्सारे कवे पिय-दंसणं सु-हेवे दारए पयावित्ति ।

तएणं तस्स दारणास्स अम्मा-पियसे पउयं विवसे विदे-वजियं

कावित्ति, पउय-विवसे चंद-संद-सणिाय कावित्ति, उहे विवसे जण-

पियं कावित्ति, एकारस्स विवसे वेदकवे विविचरे अउदे-जाय-कम्म-

करणे, संपत्ते चास्साहे : दिवसे अम्मा-पियरो इमं ण्भाख्वं गोणं = गुण-गिण्णं नाम-धेज्जं काहिति:—

“ जग्हा णं अहं इमंसि दारगंसि गम्भत्थंसि चेव समाणंसि धमो दढ-पइण्णा, तं होउ णं अहं दारए दढ-पइण्णे णामेणं ” ।

तए णं तस्स दारगस्स अम्मा-पियरो णाम-धेज्जं काहिति
“ दढ-पइण्णे ” ति ।

पंच-धाई-परिगहिण, हत्थाहत्थं संहरिज्जमाणे, उवणच्चिज्जमाणे, उवललिज्जमाणे, उवगूहिज्जमाणे, अवयंसिज्जमाणे, परिवदिज्जमाणे, परिचुविज्जमाणे, परंगिज्जमाणे निव्वांधायं परिवडुहिइ

तं दढ-पइण्णं दारगं अम्मा-पियरो सौइरेग-इदु-वासनातगं जाणित्ता सोभणंसि तिहि-करण-गक्खत्त-मुहुत्तंसि कला-इयरियस्स उवणेहिति

तए णं से कला-इयरिए तं दढ-पइण्णं दारगं लेहाइयाओ गणिय-प्पहंणाओ सउर्ण-रुय-पज्जवसैणाओ वावत्तरि-कलाओ सुत्ततो य अत्थत्तो य करणत्तो य सेहाविहिति सिक्खाविहिति; । तं जहा—

“ लेहं, गणियं, रूखं, णट्ठं, गोयं, वाइयं, सर-गयं, पुक्कंरै-गयं सम-तालं, जूयं, जण-वायं, पासकं, अट्ठा-वैयं, पोरे-कैच्चं, दगमट्ठियं, अण्ण-विहिं, पाण-विहिं, विलेवण-विहिं, सयग-विहिं, अज्जं, ^{२५}पहेलियं, ^{२५}मागहियं, ^{२६}गाहं, ^{२७}गोइयं, ^{२८}सिलोयं, हिरण्णजुत्तिं, सुवण्णजुत्तिं, गंध-जुत्तिं, आभरण-विहिं, तरुणी-पडिक्कम्मं, इत्थि-लक्खणं, पुरिस-लक्खणं, हय-लक्खणं, गय-लक्खणं, गोर्णे-लक्खणं, कुक्कुड-लक्खणं,

विप्रा-वर्गं सादृशियं अलंभोग-समयं विप्राणिषा विजिह्वं अण-
 ०६-कुसलं दय-जोहिं गय-जोहिं रू-जोहिं वाह-जोहिं वाह-जोहिं
 नव-मुच-पतिजोहिं अद्विरस-देसी-भाषा-विषयं गीय-रु-गंय-व-
 ०६-पं दद-पदं दामं अण-पियरी वावचरि-कला-पिह्वं

सादृशियं अलंभोग-समयं यानि भविष्यदं

दय-जोहिं गय-जोहिं रू-जोहिं वाह-जोहिं वाह-जोहिं विप्रा-वर्गं
 पतिजोहिं अद्विरस-देसी-भाषा-विषयं गीय-रु-गंय-व-
 ०६-पं दद-पदं दामं वावचरि-कला-पिह्वं नव-मुच-

पतिजोहिं विह्वं ।

०६-पं दद-पदं दामं वावचरि-कला-पिह्वं नव-मुच-
 पतिजोहिं विह्वं । अण-पियरी वावचरि-कला-पिह्वं
 ०६-पं दद-पदं दामं वावचरि-कला-पिह्वं नव-मुच-
 पतिजोहिं विह्वं । अण-पियरी वावचरि-कला-पिह्वं

विप्राणिषा विजिह्वं अण-पियरी वावचरि-कला-पिह्वं ।

०६-पं दद-पदं दामं वावचरि-कला-पिह्वं नव-मुच-
 पतिजोहिं विह्वं । अण-पियरी वावचरि-कला-पिह्वं
 ०६-पं दद-पदं दामं वावचरि-कला-पिह्वं नव-मुच-
 पतिजोहिं विह्वं । अण-पियरी वावचरि-कला-पिह्वं
 ०६-पं दद-पदं दामं वावचरि-कला-पिह्वं नव-मुच-
 पतिजोहिं विह्वं । अण-पियरी वावचरि-कला-पिह्वं
 ०६-पं दद-पदं दामं वावचरि-कला-पिह्वं नव-मुच-
 पतिजोहिं विह्वं । अण-पियरी वावचरि-कला-पिह्वं

भोगेहि पाण-भोगेहि लेण-भोगेहि वत्थ-भोगेहि सयण-भोगेहि काम-
भोगेहि उँवणिमंतेहिति ।

तए णं से दढ-पइण्णे दारए तेहिं विउलेहिं अण्ण भोगेहि पाण-
भोगेहि, लेण-भोगेहि वत्थ-भोगेहि सयण-भोगेहि काम-भोगेहि णो
सज्जिहति णो रज्जिहति णो गिज्जिहति णो अज्जोववजिहति ।

से जहा णामए-उपेछेइ वा, पउमेइ वा, कुसुमेइ वा, नलिजे
इ वा, सुभंगेइ वा, सुगधेइ वा, पोंडरिएइ वा, महा-पोंडरिएइ
वा, सयपत्तेइ वा, सहस्स-पत्तेइ वा, सय-सहस्स-पत्तेइ वा, पके
जाए जले संवुडे णोवलिप्पइ पंर-रयेण णोवलिप्पइ जल-रयेण, एवमेव
दढ-पइण्णे विदारए कामेहिं जाए, भोगेहिं संवुडे णोवलिप्पिहिति
काम-रयेणं, णोवलिप्पिहिति भोग-रणं, णोवलिप्पिहिति मित्त-णाइ-
णियग-सयण-संबंधि-परिजणेणं ।

से णं तहारूवाणं थेराण अंतिए केवलं वोहिं वुज्जिहति ।

केवल-वोहिं वुज्जित्ता अगारओ अणगारियं पव्वइहिति ।

से णं भविस्सइ अणगारे भगवंते ईरियौ-समिए भासा-समिए
एसणा-समिए आदाण-भंड-भर्त्त-निक्खेवणा-समिए उच्चोर-पासवण-
खल-सिंघाण-जल्ल-परिट्ठावणिया-समिए मण-गुत्ते वय-गुत्ते काय-गुत्ते
भुत्ते भुत्त-वंधयारो ।

तस्स णं भगवंतस्स एतेणं विहारेणं विहरमाणस्स अणंते उँणु-
त्तरे णिज्वापाए निरावरणे कसिणे पडिपुण्णे केवल-घर-गाण-दंसणे
समुप्पजिहिति ।

[illegible]

சான்று சர்க்காராது

०४-३५ प्रि रि ह

[illegible]

प्राचिन्ति ।
 केचिन्-परिचयं प्राचिन्ति ।

આ બં સે દેવ-પરચી કેવલી વરૂં વાસાં કેવલિ-પરિયોગ

ति-वाउ-वेग-उद्गुर्मेमाणदग-रय-रयंधयोर-वर-फेण-पटर-आसा-पिवास-
 धवलं मोह-महावर्त्त-भोग-भममाण-गुर्पमाणुच्छलन्त-पचोणिभैत्त-
 पाणिअ-पमाय-चंड-बहु-दुट्ट-सावय-समोर्हि-उद्रायमाण-पम्भोर-
 घोर-कंदिय-महा-रवरवंत-भेरैवे-रवं अण्णाण-भमंत-मच्छ-परिहं-
 त्थ-अैणिहुन्तिन्दिय-महा-मगर-तुरिय-चरिय-खोवुंभमाण-नचं-
 त-चवल्लय-चंचल-चलंत-धुम्मंत-जल-समूहं अरति-भय-विसाय-
 सोग मिच्छत्त-सैलें-संकडं अणाइ-संताणें-कम्म-बंधण-फिलेस-चिक्खि-
 ल्ल सु-दुत्तारं अमर-नर-तिरिय-निरय-गाइ-गमण-कुटिल-परिवर्त्त-विउ-
 ल वेलं चउरत्तं^{३६}-महंत-अणवदग्गं रुवं^{३७} संसार-सागरं भीम-वरिसणिजं
 तरंति धीई^{३८}-धणिअ-निप्पकंपेण^{३९} तुरिय-चवलं संवर-वेरग्ग-तुंग-कूवय-सुसं-
 पडंतेणं^{४०} णाण-सिअ-विमलम्-ऊसिएणं^{४१} सम्मत्त-विमुद्ध-लद्ध-णिज्जौमए णं
 धोरा, संजम-पोएणं^{४२} सोल्ल कलिआ पसत्थ-ज्झाण-तव-वाय पणोछिय-पहा-
 विएणं^{४३}-उज्जम-ववसाय-गाहिय-णिज्जरणं^{४४}-जयण-उवओग-णाण-
 -दंसण-विमुद्ध-वय-भंड-भरिय-सारा, जिण-वर-वयणोवदिट्ठ-
 मग्गेणं अकुडिलेण सिद्धि-महा-पट्टणा-अभिमुहा, समण-वर-
 सत्थवाहा, सु-सुइ-सु-संभास-सु-पण्ह-सासा, गामे गामे एगं रायं
 णगरे णगरे पंच रायं दूइज्जन्ता, जिइंदिया, णिन्भया, गय-भया,
 सच्चित्ता-अचिच्च-मिसिणसु दन्वेसु विरागयं गया, संजया, विरया,
 मुत्ता, ल्हुआ, णिरवकंखा, साह, णिहुआं चरंति धम्मं ।

૧૨. દુઃખોથી બચવા, પિયર પળવા, દમયાંતીને બહુ કહ્યું,
પણ પ્રાણથી અળગી ચવાતું ગુણવંતીને નવ ગમ્યું.
૧૩. રાનમાં બહુ હેરાન^૭ યષ્ટ, રજની યતાં ઉઠી ગયા.
૧૪. અર્ધ-રાતે અર્ધ-પટ ફાડી, દયા છોડી, નળ મયો.
૧૫. સતી જગી, પતિ નવ ફીડો, બેભાન યષ્ટ નીચે પડી.
૧૬. “ઓ નાથ ! ઓ જીવન ! ક્યાં ગયા ?”
૧૭. એમ નળને શોધતી વિકળ યષ્ટ અજમર-મુખે આવી પડી.
૧૮. દુઃખે વલવલતી વૈદભાંનિ વ્યાધિ યુક્તિથી ઉગારી.
૧૯. જ્યમ ત્યમ કરી નિજ-માશીને ત્યાં ગઈ, સુખ દુઃખે કંઈ
દીન રહી.
૨૦. કુળ-ગુરુ મુદેવની શોધથી સંતુષ્ટી પિયર પહોંચી સંઘી.

१८७३. ०११ { १८७३
 १८७३. ०११ { १८७३

ଉପରୋକ୍ତ ଶର୍ତ୍ତାବଳୀ ଉପରେ

ଆମ ମଧ୍ୟ

ይህን ምሳሌ በጥንቃቄ ያውቁ

१० अङ्गुली ०५ } ३३
१० अङ्गुली ०५ }

2917c 01 259E

ମାଧବ, ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ

141503 04 21/11/2021

‘ହାତୀ’ ଗ୍ରନ୍ଥର ଓଡ଼ିଆ ସଂସ୍କରଣ

විමර්ශන, විප්ලව 014, පිටුව 1

१७२१७ ०१ २५५५५

ಶ್ರೀ ೦೧೫ ಪುಟ

2116) ԴՆԵ-ԴՅԷ ՕԺ ԿՏԸ

ଜି. ଓ. ପି. ୧୧

‘ନିହା’, ‘ନିହା’ ଓ ‘ନିହା’

ନିକଟତମ ଚାଲି ଯାଉଥିବା

D

ପିତାଙ୍କ ଚାହିଦା ଉପରେ

କେତେ ମା ଉପୁଡ଼ିବେ

የታችኛው ዓለም

•የክርስቲያን ግዴታ

(i) Neppure uno dei figli

ବିକାଶୀୟ ଚନ୍ଦ୍ର ଥିବାର

11e

தமிழக அரசு

'12111212
 11-121212
 '121112

01-11 { 121112
 121112

hike 'hike o' late

ନିମ୍ନ 'ନା.ପ୍ର. ୦୮୧ ୧୫୧୫

ନିମ୍ନ ଚିନ୍ତା ଚକ୍ର { ଶାନ୍ତି
ସାଧନା

સાથે 'જાહેર' નામક ઓપરેટીવ

213 'ਪ੍ਰੀਤਿਕਾ' ੦੧੮ { ਪੁਰਾਣ
ਮਹਾਂਪੁਰਾਣ

12164 07 2436

विभिन्न विभागों में स्थापित

13

'13-016 P²_{1K} h₆₃

સાક્ષી ૧૭૫૮૨ ૧૭૫૮૨ ૧૭૫૮૨ ૧૭૫૮૨ ૧૭૫૮૨

‘ਜਿ ਏਛ ਨਾਹੁਦੇਹੁ

ઉત્પાદ નાં ઉત્પાદો
 ઉત્પાદ-પત્તલ નાં ઉત્પાદપાત્તલ
 ઉદ્દેહી નાં ઉદ્દેહ
 ઉદ્ધિ નાં ઉધ (ગાડીની)
 ઉપ્પાદન નાં-અં ઉત્કંઠા (ઉપાસણ)
 ઉપ્પાલિષ્ઠ } વિ. ઉપણેયુ,
 ઉપ્પુજિષ્ઠ } ઝાટકેલું.
 ઉપ્પાલિષ્ઠ નાં-અં ઉપાડીયુ.
 ઉષ્ઠ વિ. ઉષ્ઠાવેલું
 ઉષ્ઠિય વિ. લાહેલું, (ભાર)
 ઊભી નાં ચૂલો (ઓલો)
 ઉત્તરવિષ વિ. ઓલવેલું
 ઉત્તર ધાં ઓલાવું.
 ઉત્તરિય વિ. મુધેલું

૬

૬તોય અન્યં અર્થિયી.

ઓ

ઓગિષ્ઠ વિ. ઓગિલું
 ઓગટ્ટ } નાં-અં ઓગલું
 ઓગળ }
 ઓત્વાર નં ઉત્સાહ
 ઓપ્પ { નં ઓપ, ચળકાટ,
 } વિ. ઓપ ચડાવેલું

ઓરંધાં પાતળું કરવું. (રંધાયી)
 ઓલગા નાં સેવા (ઓલગડી)
 ઓલ્લવ ધાં ઓલવવું
 ઓલી નાં બેલ (બેલ ઉપરની)
 ઓસ નં ખરફ, હિમ.
 ઓસનં અન્યં પ્રાયઃ, ધણું કરીને.
 ઓસરિયા નાં ઓસરી.
 ઓહાન નાં-અં અવધાન, ધ્યાન, સમર

ક

કઝોનુત્ત અન્યં ક્યાંથી ?

કડલ
 કંટોલ } નં કંઠોડો, કંઠોલો.
 ચટુર

કસાર નં કંમાર, લાપથી

કસારી નાં તે નામનું જીવડું.

કચ્છર } નાં લંગોટી, કચ્છોટી.
 કચ્છોટી

કચ્છર નં કચરો

કઘરી નાં કટાર, છુરી

કડમડ નં નાં-અં કંટોળો, કલમણ

કડચ્છુ નાં કડચી

કડિલગા નાં
 કડિલગા નાં-અં } કઢી.

ଡିଡିଏ 'ଗାନ୍ଧୀ' ଚଳଚ୍ଚିତ୍ରର ଗୀତ

பின் மீத { $\frac{AD}{BC}$
 $\frac{BE}{AC}$

הנה נוסח המכתב:

‘ദിനമിതം വീദി ഉപേക്ഷ’

[11] K. O. R. [12] K. O. R.

1953年10月25日

የኢኮኖሚክስ ዕቅድ

‘विं २’ ‘विं १’ ०.५] २२

(የጊዜ ኒዘር) ኒዞሎ ሰከ-ገሥ ለፊ

1923

မြစ်၌ ဝါး စုတ်

ፊፖክ 'ፓክ ወደ ምዕራብ

1971a or 1971b

(दिनांक) ११/०७/१९ { ३३

(1911) 12th of 2222

২৫৬ 'সিহিন্দা ওহ-১৫' মিহিন্দা

(ନିଜେ) ଗ୍ରନ୍ଥ ଓଡ଼ିଆ ଲେଖକ

• ୧୮୯୫ ଡି.ସି. ୦୮ ମସିହା

THE FISHMAN OF THE

4

11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846.

மேலும் இவ்வுரையைக் கேட்டவர்கள்

જાણક 'ડાકુ' ને { મારું
ભાણક

(ခြောက်) မာတုပုဗ္ဗေဝါဒ နိဗ္ဗာန်

1961-62 { 01-12 2012
 01-12 2012

ਪ੍ਰਤਿਪਤਿ ੦੧੨ ੫੫੫੫

‘ଧର୍ମ’ ଓ ପଦ୍ମ

၇၅၇၁၉ '၁၄၁၃ ဝါး ခုနစ်

ገንዘብ ቅጽ-14 ህጽ

1204 04 { 25
25

॥८॥ ०१५ { ॥१॥ ॥१॥

1992, 1993, 1994, 1995

$$313 \text{ 04} \left\{ \begin{array}{l} 2112 \\ 111 \end{array} \right.$$

1612 1712 1812

የክልል ሥልጣን ማሳደግ

176 ମାଧବରାଜ ୧

‘ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ୧ ଓ ୨-୧୫ ଅନୁଯାୟୀ

સિન્ધ } નં } ખિચડો
 સિન્ધવડ } નાન્ય } ખિચડુ
 સિન્ધવડી નાં } ખીચડો

સટ } નં નાન્યં } ખુંટી,
 સોટક } નાં } ખુંટો
 સુંટી નાં

સુટ પિં ખુટી ગયેલુ

સુલાસય નં ખલાસી

સુન્ન્ય નાન્યં ખોખો, ૨ પાદ-
 ડાનો પડો

સેહ નં નાન્યં રજ, ધૂળ

સોઢ નં સુકુ લાકકુ (ધાચીની
 ધાણીનું ખોડ?)

સોલ નં } ૧ નાનુ ગધેકું ખોલકું
 } ૨ ખોખો, ૩ ખોખ

ગ

ગજ નં { ધાસની ગજ,
 { અનાજનો ગજ

ગઢલો } નાં ગરેરી, રેરડીના
 ગઢરી } નાં માદળીયા

ગધિય નં ગાવી

ગજ્જર નં ગાજર

ગઢિયા નાં ગાડડી

ગડવડ નાં ગડમડ

ગઢરિયા નાં ગાડર, ઘેટી.

ગઢરી નાં બકરી

ગઢ નાન્યં ગાકુ

ગઢી નં ગાડી

ગઢ નં કિલો

ગળેતિઆ નાં જપમાળા

ગામસૂતિઆ નાં ચોશીકું
 (ગાલમસોરિયુ)

ગવત નાન્યં ધાસ (મરાકીમા)

ગવર નં ગવાર (શાક)

ગવાર } વિં ગામડિઓ, ગમાર
 ગમાર }

ગઢિય વિં ઘેલુ, ગાકું

ગાગર નં ધાધરો

ગાગરી } નાં ગાગર
 ગાયરી } નાં (પાણી ભરવાની)

ગિઢિયા } નાં ગેડી (દોર મવાની)
 ગેડી }

ગુદવડમ નાન્યં ગુંદવડું (ખાવાનું)

ગુંફળ નાન્યં } ગોફળ
 ગોપળી નાં }

ઘ

ઘણતિય વિં ઘઘલાવેયું, ડપકો

અપાયેલુ

ધચિય નં ધાચી

(୧୮୭୩୫୧)

ପ୍ରମାଣେ ଫୁଲେ ଠାମ ଲାଗୁଅଛି

ଗିର ଠାମ ଲାଗି

ଗିର ଠାମ-୩୩ { ଲାଗି
ଲାଗି

୧୮୭୩ ଠାମ ୧୧

ଫିରାଣ ଠାମ ୧୧

୧୮୭୩୫୧ '୧୮୭୩ ଠାମ ୧୧

ଓ

ପ୍ରମାଣେ ଠାମ ଫୁଲ

ମିଶାଣେ ଠାମ ଫୁଲ

ମିଶାଣେ ଠାମ { ଫୁଲ
ଫୁଲ

ମିଶାଣେ { ଠାମ-୩୩ ଫୁଲ
ଠାମ ଫୁଲ

(୧୮୭୩୫୧) ୧୮୭୩ ଠାମ ଫୁଲ

ମିଶାଣେ 'ଫିରାଣ ଠାମ ଫୁଲ

ଫିରାଣେ ଠାମ ଫୁଲ

(୧୮୭୩୫୧) ୧୮୭୩ ଠାମ ଫୁଲ

୧୮୭୩ ଠାମ { ଫୁଲ
ଫୁଲ
ଫୁଲ

୧୮୭୩ ଠାମ-୩୩ ଫୁଲ

୧୮୭୩୫୧ ୧୮୭୩ ଠାମ ୧୧

୧୮୭୩୫୧ { ଠାମ-୩୩ ଫୁଲ
ଫୁଲ

ପ୍ରମାଣେ ଫୁଲ

୧୮୭୩ ଠାମ ଫୁଲ

(୧୮୭୩୫୧) ୧୮୭୩ ଠାମ ଫୁଲ

୧୮୭୩ ଠାମ ଫୁଲ

ଫିରାଣେ ଠାମ { ଫୁଲ
ଫୁଲ

(୧୮୭୩୫୧) ଫିରାଣେ ଠାମ ଫୁଲ

ଫିରାଣେ '୧୮୭୩ ଠାମ ଫୁଲ

(୧୮୭୩୫୧) ଫିରାଣେ ଠାମ ଫୁଲ

(୧୮୭୩୫୧) ଫିରାଣେ ଠାମ ଫୁଲ

ଓ

୧୮୭୩ ଫିରାଣେ ଠାମ-୩୩ ଫୁଲ

୧୮୭୩ ଫିରାଣେ ଠାମ-୩୩ ଫୁଲ

(୧୮୭୩୫୧) ଫିରାଣେ ଠାମ-୩୩ ଫୁଲ { ଫୁଲ
ଫୁଲ

୧୮୭୩ ଠାମ ୧୧

ଫିରାଣେ ଠାମ ଫୁଲ

(୧୮୭୩୫୧) ୧୮୭୩ ଠାମ ଫୁଲ

ଫିରାଣେ ଠାମ-୩୩ ଫୁଲ

ଫିରାଣେ ଠାମ ଫୁଲ

ଫିରାଣେ ଠାମ { ଫୁଲ
ଫୁଲ

ଫିରାଣେ ଠାମ ଫୁଲ

(୧୮୭୩୫୧) ଫିରାଣେ ଠାମ { ଫୁଲ
ଫୁଲ

છમડી નાં આમડી

છઠ્ઠી નાં ડાઘ

છાણ નાં-યં ડાણું, મળવું

છાયળો }
છાયળિઆ } નાં ડાવણી

છાલો }
છાલિઆ } નાં ડાળી, બકરી

છાતી નાં ડાચ

છિલો નાં ઢીંડી

છિલ નાં-યં } ઢોક
છિલ નાં } ઢોક

છિળાલી નાં ઢિનાળ (ખરાળ એ)

છિલ્લર નાં-યં ખાખેચિયું, ઢીંઢરૂં

છિલ્લ નાં-યં શિખંડ (દહાનો)

છુટ વિં ડોડું, નાનું

છુલિ નાં છૂત, (અપવિત્ર)

છેડી નાં ઢીંડી

છોકરી નાં છોકરી

છોદમ વિં નાનું, ડોડું

છોડિ નાં નાની છોકરી

છોડ્ ધાં ડોડું

જ

જગદના નાં જગડો

જઢ ધાં જડું.

જહર નં નાં-યં વસ (જાદર
કાંચળી પરણતી કન્યાને
પહેરાવે છે)

જના નાં } જન
જાણ નાં-યં } (સગતની)

જાલવળો નાં જળવણ, સાચવણ

જીળ નાં-યં જીન (ધોડા પર
નાંખવાનું)

જુઆરિ }
જોવારિ } નાં જાર

જેઝાર નં જયજયકાર, જેજેકાર

જેમળ ચિં જમણું (બાણ)

જોમળ નાં-યં આંખ, જોવાનું

જાંહાર નં પ્રણામ

જોડ્ ધાં જોડું, સાંધું

ઝ

ઝતર નાં-યં ઝાંખરૂં

ઝંટી નાં ઝંટીઆ

ઝડપ્ અવ્યં ઊતાવળ

ઝલપ નાં-યં ઊતાવળું

ઝલ્લી નાં વરસાદની ઝડી

ઝામલ નં અમરો (રોગ)

ઝુંપડા નાં ઝુંપડી

(દોલ) પિતે) કિના? ૦૧૩ ૨૦૨

કિના? કિના? ૦૧૩ ૨૦૨

વિના? ૦૧૩ ૨૦૨

વિના? ૦૧૩-૧૧ ૨૦૨

૨

(પાન) ૧૦૧ ૦૧ ૨૦૨

૧૦૧ ૦૧ ૨૦૨

(પાન) ૧૦૧ { ૨૦૨
૧૦૧ { ૨૦૨

૧૦૧ ૦૧-૧૧ ૨૦૨

(કિના) { ૦૧ ૨૦૨
કિના { ૦૧-૧૧ ૨૦૨

૨૦૧ ૦૧ ૨૦૨

(કિના) { ૦૧ { ૨૦૨
(કિના) { ૦૧ { ૨૦૨

૨૦૧ ૦૧ ૨૦૨

૨૦૨

૧૦૧ ૧૦૧ '૧૦૧ ૦૧ ૨૦૨

૧૦૧ ૦૧ ૨૦૨

૧૦૧ ૦૧ ૨૦૨

૧૦૧ ૦૧ ૨૦૨

૨

૧૦૧ ૦૧-૧૧ ૦૧ ૨૦૨

૧૦૧ ૦૧ ૨૦૨

૧૦૧ ૦૧-૧૧ ૦૧ ૨૦૨

૨

૧૦૧ ૦૧-૧૧ ૨૦૨

૧૦૧ ૦૧ ૨૦૨

(કિના) ૧૦૧ ૦૧ ૨૦૨

૧૦૧ ૦૧ ૨૦૨

૧૦૧ { ૦૧ ૨૦૨
૧૦૧ { ૦૧-૧૧ ૨૦૨

૧૦૧ ૦૧ ૨૦૨

૧૦૧

૧૦૧ ૦૧-૧૧ ૦૧ ૨૦૨

(કિના) ૧૦૧ ૦૧ ૨૦૨

૧૦૧ ૦૧ ૨૦૨

૧૦૧ ૦૧ ૨૦૨

૧૦૧ { ૦૧ ૨૦૨
૧૦૧ { ૦૧ ૨૦૨

(કિના)

૧૦૧ ૦૧-૧૧ '૧૦૧ ૦૧ ૨૦૨

(કિના) ૧૦૧ ૦૧ ૨૦૨

(કિના) ૧૦૧ ૦૧ ૨૦૨

૨

(કિના-૧૦૧-૧૦૧)

૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧ ૦૧ ૨૦૨

૧૦૧ ૧૦૧ ૦૧ ૦૧-૧૧ ૨૦૨

(કિના) ૧૦૧ ૦૧-૧૧ ૨૦૨

દિઠ્ ધા૦ ગાજવું (દીકે મારતાં)

દિઠ્ વિ૦ દીધું

દુઠ્ ધા૦ દુકવું. દાજર થવું

ઢેકા ના૦ ઢીકવા (કુવાનો)

ઢોઢ ન૦ ૧ ઢોલ, ૨ ગ્રિથ ખતિ

ળ [ન]

ળન્ક ન૦ નાક

ળત્યા ના૦ નાથ

ળસા ના૦ નસ, નાડી

ળહરણી ના૦ નેરણી

ળાગક નાન્ય૦ નાણું

ળીકકલ વિ૦ નક્કર

ળિપટ્ટે નાન્ય૦ લપટાવું (ગાઢ)

ળિફફરિસ વિ૦ નફફર, નિર્દય

ળિરંગી ના૦ ધુંધટ

ળીરણ નાન્ય૦ ધાસ, નિરણ

ળીસરણી ના૦ નિસરણી

ળિસા } ના૦ વાટવાનો પત્થર,
ળિસ્તા } નિસાઢ

ળેત્તથિ ન૦ નેસ્તિ વાણિયો

ળોયસ વિ૦ નોખું

ળોલચ્છા ના૦ નાળયું

ત

તંવઠ્ નાન્ય૦ તંબાણું, તાર
નામે વાણ

તમ્કુ ન૦ તાક

તરિયા ના૦ દૂધની તર

તરઠ્ વિ૦ તરડો, ઠરડો

તલહટિઆ ના૦ તળેટી

તણવિલી ના૦ તાલાવેલી

તવળી ના૦ તવી

તિતિળી ના૦ તિતાલીપણું,
બડબડાટ

તિઠ્ ન૦ તીડ

તુસ્જાર ન૦ ઉત્તમ જાતનો ઘોડો

તુપ્પ નાન્ય૦ ઘી (મરાઠીમાં)

તેડ્ ધા૦ બોલાવવા જવું
તેડવા જવું

તોડર નાન્ય૦ ઠૂસનો તોરો

થ

થડા ના૦ થેલી, ડાથળી

થન્ક ન૦ થાક

થથ ન૦ } પાણીનો તાગ
થથા ના૦ }

થઢ } ન૦ ૧ ઝાડનું થડ.
થુઢ } ૨ સમુદ્ર.

•(ပြုမိမိ) မိမိ၏ ဝါး နှစ်

21th 01th 11th

৩২৮ ০৮ { ৩২৮
৩২৮

Ich. 02-11-21eb

ከዚህም በታች ይገኛል፡

7ଶିଳ 'ନଶିଳ' ନିକଟ ଠାଏ ଉପକ୍ରମ

ଆନନ୍ଦପୁର 'ସ୍ବାଧୀନ ଚିନ୍ତା' କ୍ଷେତ୍ର

ഗ്രാമീണ ഓഫ് ഇന്ത്യ

(ପ୍ରାଜ୍ଞ) ପ୍ରାଣ ଚାନ୍ଦ ସ୍ତବ୍ଧ

ଅନୁସନ୍ଧାନ

4

ନିମ୍ନ ଓଡ଼ିଆ ଲେଖକ

১৯৭৬ খ্রিঃ ০১৮ মিল

First of all

1921년 10월 25일

13 '13 04 11

ਪ੍ਰਸੰਨ 'ਵਿਨਿਸ਼ੇਖਿਤ' ੦੧੫ { $\frac{11}{11}$ $\frac{11}{11}$

ମାଧ୍ୟମିକ ଶିକ୍ଷା ବିଭାଗ

உயர்தர இலக்கு முயற்சிகளை மேற்கொள்ளும்

Willeh' Schlich ob Regensburg

13

ਸਾਥੇ ਸਿਰ੍ਹਤਿ ਾਹਮੁ ਲੇਖੁ ਹੈ

(Fibellin Ich) or-17 { Inblz
 Inblz

[illegible]

1913 014 11254

31/03 04 2225/2

ਪੰਨਾ ੦੧੫ { ਪੰਨਾ ੧੫੫

1513 ०५ { ५५
५५

કુલ ૩૫

‘הואה’ ערשטע זאגט

የፍቃድ ሰነድ ቁጥር

1142.3

‘**ገቢዎን ወገብዎ ወገ ይገኛል**

लिपि ०२-१५ { १०००००
१०००००

2

ଡାହାଣ ଓହ୍ଲାଇ ଓହ୍ଲାଇ

ଶିଳ୍ପୀ ଚଳଣି ସମ୍ବନ୍ଧେ

(ମି. ୫୩୮) ତାରିଖ ୦୧-୧୧-୧୯୫୫

(ବିଧାନ) ଘଣ୍ଟା ୦୧୫ ଇଞ୍ଚ

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।

በገቢዎች ሂሳብ ላይ የሚገኝ የገቢዎች ሂሳብ

પટ્ટન નાં પાડો

પટ્ટોચા } નાં પાડી
પાલી }

પત્તાળ્ ૨૧૦ પતાવટ કરવી

પત્તારો નાં પથારી

પટ્ટર વિં ૫૫૬

પાપીઝ નાં બપેયો

પલસુ નાં પળદી, સેવા (ખુશામત)

પાઢોસ નાં પાડોઢી

પામ્ ૬૧૦ પામતું

પારિદ્દી નાં ધણા વખતથી

વિયાએલી બેંસ (પારોઢ)

પારી નાં કુધ દોહવાતું વાસણ

પાલી નાં ધાન્યમાપવાની પાલી

પાસ નાન્યં મિશ્રણ, પાસ બેસવો

વિચ્છિન્ન વિં પેચેલું

પિટ નાન્યં પેટ

પીત્રી નાં પિઢીયું (મકાનનું)

પુંજળ, નાન્યં પોંખણું

પુંજવ નાં નાન્યં પૂંજો-કચરો

પુટલ નાં નાન્યં પોટલું

પુટલિઆ નાં પોટલી

પુરપુરી નાં પપૂડી

પુષ્કલ નાન્યં ફેફસું

પુષ્પ }
પુષ્પિઆ } નાં ફેપ
પુષ્પી }

પૂચલી નાં પૂરી, પોળા

પૂની નાં ફની પૂણી

પેટ } નાન્યં પેટ
પેટ }

પંટાલ નાં પટારો

પેલુ નાં ફનો પોલ

પોચ્ચ વિં પોચું

પોટલ નાન્યં પોટલું

પોટલિઆ } નાં પોટલી
પોટલિઆ }

પોત્ત નાન્યં કપડું

પોત્તિઆ } નાં ઘોતીયું, પોતડી
પોત્તી }

પોલિઆ નાં પૂરી

પોલી નાં પોળ

પોલ વિં પોલું

ફ

ફટ } નાં નાન્યં ફાડીયું
ફટ }

ફાલિય નાન્યં ફાળીયું

ફિળિઆ નાં ફેણી-સાટે

(116/117) 116/117 00 116/117
 116/117 00 116/117
 116/117

116/117 00 116/117
 116/117 00 116/117
 116/117 00 116/117
 116/117 00 116/117
 116/117 00 116/117
 116/117 00 116/117
 116/117 00 116/117

116/117 00 116/117 { 116/117
 116/117 00 116/117

116/117 00 116/117 { 116/117
 116/117 00 116/117

116/117 00 116/117 116/117

116/117 00 116/117 116/117

116/117 00 116/117 00 116/117

116/117 00 116/117 00 116/117

116/117 00 116/117 00 116/117

116/117 00 116/117 00 116/117

116/117

116/117 00 116/117 00 116/117
 116/117 00 116/117 00 116/117
 116/117 00 116/117 00 116/117

116/117 00 116/117 { 116/117
 116/117 00 116/117

116/117 00 116/117 116/117

116/117 { 00 116/117
 116/117 00 116/117

116/117 00 116/117 116/117

116/117 00 116/117 116/117
 116/117 00 116/117 116/117

116/117 00 116/117 116/117

(116/117 116/117) 116/117 00 116/117 116/117

116/117 00 116/117 116/117

(116/117) 116/117 00 116/117 116/117

116/117 { 00 116/117
 116/117 00 116/117

116/117 00 116/117 116/117

116/117 00 116/117 116/117

116/117 00 116/117 116/117

116/117 00 116/117 116/117

મદ્ ધા૦ માંડવું, રચવું
 મકોડ ન૦ મકોડો
 મટ્ટુ વિ૦ માકું, ઓન્ધું
 મદિલ વિ૦ મદેલું
 મત્તવાલ વિ૦ મતવાલું, મદવાળું,

મમ્મી } ના૦ મામી
 માનો }
 મામા

માદય ન૦ માલપૂઓ
 મત્દુ ધા૦ મદાલવું
 મદર વિ૦ મદરો, અસમર્થ
 મદલ ન૦ મદેલો (ધરોનો સમહ)
 માળ્ ધા૦ માણવું, ઠેર કરવી
 મામ ન૦ મામો

માલ ન૦ માળો (મેડીનો)

માસિલા ના૦ માશી

મિદ્ ધા૦ મટવું

મિદ્ વિ૦ મીકું

મુકલ વિ૦ મોકલું

મુદ્દિમ } ના૦ મોટાઈ
 મોદ્દિમ } ન૦

મુન્ન } ન૦ મોન (ધરનો)
 મોન્ન }

મુરિલ વિ૦ મોરેલું, ભાગેલું

મુરુલિક ના૦ મરુડી (મીકાઈ)

મૂઢ } ન૦ મૂડો
 મૂઢ } (નાળાએચું માપ)

મેટલ ન૦ મેડો, મળલો

મોવલ્ } ધા૦ મોકલવું
 મોવલ્ }

ર

રંદુલ નાન્ય૦ રાંદવું, દોરકું

રફ ધા૦ રડવું, આળોટવું.

રપ્ક ન૦ રાફડો

રબ્બા ના૦ રાબ

રવય ન૦ રવેયો

રસિલા ના૦ રસી, પફ

રહ્ ધા૦ રહેવું

રિંગી ના૦ રીંગણીનો છાડ

રોટિઆ } ના૦ રોટલી
 રુટિઆ }

રેલિ ના૦ રેલ, પ્રવાહ

રોજ્ત ન૦ રોઝ, (પશુ)

રોટ ન૦ લોટ, આટો

રોટ્ટા ન૦ રોટલો

રોલ ન૦ ઝગડો, ઝગારોલ

રોચ ન૦ રોપો

વાહનાર વિ० વાલેસરી
 વિહાર નાં વિચડો (પાણીનો)
 વિભાલિત નાન્યં વાળું (માંજનું)
 વિજળ નાં વિંજણો
 વિંદ્ર ધાં વીંટવું
 વિટલિયા નાં વીંટલો (કપડાનો)
 વિંટીયા નાં વીંટી
 વિસ્તોર ધાં વખોડવું, નિંદુ
 વચ નાન્યં વચ્ચે
 વિચ્છોય } નાં વિયોગ
 વિચ્છોદ }
 વિટાલ ધાં વટલાવવું
 વિટ્ઠાલ નાં વટાળ, આભડજિદ
 વિદ્યાળ નાન્યં વહાણું (સવાર)
 વળણ } નાન્યં વણવું
 વુળણ }
 વેગલ વિં વેગળું, છેદું
 વેળા વિં આક્રમણથી ઘેરાયેલ
 (સુવાવડીની વેળા?)
 વોજ્ઞ નાં બોજો, ભાર.

સ

સકેલિમ વિં સંકેલું
 સગરિયા નાં સાંગરી
 સઠી નાં સાંઠણી
 સજ્ઞ ધાં સજવું, તૈયાર થવું
 સખર નાન્યં મુસાફરી

સમસ નાં સરસર (ખાતું)
 સવાર નાન્યં પ્રાતઃકાળ
 સાવ્ય નાં સાવો (જંતુ)
 સિંદું } નાં સીડી
 સિંદી }
 સિંગા નાં શિંગ
 સિંચાળ નાં સિંચાણો (પક્ષી)
 સયળી } નાં સોય
 સિન્વિળા }
 સીસમ નાં નાન્યં સીસમનું ઝાડ
 સુંધ ધાં સુંધવું
 સુચલ નાન્યં સુંચળ
 સુસ્કાળવ નાન્યં સુકાન (વહાણું)
 હ
 હંસલ } નાં હાંસડી
 હાંસલ }
 હસ્ક ધાં હાંકવું
 હડપ્પ } નાં હડકો (પૈસા
 હડપ્પ } નાંખવાનો)
 હઢહઢ નાં ગ્રેમ (હાડોહાડ)
 હડાહડ વિં અત્યન્ત ધણું
 હર નાન્યં હાડકું, હાડ
 હથિયાર નાન્યં હથિયાર
 હત્યાંડો નાં હથોડી
 હત્યલેવ નાં હથેવાળો
 હલ્ ધાં હાલવું, કપવું
 હસોહિસા નાં રપધાં, હિંસોહિંસ
 હુઝ નાં નાં હોડ
 હાંલ નાં હોલે

मण्ड विभ, विभभ, चिधिल्ल,
रीड, दिविडिड, मांडु.
तुड तोड, तुड खुड, खुड, उक्खुड,
उल्लुक्क, गिल्लुक्क, छुक्क, उल्लुंर.
तोडु.

+घूर्णं मुल, घोल, घुम्, पड्ड.
छिद् [छिद्] दुहाव, गिच्छल्ल,
गिज्जोड, गिज्जु, गिल्लुड,
लू, छेडुं आ+ओभन्द, उहाल
+मृद् मल, मद, परिहट्ट, खट्ट, चड,
मड, पण्ड भट्टन ३२वुं.
यद् पि+सं+, विभड, विजोड, फल
विरेड छेडुं.

तन् तड, तड, तडव, विरल, विरतारुं
क्षिप्-[क्षिप्] गल्ल, अट्टसल, सोल, पेड,
गोल, छुड, हुल, परी, घल,
देडुं. उत्त+, गुल्लगुल्ल,
उत्तल्ल, अल्ल, उल्लुत्त, उ-
ल्लिक्क, हल्लुत्त. उल्लुल्लु.
आ+गीर [आक्षेप ३२वे।]
स्वप् [स्वप्] कमवस, लिल्ल, लोड, सुल्लु.
दीप् प्र+ [पलीव] तेभव, यन्नुम्,
अन्नुक्क, अन्नुत्त सल्लभापुं.
लभ उप+, सल्ल, पचाड, वेल्ल,
[उवालम्भ] ६५वे। आपवे।
कम् आ+, ओहाव, उत्तार, छुन्द
हुमल ३२वे।

अम् छिरिट्टिड, दुण्डुल्ल, वण्डल्ल, च-
क्कम्, भम्मड, भम्मड, भम्मड,
तल्लअष्ट, दल्लअष्ट, दल्लअष्ट, भुम्,
गुम्, फुम्, फुस, दुम्, दुस,
परी, पर, लभपुं.

मम् अहं, अहल्ल, अणुवज्ज, अणु-
ज्जल, उक्कल्ल, अक्कल्ल पक्कल्ल,
पक्कल्ल, गिम्मल्ल, गी, गीण,
गील्लक्क, पदभ, रभ, परिभल्ल,
योल, परिभल्ल, गिरिणास,
गिरिह, अवसेह, अवहल्ल, ७७पुं.
आ+, अहिल्लुत्त, आपपुं.
सम्+, अल्लिड भल्लपुं. अभि
+आ+, उल्लमल्ल सल्ले आपपुं:
प्रति+आ+, पल्लोड पाळ पल्लुं
[पञ्चागच्छ].

रम् संखुड, खेड, उल्लमाव, किलि-
क्क, कोट्टुम्, मोल्ल, गीसल्ल,
वेड, २७पुं.

पूर अघाड, अघव, उल्लमा,
अहुम्, अहिल्ल ५२पुं.

+क्षर लिड, लल्ल, पज्जल, पक्कल्ल,
गिच्छल्ल, गिद्धल्ल, ३२पुं, ५२पुं
अंश [अंश] फिल्ल, फिल्ल, फुड, फुड,
फुक्क, मुल्ल अष्ट ५पुं.

नल्ल [निल्ल] गिरिणास, गिरिह, अवसेह,
पडिसल्ल, सेह, अवहल्ल नाश भासवे,
हल्ल मिअल्ल, पेच्छ, अल्लयच्छ, अल्लयज्ज

[illegible][illegible]

क [कर] कुल करपुं. निआइ
 [काली आंजे जेपुं.] नि-
 दुह [स्थिर करपुं] संदाग
 [रेके लेवा] नाकफ [गहे-
 नत करवी] निज्जोल [कोध
 करी होइ इक्षयपे] पयइ
 [हीलुं करपुं, लटकेपुं] नील-
 च [पाइपुं, छंटपुं.] कम्
 [हममत करवी.] गुलन
 [पुथामत करवी.]

जाणु [जाग] जग.
 पृ वि+भा+, [वावर] भाअइ;
 वृ सम्+, [तिवर] साहर, साहइ.
 द भा+, [भाद] सत्ताम.
 द प्र+, [पहर] सार.
 नृ अय+, [ओअ] ओह, ओरए.
 शक [सक.] चय, तर, तीर, पार.
 +फक्क थक्क.
 +स्लाघ सलह
 खच [खच] वेअइ
 पच सोल, पउल.
 सिच [सिअ] सिंच, चिप.
 प्रच्छ [पच्छ] पुच्छ.
 गर्ज [गज] बुक्क गाणपुं, दिक्क
 [अणदपुं गाणपुं.]
 पुअ आरोल, वमाल.
 लस्ज [लज] जीह.

विज [सिअ] ओगुक्क,
 घज अनु+, [अणुवच्च] पडिआग
 अर्ज [अज्ज] विटव
 भुज [भुज्ज] उप+, कम्मव.
 घट गड, सम्+, संगल.
 रुट्ट सर [भो उधाहीने हसपुं.]
 वृत्त वि+, [विह] उव
 +क्वथ [कठ] अट.
 ग्रन्थ गच्छ.
 मन्थ गुसल, विरोल,
 +हाइ अवअच्छ.
 सद् ति+, पुमव.
 स्पन्द [धर] उल्लुल.
 यद् निर+ [निपय] निज्जल
 +शब् मड, पक्खोइ
 कन्द आ+, निहइ, [भइन्व]
 सिद् [सिज्ज] पुर, विभुर.
 रुध [रंध] उत्पक्क.
 वेध नि+, हस्क.
 कुध [कुज्ज] जूर.
 +जन् जा, जम्प.
 +तण थिण.
 सृप उप+, अडिअ. [उवसण्]
 तप सम्+, शंख. [संतण्]
 आप वि+, ओअग, सम्+, समग
 वेप [आयम्ब] आयज्ज.

પરિશિષ્ટ ૧૪ મું.

ટિપ્પણ

૧.

૧. ચરણ કમળ. ૨. સમૃદ્ધ. ૩. રચેલા. ૪. વાહન જેવું.
૫. ગર્વ. ૬. મચકુન્દનું ફૂલ. ૭. જરફ. ૮. બેઠેલી. ૯. અતેકાન્તવાદનું.

૨.

૧. ખીસે છે. ૨. લાવણ્ય. ૩. પ્રાકૃત. ૪. સંસ્કૃતના સંસ્કારની
પ્રુષ્ઠી. ૫. નવીન અર્થ દર્શન. ૬. રચનાસૌન્દર્ય. ૭. આ [અવ્યય]
૮. સૃષ્ટિની રચનાથી માંડીને. ૯. વિકસાવનાર-પ્રકૃષ્ઠ કરનાર. ૧૦.
મીયાવનાર. ૧૧. બહિર્બુખ-બહાર જણાતો. ૧૨. અંદર રહેલો.
૧૩. વિસ્તરે છે. ૧૪. કઠોર. ૧૫. છોડો. ૧૬. સંગગાયેલું. ૧૭.
ખૂબીદાર ઉક્તિઓ-કહેવતો. ૧૮. હંડકથી વાસિત. ૧૯. સંસ્કૃત.

૩.

૧. વીધાયેલું. ૨. લાંબી ડોકવાળો. ૩. કોપ કરનારી. ૪.
મનાવતો. ૫. સ્મરણમાં. ૬. વટોળીયાવડે જાપરાના ઘાસ વગરનું
ચયેલું. ૭. પડતી. ૮. જુપડીની ભીંત. ૯. પરદેશથી આવવાની મુદતનો
દિવસ. ૧૦. સચવેલ. ૧૧. જોઈ રહે છે. ૧૨. પ્રવાસી ૧૩. સ્ત્રીઓ.
૧૪. મધમધનું-ફેલાતું. ૧૫. લૂંટારી. ૧૬. આમતેમ ધુમતી.

૪.

૧. યર્ષા ગયેલું. ૨. પશ્ચાત્તપ કરે છે. ૩. ઋદ્ધિ. ૪. ત્રાગવું.
૫. અભણ. ૬. લોખંડનું. ૭. જે મોઢાવાળું-ચાડીયું. ૮. સાબિત
કરી શકાય છે. ૯. આંકડો. ૧૦. અનાડી. ૧૧. જે આંખો. ૧૨.
ચાડીયો. ૧૩. નિરંતર. ૧૪. સાધનામાં મચેલો. ૧૫. નિરપેક્ષ-
નિઃસ્વાર્થી. ૧૬. વધારાય છે. ૧૭. કેવળ. ૧૮. હલકી જાતનો-

૫૯. કેડની નીચેનો એક ભાગ. ૬૦. સ્તન. ૬૧. શોભનારી. ૬૨. કંદારો. ૬૩. કેડ નીચેનો પેડુ પાસેનો એક ભાગ. ૬૪. ધુધરી. ૬૫. ચૂડીઓ. ૬૬. રતિ-ઉત્પન્ન કરનાર. ૬૭. આરાપરાક્રમી. ૬૮. લલાટ. ૬૯. કેળ કેવા દાગીના પહેરવાની ખુખીદાર રચનાના પ્રકારો વડે. ૭૦-૭૧-૭૨-આંખના ખૂણાના પૂત્ર લેખ નામની રચનાઓ વડે. ૭૩. એકડી મળેલી અથવા અંગત અંગોવાળી. ૭૪. હાકિના ભરાવા વડે. ૭૫. નારા કયો છે. ૭૬. જસ્ય-મોક્ષ આપનાર. ૭૭. એકડી મળેલી. ૭૮. પડિતાઓ. ૭૯. વીણા. ૮૦. ત્રિપુષ્કર નામનું વાજાન. ૮૧. જલ-મગનું એક જાતનું આજીવણ. ૮૨. દેવ નર્તકીઓ વડે. ૮૩. હાથ મુખના અભિનયો અને સાવ = મનના ભાવ પ્રમાણે અભિનય. ૮૪. વિલાસ. ૮૫. અંગોની શૃંગારિક વિક્ષેપચેષ્ટાઓ. ૮૬. પતાકા, અને યુપ-ચાંબલો. ૮૭. શ્રીવત્સ. ૮૮. સ્વસ્તિક.

૭.

૧. સતાવેલી. ૨. ઘણું કરીને. ૩. ચોરો. ૪. દારૂનું પીકું. ૫. જુગદું રમવાનો અખાડો. ૬. કંદોષ-હલવાઈની દુકાન. ૭. પાવર્ષ-આઓ. ૮. પરિમાળક-તાપસ. ૯. મક. ૧૦. જોડોનું રથાન ૧૧. કાટડી-કોઠો. ૧૨. સભા-મેળાવડો. ૧૩. પાણીની પરખ. ૧૪. આશ્રિત થઈને રહેલા. ૧૫. સાધુ વેપધારી. ૧૬. વિકૃત અને વિ-સ્વરૂપપણે. ૧૭. વિચારીને. ૧૮. આંખો. ૧૯. સાંધા વગરનું એક શાટકનું-એક પનાવાળું-ઉત્તરારાંગ-ખેસ. (એકપદો-દુપદો નહીં) ૨૦. કેડે ખાંધવાનું. ૨૧. લટકતું. ૨૨. માળા. ૨૩. કેશકર્મ-મંસુકર્મ-માયાના વાળ અને દાદી મૂંઝના વાળ સમારવા. ૨૪. ગણગણતો. ૨૫. એકાંત. ૨૬. ઉપસી આવેલી. ૨૭. ખાંધેલી.

૮.

૧. ચતુર્માસની પૂતેમ. ૨. જગીચા. ૩. ઝરણાં. ૪. સમૂહ. ૫. પક્ષિના સમૂહ વડે મધુર જોતનારી. ૬. લાલચ. ૭. છોડવા.

૮૧. નાનું અને સાંકડું હોવાથી. ૮૨. નજીક. ૮૩-૮૪. દીલા પડેલા
 ઝાંઝરના કાંઈકે પ્રતિબિંબોવાળા. ૮૫. સમપર્ણનું ઝાડ. ૮૬-૮૭.
 અંજનધાતુ=કાળો સુરમો અને કુમ્ભાપ=અડધ જેવો. ૮૮. ગુચ્છો.
 ૮૯. સારી રીતે ઉચો હોવાથી લઈ ચકે તેવો. ૯૦. બાણ. ૯૧.
 સ્તબક=ગુચ્છો. ૯૨. પ્રેમમાં લાલચું. ૯૩. ફરે છે. ૯૪. જ્યેષ્ઠીને
 પ્રેમ ધવાયો છે. ૯૫. ઉતાવળથી જેમ જેમ છુટા છવાયા ફેંકલા-
 પાડેલા. ૯૬. વિકૃષ્ટ-આડાઅવળા. ૯૭. પાછા ફરવું. ૯૮. વીસામો.
 ૯૯. પીડિત. ૧૦૦. હસતાં હસતાં રોકેલો. ૧૦૧. અક્ષળાવીને ફેડાયે.
 ૧૦૨. ઘેરાઈ ગયો. ૧૦૩. દબાયેલો. ૧૦૪. ચિત્રેલા.-કોરાઈ ગયેલા
 ૧૦૫. કાંકરી. ૧૦૬. ઉતાવળ વડે. ૧૦૭. ઉંચે ઉપાડ્યો. ૧૦૮. અળતો-
 મેંદો. ૧૦૯. ખોળેલી. ૧૧૦. ખરડાયેલી. ૧૧૧. કૃષ્ણ (૧) બળ આપનાર.
 ૧૧૨. ઝરણું-ટપકવું. ૧૧૩. તરતજ. ૧૧૪. ધા. ૧૧૫. એકાંતમાં
 રહેલો. ૧૧૬. લાયકાર્થતા-ખીકવડે. ૧૧૭. ૧૧૮. કૂલની
 પથારી. ૧૧૯. ૧૨૦. દીવ્ય. ૧૨૧. મ્યાન. ૧૨૨. કાળે-
 માટે. ૧૨૩. કષ્ટમાં. ૧૨૪. અપિ નામ-ખરેખર. ૧૨૫. અદશ્ય છે
 ક્યાંકથી આવવાની ચરઆત જેની. ૧૨૬. ઉચ્છાળેલી. ૧૨૭. સરી-
 રની આકૃતિઓ કરેલ. ૧૨૮. નીચે પડતાં. ૧૨૯. ઘસડવાનો માર્ગ.
 ૧૩૦. વેરાયેલા. ૧૩૧. ૧૩૨. પીણું. ૧૩૩.
 રેશમી વસ્ત્ર. ૧૩૪. વિશ્વાસમાં પડેલો. ૧૩૫. ઉપાય કરવામાં.
 ૧૩૬. ઘસડવાનો લીંટો. ૧૩૭. સલ્લકાનું ઝાડ. ૧૩૮. વાળ. ૧૩૯.
 સુંઘી નો. ૧૪૦. આરે તરફ સુગંધ ફેલાઈ જતાં. ૧૪૧. વસ્ત્ર વિગેરે
 પદાર્થો. ૧૪૨. જેના મૂળ કપાયેલા નથી. ૧૪૩. કદંબનાં ઝાડે
 બાંધેલો. ૧૪૪. લોહના. ૧૪૫. અંતરાત્મા.

૯.

૧. હવે. ૨. સરીર છોડીને અથવા અવન અવનીને. ૩. આદ્ય=
 સમુદ્ધ. ૪. દીપતાં. ૫. ધનવાળાં. ૬. રાચરચીલાથી સમૃદ્ધ. ૭.
 ઉદારતાપૂર્વક દેવાય છે. ૮. ઉંટ. ૯. પુરુષપણે. ૧૦. જન્મ લેશે.

[illegible]

માત્રક-શોકાર્થ-કુંડી. ૬૫. ઝાડો. ૬૬. પેશાબ. ૬૭. ગ્લેધ્મ-લગખા. ૬૮. નાકની લીટ. ૬૯. પરસેવો. ૭૦. એ વિગેરે ફેંકી દેવામાં પણ ઉત્તમ પ્રકારની રીત બાત રાખવી, તે. ૭૧. સંયમી. ૭૨. બહુ-ચર્ચનું રક્ષણ કરનાર. ૭૩. સર્વોત્તમ. ૭૪. વ્યાપીત વગરનું ક્યાંય ન અટકે એવું. ૭૫. આવરણ વગરનું. ૭૬. પૂર્ણ=દૃત્તરેન. ૭૭. કેવલી-પર્યાય. ૭૮. પાલન કરશે. ૭૯. એક માસની સંભેખના; શરીરના ત્યાગની અંતિમ આરાધના. ૮૦. યુક્ત=જાવિત કરીને. ૮૧. છેદીને. ૮૨. યશોચિતા=યશસ્વીપણું. ૮૩. નમ્રપણું. ૮૪. પત્રમાં જોડા વગર. ૮૫. ચીજ મળી-ન મળી. ૮૬. દિલના=જન્મ મુખંધી અયોગ્ય વાત, પરિખિસના=મહેર નિંદા. ૮૭. પીડાઓ. ૮૮. અત્યન્ત બારે. ૮૯. ઇન્દ્રિયોની મુશ્કેલીઓ. ૯૦. સહન કરશે=તેમાંથી પસાર થશે.

૧૦.

૧. મહાપ્રાણુવાળા-મહાત્માઓ ૨. સાધનો. ૩. ખળભળેલ. ૪. તરંગ. ૫. લાંબા. ૬. નિરંતર. ૭. ઉત્પન્ન થયેલ. ૮. તિરસ્કાર. ૯. બાધિલા. ૧૦. કઠિન કમંડપ પાપાણુવડે કરીને તરંગો વડે ઉચ્છળતું. ૧૧. મોટી મોટી ઇચ્છાઓવાળા લોકો. ૧૨. ઉત્પન્ન થતું. ૧૩. ઉદ્ધરજના વેગ વડે અંધકાર. ૧૪. મહા આવર્ત-ચક્રવો. ૧૫. વ્યાકુળ થતું. ૧૬. પ્રત્યવનિપત્તન્=નીચે પડતું. ૧૭. અચ્છાગેહું. ૧૮. ઉચ્છળતા. ૧૯. સમદ. ૧૯. મોટા મોટા શબ્દોના અવાજોથી ભયંકર શબ્દ છે જેનો. ૨૦. ચતુર-હોંચિયાર. ૨૧. નિરાંત વગરની-ચંચળ. ૨૨. ખૂબ ખળભળતો. ૨૩. શૈલ-પર્વત વડે ગુચ્ચવણુવાળા માર્ગોવાળો. ૨૪. પરંપરા. ૨૫. પરિવર્ત-ગમનાગમન. ૨૬. ચાર પ્રકારનું, અથવા ચાર દિશાઓ જેના છેડા છે, એવો. ૨૭. અનન્ત. ૨૮. અત્યન્ત. ૨૯. સ્થિર. ૩૦. ઉંચા ચાંમલા વડે યુક્ત. ૩૧. જ્ઞાનરૂપી વિમળશદ્દ જેના ઉપર ચઢાવેલો છે. ૩૨. ખલાસી. ૩૩. પોત-વહાણ. ૩૪.

જીવન-વિકાસ

અને

વિશ્વાવલોકન

ભાગ ૧ લોઃ ખંડ ૧ લોઃ પુસ્તક ૧ લુંઃ

આર્થ સંસ્કૃતિ અને જૈનધર્મના બંધારણનું

સૂક્ષ્મ સ્વરૂપ પ્રતિપાદન કરનાર

અને જીવનના પ્રશ્નો વિષે ગંભીર વિચાર

ચલાવનાર મનન કરવા લાયક ગ્રંથ